

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Karina Sainz Borgo

Ölüleri Defnetmek

"Ölüleri Defnetmek'in her sayfasında Borges'in sesi yankılanıyor...
Muhteşem bir iç döküş!"

-The New York Times

Çeviri
Fatmagül Ezici

Ölüleri Defnetmek

Orijinal Adı: *La Hija de la Espanola*

Yazar: Karina Sainz Borgo

İspanyolcadan Çeviren: Fatmagül Ezici

Yayın Yönetmeni: Aslı Tunç

Yayıma Hazırlayan: Şebnem Soral Tamer

Editör: Cansu Akkoyun

Kapak Tasarım: İlknur Muştu

Sayfa Tasarım: Ceyda Çakıcı Baş

1. Baskı: Eylül 2021

ISBN: 978-625-799-433-0

© Karina Sainz Borgo, 2019

© Kafka Kitap, 2021

Bu eserin Türkçe yayım hakkı Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır. Eserin tüm hakları saklıdır, yayıncının yazılı izni olmadan çoğaltılamaz.

Türkçe yayım hakkı: © Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

kafkakitap*Epsilon Yayınevi Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli alt markasıdır.

Baskı ve Cilt:

Dörtel Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

Zafer Mah., 147. Sok., No: 9-13/A

Esenyurt/İstanbul

Tel: (212) 565 11 66

Sertifika No: 40970

Yayımlayan:

Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Osmanlı Sok., No: 18/4-5 Taksim/İstanbul

Tel: (212) 252 38 21 Faks: (212) 252 63 98

İnternet Adresi: www.kafkakitap.com

E-posta: kafka@kafkakitap.com

Sertifika No: 49067

ÖLÜLERİ DEFNETMEK

KARINA SAINZ BORGIO

**İspanyolcadan çeviren
Fatmagül Ezici**

*Benden önceki kadınlara, erkeklere
ve benden sonra geleceklere ithafen...*

*Çünkü deniz kıyısında yaşanan tüm hikâyeler politiktir ve biz
de kabaran dalgalarda yüzen tahta parçalarıyız,
bir vatan arayışındaki kırık parçalar.*

*“Ah, hiçbir şey seni yıldırılmaz, şairim,
Sahillerdeki rüzgâr bile.
(...)”*

*Yarın gün doğacak
Yüzleşme günü. Sana yalvarıyorum
Başın dik
Ama yazdığın anlamlı olsun.”
Yolanda Pantin*

*“Cesaret bana miras kaldı, ben cesur değildim.”
Jorge Luis Borges*

*“Ben, tıpkı senin gibi, yaban hayatta aldım dersimi.”
Sófocles*

YAZAR HAKKINDA

Her şeyin patlak vermek üzere olduğu 1982 yılının Karakas'ında doğan Karina Sainz Borgo, kendini bir Kara Cuma kızı gibi görmekten ve esasen çok daha yaşlı bir kadın olduğunu düşünmekten hoşlanıyor. Uzmanlaştığı kültürel konularda gazeteciliği sürdürse de farklı konuları ele alan metinler yazmaktan geri durmuyor. Fante ve Flaubert'e zaafı olan yazar, Guti'nin küllerinden yeniden doğacağına dair büyük bir inanç taşıyor.

Ölüleri Defnetmek

Annemi eşyalarıyla birlikte defnettik; mavi elbisesi, topuksuz siyah ayakkabıları ve çok odaklı gözlükleriyle. Birbirimize başka türlü veda edemezdik. O kıyafetleri onun bedeninden ayıramazdık. Onu eksik bir şekilde toprağa vermiş olurduk. Her şeyi gömdük, çünkü ölümünden sonra artık bize ondan geriye hiçbir şey kalmamıştı. Birbirimizi kaybetmiştik. O gün, yorgunluktan bitkin düştük. Annem tahta tabutundayken ben de cenaze evini hazırlamak için bulduğum beş-altı sandalyeden tek boş olanına, üst tarafı aşınmış kolsuz sandalyeye oturdum. Sandalyeleri sadece üç saatliğine kiralayabildim. Şehirde artık cenaze evleri yerine fırınlar vardı. İnsanlar da ekmeklerin fırına girdiği gibi bu evlere girip çıkıyorlardı; tıpkı kıtlık zamanı raflarda zar zor bulunan ve açlığı hatırlayınca zihnimize darbe gibi inen ekmekler gibi.

O günle ilgili hâlâ çoğul konuşuyorsam alışkanlıktan, çünkü yıllarca süren bağ, kendimizi savunmak için kullandığımız bir kılıcın parçaları gibi bizi birbirimize kenetledi. Mezar taşı için bir yazı yazarken, ilk ölümün dilde gerçekleştiğini anladım; şimdiki zamannın öznelarini alıp geçmiş zamana koyma eylemi. Bitmiş eylemler. Geçmiş bir zaman içinde başlayan ve biten şeyler. Olan buydu. Annem artık yoktu. Cümlelerimizde farklı bir şekilde çekimlenerek var olacaktı. Bundan sonra ona ait herhangi bir şey yokluktan ibaretti.

Eğer hâlâ o günle ilgili çoğul konuşuyorsam bunun nedeni onun ölümünün benden ayrılması olduğunu idrak edemeyişimdir. Onu toprağa vererek, annemin çocuk sahibi olmayan bir kızı olarak çocukluk dönemimi de sonlandırıyordum. Birlikte geçirdiğimiz hayatı hatırlayarak kendimi toparlamaya çalıştım, ki o ölü insanların ülkesinde bu bana şu anda zihnimin üstün başarısı gibi görünüyor. Ülkeler sözcüksüz kalıyor. Uzun bir bozkırda yok olup gidiyorlar. Öleyazan o şehirde, biz her şeyimizi kaybetmiştik, şimdiki zamanda olan sözcükler de dahil.

Annemin cenazesine çok az insan katıldı. İlki Ana idi. Ayaklarını sürüye sürüye geldi. Kocasını Julio, onu bir kolundan tutarak destekliyordu. Kadın yürümekten çok, geride kalanların yaşadığı dünyada bir nehir ağzına giden karanlık bir tünelden geçiyor gibi görünüyordu. Aylardan beri, benzodiazepin tedavisine maruz bırakılmıştı. İlacın etkisi kaybolmaya başlıyordu; günlük dozlarını tamamlamak için yeterli ilacı neredeyse kalmamıştı. Ekmek gibi, Alprazolam da zar zor bulunuyordu. Kişiler, mekânlar, arkadaşlar, hatıralar, yemek, sakinlik, huzur, sağduyu gibi ihtiyaç duydukları her şeyin yok olduğunu gören insanlar, içine düştükleri çaresizliğin ağırlığıyla bunalıma giriyordu. Yıkıp mahvetmek, Devrim Çocukları'nın bize karşı kullandığı bir eylemdi artık.

Edebiyat Fakültesi'nde tanıştığımızdan beri, Ana ve benim yaşadığımız cehennemler hep eş zamanlıydı. Bu defa da öyle oldu. Annem palyatif bakım ünitesine girdiğinde Devrim Çocukları, erkek kardeşi Santiago'yu tutukladı. O gün onlarca öğrenciyi yakaladılar. Hiçbiri kurtulamadı. Sonunda atılan saçmalar yüzünden sırtlarında taze etlerini ortaya çıkaracak şekilde açık yaralar oluştu, bir köşede tekme tokat dövüldüler veya bir tüfeğin ucuyla taciz edildiler. Santiago'nun payına da o öğrencilere yapılanların aynısını yaşayacağı La Tumba zindanı düştü.

Yeryüzünün beş kat altına inşa edilmiş olan o zindanın içinde bir aydan fazla kaldı. Ne ses ne de pencere vardı, günışığı veya havalandırma da yoktu. Santiago, yalnızca bir kere görüşmesine izin verdikleri kız kardeşine, duyulan tek sesin başlarının üstünden

geçen bir metronun raylarının tıngırtısı ve ayak sesleri olduğunu söyledi. Santiago, birbiri ardına sıralanmış yedi hücreden birinde kalıyordu, bu yüzden kendisiyle birlikte başka kimlerin tutuklandığını görme ya da bilme şansı yoktu. Her yeraltı hücresi ortalama iki üç metre boyundaydı. Zemin ve duvarlar beyazdı. Yatak beyaz çimentodandı. Masa beyaz çimentodandı. Gardiyanların yemek vermek için –tabii o zift gibi şeye yemek denebilirse– kullandıkları geniş parmaklıklar ise griydi. Ana, iki aydan beri Santiago’dan hiç haber alamamıştı. Ne haftalık olarak toplu para ödedikleri adamlardan bir arama geldi ne de farklı numaralardan Santiago’nun yaşadığına dair gönderilen fotoğraflar. “Onun yaşayıp yaşamadığını bilmiyoruz. Onun hakkında hiçbir şey bilmiyoruz,” dedi çok kısık bir sesle Julio o gün, ve sonra hemen Ana’nın yarım saat boyunca bakışlarını ayaklarına diktiği sandalyeden uzaklaştı. Ana, bakışlarını sadece üç soru sormak için kaldırdı.

“Adelaida’yı saat kaçta gömecekler?”

“Saat iki buçukta.”

“Peki,” diye mırıldandı Ana. “Nereye?”

“La Guairita Mezarlığı’na, eski bölümüne. Annem uzun zaman önce bir toprak parçası satın aldı. Güzel manzarası var.”

“Evet...” Ana, o sözlerle çok büyük bir görevi yerine getirmişçesine, fazladan bir çaba gösterir gibi görünüyordu.

“Bu en çetin günü geçirirken bizimle kalmak ister misin?”

“Teyzelerimi ziyaret etmek ve onlara birkaç şey bırakmak için yarın erkenden Ocumare’ye doğru yola çıkacağım,” diye yalan söyledim. “Çok teşekkür ederim. Sen de bu durumu kolay atlattırıyorsun. Biliyorum.”

“Evet.”

Ana yanağıma bir öpücük kondurdu ve yanımdan ayrıldı. Kendi abisinin yaklaşan ölümünü hissederken, tanımadığı bir ölüyü kim izlemek isterdi ki.

Annemin hâlâ iletişimde olduğu emekli iki öğretmen çıkageldi: Maria Jesus ve Florencia. Taziyelerini bildirip onlar da hızlıca ayrıldılar çünkü söyleyecekleri hiçbir şeyin yok olup gitmek için

henüz çok genç olan bir kadını geri getirmeyeceğinin farkındaydılar. Adımlarını hızlandırarak dışarı çıktılar, ölüm onları bulmaya gelmeden önce düze çıkmaya çalışıyor gibiydiler. Cenaze evine tek bir çelenk dahi gelmedi, benimki dışında. O da tabutun yarısını ancak örten beyaz karanfilden bir çelenkti. Annemin iki kız kardeşi, teyzelerim Amelia ve Clara da gelmediler. Onlar ikizdi. Biri şişman, diğeri çırpı gibiydi. Biri durmadan yemek yerken, diğeri sabah kahvaltısını sarma sigarasını yalarken ona lezzet veren bir tas siyah fasulyeyle yapıyordu.

Ocumare de la Costa'da yaşıyorlardı. Burası Cata ve Choroní Koyu'na yakın Aragua eyaletinde bir kasabaydı. Bu yer, mavi suların beyaz kumu okşadığı ve lime lime olmuş geçilmez Karakas yollarını sahilden ayıran yerdı.

Seksenlerinde olan Amelia ve Clara teyzelerim tüm hayatları boyunca Karakas'a en fazla bir seyahat yapmış olmalıydılar. Falcón ailesinin ilk üniversitelisi olan annemin diploma törenine bile katılmamışlardı. Annem, Venezuela Merkez Üniversitesi'nin amfisinde çekilmiş o fotoğraflarda âdeta ışıldıyordu. Makyajlı gözleri, kepin altında geriye doğru taranmış düz saçları, diplomayı sımsıkı tutan elleri ve daha çok, sanki kızgın bir kadının içten olmayan bir gülüşü vardı yüzünde. Annem o fotoğrafı, lisans eğitimine ait akademik dosya ile teyzelerimin tüm dünya Falcónlar'ın ailesinde artık meslek sahibi birinin olduğunu bilsin diye ilan verdiği *El Aragueño* yerel gazetesinin hemen yanında saklıyordu.

Teyzelerimi çok az görüyorduk. Yılda bir veya iki kez. Temmuz ve ağustos ayları boyunca, bazen de Karnaval ya da Paskalya'da kasabayı ziyaret ediyorduk. Pansiyonda onlara destek olup ayrıca ekonomik yükü de hafifletmeye yardımcı oluyorduk. Annem onlara bir miktar para bırakıyor ve rahat vermiyordu: Birine yemek yemeyi bırakması için, diğesine de yemesi için söylenip duruyordu. Teyzemler, midemi bulandıran kahvaltılarla bizi ağırlıyorlardı: kıyılmış et, kızarmış domuz derisi, domates, avokado ve şeker

kamışıyla sunulan kahve, tarçınlı bir karışım ve bir bez parçasıyla süzülen geleneksel ham şeker kamışıyla tüm evde peşimden koşturuyorlardı. Çoğu kez baygınlık geçirdiğimde iki kaçık müdire gibi mızımızlanmalarıyla beni ayıltıyorlardı.

“Adelaida, annem bu çocuğu bu kadar zayıf ve çelimsiz görse ona üç tane tereyağlı mısır unlu kek verirdi,” diyordu şişman teyzem Amelia. “Bu küçük kıza ne yapıyorsun? Kızarmış bir ringa balığına dönmüş. Burada bekle, kızım. Şimdi geliyorum... sakın kıpırdama küçük hanım!”

“Amelia, bırak kıızı, senin sürekli aç olman başkalarının da aç olduğu anlamına gelmiyor,” diye cevapladı Clara teyzem evin bahçesinden; bir yandan sigarasını tüttürüyor, diğer yandan da mango ağaçlarını gözetliyordu.

“Teyze, dışarıda ne yapıyorsun? İçeri gir artık, yemek yiyeceğiz.”

“Bekle, yan tarafta oturan utanmazların mangoları bir değneklerle düşürmeye gelip gelmediklerine bakıyorum. Geçen gün üç torba götürdüler.”

“Al, bir tane ye istersen,” diyordu teyzem, elinde kıyılmış kızarmış domuz etiyle doldurulmuş iki unlu çöreğin olduğu tabakla mutfaktan dönerken. “Senin ihtiyacın var. Ye, ye, yoksa soğuyacak!”

Tabakları yıkadıktan sonra, her zaman aynı saatte, öğleden sonra altıda dakik bir şekilde ortaya çıkan sivrisinek ordusu geçene kadar bingo oynamak için üçü birden verandada oturuyorlardı. Ateşle temas edince kuru odun yığınının çıkardığı dumandan korkuyorduk. Ağaçlardan dökülen yaprakları ve kuru palmiyeleri üst üste yığıyorduk. Batan güneşin altında alev alan dalların dumanlar çıkararak yanışını izlemek için toplanıyorduk. Sonra ikisinden biri, bazen Clara, bazen de Amelia teyzem, hasırdan sandalyelerine dönüp sihirli sözcüğü mırıldanıyorlardı: Merhum. Annem, bir bebek beklediğini söylediğinde evlenme planlarını aklından silmiş olan mühendislik öğrencisi babama bu şekilde hitap ediyorlardı.

Zamanla içlerinde bastırdıkları öfkeye gören biri, babamın onları da terk ettiğini düşünebilirdi. Bunu annemden daha çok hatırlayan onlardı. Annemin, babamın adını ağzına aldığı hiç duymamıştım. Çünkü babama ne olduğu hiçbir zaman bilinmiyordu. En azından annem bana böyle söylemişti. Onun yokluğunu çekmek için bana daha mantıklı bir açıklama görünmüyordu. Eğer o hiçbir zaman bizimle ilgili bir şey bilmek istemediyse, biz neden onunla ilgili bir şey öğrenme beklentisi içine girmek zorundaydık ki?

Ailemizi asla büyük bir aile olarak görmedim. Aile bizdik; annem ve ben. Soyağacımız bizimle başlıyor ve bizimle bitiyordu. Annemle birlikte o her yerde büyüeyebilen aloe vera bitkisini andırıyorduk. Küçük ve damarlıydık, neredeyse sinirleri görünen birer yaprak gibi, öyle ki belki de bir parçamızı ya da tüm kökümüzü koparsalar canımız acımayacaktı. Direnmek için yaratılmıştık. Bizim dünyamız, birbirimizi koruyabildiğimiz, sürdürebilen bir dengeden oluşuyordu. Geri kalan her şey bir teferruattı, sonradan eklenmişti ve bu yüzden vazgeçilebilir şeylerdi. Kimse-den medet ummuyor, birbirimize yetiyorduk.

Yıkım... Annemin cenaze günü Falcón pansiyonunun telefon numarasını çevirirken içimdeki his buydu. Telefona cevap vermekte geciktiler. O büyük evde, verandayla salon arasındaki mesafeyi zar zor kat eden, bitkin iki kadın, yani teyzelerim, kimsenin kullanmadığı, fakat hâlâ hat çeken ve çağrı alan küçük bir ankesörlü telefon kullanıyorlardı. Teyzelerim otuz yıldan beri pansiyon işletiyorlardı. Bu süre içinde bir metrekaresini bile değiştirmemişlerdi. Onlar böyleydi; yağ ve kirle kaplı o duvarları süsleyen, Venezuela meşelerinin resmedildiği toz içindeki tablolar kadar masalsılardı.

Birkaç girişimden sonra, sonunda cevap verdiler. Karanlık bir ruh hâlindeydim, bu yüzden yalnızca birkaç kelime ile annemin ölüm haberini aldılar. İkisi de telefona sarıldı. Önce çelimsiz olan Clara, sonra da şişman olan Amelia. Bana defni ertelememi söylediler, en azından Ocumare'den Karakas'a yola çıkacak olan bir

sonraki otobüs için bilet alacakları süre kadar. Onları başkentten ayıracak olan, çukurlar ve suçlularla dolu yollardan geçecekleri üç saatlik bir yolculuktu. Bu koşullar yaşlılık ve hastalıklarla –birinde diyabet, diğerinde kireçlenme var– birleşince onları mahvedecekti. Bu, bana onları Karayipler’e yapacakları yolculuktan uzaklaştırmak için yeterli bir sebep olarak görüldü. Onları görmeye geleceğimin ve kasabanın şapelinde dokuz günlük yas tutma merasimini beraber yapacağımızın sözünü vererek onlara veda ettim; yalan söylemiştim. İsteksizce kabul ettiler. Aklımda bir şeyi netleştirerek telefonu kapattım: Dünya, aynen düşündüğüm gibi, yıkılmaya başlamıştı.

Neredeyse gün sonunda, apartmandan iki komşu taziyelerini bildirmek ve bu arada işe yaramayan telkinlerde bulunmak için yanıma geldiler. Güvercinlere ekmek atmak gibi bir şeydi bu. Altıncı kattaki hemşire María, öbür dünya hakkında konuştu. Çatı katında oturan Gloria’yı daha çok ilgilendiren şeyse artık *yalnız* kaldığıma göre hayatımın nasıl olacağıydı. Çünkü, tabii ya, o apartman dairesi çocuksuz bir kadın için aşırı büyüktü ve işler böyle olunca ben en azından odalardan birini kiraya vermeyi düşünürdüm, ki bugün o odaların kirası dolarla ödeniyordu. Hele odayı bir tanıdığına kiralayacak şansın da varsa... “Düzgün insanlarsa iyi ücret öderler. Çünkü bir sürü kötü niyetli insan var,” diyordu Gloria. “Yalnızlık da iyi bir şey olmadığından ve sen de artık yalnız olduğuna göre, yakınında insanların bulunması iyi olur, en azından acil bir durum yaşanmasına karşın. Değil mi? Evini kiralayacak tanıdıkların vardır, değil mi canım? Eğer yoksa...” Mesele anlaşılmıştı; kuzeninin bir süredir şehre taşınmayı düşündüğünü söylüyordu. “Ne kadar iyi bir fırsat, değil mi? O senin evine yerleşir ve senin de ek gelirin olur. Nasıl, iyi bir fikir değil mi?” diye düşünmeden, pat diye konuşuverdi henüz vefat etmiş olan annemin kapalı tabutunun önünde. Çünkü bu enflasyonla ek gelirin önemini şimdiye dek anlamış olmalıydım;

doktor ücreti, cenaze masrafı ve mezarlıktaki toprak parçasının ödemesi... “Bütün bunlar sana büyük bir masraf çıkarmış olacak, değil mi? Bir kenara biraz biriktirmişsindir kesin, fakat teyzelerin bu kadar yaşlı ve senden uzaktayken ek gelire ihtiyacın olacak. Bu yüzden sana kuzenimin iletişim numarasını vereceğim, böylece ona bir odanı verebilirsin.”

Böyle devam etti; bıkmadan, usanmadan, beynime çekiç gibi vuran sesiyle sabrımı zorluyordu. Bir an için olsun parayla ilgili konuşmayı bırakmadı. Rahatsız edici bakışları, durumumdan fayda sağlayacak bir şey bulmakta ısrarcıydı ya da en azından kendi durumunu benimkinden daha iyi bir hâle nasıl getirebileceğini anlamaya çalışıyordu. Hepimiz böyle yaşıyorduk demek ki: Başkasının alışveriş torbasında ne olduğuna bakarak. Komşunda eksik olanı sinsice öğrenip onu kendinde tamamlamaya çalışarak. Hepimiz kuşkucu ve açığöz olup çıkmıştık. Dayanışmadan soygunculuğa geçiş yapıyorduk. Kadınlar saat ikide yanımdan ayrıldılar; biri, diğerinin potlarını duymaktan bıkmış, diğeri de bana ait olan mülkün ne olacağını öğrenmeye çalışmaktan yorulmuştu. Çünkü annem artık olmadığına göre, eğer becerebilirse, sonunda kuzenini ölmüş olan annemin odasına yerleştirecekti. Yaşamak, avlanmaya çıkıp sağ dönme çabasına benziyordu. Buna en temel davranışlarımız ve hatta ölülerimizi defnetmek de dahildi.

“Şapelin kirası size tam beş bin bolivara mal olacak.”

“Eskinin beş milyon bolivarı demek istediniz sanırım...”

“Evet, öyle,” dedi cenaze için çalışan memur sesine çekidüzen vererek. “Siz zaten ölüm belgesini getirdiğiniz için size daha ucuza gelecek. Diğer türlü, belgenin çıkarılması tam yedi bin bolivara mal olacaktı.”

“Eskinin yedi milyon bolivarı, değil mi?”

“Evet, aynen.”

“Anladım.”

“Hizmet almak istiyor musunuz, istemiyor musunuz?” diye atıldı kesin bir çileden çıkmışlıkla.

“Size seçme şansım varmış gibi mi görünüyor?”

“Bu sizin bileceğiniz iş.”

Cenaze masrafını ödemek, son günlerinde anneme klinikte yardım etmekten çok daha karmaşıktı. Banka sistemi tam bir bulmacaydı. Cenazeyle ilgili ödemeler kartla yapılmıyor, para transferi de kabul etmiyorlardı ve benim de benden istenilen tutarı tamamlayacak yeterli nakit param yoktu; aşağı yukarı istedikleri rakam benim maaşımın iki bin katıydı. Bu miktar bende olsa bile, zaten kabul etmeyeceklerdi. O günlerde kimse kâğıt para almak istemiyordu. Para, değersiz bir kâğıt parçasıydı. Herhangi bir şey satın almak için deste deste paraya sahip olmak gerekiyordu; buna bir şişe sodadan tutun da –tabii eğer varsa– bir paket sakıza kadar her şey dahildi. O günlerde elde edilebilen şeyler bunlardı, o da bazen. Para, kente ait bir ölçeğe dönüşmüştü. Eğer bulabilirseniz, bir şişe yağ satın almak için iki kule yüzlük kâğıt paraya ihtiyaç vardı; iki yüz elli gram peynir içinse bu bazen üç kule yüzlük demekti. Değersiz bir yığın gökdelen; milli para bundan ibaretti işte. İnanılması güç bir hikâye. Birkaç ay sonra tam tersi oldu, para tükendi. Böylece, elde etmesi zaten çok güç olan nesneyi tüketmiştik, satın alma eyleminde kullanabileceğimiz hiçbir şeyimiz kalmamıştı.

Daha basit bir çözüm buldum. Aylar önce karaborsadan aldığım elli avroluk son kâğıt parayı cüzdanımdan çıkardım ve onu gözlerinde bir dehşet ifadesiyle paranın üzerine atılan cenaze işleri yöneticisi adama uzattım. Muhtemelen, bu parayı resmi değerinin on ya da on iki katı kadar ya da ödediğim değere göre yirmi katından fazlaya bozdurabilecektim. Elli avro, birikimlerimden kalan paranın dörtte biriydi. İspanya merkezli Meksikalı bir yayınevine yaptığım fazla mesaili bir işle –bana yabancı para birimiyle ödeme yapıyorlardı– düzenlenmiş yazılarımın gecik-

meli ödemeleri annemle hayatımızı idame ettirmemizi sağlıyordu. Fakat son haftalar bizi mahvetti. Klinik, bizden sahip olmadığımız bir tutarı ödememizi istiyordu ve karaborsada bu tutarın asıl değerinin üç ya da dört katını ödemek zorunda kalıyorduk: şırıngalardan serumlara, gazlı bezden pamuğa kadar her şey için. Katil kılıklı bir erkek hemşire başta benden fahiş bir miktar istedikten sonra anlaştığımızdan çok daha büyük bir miktar attı ortaya.

Her şey, neredeyse annemin yatalak hayatının sona ermesiyle aynı hızda yok olup gidiyordu. Çarşaflarını her gün evden yıkayıp getiriyordum ama kendi dışında üç hastayla paylaştığı odaya hâkim olan ruh hâli her şeyi tüketiyordu. Şehirde yatak bulmak isteyenlerin sıralandığı bir bekleme listesi olmayan klinik yoktu. İnsanlar hastalanıp ölüyor ve aynı hızla sağduyularını kaybediyorlardı. Annemi bir devlet hastanesine götürmeyi asla düşünmedim. Bu, onu silahlarla kuşanmış suçlular arasında ölüme götürmek gibi olurdu. Her şey sona eriyordu: hayat, para, güç. Gün bile çabucak bitiyordu. Akşam altıda sokakta olmak, varlığını sürdürmek için artık aptalca bir yoldu, çünkü her an bir silah sesi, bir kaçırılma, bir hırsızlıkla karşılaşılabilirdi. Uzun saatler boyunca elektrik kesintileri oluyor ve günbatımları sonu gelmez bir karanlıkla birleşiyordu.

Öğleden sonra ikide, cenaze çalışanları şapele geldi; zevksiz bir kumaştan koyu renk takım elbise giymiş iki adam. Bu iki dev adam, tabutu şapelden çıkardılar ve onu bir cenaze aracına çevirdikleri 95 model bir *Ford Zephyr*'e özensizce attılar. Çiçek çelenğini orada yatanın bir tepsi sosis değil de benim annem olduğunu göstermek için kendim alıp tabutun üzerine yerleştirdim. Ölümün vebayla eş tutulduğu bu yerde, annem Adelaida Falcón'un cesedi soğuk bir etten, diğerlerinin yanına yığılmış cansız bir bedenden ibaretti. Bu adamlar da diğerlerine olduğu gibi davranıyorlardı ona... Merhametsizce!

Aracın ön koltuğuna oturup yan gözle şoföre baktım. Ak saç-

lıydı, yaşlanmış ve yıpranmış esmer bir teni vardı. “Hangi mezarlığa gidiyoruz, La Guairita’dakine mi?” Başımı salladım. Birbirimize başka bir şey söylemedik. Güneşin altında bir çöp torbasının içinde çürüyen portakal kabuklarının asitli ve tatlı kokusuna karışmış şehrin sıcak rüzgârı ile sersemledim. Elli yıldan beri o zamanki nüfusuna göre tasarlanmış fakat o nüfusun en az on veya on iki katına çıkmış bir şehre hizmet veren karayolunu geçmemiz iki kat daha uzun sürdü. Amortisörü olmayan Zhephyr ve çukurlarla dolu olan yol çileye döndü. Annemin araca bağlanmamış tabutu arkada hoplayıp duruyordu. Dikiz aynasından sac kaplama tabuta bakarken –ahşap olanı ödeyecek gücüm yoktu– anneme daha saygın bir cenaze düzenleyebilmeyi ne kadars çok istediğimi düşündüm. O da aynısını defalarca düşünmüştür. Bana daha iyi şeyler vermeyi dilemiştir: daha şirin bir beslenme çantası gibi; her eylül ayında iyice temizlenmiş o mavi plastikten yapılmış işçi çantalarından değil de tıpkı küçük kızların her ekim ayında değiştikleri altın kurdeleli pembe çantalar gibi; şehrin batısındaki o kuş kadar apartman dairesi değil de şehrin doğusunda, bahçeli ve büyük bir ev gibi. Annemden gelen hiçbir şeyi asla sorgulamadım, çünkü bunları bana verebilmek için ne kadar çok uğraştığını biliyordum. Özel okul eğitim masraflarımı ya da doğum günlerimde plastik bardaklarda sunulan içecek, şekerleme ve bisküvilere para ödemek için kaç tane özel ders vermek zorunda kaldığını biliyordum. O bana bunları hiçbir zaman söylemedi. Evi geçindirecek paranın nereden geldiğini açıklamaya gerek olmadı, çünkü günbegün bunu görüyordum.

Annem her haftanın salı, çarşamba ve perşembe günleri ders veriyordu. Bu dersler, ikmale kalmamak için eylül ayında tekrar sınava girmesi gereken öğrenciler için tatillerde günlük derslere dönüşüyordu. Saat dörde çeyrek kala, annem yemek odasındaki masanın keten örtüsünü örtüyordu. Kurşunkalemleri, açacağı, birkaç beyaz kâğıt ve María marka kurabiyelerle dolu bir tabağı, iki cam

bardak ve bir sürahi suyla beraber masaya diziyordu. Eve gelen bir sürü çocuk gördüm. Hepsinde de aynı kansız, cansız ve ilgisiz ifade vardı. Bir oyun parkı bile olmayan bu şehirde akşam saatlerini tonlarca çikolata ve televizyonla geçiren, şişmanlamış ve besinsiz kalmış çocuklar. Şehir, paslanmış metalden salıncak ve kaydıraklarla doluydu, fakat etrafı saran suç ve şiddet ağının korkusundan kimse o terk edilmiş parklara girmeye cesaret edemiyordu.

Annem öğrencilerine temel dersi özetliyordu: *özne-yüklem-tümleç*, sonra dolaysız tümleçler, dolaylı tümleçler ve tamlamalar. İyi öğrenciler değillerdi; ancak çok üzerlerine gidince başarılı oluyor ya da hiç olamıyorlardı. Yıllarca kurşunkalemle yazılmış o kadar çok sınav kontrol etti, onca sabah ders hazırlayıp akşamları öğrencilerinin ödevlerini öyle çok inceledi ki, sonunda görme yetisi epey geriledi. Son günlerinde kalın çerçeveli gözlüklerini yanından hiç ayırmıyordu. Onlar olmadan hiçbir şey yapamıyordu. Günlük gazeteleri bile yavaş yavaş ve zorla okuyordu, fakat hiçbir zaman okumayı bırakmadı. Bu ona medeni bir davranış gibi geliyordu. Annem Adelaida Falcón, kültürlü bir kadındı. Evimizdeki kütüphane, parlak renkli sert kapaklı Kitap Kulübü kitaplarıyla, çağdaş dünya klasikleri koleksiyonlarıyla doluydu; eğitim hayatım boyunca binlerce kez kullanmış ve sonunda bana ait olduklarına karar vermiştim. Üzerleri o kadar küflenmişti ki annem alerjik reaksiyon göstermeden zar zor okuyabiliyordu. Bense bu kitaplara bayılıyordum, öyle ki, onları pembe renkli beslenme çantalarından bile daha fazla seviyordum.

Mezarlığa vardığımızda, biri annem için, diğeri benim için olan iki kabirlik çukur çoktan açılmıştı. Annem toprak parçasını yıllar önce satın almıştı. O topraktan çukura bakarken, o haftalarda düzeltisini yapmam gereken baskılardan birinde okuduğum, Juan Gabriel Vasquez'in bir cümlesini düşündüm: "Her birimiz cansız bedenlerimizin gömüldüğü yere aitiz." Annemin mezarının etrafındaki biçilmiş çimlere bakınca, benim ölümümün, beni silip süpürdüğü hızda kendi içindekini de dışarı fıskır-

tan bir toprağa bağı olduğunu anladım. Bu bir toprak değildi. Bu bir kıyma makinesiydi.

Mezarlık çalışanları, annemi *Ford Zephyr*'den çıkardılar ve onu perçin civatasıyla dolu birkaç eskimiş kayışla kasnaklayarak mezarına yerleştirdiler. Çok korkunç bir definle ilgili aklımda kalan tek görüntü, annemin defnine daha az matemli bir görünüm veriyordu. Büyükanнем Consuelo'nun başına gelen şey, annemin başına gelmeyecekti. Onu hâlâ hatırlıyorum, o görüntü aklıma kazınmış gibi... Olay Ocumare'de olmuştu. Hava sıcaktı, bu öğleden sonrakinden daha nemliydi ve deniz de daha tuzluydu. Meyve sulu kahveler yüzünden dilim tahriş olmuştu ve art arda çalan Ave Maria'lar arasında teyzemlerin beni içmeye zorladığı o uydurmasyon karışım yüzünden yanan dilimdeki kibarlıkları çiğneyerek oyalanıyordum. Kasabanın defin görevlileri, tabutu daha öncekilere benzer aşınmış iki halatla aşağı indiriyorlardı, fakat bu seferkiler daha inceydi. Tabut dengesizce kaydı ve çarpmanın etkisiyle bir şam fıstığı gibi açıldı. Kaskatı kesilmiş yaşlı kadın cama çarptı ve beraberindekiler dua edecekleri sıra çılgınlığı bastılar. İki genç onu düzeltmeye gayret etti, tabutu kapatmaya ve törene devam etmeye çalıştı fakat her şey birbirine girdi. Teyzelerim ellerini başlarına götürmüş, Katolik Kilisesi'nin aziz kadrosunda kim varsa hespine dua ederek çukurun etrafında dönüp duruyorlardı. *Aziz Pedro, Aziz Pablo, Meryem Ana, Temiz ve Saf Meryem, Meleklerin Kraliçesi, Başrahibelerin Kraliçesi, Elçilerin Kraliçesi, Havarilerin Kraliçesi, İnançlıların Kraliçesi, Günah Çıkaran Rahiplerin Kraliçesi, Bakirelerin Kraliçesi, bizim için dua et...*

Zamanla, o ilk cenaze deneyiminin görüp görebileceğim cenazelerin en süslüsü olduğu ve bir daha da böylesini göremeyeceğim sonucuna vardım. Bir budalaya mezarının başına bir süs biberi fidanı diktirecek kadar sevgisiz bir kadın olan büyükanнем, pörsümüş sekiz kız kardeşini yanına çağırdığı bir yatakta öldü. Siyahlara bürünmüş sekiz kadın. Büyükanнем, ölmek üzere

olan bir kraliçe arı edasıyla cebinliğin altında onlara son talimatlarını yağdırmıştı, en azından annemin anlattığına göre öyleydi. Anneminse klinikte ıstırap çekerken yardım istemek için yanına çağırarak ne bir kimsesi ne de minder ve lazımlıkla yanında nöbet tutan bir tren dolusu akrabası vardı. Sahip olduğu tek kişi bendim. Tüm hayatı boyunca onu örnek alan tek kızıydım. Yıllarca ona gözü gibi bakan, yemeklerimizi servis ettiğimiz Cartuja* yemek takımına benzeyen gözlerle bakan tek kızı. Annem, ona tatlı tatlı baktığım zamanlarda, bu kendi uydurduğu ifadeyi kullanırdı. “Adelaida, kızım, bana o Cartuja gözlerle bakmayı bırak, yoksa seni tatlı niyetine yerim.”

O sofrta takımını nereden çıkardığını hiçbir zaman bilemedim. Bizim hikâyemizde hediye listeleri olan düğünler ya da o düğünlerde Paskalya günlerinin kızarmış Fransız usulü yumurtalı ekmeklerini ikram eden Endülüs havalı ya da Kanarya aksanlı büyükanneler yoktu. Biz yağsız sebzelerimizi ve annemin tüylerini yolduğu zavallı tavukları yiyorduk. Kimseye eyvallahımız yoktu. Ne bir kimsemiz vardı ne de ait olduğumuz bir yer. O tabaklar da dahil olmak üzere, annemin hayatına benden önce giren hemen hemen her şeyi yok sayıyordum. Annem bana, muhtemelen can çekişiyor olanın sahip olduğu şeyi hatırlamaya duyduğu ihtiyaç yüzünden, sonunda çok uzun bir süre boyunca içinde kiracı olarak yaşadığımız küçük apartman dairesini satın almak için elindeki parayı denkleştirebildiği gün, büyükannemin anneme o on sekiz parçalık sofrta takımını hediye ettiğini söyledi. Her ikimizin birden çok da mükemmel olmayan hayatımıza dahil ettiği şey o kraliyet çeyiziydi.

Sofra takımını büyükanneme, Ekstremaduralı biriyle evli olan; gözleri Hintlilerinkine benzeyen, koyu tenli Berta hediye etmişti. Venezuela’ya geldikten altı ay sonra ona evlenme teklif eden bu adam, Aragua sahillerinin bunaltıcı sıcaklarında, Falcónlar’ın pansiyonunu tuğla tuğla ördü. Ekstremaduralı bu adam öldüğünde,

* Seramikten üretilen, çinili, hem modern hem klasik bir tarzı olan, desenli, şık, pahalı bir tabak takımı. (ç.n.)

kasabadaki herkes Berta Teyze'ye *musiú*'nun dulu diye seslenmeye başladı; bu takma ad, ülkede kırklı yıllarda yaşamış olan tüm Avrupalılara verilen bir addı, yani Fransızcadaki *monsieur* kelimesinin bir tercümesi diyebiliriz.

Annemin bana söylediğine göre, Ekstremaaturalı adamdan sadece bir fotoğraf vardı, o da zamanında adı Berta Rodríguez olarak geçen teyzem Berta Falcón'un düğün gününden kalandı. Adam zengin, melez tenli ve şişman bir kadının hemen yanında duruyordu; son derece şık giyimli, kapı gibi biriydi. Bizim mutfağımız onlara aitti. Annem ve ben, o ölmüş insanların tabaklarından yemek yiyorduk. Ayaktayken, öğleden sonra saat üçün yakıcı güneşi altında, annemin tabutu gürültülü bir şekilde toprağa verilirken bunu düşünüyordum.

Dilbilgisi hataları yapan bir rahip, Adelaida Falcón'un ruhu için bir dua kitabını ezberden okuyordu. İşçiler kürekler dolusu taşlı toprak atıp çukurun üzerini çimentodan bir levhayla kapladılar. O ara kat, bir şehrin, bir ülkenin ve çiçeklerin bile solup gittiği toprağının altında tekrar bir araya gelene kadar bizi ayıracaktı. Rahibe ve işçilere küçük bir selam vererek arkamı dönüp gittim. İçlerinden biri, esmer, yılan bakışlı ve zayıf olan, orada çok fazla zaman geçirmememi önerdi. Geçen haftalarda üç definde soygunculuk yapılmıştı. Sonra bacaklarıma bakıp, "Bu korkuyu yaşamak istemezsiniz," dedi. Bunun bir uyarı mı yoksa bir tehdit mi olduğunu anlamadım.

Sürekli arkama baka baka ilerleyerek *Ford Zephyr*'e bindim. Annemi orada bırakamıyordum. Bir kapkaççının annemin gözlüklerini ya da ayakkabılarını ya da kemiklerini çalmak için mezarını açacağı düşüncesi yüzünden oradan çekip gidemiyordum, ki o günlerde bu şeylere çok yüksekten fiyat biçiyorlardı ve bu tip şeytanlıklar milli bir inanç hâline dönüşmüştü. Burası insanları gırtlaklayan bir ülkeydi artık. O sırada, aylardır ilk kez, tüm benliğimle ağlamaya başladım. Korku ve acıdan kasım kasım ka-

* Türkçede "bey" ya da "beyefendi" anlamına gelir. (ç.n.)

sılıyordum. Annem için ağlıyordum. Kendim için. Aramızdaki o güçlü bağ için. Gece çöktüğünde, annem Adelaida Falcón'un yaşayanların merhametine kalacağı o kuraldışı yer için. Onun, bize hiçbir zaman huzur vermeyecek olan o toprağın altına gömülmüş olan bedenini düşünerek ağladım. Şoförün yanına oturduğumda, *Ölmek istemiyorum*, diye düşündüm. Ancak çoktan ölmüştüm.

Parsel, mezarlığın çıkışından oldukça uzaktaydı. Ana caddeye dönmek için keçi yolu görünümündeki bir kestirmeden geçmek gerekiyordu. Virajlar. İri çakıltaşları. Tıraşlanmamış patikalar. Korunaksız toprak dolgular. Yokuş yukarı geldiğimiz yolu *Ford Zephyr* yokuş aşağı iniyordu şimdi. Şoför her virajda direksiyonu sağa sola sallıyordu. İçime kapanmış ve hayattan bağımı koparmıştım, artık hiçbir şeyin önemi yoktu. Ölse de umrumda değildi. Şoför, frene abanıp simsiyah ve yağdan kir içindeki direksiyona asıldı. "Bu da neyin nesi? Kahrolası!" diyerek şaşkınlıktan ağzı bir karış açık hâlde yerinde sıçradı. Engel önümüze bir çığ gibi yığılmıştı. Bu bir motosiklet konvoyuydu.

20 veya 30 tane motosiklet, hepsi de iniş ve yokuşu kesmiş bir şekilde yolun ortasına park edilmişti. Mesafeye rağmen, onları ayırt edebildim. Hepsi de, hükümetin ilk yıllarında kamu yönetimini dağıtanlarla aynı kırmızı gömleği giyiyordu. Bu Vatan Motosikletlileri'nin üniformasıydı. Devletin babası Başkan Kumandan'a –dördüncü kez seçim zaferinden sonra Devrim'in liderini böyle anıyorlardı– karşı her türlü protestoyu devrimle birlikte silip süpürecek olan asker ordusuydu ve zamanla onun hükmettiği alanların, yetkilerinin ve amaçlarının dışına çıkmışlardı. Onların eline kim düşerse kurban oluyordu... Peki ama ne sebeple? Bu, o güne ve gruba bağlıydı. Onları finanse edecek para bittiğinde, devlet onları bir bahşişle tazmin etmeye karar verdi. Bu askerler devrimci maaşı almayacaklardı, fakat kontroldışı yağmaya ve yıkıp yok etmeye izinleri olacaktı. Kimse onlara dokunmuyordu. Kimse onları kontrol etmiyordu. Canı ölmek ve öldürmek isteyen herkes onların listesine girebilirdi, öyle ki, çoğu kişi esas yapıyla bağlantısı

olmadığı hâlde onların adına hareket ediyordu. Şehrin bazı bölgelerinde geçiş parası kestikleri küçük kooperatifler kurmaya başladılar. Önünde üç sandalyeyle kamp çadırları kuruyor ve günü orada geçiriyorlar, motorsikletlerinin üzerinde dinlenip avlarını gözetliyor ve aynı motosikletlerle avlarının peşine düşüyorlardı.

Şoför ve ben birbirimize bakmadık. Motorlu grup bizim varlığımızın farkına varmadı. Herkes üzerine kapalı bir tabutun yerleştirildiği, derme çatma bir sunak olarak kullandıkları iki motosikletin etrafında toplanmıştı. Kalabalık, tabutun etrafında bir daire oluşturmuştu, onu tekmeleyip üzerine ağız dolusu alkol tükürüyorlardı. Şişeyi başlarına dikeyiyorlar, içiyorlar ve tükürüyorlardı. Şoför, “Bu, iblislerin cenazesi,” dedi. “Dua etmeyi biliyorsanız edin, kızım,” dedikten sonra arabayı geri vitese takarak direksiyona yapıştı. Bu kısacık süre, bir ayının en heyecanlı ânının nasıl geçtiğini görmeme yetti. Darmadağınık saçları olan, parmakarası terlik, şort ve kırmızı tişört giymiş bir kadın, küçük bir kızı ata biner gibi tabutun üzerine çıkardı. Kendi kızı olmalıydı, çünkü küçük kız rahatsız edici tiz bir müziğin ritminde dans ederken, kadının gururlu ifadesinden ve kızının eteğini kaldırıp poposuna şaplaqlar atmasından öyle anlaşıyordu. Her şaplakta —olsa olsa on iki yaşlarında— küçük kız virajın diğer tarafına park edilmiş otomobillerin ve minibüsün hoparlörlerinden yayılan müziğe kendini daha çok kaptırarak daha da çok titretiyordu poposunu. *Tumba-la-casa-mami-pero-que-tu-tumba-la-casa-mami-tumba-lacasamami-pero-que-tu-tumba-lacasamami*, diye çalan müzik, ortamı daha da yoğun bir buhara boğuyordu. Hiçbir kabir böyle çarpıcı bir görüntüye sahip olmamıştı... Küçük kız, etrafındaki saygısızlardan, dalga geçenlerden bihaber, pelvisini titretiyordu, üstelik etrafını saran canavarların en kıymetlilerine kızını pazarlıyor gibi görünen annesinin poposuna indirdiği şaplaqlara bile aldırış etmeden. Kızın her olağanüstü hareketi, alkış tutarken aynı anda likörlerini tükürmeye devam eden adam ve kadınlarda açlık uyandırıyor, çılgınlıklarını yükseltiyordu. *Ford Zephyr* artık yeterince uzaklaşmıştı, fakat hâlâ biraz daha

etine dolgun ikinci bir kızın, muhtemelen içinde kaskatı hâlde uzanmış çürümeyi bekleyen bir adamın bulunduğu tabutun üzerine ata biner gibi çıkıp güneşin altında yanan ince sac levhadan tabakaya cinsel organını sürttüğünü görebiliyordum.

Bir dağ ile denizden ayrılan şehrin sıcağında ve buharlı havasında, o ölü vücudun her hücresi şişmeye başlayacaktı. Eti ve organları ekşiyecikti. Gazlar ve asitler. Patlamış kabarcıklar ve küçük baloncuklar, cansız bedenlerde doğan ve boklar arasında kanatlanmış etçil böcekleri cezbedecekti. Ölü bir şeye, kurtlanmak üzere olan o şeye kendini sürten kıza baktım; kurşun yağdırılmış bir cana son bir adak olarak cinsel organını sunmak. Üremek, doğurmak ve kendi ırkını durmadan çoğaltmak için bir davet. Yeryüzünde kısacık bir hayat süren tonlarca insan, tıpkı sivrisinekler ve kurtçuklar gibi. Diğerlerinin ölümüyle beslenerek hayatta kalan ve ölümsüzleşen varlıklar. Bir gün benim cansız vücudum da besleyecekti o sivrisinekleri; ölümlerin gömüldüğü yerlerden birinde.

Öğleden sonra üçte etkisi artıran güçlü güneş ışınları, asfaltın üzerindeki sıcağın ortasında manzaraları görünmez kılan o serabı ortaya çıkarmıştı: Uzak bir noktada toplanan erkek ve kadınların yoğunluğu, hayat ve ölüme dair bir sanat eseri gibi yansıyor. Patika yoldan uzaklaşıp daha da beter bir kestirmeye saptık. Ben sadece güneşin sıvışıp annemi yalnız bıraktığım o tepedeki günışığını sileceği ânı düşünüyordum. Sonra yine öldüm. O öğleden sonra itibarıyla geçmişimde biriken ölümleri bir daha asla hayata döndüremedim. O gün ben, kendi kendimin tek ailesi oluverdim. Geniş ağızlı bıçaklarıyla beni köşeye sıkıştırıp yakalamakta gecikmeyecek bir hayatın son bölümünde. Kanı emilen herkes ve bu şehirde var olup ateşe verilen her şey gibi.

Kiraz Erikleri

Bu bodur bir ağaçtı. Dallarından jojoba meyveleri sarkardı. Çok az meyve eti ve çok iri çekirdeği yüzünden buna kiraz eriği diyor-duk. Posasının mayhoşluğunu tamamlayan ekşi çekirdeği onu di-ğerler meyvelerden ayırıyordu. Verimsiz topraklarda yetişiyordu. Ocumare'ye olan seyahatlerimiz mevsimine denk geldiğinde, iki veya üç poşet dolusu toplayıp getiriyorduk. En iyilerini toplamak bana düşüyordu. Benimkilerle teyzelerim yoğun kıvamlı bir tatlı hazırlıyorlardı. Meyveleri tüm gece suda bekletip sonra da kayna-tıyorlardı. Sonuçta, rendelenmiş esmer şeker gibi koyu renk şeker kamışından bir pekmez ortaya çıkıyordu ve ardından meyve etleri yavaş yavaş saatlerce ateşte pişiriliyordu. Her meyve işe yaramıyor-du. Olgunlaşmış görünenleri ve dalından düşmeye hazır olanları seçmek önemliydi. Eğer yeşil renktelerse onlara dokunmamak en iyisiydi; henüz olgunlaşmış olanlara da dokunulmamalıydı çünkü meyvenin pişen öz suyunu acılaştırıyordu. İyice olgunlaşmış, nere-deyse morarmış, şişman ve yumuşamış olmaları gerekiyordu. Kılı kırk yardığınız, oldukça fazla işlem gerektiren bir süreçti. “Bunları böyle sıkıyorsun, iyi bak, böyle. Eğer bunun gibi yumuşamışsa, onu poşete koyarsın, diğerlerini ise olgunlaşmaları için ayırıp ga-zete kâğıdının üzerine yerleştirirsin. Çok fazla yeme, bağırsakla-rını boşaltır, ona göre. Al bu torbayı. Onu değil, şunu!” Clara ve Amelia birbirlerine laf yetiştiriyordu. Ben de başımı tamam der gibi sallıyordum, sonra işe koyulmam için beni rahat bırakıyorlar-

di. İçinden geçtiğim bahçeye giden yolda görünmez oluyordum. Ağaca tırmanıp meyveleri toplamaya başlıyordum. İşim bitince onlara, içi meyve ve şeker pekmeziyle dolu dev kazanlarda pişirdikleri şuruplu tatlıyı yapmak için mükemmel olan ve en olgunlaşmış olanlarını getiriyordum. Buharın örttüğü yüzleri içimde aşırı bir özlem uyandırıyor. Kilolarca şekeri kaynayan suyun içine boşaltan ve tahta kaşıklarını kullanarak var güçleriyle kazanı karıştıran o esmer kadınların yüzleri. “Çık buradan küçük hanım, eğer bu kazanlardan biri başından aşağı dökülürse ağlamaktan gözünde yaş kalmaz.”

Bahçede gizlenmiş kirazlardan küçük bir miktar geri alabilme arzusuyla oradan sıvışmak için bu dırdırlanmalar işime geliyordu. Bütün meyveler bana kalıyordu. Ağacın en üst dalına tırmanarak, çekirdeğine kadar hepsini soğurup özümlüyordum. Meyve özünü içime çekip her seferinde posasına yapışmış çekirdeğine kadar hart hurt yiyordum. Kiraz eriği yemek sabır gerektiriyordu. Sert kabuğunu ve ortasındaki pütürlü yüzeyi kazıyana kadar, çekirdeği dişleyerek yüzmem gerekiyordu. Posası bittiğinde çekirdeği şeker gibi ağzımın içinde bir sağa bir sola dolandırıyordum. Annem, eğer çekirdeği yutarsam midemde bir kiraz eriği ağacı çıkacağına dair tehditler savursa da az ama öz olan posanın tadını çıkarmaktan hoşlanıyordum. Çekirdek tamamen kurduğunda, atıştırmalığımı onlarla paylaşmamı bekliyorlarmış gibi bana bakan çelimsiz köpekleri neredeyse sıyırıp geçerek, fütursuzca yere tükürüyordum. Ellerimi havada sallayarak onları uzaklaştırmaya çalışıyordum. Fakat onlar zayıf, kabuk bağlamış fino köpeği gözleriyle heykel gibi durup beni seyretmeye devam ediyorlardı.

O kiraz ağacı rüyalarımın da giriyordu. Bazen şehrin kanalizasyonlarından filizleniyordu, bazen de dairenin mutfak lavabosundan ya da Falcónlar'ın pansiyonunun çamaşırılığından. O rüyalarından hiç uyanmak istemiyordum. Benim rüyalarımın orijinallerine kıyasla daha da güzelleşmiş olan ağaçlar, başları kris-

tal tırtıllara dönüşmüş sedefsi kirazlarla dolu oluyordu. Hareket ediyorlardı, belli belirsiz, tıpkı bazen yoldan geçen, Ocumare pazarında satmak üzere toptancıların yüklüklerinden indirdikleri kakao ve şeker kamışını taşımaktan ayakları taş kesilmiş o atların kasları gibi. O kasabada her şey böyleydi; sanki daima XIX. yüzyılda yaşıyordunuz, hiç ilerleme kaydedilmiyordu. Yola çıkan içkili insanlar ve Polar bira kamyonları olmasaydı, kimse zamanın akıp gittiğine inanmazdı.

Rüyalarda filizlenen o hayali ağaçların görüntüsünü unutmamak için, onları beyaz mukavvalı Caribe marka resim defterime çiziyordum. Pastel boya kalemi kullanıyor, yirmi dörtlü paketteki pembe ve mor tonlarını seçiyordum. Kurtçuklarımların parlaklığına ıslıl ıslıl bir görünüm vermek için kalemtıraşla boya kalemlerinin ucunu sivriltilip sonra parmağımın ucuyla boyayı dağıtıyordum. Her resmin üzerinde saatlerce vakit geçirebilirdim. Gerçek hayatta, bugün hâlâ film şeridi gibi gözlerimin önünden geçen, asitli ve damarlı meyve etlerini nasıl ısırp emiyorsam, resimleri de aynı tutkuyla yapıyordum. Resimleri, tıpkı gerçek hayatta asitli ve damarlı meyve etlerini ısırp emerken duyduğum şevkle yapıyordum, ki o günler hâlâ bir rüzgâr gibi esiyor anılarımda. O ağaç benim vatanımdı. Bir maymun gibi tırmandığım çıplak dalında kendimi özgür hissediyordum.

Çocukluğumun o kısmı, içinde büyüdüğüm korkutucu şehre hiçbir şekilde benzemiyordu ki yıllar geçtikçe o şehir, tel örgülerle ve sürgülü kilitlerle çevrilmiş bir yere dönüştü. Karakas'ı seviyordum, fakat Ocumare'nin şeker kamışı ve sivrisinekli günlerini, Karakas'ın üzeri küflenmiş portakal ve motor yağıyla kaplanmış o pislik içindeki kaldırımlarına tercih ederdim. Ocumare'de her şey farklıydı. Deniz rahatlatırdı, sakinleştirirdi, bedenlerin acısını alıp bir med cezir gibi çekilirdi. Yoluna çıkanın ne olduğunu ayırt etmeksizin her şeyi kendine katardı. Taşkın bir şekilde akan nehir, kendi tatlı suyuyla okyanusun tuzlu sularına karışırdı. Sahilde

üzüm ağaçları vardı; annem bana üzümün taneleriyle yalancıkta kasabanın kraliçesi tacını yaparken, ben de gizlice, sedef renkli tırtılları küpe gibi kulağıma takar, kiraz eriği ağaçlarına yerleşen bu tırtılların kelebek olmak için geçirdikleri başkalaşımı hayal ederdim. O dünyayı hiç terk etmek istemedim.

Dul Doğmak

Annemi toprağa verdikten sonraki gün silah sesleri duydum. Tıpkı bir önceki gün ve ondan önceki ve ondan da önceki ve ondan daha önceki gün gibi. Pis ve kurşun rengi su damlatan bir boru. Kapısı açık bir buzdolabı. Geceleri, bir binanın beşinci katındaki pencereden bakıp, bir şeyi ya da birini; bir felaketi ya da kötü bir haberi bekleyerek sokağı gözetliyordum. Gerçekten de ya birilerinin binadan atlayacağını ya bir komuşunun kaçırıldığını ya da koridordaki ampullerin çalındığını haber vermek için biri mutlaka kapıyı çalardı. Annemin hastalığının son aylarında protestolar daha da kötüleşmişti. Gece ortaya çıkan karışıklıklar, sokağa çıkma yasağına neden oluyordu. Venezuela karanlık günler yaşıyordu; belki de Federal Savaş'tan bu yana en kötü günlerini...

Pencereye her yanaştığımda, komşuların kâğıt paralarını yak-tıkları bir çöp bidonundan artakalan yanıkları görebiliyordum. Nakit para tamamen yok olmadan önce, Devrimci Bakanlar Kurulu, Devlet Başkanı Kumandan'ın emriyle, onları yavaş yavaş ortadan kaldıracağını ilan etti. Her ne kadar bu hükmün amacı, liderlerinin deyimiyle, finansal terörizme karşı savaşmak olduysa da önceki paranın yerine geçecek kadar para basmak imkânsızdı. Zoraki bir şekilde sürümde olan paranın hiçbir değeri yoktu, hat-ta yakılmadan önce bile yoktu. Annemin ölümüyle ve şehri ele geçiren karışıklıkla sersemlemiş bir hâlde, günlerce sokağa adım atmadım. Evde bana iki ay yetecek kadar yiyecek vardı; bu, yıllar

önce ülkeyi darmadağın eden yağmalardan sonra saklamayı öğrendiğimiz stoktu. Tabii şu anda bu tür olaylar sıradışı olmaktan çıkıp bir rutine dönüşmüştü.

Aklımda kalan yağmalamalardan ilki, Devrim Çocukları'nın ortaya çıkmasına henüz birkaç yıl kala oldu. On yaşına girdiğim gündü. Şehrin batısında yaşadığımız için her an her şeyin vuku bulabileceği o vahşet dolu taraftan uzakta kalıyorduk. Belirsizlik içinde tir tir titrerken, asker bölüğünün evimizden birkaç adım uzaklıktaki hükümet konağı Miraflores Sarayı'na doğru gelip gittiğini görüyorduk. Birkaç saat sonra televizyonda, marketleri talan eden erkek ve kadınlardan oluşan bir kalabalık gördük. Karıncalara benziyorlardı. Azgın böcekler gibiydiler. Bazıları hayvan filetoalarını omuzlamıştı. Kıyafetlerine bulaşmış ve henüz kurumamış kan damlalarını fark etmeden koşturuyorlardı. Diğerleri ise taşlarla camları kırılmış vitrinlerden çıkardıkları televizyon ve beyaz eşyaları sırtlayıp götürüyorlardı. Hükümet konağından yapılan canlı yayında, İçişleri Bakanı sükûnet ve medeniyet çağrısında bulunuyordu. "Her şey kontrol altında," diyerek insanları teskin etmeye çalışıyordu. Birkaç saniye sonra rahatsız edici bir sessizlik oldu. Yüzünü dehşet bürüdü. Bakan, milleti yönettiği kürsüyü terk etti. Sükûnet çağrısından geriye, boş kürsüdeki Amerikan haritasının yanı sıra bir sürü yağma fotoğrafları kalmıştı. Günler geçtikçe, üst üste yığılmış, kemerlerle bağlanmış tabutların taşındığı kamyonlar görmeye başladık. İktidara yapılan saldırı yüzünden Devrimci liderlerin ilk girişimi öldürmek olmuştu; tabii benim de işlerin tadının kaçtığına ve sosyal patlamaya dair ilk teşhisim.

Annem doğum günümü kutlamak için kalp şeklini vermeye çalıştığı, mısır unundan yapılmış, yuvarlak, küçük bir çöreği ayçiçek yağında kızarttı. Kalpten çok böbreğe benzeyen, aşkla pişirilmiş çöreğin altın sarısı kenarları parlıyordu. Ortası yumuşaktı ve annem tam da o kısma pembe renkli, küçük bir mum dikmişti. İyi ki doğdun şarkısının uzun ve akılda kalıcı versiyonu olan *Ay*

*que noche tan preciosa** şarkısını söyledikten sonra çöreği dört dilime böldü ve üzerlerine tereyağı sürdü. Işıklar kapalı ve salonun zeminine oturmuş bir hâlde sessizce lokmalarımızı çiğnedik. Kısa süre büyük bir patlamanın ardından etrafa saçılacak şarapnel parçaları, o ışıksız ve balonsuz partiyi sonlandıracaktı.

Aklımda o mükemmel anı vardı; çünkü ertesi sabah, on yıllık ömrümün ilk gününde, ilk aşkımla tanıştım. Ya da sadece o dönemde öyle olduğuna inandığım. Okulda, kızlar başka hayallerde aşk yaşıyorlardı: Beyaz atlı şövalyeler, bir denizkızının şarkısının peşinden giden bebek yüzlü prensler, sarışın ve dolgun dudaklı uyuyan güzelleri öpücüklerle uyandıran odunculardı onların hayalleri. Bu erkeksi kahramanlardan hiçbirine âşık olmadım. Ben, ona âşık olmuşum. Ölü bir askere.

Annemin her sabah, yemek masasında, baştan sona okuduğu *El Nacional* gazetesinin ilk sayfasında basılan o haberi hatırlıyorum. O gazeteyi almadığı bir gün geçmezdi. Eğer baskısı varsa, onu almak için aşağı inip bayiye giderdi. O sabah, bir paket sigara, üç olgunlaşmış muz ve bir şişe suyla gazeteyi de alıp geldi. Markette bunları bulabilmişti, zaten ne zaman yeni bir yağmacı grup türediği dedikodusu çıksa marketler belli bir süre kapatılıyordu. Saçı başı darmadağın ve nefes nefese, kolunun altında gazeteyle eve geldi. Aldıklarını masaya bıraktı ve kız kardeşlerini aramak için telefona koştu. Doğru olmadığı hâlde, o her şeyin yolunda olduğuna onları inandırmaya çalışırken, ben gazeteyi aldım ve granit zeminin üzerine yaydım. Manşette görünen askeri baskı ve yerli kasap fotoğrafı tam sayfa postere dönüşmüştü. Bu görüntü, o cehennemin özeti idi. Bir asker, bir kan gölünün üzerinde yatıyordu. Bana mükemmel bir varlık olarak göründü. Yakışıklı. Yana düşmüş kafası, kaldırımın kenarından sarkıyordu. Zavallı, zayıf, neredeyse buluş çağında. Kaymış kaskı, darp edilmiş başını ortaya çıkarıyordu. İşte oradaydı; ezilmiş bir meyve gibi saçılmış-

* Venezuela'da geleneksel bir doğum günü şarkısıdır. Söz, müzik ve bestesi Venezuelalı şarkıcı Luis Cruz'a aittir. (ç.n.)

tı etrafa. Gözleri kanla dolmuş beyaz atlı bir prens. Birkaç gün sonra regl oldum. Artık bir kadındım; beni hem aşktan hem de kederden öldüren uyuyan yakışıklının sahibesiydim. F.A.L.* atışıyla parçalanmış beyniyle örtülü bu suret, benim ilk sevgilim ve çocukluğumun son aşkına aitti. Evet, on yaşında dul bir kadındım ben. On yaşında hayaletlere âşık olmuştum.

Annemin ölümünden sonraki bütün geceler yaptığım gibi, evin kütüphanesini gözden geçirdim. Bazı kitapların kenarındaki renklerin dizilimini hâlâ görebiliyordum ki bu da sıkıldığımda ve oyun oynayacak bir park olmadığında, annem *özne-tümleç-yüklem* dersleri verirken benim de oyalanmamı sağlıyordu. Odamdan çıkmamam söylendiğinde, o kitapların bazılarıyla kendimi odaya kapatıyordum. Onları bazen okuyor, bazen de tempera[†] boya şişelerinin kapaklarıyla oyalanıyordum. Kapakları çevirerek açıp onları kitap kapaklarının üzerine rastgele bastırıyordum. Yaptığım şekiller bazı hoş görüntüler ortaya çıkarıyordu: Truman Capote'nin, *Soğukkanlılıkla* kitabının turuncu tüp rengi kapak sayfasıyla uyumlu turuncu bir daire; Gabo'nun[‡] *Başkan Babamızın Sonbaharı* kitabının orijinal hardal rengini daha da pekiştirmek için civciv sarısı bir daire; *Çanlar Kimin İçin Çalıyor* ve onun Burgonya şarabı rengindeki kapağına uygun şarap rengi bir daire. Neredeyse hepsinde de o dairesel şekiller vardı. O günleri öyle çok özlemiştim ki, kitapları tekrar rafa koymadan önce sessiz sakin bir şekilde bir süre öyle durup onları izledim. Onca zaman geçmesine rağmen o işaretlerin silinmemiş olması bana garip geldi. "Uğruna başkaldırdığımız her şey kalıcı oluyor, değil mi?" diye sordum kendi kendime, elimde Mario Vargas Llosa'nın *Yeşil Ev*[§] kitabıyla.

* "Fusil Automático Ligero" yani "Hafif Otomatik Tüfek" olarak bilinen bir silah türü. Üretimine 1950'li yıllarda başlanan silah, özellikle Güney Amerika ile Afrika'daki gerilla gruplar tarafından hâlâ kullanılmaktadır. (ç.n.)

† Ortaçağda tutkallı su ile boyanın, çoğu zaman yumurtanın akıyla karıştırılması suretiyle elde edilen boya türü. (ç.n.)

‡ Gabriel García Márquez'in lakabı. (ç.n.)

§ Bahsi geçen romanda bir başkaldırı vardır ve yazar silinmeyen dairesel şekillerin de geçen zamana kafa tuttuğuna atıfta bulunmuştur. (ç.n.)

Kütüphaneyi incelemekten yorulunca annemin dolabını açtım. 36 numara ayakkabılar, çiftleriyle birlikte düzenlenmiş hâlde yorgun bir askeri müfrezeyi andırıyordu. İncecik kadınsı belini ortaya çıkaran kemerleri. Askılar. Elbiseler. Eşyalarındaki hiçbir şey kaba ya da abartılı değildi. O tam bir dervişti. Ölçülü ve gözyaşı dökmeyen bir kadındı, bana sarıldığında ikimizin de içine cennetin huzuru doluyordu; teninin nikotin ve nemlendirici losyon kokusu, içine düştüğüm ikinci bir cennet gibiydi. Onu bildim bileli sigara içiyor ve aynı azimle cildine bakıyordu. Gençliğinde ciddi akne sıkıntısı çekmişti, her zaman sivilcesi çıkıyordu. Hayatının beş yılını geçirdiği üniversitenin kızlar yurdunda saçlarını ve makyajını yapmayı öğrenmişti; tabii sigara içmeyi de. Belki de bu yüzden kitap okumayı, yanaklarına belli belirsiz allık sürmeyi ya da bol dumanlı sigarasından nefes çekmeyi hiç bırakmamıştı. O zamanlar annemin en mutlu yıllarıydı; sık sık böyle söylerdi. O böyle söylerken, benimle birlikte yaşadığı yılların onun gençliğinin mutlu dönemlerine bir son vermiş olup olmadığı sorusu içimi kemirip duruyordu.

Dolabın içini dibine kadar inceledim. Beni büyüleyen siyah ve altın payetten kral kelebeği desenli bluzu bulmayı başardım. Onu askıdan alıp avucumun içiyle dokunmak, içinde yaşadığım dünyanın sınırlı metrekairelerini sonsuz kılan şeylerden biriydi. O giysi, rüyalarımındaki kiraz eriği ağacının sedefsi tomurcuklarının şık versiyonuydu. Olağanüstü malzemeler ve renklerden yapılmış büyümlü bir şeydi. Fakat hiç giyemediği o kıyafeti neden almıştı ki? Bunu hiçbir zaman bilemedim. Sormadım da zaten. “Bu şeyi sabahın sekizinde giymemi nasıl bekleyebiliyorsun ki?” diyordu, ona okuldaki bir veli toplantısında giymesi için önerdiğimde.

“Onu giy anne,” diyerek ellerimi belime koyuyor ve mız mız bir kız gibi davranıp annemi güldürüyordum. Hardal rengi dişlerini göstererek bana nasıl gülümsediğini hâlâ hatırlıyorum.

Ne kadar yalvarsam da annem hiçbir zaman o bluzla yıl sonu veli toplantısına katılmadı. Bu durum, okul arkadaşlarımla anne-

mi diğer anneler arasında en antikasıymış gibi görmelerine sebep oldu. Okuduğum okul, müdirenin görüşme sırasında annemin ne dul ne de evli olduğunu fark etmesi yüzünden beni kabul etmedikleri en prestijli okullardan birine alternatif bir manastır okuluydu. Annem bana o kısımla alakalı hiçbir şey söylememiş olsa da bunun sebebinin, yarısı Venezuelalı olan sınıfın o yıllardaki bulaşıcı hastalığından kaynaklandığını düşünmüştüm: XIX. yüzyılda kalıtsal zekâ geriliği olan beyaz kriolar* ve herkesin damarlarında bir miskito† ve bir siyahi kanı taşıdığı melez bir toplumun insanları arasında yayılan bir hastalık. Tarla sürmemek için sigara almaya gitme zahmetine bile girmeyen adamların, sürekli çocuklarını doğuran ve yalnız başlarına büyüten kadınların olduğu bir ülkenin insanları. Bir daha asla göremeyecekleri, rasgele dünyaya gelmiş varlıklar doğuran kadınların çocukları. Bunu kabullenmek, elbette çekilecek kahrın bir parçasıydı. Sınıf atlamak için tırmanılan zorlu basamaklarda ayağa takılan bir taşıtı.

Okulda etrafım göçmen kızlarla çevriliydi. Esmer tenli, renkli gözlü kızların olduğu, karma ırklı bir ülkenin hücre hayatını yaşayan nesillerin toplamı. Garip bir ülke. Kendi psikopatlıklarında güzel bir ülke. Güzellik ve vahşetle dolu zengin bir ülke. Sonuç olarak, bu ulus, kendi zıtlıklarının çelişkisi ve üzerinde yaşayanların başına her an yıkılabilecek olan bir manzaranın fay hattı üzerine kurulmuştu. Üst sınıfa hitap etmesine karşın, benim okulum da topluma şekil vermekten acizdi. Zaman geçtikçe, oranın çok daha derin bir kötülüğü barındırdığını, kozmetik bir cumhuriyetin doğal rezervi olduğunu anladım. Havailiği kötülüğünden daha az acı veriyordu. Kimse yaşlanmak ya da fakir görünmek istemiyordu. Maskelenmek ve makyaj yapmak istiyordu. Ülkenin mottosu buydu: Gösteriş yapmak. Kişinin parasının olup olmasının bir önemi yoktu, ülke paramparça olmuş, kimin umurundaydı; olay süslenmek, güzelleşmek, tacın peşinden koşmak,

* Avrupalı yerleşimcilerin soyundan gelenler. (ç.n.)

† Orta Amerika'da yaşayan yerli Amerikalılar. (ç.n.)

bir şeyin kraliçesi olmağı... Bir karnavalın, kasabanın veya ülkenin en üstünü, en güzeli, en çekicisi, en umursamazı olmağı. Şehre hâkim olan sefalette o eksikliğin izlerini hâlâ fark edebiliyorum. Bizim monarşimiz hep böyle oldu. Edepsizliğin patlak vermesiyle oluşan dalgalanmayı bozan da buydu. Ancak böyle keyif alabiliyorduk. Petrol, askıda kalmış ödemeleri karşılıyordu. En azından çoğunluk öyle düşünüyordu.

O günlerde, elde etmekte zorlanacağım ya da artık aramaktan bıktığım bazı şeyleri satın almaya çalışmak dışında dairemden dışarı hiç çıkmadım. Şeker ya da yağ olmadan, hatta kahvesiz bile yaşayabiliyordum. Kadın pedi ve tuvalet kâğıdı için, markete gelen az miktardaki paketleri kontrol eden ve onları alışveriş merkezlerinin kapılarında satan bir grup kadına bir servet ödüyordum. Bu kadınlara karınca yuvaları diyorduk; doymak bilmezlikleriyle bizim fahiş bedeller karşılığında bile satın alamadıklarımızı elde eden, bir karınca kolonisi gibi birleşmiş yaratıklara benzedikleri için. Karaborsacıları.

Dışarı çıkup aramamak için her şeyi idareli kullanmaya başladım. Hiçbir şeye ihtiyacım yoktu. Sessizlik dışında. Pencereleri neredeyse hiç açmıyordum, çünkü devrimci güçlerin protestocuları bastırmak için sıktıkları gözyaşırtıcı gaz her şeye sınıyor ve betim benzim atana kadar kusmama neden oluyordu. Tüm pencereleri bantla yapıştırdım, sokağa bakmayan banyo ve mutfakta bulunanlar hariç. Dışarıdan hiçbir şeyin içeri girmemesi için gereken her şeyi yaptım. Sadece yayınevinden gelen aramalara cevap verdim, zaten onlar da annemin ölümünden duyduğum acıya saygıdan bir hafta aramamaya karar vermişlerdi. Bu da beni faturalandırmaya hazır olduğum fakat gözden geçiremediğim ilk dizgilerdeki düzeltmeleri ertelemek zorunda bırakmıştı. Paraya ihtiyacım vardı, fakat parayı çekecek bir sistem de yoktu. Para aktarımı yapmak için internet bağlantısı yoktu. Zaten olsa da işime yaramazdı. O günlerde, Devrimci Çocuklar'ın emriyle, yabancı

para yasadışı bir objeye dönüşmüştü. Paramızı yabancı bir para birimine dönüştürmek ülkeye ihanet sayılıyordu.

O günlerde Ana da benimle konuşmaya çalıştı. Bana üç tane mesaj attı. Bir tanesi nasıl olduğumu sormak içindi, diğer ikisi ise telefon rehberindeki herkese otomatik olarak gönderilen mesajlardandı. Erkek kardeşi Santiago'dan haber almalı on beş gün oluyordu ve onun özgürlüğünü talep etmek için hepimizden bir belge imzalamamızı rica ediyordu. O üç mesajdan hiçbirine cevap vermedim. Onun için hiçbir şey yapamazdım, o da benim için hiçbir şey yapamazdı. Mahkûmduk, ülkenin geri kalanı gibi biz de birbirimizi tanımazdan gelmeye mahkûmduk. Bu da hayatta kalanların, yani ülkeyi terk ettikleri için bir yüz karası, utanç ve acı içinde olanların suçuydu. Bu acıyla ülkeyi terk etmek ise başka bir ihanet şekliydi. Devrimci Çocuklar, günlük yaşamın geçtiği yerleri bile işgal edecek kadar ilerlediler. Artık sahibi oldukları bir toplumda yarattıkları tonlarca fikir ayrılığına karşın, eleştirileri yasakladılar. Geçinemiordum, fakat emin olduğum bir şey varsa o da her an daha da kötü bir durumda olabileceğim gerçeği. Ölmek üzere olan piyasada geçimini sürdürememek, hâlâ yaşamın kıyısında olmak, beni gururumdan susmaya mahkûm ediyor, buna mecbur bırakıyordu. Bu yüzden hiçbir şey yapamıyordum, çünkü hiçbir şey verecek durumda değildim.

Annemi toprağa vermemin üzerinde geçen ilk on beş günü boyunca, kapının zili iki kez çaldı. Gelen Gloria idi, çatı katındaki komşum. Evime ilk geldiğinde sohbeti başka bir zamana bırakmamız gerektiğini anlaması için onu başımda bir havluyla karşılamıştım. “Düşünsene, suyu yarım saat içinde kesecekler ve ben hâlâ duş almadım Gloria.” Ertesi gün saat beşte tekrar uğrayacağını söyledi ve dediğini yaptı, fakat bu sefer çok ses yapmamaya çalışıp tüm ışıkları söndürerek dairemde boş kalan odayı onun kırsalda yaşayan kuzenine kiralamam konusundaki ısrarlarından saklanmayı başardım. Annemin cenazesinden beri bu fikri kafasına koymuştu

ve gerçekleştirmek için ısrar ediyordu. Telefon ediyor, mesajlar yazıyor, ani ziyaretlerde bulunuyordu. Her ne kadar aylık kira ücreti durumumu biraz iyileştirecek olsa da –ki bu, onun kendi planlarını bana dayatabilmek için sihirli bir argümandı– Gloria'nın yaptığı, ne ihtiyaç duyduğum ne de kabul etmeye hazır olduğum bir kiracıyı hayatıma dahil etmem için bir tacizdi ve canımı sıkıyordu.

Geceleri yapılan silah atışları dışında, günler sessizlik içinde geçiyordu. Sadece, annem geçici bir süre bakıma girdiğinden beri görmediğim yan komşum Aurora Peralta'nın evinin su deposunun gürültüsünü özlüyordum. İstisnasız her gece odanın duvarlarından geçen tortulu suyunun gürültüsüyle uykumu matkap gibi delen atık su borusunun rahatsız edici gürültüsünü duymamak bana garip geliyordu. Aurora Peralta hakkında çok az şey biliyordum. Bildiğim tek şey onun utangaçlığı, çok nazik olmadığı ve herkesin onu İspanyol'un kızı diye çağırdığıydı. Annesi Julia, İspanyol göçmenlerin barlarının bulunduğu Karakas'ın La Candelaria bölgesinde küçük bir lokanta işleten bir Galiçyalı idi. Bu yüzden orada birçok Galiçyalı ve Kanaryalı toplanmaya başladı, tabii bir iki tane de İtalyan. Büyük şişelerde bira içmeye gidiyorlardı. İspanaklı nohut, sucuk ile mercimek veya pirincin eklendiği işkembe çorbalarını yavaş yavaş yudumluyorlardı, o cehennem sıcaklığı böyle geçiyordu. Julia da ülkeye gelmeden önce el emeğiyle çalışan, ellili ve altmışlı yıllardaki yerel orta sınıfın ev işçileri olan birçok kadından biriydi. Yaşamak için yalnızca tek bir şeyi olan insanlardandı: Elleri. Matbaacılar, kitapçılar ve bazı öğretmenler de geldi. Kırklar ve ellilerdeki on yıllık süre boyunca ülkenin topraklarına katılan göçmenlerin büyük bir kısmını bu işçi kadın ve erkekler oluşturuyordu.

Aurora Peralta, tıpkı annesi Julia gibi aşçılık yaparak geçiniyordu. Annesinin ölümünden sonra bir aile restoranı işletti. Sonradan kendi evine taşıdığı bir konfeksiyon mağazası açmak için orayı sattı. Mekân kiralamak pahalı olduğundan ve bir soygunda

her şeyinin çalınabileceği ihtimalinden dolayı mağazayı evinin bir odasında açacaktı. Aurora Peralta ve ben neredeyse aynı yaştaydık, fakat o yaşlı bir kadın gibi görünüyordu. Birkaç kez fırından yeni çıkmış kurabiyelerle ziyaretime geldi. Annesi hayattayken olduğu gibi, cana yakın ve açıkelliydi. Hayatındaki bazı şeyler benimkine benziyordu; onun da babası yoktu. Ve onun da hikâyesi annesi ve kendine ait iki isimle başlayıp bitiyordu. Bir kuşun iki kanadı gibiydiler.

Aurora Peralta'nın annemin cenazesinde bulunmamasını gariptedim. Bana onun sağlığını sorduğunda kendimi ne kadar kötü hissettiğimi ona bizzat anlatmıştım. Sonunda un, yumurta ve şeker eksikliğinin işlerini çok sıkıntıya soktuğunu ve kötü günler geçirdiğini varsaydım, hatta belki de İspanya'ya geri dönmüştü, çünkü hâlâ orada yaşayan akrabaları vardı. Sonuçta Aurora Peralta'yı göz açıp kapayıncaya kadar unuttum çünkü ikinci bir üzüntüye gebeydim ve bunu aşmakla meşguldüm. Daha fazlasına ne ihtiyacım vardı ne de isteğim.

Savaşın ağır bulutları altındaki o şehirde şüpheli davranmayı seçtim. Kimse benimle ilgilenmeyecek ve ben de kimseyle ilgilenmeyecektim. Eğer işler daha kötüye giderse, yaşama hakkımı başkalarınınkini çiğneyerek elde edecektim. Ya onlar ya ben. O ülkede bana öldürücü darbeyi vuracak nezaketi gösterecek kimse yaşamıyordu. Kimse beni kandıramayacaktı ama kimse de yardım eli uzatmayacaktı. *Zamanı geldiğinde kimse bana merhamet etmeyecek*, diye düşünüyordum pislik ve çöp içinde, yangın yerine dönmüş, cesetlerle dolu sokağa bakarken. Düzenlediğim ve grupladığım çekmecelere annemin eşyalarını yerleştirdim; nankörce geçen zamanda kime bırakacağını bilmediği bir valiz dolusu eşya. Onları hediye etmemek ya da bağışlamamak için direniyordum. Cayır cayır yanan o ülkeye ne bir çöp, ne tek bir kâğıt ne de bir kumaş parçası bırakacaktım. Doğduğum yere hiçbir şey vermek zorunda değildim, her şeyimi alıp götürmüştü benden...

Günler, manşetlerdeki ölümler gibi geçip gidiyordu. Devrimci Çocuklar, olaysız geçen günleri hareketlendiriyorlardı. Kendi yandaşlarını soymak ve öldürmek için para verdikleri insanlardan oluşan devlet güçlerinin ve onların silahlı kuvvetlerinin kontrolünde kaldırımları temizlerlerken, bir yandan da insanları sokağa dökmek için gerekçeler yaratıyorlardı. Gözdağı verme şekilleri her seferinde daha da garipleşiyordu. Kimse hiçbir şeyden emin değildi ve dışarıda, karışıklığın içinde, muhalifleri öldürme ve etkisiz hâle getirme şekilleri farklı bir boyuta çıkmıştı. Becerdikleri tek şey buydu: Öldürmek. Bir de deli gibi soygun yapmak, yağmalama mühendisi olmak. Belki de şehrin farklı noktalarında çoğalmaya başlayan imha kuvvetlerinin varlığını bu yüzden fark etmedim. Devrim tarafından korunup beslenen düzensizlikle kaosun içinde kamufle olup normal bir şeymiş gibi kırsal kesimin bir parçasını oluşturmaya başladılar.

Bunlar sivil gruplardı. Polisin koruması altında, onun himayesinde harekete geçiyor, önlerine çıkan her şeyi yakıp yıkıyorlardı. Comandante Meydanı'na yakın yerlerde toplanmaya başladılar ki o zamana kadar oraya gerçek ismiyle, Miranda Meydanı diye hitap ediyorduk. Bunu, Kurtuluş Savaşı'mızın gerçekten liberal olan tek değerlisine saygımızdan yapıyorduk. O da bütün iyi ve adil insanlar gibi ölmüştü, hem de her şeyini verdiği ülkesinden uzakta. Yeni yetkilerini ortaya koymak için Devrimci Çocuklar'ın seçtiği yer burasıydı. "Çocuklar mı? Peki neden Piçler değil? Devrimci Piçler!"

Pencereden bakınca, bir grup obez kadının sayıca arttığını gördüm, hepsi de kırmızı giyinmişti ve dalgalar hâlinde çoğalarak geliyorlardı. Bir aile gibi duruyorlardı. Görüntüleri bir grup kızdan oluşan bir harem gibiydi. Aslında bu, anneler ve kız kardeşlerinden çok babalar ve erkek kardeşlerinden oluşan bir grup gibi görünüyordu. Kova ve sopalarla kuşanmış rahibeler gibi; dikkat çeken bir kadınsılık vardı. Kamp yapmaya başladıklarından

beri komşuların protestoları daha da kötüleşti. Önceleri, herhangi bir ölüm yaşanmadan sağduyulu bir şekilde sonlanıyordu, fakat o kadınların gelişinden bu yana protestolar tekmeler ve tokatlarla sonlanıyordu. Yüzü görünmeyen on kişilik bir askeri konvoy –yüzlerini, sırttan bir kurukafa figürlü siyah bir kar maskesiyle kapatıyorlardı– tam onların yanına kamp kurdu. Bunlar Vatan Motosikletlileri’ydi ve sayıları gün geçtikçe artıyordu. Çevik kuvvetin taktığı maskelerden kullanıyorlardı. Suratın bir yarısı gülen bir kuru kafa figürüyle, diğer yarısı da göz hizasına kadar delikli kauçuktan bir kumaşla kaplıydı. Tanınmamanın ne gibi bir önemi olduğuna bir anlam veremedim, zaten kanun onların ellerindeydi. Onları engelleyebilecek ya da zarar verebilecek bir şey varsa o da kendi davranışlarındaki orantısızlığın ya da en uzak ihtimalle işledikleri suçlardan birinin kendilerine karşı dönmesiydi. Öyle suçlar işlediklerinde maske bile onların kötülüklerini gizleyemiyordu. İşledikleri suçlar, maskelerini etkisiz kılıyordu.

Motosikletli adamların aksine, kadınlar yüzleri açık bir şekilde harekete geçiyorlardı. Cesur köpekler gibi dişlerini gösteriyorlardı. Daha da güçlü savaşıyorlardı. Yumruklarını sıkarak dövüşüyorlardı. Düşmanlarını sersemlettiklerinde onları yerde sürükleyip üzerlerindeki her şeyi çıkarıyorlardı. Her ne kadar ben, bir insana öfkesi asla dinmesin diye ne kadar yüksek maaş ödenebileceğini kavrayamamış olsam da, oradaki herkesin işini zevkle yaptığı ortadaydı. Sanki bir karpuz yarıyor gibi kafa yarıdıkları o tam zamanlı işin karşılığında ne alıyor olabiliyorlardı? Ancak günler geçtikçe olan bitenin farkına varabildim: Biz avdık. Hem de her birimiz. Biz fark etmeden binaların pencerelerinden gözetledikleri birer avdık.

Sayılı günümüz vardı ve geri sayım çoktan başlamıştı.

Teseo ve Deniz

Olgunlaşmış mangolar gibi yanaklarımı kızartan çimdikler attıktan sonra “Ah, sevgili çocuğum,” diye haykırıyordu. Teseo’nun – hepimiz ona böyle sesleniyorduk– yarı İtalyanca yarı İspanyolca konuşma akışı neredeyse hep aynıydı. (Teseo değil, Bay Teseo; yirmi yıldır Venezuela’da olmama rağmen bunu düzeltmeyi bir türlü başaramamıştım.) Bay Teseo, bazen bir örnek vermek ya da müşterilerle olan sohbetlerine renk katmak için Roma’dan bahsederdi.

Bir yetişkin olana kadar hiç seyahat etmedim. Dünyadan bihaberdim, fakat ellili ve altmışlı yıllarda Funchal, Santiago, Madrid, Kanaryalar, Barselona, Sevilla, Napoli ve Berlin’den Venezuela’ya yaşamaya gelmeleri için insanlara yaptıkları davetler sayesinde bilgi sahibi olabilecektim. Bu gelenler kendi ülkelerinde unutulmuş insanlardı ve artık yeni Amerikalı karma kimlikleriyle yaşıyorlardı. Biz de onlara sürekli *musiúes* diyorduk.

Bay Teseo uzun boylu, renkli gözlü ve büyük, biçimli dişleriyle harika gülümsemesi olan bir adamdı. Neredeyse ellili yaşlarında, yürek hoplatan bir görünümü vardı: köşeli çene yapısı, mermerden bir heykelinki gibi biçimli burnu, briyantınle arkaya taranmış saçları. Her zaman parfüm kokardı ve neredeyse Neptün’ün elleri kadar büyük bir kol saati takıyordu. Bugüne bugün, gömleklerinde veya pantolonlarında tek bir kırıksıklık gördüğümü söylesem yalan olur. Üzerine giydiği kıyafetler, sahibi ve tek satıcısı olduğu, ellili yıllarda inşa edilen binalardan birinin zemin

katında yer alan ayakkabı dükkânıyla uyum içindeydi. Aynı zamanda, at sırtında bir güruh adamla ilerlediği eyeri üstünde demokrasinin sırtını aşındırma arzusu içinde olan ülkenin sistemini döşeyen granit ve mozaik harikalarıyla da uyum içindeydi.

Yeri, annemle benim yaşadığımız blokların tam karşısındaydı. Gösterişsiz ve şık bir mağazaydı. Tüm zemin bej rengi halıfleksle kaplıydı. Yumuşak deriden çarıklerle, topuklu ayakkabılarla dolu vitrinleri, çorapları ve metal ayakkabı çekeklerini sergiledikleri cam rafları vardı. Satış faturaları kusan bir fiş rulosuyla yazar kasa bende mutlak, büyümlü bir merak uyandırıyor. Fakat mağazada en hoşuma giden şey insan yapımı o eser değil, mağazayı depo bölümünden ayıran ve mekânın en çarpıcı kısmında yer alan kapıyı boylu boyunca saran Papa Juan Pablo II'nin fotoğrafıydı. Fotoğrafta yaşlı Polonyalı, papaz cübbeli bir gencin elinden tutuyordu. Bu kare sanki o ânı dondurmuş ve yıllar boyunca saklamış gibiydi.

Anneme sorsan kendisine denemesi için verilen numaralar hiçbir zaman kendi ayak numarası değildi. Hep farklı numaralar söylüyor, Bay Teseo da annemi memnun etmek için mağazanın içinde bir sağa bir sola gidip duruyordu. Ben de pürdikkat bu tabloyu inceliyordum. "Bir Papa, daha doğrusu Papa'nın ta kendisi. Tanrı aşkına," diye geçirdim içimden. "Siyah cübbeli genç bir rahip olan Bay Teseo ile devlet televizyon kanalında kilisenin pazar ayinlerini yürüten, Santa Gloria de Dios'un yeryüzündeki başkanı arasında, inancın ötesinde ne gibi bir ilişki olabilir?" Bu cümle, tam da teyzelerimin kuracağı türdendi. Devrimci Çocuklar'a o yıllarda uzak olan devlet, henüz kiliseye savaş ilan etmemişti. Bir an Vatikan'ı düşündüm, ama Vatikan ile de bir ilgisi olamazdı. Teseo'nun tüm bunlarla ilişkisi neydi? Haftalar peşi sıra geçip giderken, sonunda ağzımda gevelemeden direkt sordum.

"Siz Papa'nın akrabası mısınız?"

"Nasıl?" Teseo kahkahayı bastı. Sonra bana o fotoğrafın hikâyesini anlattı. Juan Pablo II'nin elinden tuttuğu genç rahip onun küçük erkek kardeşiydi.

“Erkek kardeşinizin ismi neydi?”

“Paolo, küçük olan. *Il più giovane degli otto fratelli*.” En küçüğü...” diyerek Karakas aksanlı İtalyancasıyla cümlesini tamamladı.

Büyütölmüş ve ışık kırıcı cam bir çerçeveye konmuş olan fotoğraf, Paolo’nun rahip olarak atandığı ve kutsandığı günden bir kareydi. Teseo, bunu böbürlenerek ve gösteriş yaparak söylüyordu. Sanki kardeşinin kutsanmış olması ve Vatikan’da edindiğı görevi onu, bir üçüncü dünya şehrinin merkezindeki ayakkabı mağazasını San Pedro’dan ayıran görünmez sosyal sınıfın içerisinde yüceltecekti. Bu hâli, onun titiz tavırlarına anlam katan, işinde ve görünümünde ilerlemenin başını çeken ve onu hayatımızın bir parçası olan diğer göçmenlerden ayıran kırmızı çizgisi gibiydi.

Toprakla, çimentoyla ve unla direkt temas hâlinde olmaları yüzünden yıpranmış ve pul pul olmuş kalın yapılı ellere sahip Funchal’ın fırıncılarıyla, Madeira’nın bahçıvanlarıyla ya da Napolili tuğla örme ustalarıyla Teseo’nun hiçbir ilgisi yoktu. Onlar taş kıran, ekmek somunlarını fırına veren, kısmen kendilerine ait olan mekânları kendi elleriyle inşa eden insanlardı. Hepsi de oraya denizleri aşarak varmış bir nesildendi. Tek benzerlikleri, onların da Bay Teseo gibi, kalabalığın izdihamında çılgınca kaçışarak Atlantik’i aşip oraya gelmiş olmalarıydı.

Onlar doğdukları yerde, arkalarında bir yıkıntı bırakırlarken, Venezuela’ya her şeyi baştan yaratmak zorunda olarak geldiler. Karakas’ın sokakları, Atlantik Denizi’nden gelen adamlarla kadınların sesleri ve aksanlarıyla dolup taşıyordu; *miamorseo*¹ içerikli sözcükler, yani kraliçem, aşkım, hayatım... Hem onların hem de bizim kullandığımız sevgi sözcükleri uyduran insanlarla doluydu sokaklar. Biz, birlikte sahiplendiğimiz her şeydik. Atlantik’i aşip karaya vardıktan sonra denizle bağını koparıp bir arada duran kıyıları gibiydik.

* (İt.) Sekiz kardeşten en genç olanı. (ç.n.)

† Metin içerisinde “canımlı cicimli” sözcükler için kullanılan bir ifade. (ç.n.)

“Adelaida, aşkım,” dedi bir keresinde Teseo, kendi uydurduğu İspanyolcasıyla. “*E perché ti piace così tanto quella foto?*” diye sordu.

“Çünkü Roma’yı seviyorum.”

“Ah, akıllı kız! Demek Roma’yı seviyorsun, *e perché?*†”

“Şey... çünkü denizin diğer tarafında ve ben denizin diğer tarafına hiç geçmedim,” diye cevap verdim düşünmeden. Teseo’nun elinde tuttuğu metal ayakkabı çekeceği aniden yere düştü.

“Denizin diğer tarafı...” diye tekrarladı.

“Bay Teseo, özür dilerim,” dedi annem. Deniz mavisi bir çift yumuşak deriden çarığa bakarken bir süredir mağazanın içinde bir o tarafa bir bu tarafa gidip geliyordu. “Sanırım başka bir numaraya ihtiyacım olacak. Sağ ayağımı biraz sıktı gibi.”

“Başka numara da vardı, Bayan Adelaida. Hemen getiriyorum... *Dall’altro lato del mare. Dall’altro lato del mare,*†” diye diye depoya bakmaya gitti.

Bay Teseo, beş dakika sonra aynı model ayakkabının bir numara büyüğüyle geri döndü. Annem bir tekini ayağına giydi, sonra da diğer tekini denedi. Birkaç adım daha yürüdü. Aynaya baktı. Sonra ayakkabıları ayağından çıkarıp kenara koydu ve bana baktı. “Senin fikrin ne?” diye sordu gözlerimin içine bakarak. Cilveli bir şekilde ıslık çaldım ve çok beğendiğimi göstermek için başparmağımı havaya kaldırdım. “Alıyorum,” dedi. İtalyan adam, Teseo, parmaklarını şaklattı ve “Bravo!” diye haykırdı. Sonra da yazarkasaya doğru ilerledi. Bir numara girdi, bir butona basınca renklerine ve değerlerine göre içi bozuk ve kâğıt paralarla istiflenmiş kasanın haznesi açıldı. Annem iki adet kâğıt para çıkardı ve İtalyan’a uzattı. O da yeşil renkli, üzerinde kendi kendine Wagner dinlemeyi öğretmiş, Federal Savaş’ın itaatsiz generali General Parez’in profilinin basılı olduğu yirmilik kâğıt paralarla üstünü verdi.

* (İt.) O fotoğrafı neden bu kadar çok seviyorsun? (ç.n.)

† (İt.) Peki neden? (ç.n.)

‡ (İt.) Denizin diğer tarafından. (ç.n.)

“Eğer sizi rahatsız ederse, istediğiniz zaman ayakkabıları değiştirebilirsiniz, Adelaida.”

“Teşekkürler, Bay Teseo. Adelaida, kızım, hoşçakal de.”

“Hoşçakalın, Bay Teseo.”

“Hoşçakal, küçük hanım... Unutma... *Dall'altro lato del mare*,” dedi yüzünde bir gülümsemeyle. “Benimle birlikte söyle: *Dall'altro lato del mare*.”

“*Dall'altro lato del mare*,” diye tekrar ettim. Adam, alçı kadar beyaz dişleriyle tekrar gülümsedi.

Annem ve ben el ele sokağa çıktık. Annemin elinde ayakkabı torbası, benimse içimde bir düşüncesizlik etmişim hissi vardı.

“Adelaida, kızım, Teseo’ya ne dedin?”

“Denizin diğer tarafından.”

“Onu anladım. Fakat neden sana öyle söyledi?”

“Çünkü aynı anda iki yerde yaşıyor anne. Ailesi diğer tarafta, o da burada. Fotoğraftaki rahibi görmedin mi?”

“Hı, hı, ne olmuş ona?”

“O rahip onun erkek kardeşi, anne, Papa ile çalışıyor.”

Annem söylediklerimi çok mantıklı bulmadığını belli eden bir bakış attı bana.

“Bay Teseo’nun iki evi var. Biri burada, diğeri de denizin diğer tarafında... Çaktın mı?”

“Evet, kızım, evet.”

Urdaneta Bulvarı’na çıktık. Sessizlik içinde. Hâlâ el ele tutuşuyorduk.

Annesiz Bir Yuva

Clara Baltasar, belediyedeki işine gitmeyeli üç hafta oluyordu. Onu aramaya gittiğim gün bunu bana kapıdaki görevliler söyledi. Bir hafta önce, protestonun olduğu bir pazartesi günü saat on ikide, üç kadın belediye binasına birkaç blok ötede onu yakaladı. Onu camları boyalı rustik bir binanın içine kadar sürükleyip tekme tokat dövdüler. Evinin kapısına atıp bıraktılar, sanki kanlı bir katliam yerine bir mesaj bırakmışlardı: Bir dahaki sefere sağ çıkmaz. Zalimliğin başka bir şekli olan merhamet; can çekişmeyi uzatmak için öldürmemek. Her zamanki canı yeraltı dünyası. “Siz zaten biliyorsunuzdur, kimse bir şey görmedi, kimse bir şey duymadı,” dedi belediyenin bekçisi. Düzgün taranmış bıyıkları olan ve anüs gibi büzüşmüş dudaklarıyla korkaklığa bürünmüş bir incelikle konuşan bir adamdı. “Ben hiçbir şey söylemedim, fakat her şeyi gördüm...” Sahte nezaketin arkasına gizlenen bir sırıtışı vardı.

Belediyeden ağızım bozuk bir şekilde, köpürerek çıktım. Sanki içi toz tutmuş bir silahın namlusuydum, ateş edecek birini arar gibiydim. Yolun sağ tarafına geçtim, Sagrario Kliniği’ne doğru yöneldim ve danışma bankosunun önünde durup ünsüz harfleri aramaya başladım. Clara’nın C’si, Baltasar’ın B’si. Sormak istemedim, çünkü o şehirde soru sormak bir tür şüphe uyandırmak ya da korku salmak demekti. Detayları sonradan öğrendim. Mesela Clara’nın iki haftadır en kötü hastalık belirti-

leriyle hastanede yattığını. Hasta odasına girmeyi başaramadığı-
ma üzülürken hemşirelerden biri bana onun katta değil, yoğun
bakımda olduğunu söyledi. Ürkekçe etrafına bakınıp durumu-
nun ağır olduğunu söyledi.

Detaylar kadının hikâyesini daha da kötüleştiriyordu. Kızları
onu bulduklarında hâlâ bilinci yerindeydi. Kendisine saldıranları
tam olarak tarif edecek durumda değildi, fakat olay saati, olay
yeri ve ona söyledikleri şeyler gibi bazı bilgileri verebilmişti. Aldığı
darbe o kadar ağırdı ki beyninde ödem oluşmuştu. Hiçbir polisin
ilgilenmediği gerçekleri bir araya getirmek için uğraşan tek kişi en
büyük kızıydı. Annesine nerede ve ne zaman saldırmış olabilecek-
lerine dair bilgilerin izinden gitti. Ne kadar süre boyunca darbe
aldığını, saldıranların kimliğini ve ne zamandır annesinin peşinde
olduklarını araştırıyordu. Clara Baltasar, vücudundaki morluklar
ve kanamalarla, sürekli ilaçla yatıştırıldığı, kendinde olmadığı, de-
faten ölüp gömüldüğü bir kâbusta yaşıyordu.

Niyetim o kliniğe gitmek değildi. Belediyeye onu aramaya git-
mem gönül borcundandı; bir uçta umutsuzların, diğer uçta gönlü
zenginlerin olduğu bir çizgiyi birbirine bağlayan o borçlu olma
hissi. Birinin verdiği, diğerinin aldığı o sınır çizgisi. Annemin
üçüncü ameliyatı için para toplamamda bana yardımcı olan oydu.
Bu bana kendimi biraz fakir ve talihsiz hissettirmiş olsa da para
toplama kampanyasını o organize etmişti. Bu, annem Adelaida
Falcón'un canlı çıkamadığı, yenik düştüğü, cesaret isteyen bir işti
ve Clara Baltasar, asla kötü bir son düşünmeden kolları sıvamıştı.

Ne olduğuna ve kimin ihtiyaç duyduğuna bağlı olarak, Clara
Baltasar, diğerlerinin hayatta kalma mucizelerine katkıda bulun-
mak için kendi ağlarını oluşturup kontaklarını organize ediyordu.
Süpermarketlerde uzun kuyrukların olduğu günlerde çocukları
olan ailelere süt, önceliklendirilen hastalara ilaç, bekleyemeyecek
olan kişiler için yiyecek çantaları sağlıyordu. Son zamanlarda, şe-
hirde Devrimci Çocuklar'a karşı yapılan yürüyüşler ve protestolar
sırasında Clara Baltasar zamanını metalik fişekten kurusıkı fırlat-

tıkları, hepimizi deli gibi kusturan ve polislerin insanlara direkt sıktıkları gaza karşı az da olsa hafifletici, geçici bir çare olan su şişeleri ve sirkeyle ıslatılmış tülbentler dağıtmaya adanmıştı. Devrimciler, bu şekilde 60 günde 60 ölü elde ediyorlardı. Bu yüzden, Clara Baltasar, o ölüm laneti içinde bir istisna ve önemli biri hâline gelmişti.

Devrimci Çocuklar onu bu yüzden takip etmeye başladı. Yaptıkları onun yanına kâr kalmayacaktı. Öyle de oldu. Eylemlerinin bedelini zaman içinde faiziyle ödettiler. Önce belediyenin kapılarında, sonra sosyal ağlarda, beraberinde yalaka, orospu, hain gibi bir sürü hakaretin olduğu bir fotoğrafını yaydılar. Sonra da ibretlik bir dayak attılar. Her morlukta, onun gibi davrananların başına aynısının gelebileceğini insanlara gösterircesine. Ülkenin babasının eli, azılı çocuklarına karşı ağırdı. Nankördük biz, hortumdan fışkırtır gibi saçtıkları ölümün kurtuluş olduğunu görmeyi bilmeyen nankörler. Devrimci Çocuklar, kesmeden önce işaretlenen ağaçlar gibi insanları işaretleyerek ilerliyorlardı. Bir soykırımın anımsatıcısı olarak bizi damgalıyorlardı. Bizi yok ediyorlardı. Bizi böcek gibi öldürüyorlardı.

Uzun kuyruklar oluşturan insanlar SAGRARIO Kliniği'nin merdivenlerini ve koridorlarını dolduruyordu. Kendinden geçmiş, ifadesiz insanlar. Mezardan önceki bekleme salonunda sıralarını bekleyen adamlar, kadınlar ve çocuklar. Hepsi de zayıflıktan kırılmış, günlerdir çektikleri açlıktan oldukları yere çakılıp kalmış bir hâlde, daha iyi günler yaşadıklarını artık hatırlamayarak, öfkeye benzer bir hisle hareketsiz duruyorlardı.

Birbirinden çok farklı üç sıra vardı. Biri, bekleme listesine girmek için bekleyenler; diğeri, ameliyat olmak için sırada bekleyenler ve üçüncüsü ise girişleri kabul edilmiş, birinin onları alıp götürmesini ya da bir haftadır kamp yaptıkları koridorun farklı bir yerine yönlendirilmeyi bekleyenlerdi. Annemin öldüğü klinikten daha kötüsü ise çürümeye yüz tutmuş vücutların salya ve vücut sıvılarıyla, cesetlerden çıkan gaz kokularıyla dolu olan o manzaraydı. Çok

nadiren, elinde dosyalarla, yüksek sesle kâğıtlarda yazan isimleri okuyan bir hemşire geçip gidiyordu: Amador Rodríguez, Carmen Pérez, Amor Pernalete...

Kimi elini, kimi başını kaldırıyor, kimi de neden kendilerinin değil de ismi söylenenlerin çağrıldığına dair bir açıklama duymak beklentisiyle ayağa kalkıyordu. Şuursuz olanlar, uzun bekleyişler yüzünden hepsinden daha kötü duruma gelenlerdi, çünkü bozulmuş beyaz eşyalar gibi bir köşede unutulmuş, içlerine kapanmışlardı. Bir, iki, üç, dört, beş gün; sonra altı, yedi, sekiz, dokuz, on. “Numaranı al. Yarın geri gel. Şimdi değil.” Yıpranmış mavi kumaştan önlük giymiş hemşireler, insanların eski yerlerine gitmelerini ve beklemelerini sağlıyorlardı. Bu insanlar çok uzaklardan, sıra beklerken ölmeye gelmişlerdi.

“Bize işlerin daha hızlı ilerleyeceği sözünü vermişlerdi,” dedi bir kadın kızına.

Evet, söz verdiler; artık kimsenin hırsızlık yapmayacağına, her şeyin halk için olacağına, herkesin hayallerindeki eve kavuşacağına, artık kötü bir şey olmayacağına dair sözler. Söz verdiler, bunaltana kadar söz verdiler. O tutulmayan sözler yüzünden, birçok kişi önce suçluların belasını isteyerek, sonra da masumlara bela okuyarak deşarj oldu. Hepimizin içinde büyük bir nefret yükselmeye başlamıştı: Bütün bu yaşananları komuta edeni linç etmek, paylaştırılan yiyecekleri karaborsada satan çıkarıcı askerin yüzüne tükürmek, Los Llanos bölgesinin orta kısımlarındaki engebeli nehirde herhangi bir liderin sebepsiz yere boğularak ölmesinden sevinç duymak ya da lüks cipine bomba yerleştirilen başka bir liderin patlayarak paramparça olmasından mutlu olmak... Merhameti unuttuk. Kötü giden ne varsa onu ganimet olarak elde etmek için deliriyorduk. Yemek yemenin ve kıcımızı temizlemenin sağduyuyu uzaklaştırdığı bir yerde yaşamaya alışıyorduk. Günler, yaşamın idame ettirilmesinden çok bir savaşın idare edilmesine benzemeye başlamıştı. Pamuk, gazlı bez, ilaçlar, kirli yataklar,

körleşmiş cerrah bıçakları, tuvalet kâğıdı. Bunların hiçbirisi yoktu. Hepsi ulaşılamaz olmuştu. Yemek yemek veya iyileşmek. Bu koca boşluk buzdolaplarını paslandırıyor ve fikirleri geçersiz kılıyordu. Sıradaki kişi her zaman bir muhalifti, biraz daha fazlasına sahip olan biri; bekleyişin uzadığı zamanlarda rahatsızlık veren bir avantaja sahip olan biriydi. Hayatta kalanlar fazladan herhangi bir şey için ölümüne savaşıyorlardı; mesela ölmek için, bir mezar yeri için ya da şehirde ucu sonu gelmeyen sıralarda beklemek için.

Erkeklerle ve kadınlara ev sahipliği yapan bir ülkede doğup büyüdüm. Terzilere, fırıncılara, inşaat işçilerine, tesisatçılara, market işçilerine, tüccarlara. Bize ve kendilerine ait kalıntılarla bir dönüşüm yaratan insanlar. Etrafımdaki herkes, dökülen kanlardan nasibini almış insanlardı: İspanyollar, Portekizler ve İtalyanlar. Bir de Amerika'yı yeniden keşfetmek için dünyanın öbür ucuna giden bazı Almanlar. Ülke bundan ibaretti. Kendilerini denize atan içkili kadınlar ve adamlar. Fakat sonra şehir boşalmaya başladı. Soyadlarına çok az çeken İspanyolların ve İtalyanların çocukları, başkalarının ülkelerinde kendi köklerini salmış olanları bulmak için yola çıkıyorlardı. Oysa benim, bunların hiçbirine ihtiyacım yoktu; Cartuja sofra takımım, kırık kenarlı tabak çanaklarım ve annem için düzenlenen cenazede giydiğim kıyafet hariç. Oysa Ekstremaaturalı bir kadın olan Berta Teyzem, o sofra takımıyla servis etmek üzere tam da ev ekonomisine denk gelecek bir porsiyonda yemek pişirmeyi ne kadar çok istiyordu. Karanfil yağı ve tarçın kokan bir mutfakta gemi gibi hareket eden şişman bir kadının tariflerini mi pişirirdi? Fark etmezdi, o sofra takımı yalnızca bir gerçeği açığa vuruyordu: Annem ve ben sadece birbirimize aittik. Damarlarımda kaçmama asla yardım etmeyecek bir kan dolaşıyordu. Herkesin bir başkasından medet umabildiği o ülkede annem ve benim birbirimizden başka kimsemiz yoktu. O topraklar, bizim tek özgeçmişimizdi.

Yedi gündür komada olan Clara Baltasar'ı göremedim. Eve yürüyerek döndüm, kendi sokaklarımdan sürgün edilmiş gibiydim.

Fırının önünde durdum, üç gün içinde buraya beşinci gelişimdi. Fırıncı sanki beni daha önce hiç görmemiş gibi davrandı. Un o hafta da gelmemiştir. Yanıbaşımda iki kadın günlük porsiyonu fazla fazla aşarak poşetlerine ekmek dolduruyordu. Oysa biz, günlük porsiyonu alabilmek için açlıktan uzun kuyruklar oluşturuyorduk. Kadınlar, diğerlerinin uykusuz kalma pahasına beklediği ve yine de evine götüremediği ekmekleri yüklenip uzaklaştılar.

Ocumare de la Costa'da Falcón pansiyonunun sinekliklerine taş gibi sımsıkı tutunmuş o beyaz kurbağaları düşünerek Baralt Caddesi'ne çıktım. Hafızamda kötü bir anı olarak kalan yaratıklar ve şimdi aklımda yeniden canlanıyorlardı. Soğuk derili varlıklar, şiddetli bir fırtınanın dövdüğü kapıda unutulmuşlardı. Kara kurbağaları, kertenkeleler. Hayatta kalmanın ya da ölümün rezil yükü. Asla varılamayacak olan akıbete ulaşmak için gözlerden kaçarak sürünmek. Annesiz bir yuvada ölecek olan ürkek yavrulardık biz.

Ayağımı sürüye sürüye eve vardım. Anahtarı yuvasında çevirdim, fakat açılmıyordu. Kapıyı ileri geri sarstım. Üst kısmındaki bölmeyi zorladım, kulpuna bastırarak çektim, ısrarla. Kilidin üzerinde birkaç sıyrık vardı; değiştirilmişti. O zaman hatırladım; minderler, gece kampları, motosikletler, tabutlar, morluklar, kova ve sopalarla atılan dayaklar. Ev, tabii ya. Tek amaçları her şeye tecavüz etmek ve dairelerden her birini işgal etmek olmuştu. Günlerdir Miranda Meydanı'nda bulunan kadınlar grubu, aslında bir istila kuvvetiydi.

Bir gölge ya da bir ayak izi bulmaya çalışarak eğildim. Hiçbir şey yoktu. O zayıf ışık huzmesinde bir şey fark edemiyordum. Binanın ana kapısına kadar hızlıca aşağı inip, birinin içeri girmesini bekleyerek yolu gözledim. Kısa süre sonra bir grup kadın göründü. Beş kişilerdi, ellerinde paspas sapı ve içi yiyeceklerle dolu, Gıda Bakanlığı'nın logosunun basılı olduğu poşetlerle ilerliyorlardı. Hepsinin üzerinde de neredeyse aynı kıyafet vardı: kırmızı bir tişört, tıknaz bacaklarını ortaya çıkaracak şekilde sımsıkı saran

taytlar ve kot pantolonlar. Elefantiyazis* ayaklarının içine yayılıp dışarı fıskırdığı plastik parmakarası terlikler.

Benim varlığımı fark edip etmediklerini bilmiyordum, tek bildiğim onları takip ettiğimdi. Binada ışık yoktu, bu yüzden asansöre binmek yerine yürüyerek yukarı çıkmak zorunda kaldılar. Geri çekildim, görünmeden onları takip etmek için. Bizim dairenin olduğu kata çıkmış olduklarını hesapladığımda, giderken arkalarında bıraktıkları sirke ve çöp kokusuyla sersemlemiş bir hâlde merdivenlerden hızla çıkmaya başladım. Beşinci kata geldim, bizimkine. Susuzluktan dilim damağıma yapışmıştı. Zili çaldım. Bir kez. İki kez. Üç kez. Sonra kapı açıldı. Esmer tenli ve karışık saçları topuzla tutturulmuş iriyarı bir kadın kapıyı açtı. Ayaklarında, ojesi çıkmış ayak tırnaklarını ve börtü böceğin ısır-
dığı şişmiş ayak parmaklarını ortaya çıkaran bir terlik; üzerinde de annemin üstü pullu payetli kelebekli bluzu vardı.

“Ne istiyorsun?” dedi kadın gözlerimin içine bakarak.

“Ben... Ben...”

“Ben ne kızım... neyin var senin?”

“Ben... şeyim. Bu da... şey.”

* Ayakları şişiren lenfatik ödem, fil hastalığı. (ç.n.)

***Pileta**, Oralarda Bir Yer**

“Bugün ne yaptın?”

“*Pileta*'yı temizlemeye yardım ettim.”

“Havuz, Adelaida.”

“Hayır, *pileta*.”

“Havuz Şilililer ve Arjantinler *pileta* der, kızım. Bu bir havuz.”

“Hayır, anne. *Pileta*.”

Bunu tartışmamız oldukça uzun sürebiliyordu. “Havuz.” “*Pileta*.” “Havuz.” “*Pileta*.” Ve evet, o bir havuzdu, fakat benim umrumda değildi. Ona hiçbir zaman havuz dememiştim. Küçük ve pis olması, o içi çimento ve yeşilimtrak suyla dolu havuzcuğun Karakas'taki çocuk bahçesinde bir harabe olması önemli değildi. Benim için o *pileta*'ydı, özel bir şeydi, hayalimdeki isimdi. Hatta, onun dünyadaki tek *pileta* olduğunu ve sadece ana sınıfındaki çocuklarla teneffüse çıktığımız bahçedeki havuzcuğa verilen bir isim olduğunu düşünecek kadar ileri gitmiştim. Bir tek biz onun etrafında bulunabiliyorduk. Bazen içi küçük, kıvrak kurtçuklarla dolu oluyordu. Onları izlerken yarım saatlik oyun oynama sürem bitiveriyordu. Onlar benimdi.

Pileta. Öğretmenim Verónica, okumayı söktüğüm okulun küçük havuzcuğuna böyle diyordu. O bir Şililiydi ve Karakas'a koca-sı ve iki oğluya Santiago'dan gelmişti. Augusto Pinochet hükümetinin darbesi onları ülkeyi terk etmeye mecbur bırakmıştı. Öyle

* Şili ve Arjantin İspanyolcası'nda “havuz” anlamına gelmektedir. (ç.n.)

ki, bu açıklamada keskin bir burukluk ve perişanlık olduğunu sezinlemiştim. Bir ülkenin başkanı olan bir adamla, diğerlerinin pılıyı pırtıyı toplayıp sonsuza dek ülkeyi terk etmeleri arasındaki bağı anlamakta zorluk çekmiştim. Başkanlar normal insanlardan oldukça uzakta değiller miydi? Böyle toplu bir göçe hangi olay sebep olabilirdi ki? Bunu anlamam yıllarımı aldı.

Verónica, annemin yaşlarında bir kadındı. Teni bembeyaz ve saçları kısacıktı. Velilerden herhangi biri Şili’de *hayatın* nasıl gittiği ile ilgili soru sorduğunda, ülkeden kaçışla ilgili konuşmalar sırasında belli belirsiz bir hüzne kapıldığı görülüyordu. Buruk bir ifadeyle, “Bilirsiniz işte, orada her şey yalnızca daha kötüye gidebilir,” diyordu. Ülkesinden bahsederken Şili ya da Santiago demezdi. “Orası,” derdi. Her zaman orası derdi, sanki o tek kelime seçimi ülkesinin uzaklığını vurgulayacakmış gibi. Orası bir maziydi. Ülkesinin adını anmaması ve geçmişe bakmaması, o tek kelimenin ortaya çıkmasına sebep olmuştu. Doğduğu yerin adını bu şekilde söylemesi, kolu kesilmiş birinin duyduğu yakıcı ıstırap gibiydi.

Orası. Oralarda bir yer.

Pileta kelimesini bana hâlâ hatırlatan o yer.

Patroniçe

Başımda bir ağrıyla uyandım, çantam ağzı açık bir şekilde ayak ucumdaydı. İçinde kalan azıcık neyim varsa çalmışlardı: anahtarlarım, telefonum. Para koyma bölmesinde kimliklerim duruyordu. Fakat kâğıt paralardan eser yoktu. Ağzımda metalik bir tat hissettim. Vücudum sızlıyordu. Evin içinden tiz, tanıdık bir müzik sesi geliyordu. *Tumba-la-casa-mami-pero-que-tu-tumba-la-casa-mami-tumba-lacasamami-pero-que-tu-tumba-lacasamami*. Mezarlıkta duyduğum o reggae ile hip hop tarzı müzik.

Kapalı kapıya doğru uzandım. Binanın koridoru berbat bir koku içindeydi. Kapıyı tekrar çaldım. Müzik o kadar yüksek sesle çalıyordu ki, ben kapıyı çaldığım kendi parmak eklemlerimin bile sesini duyamıyordum. Kapıya vurdum, tekrar ama nafile. Diğer taraftan kahkahaları, bardak ve çatal bıçak seslerini işitebiliyordum. Daha sert bir şekilde yeniden vurdum. Nihayetinde, yine aynı kadın kapıyı açtı. Üzerinde hâlâ pullu kelekli bluz vardı. Bir ayınıninkine benzeyen göbeğinin üzerinde pervasızca gerilmişti. Kadına dair her şey abartılıydı; beden ölçüleri, çöpün üzerine sıkılmış ucuz bir parfümü andıran ter kokusu... Kaslarının her bir zerresinin ve mimiklerinin kendini belli eden patronvari kımıldanmaları neredeyse küstahçaydı. Yıllar içinde şehri bir cehenneme çeviren o asker kampındaki Mareşal'in karısına benziyordu.

“Yine mi sen kızım? Baygınlığın geçti mi, aşkım?” Bir elinde süpürge tutarken baştan ayağa süzdü beni.

“Ben...”

“Evet, hıh... Sen ne?”

“Ben bu dairenin sahibiyim. Bu ev benim evim. Buradan çıkın yoksa polis çağırırım.”

“Bana bak, hayatım, yediğin darbe seni salak etmiş ya da doğuştan mı salaksın? Burada yetkili biziz; yet-ki-li.” Takma dişlerinde eksik olan köpek dişinin ortaya çıkardığı boşluk, ağzından çıkan her sesi daha da katlanılmaz kılıyordu.

“Dediğim gibi. Burası benim evim. Çıkın buradan.”

“Hayır, buradan gidecek olan tek kişi sensin.” Eşyalarımla neler yaptıklarını görmek için başımı içeri doğru uzatınca beni kolumdan tutup yakaladı. “Hey, hey, hey. Yavaş ol bakalım,” dedi beni kolumdan çekerek. “Bizimle oyun oynamaya kalkarsan başına neler gelebileceğini çok iyi biliyorsun, duydun mu?”

“Kitaplarımı istiyorum, tabaklarımı istiyorum, eşyalarımı istiyorum.” Zekâdan yoksun, malak gibi gözlerle bana baktı. Elini kolumdan çekmeden, iriyarı Patroniçe, bluzunu yukarı kaldırınca birkaç pul kar tanesi gibi yere düştü. Belinde bir silah taşıyordu. Bel ölçüsünü iyice ortaya çıkaran, kendisine üç beden küçük siyah payet bluzla göbeği arasına sıkıştırdığı bir tabancası vardı.

“Hayatım, bu koca tabancayı görüyor musun? İstesem onu kışına sokup kaşla göz arasında seni havaya uçurabilirim. Bahse var mısın? Fakat bugün böyle bir şey yapmayacağım, çünkü her yeri kirletiriz. Eğer sesini çıkarmadan buradan gidip tekrar karşıma çıkmazsan, biz de senin karşına çıkmayız.”

“Kitaplarımı istiyorum, sofra takımımı istiyorum, evimi istiyorum. Bana onları geri verin.”

“Bunların hepsini istiyor musun? O zaman alacaksın, bekle beni canımın içi. Wendy, buraya gel.”

Başka bir kadın, alt katta karşılaştığım bir ikincisi, terliklerini sürüye sürüye kapıya kadar geldi. Üzerinde, yara bere dolu bacaklarını sıkıştıran bermuda bir pantolon vardı.

“Buyur?” dedi Patroniçe’ye bakarak.

“Bu küçük bayan kendisine ait olan birtakım tabak ve kitapları istediğini söylüyor, git getir onları.”

Patroniçe meydan okuyan gözlerle bana baktı. Elindeki süpürgeyi bir kenara bıraktı ve hizmetindeki kadının benim eşyalarımı geri dönmesini beklerken kollarını göğsünde kavuşturdu. Tabancayı, karnının orada bir yere sıkıştırıp görünür şekilde bıraktı. Wendy denen kadın elinde altı tabakla çıkageldi.

“Ne yapayım bunları?”

“Bana ver,” diye emretti Patroniçe. “Şimdi git kitapları getir, Wendy. Acele et, bütün gün bu küçük bayanla burada duracak hâlimiz yok, o da gidecek zaten. Çünkü kitapları da getirdikten sonra buradan ikileyeceksin, bebeğim. Gideceksin.”

Sonra diğer kadına dönüp acele etmesi için tehditkâr bir bakış fırlattı. Wendy denen kadın göz açıp kapayıncaya kadar gidip geri geldi, telaşla, terliklerini sürüye sürüye.

“Burada tüm tabak takımı yok, eksik tabaklar var. Diğerleri nerede?”

“Ne dedin sen? Bir de şikayet mi ediyorsun? Al bakalım tabaklarını,” deyip her birini teker teker yere attı. Servis tabakları granit zemine düşüp büyük parçalar hâlinde kırılıyordu. *Çat. Çat. Çat. Çat. Çat. Ve çat!*

“Tabaklarını istiyordun, değil mi? İşte tabakların.”

“Ñora, orada bir sürü kitap var, onların hepsini getiremem ben. Taşıyabildiklerimi getirdim,” dedi o canavar kadının yamağı, yeniden kapının ağzında belirerek.

“Sakin ol, Wendy, şimdi mutfağa git bak bakalım, orada bizim için başka ne varmış.” Patroniçe dramatik bir es verdi ve elinde kitaplarla olduğu yerde dikildi. “Bakalım burada neler var, ne... ne... neyin sonbaharı bu? Baş... Baş...”

“Başkan Babamızın.”

“Kes sesini, ne sanıyorsun? Okumayı bilmediğimi mi?”

“Samimi olmak gerekirse, evet.”

“Öyle mi, sen şimdi görürsün. Sana göstereceğim. Bak, kitaplarını ne kadar çok beğendim. Bak.”

Kitabı kapak sayfasından tutup açtı ve havaya kaldırıp cart diye iki parçaya ayırdı. Sayfalar, kadının koca ellerinin arasında hiç direnç göstermeden kolayca yırtıldı. Sayfalar sanki bir ağacın yaprakları gibi havada dağıldı. Yüreğime çöken müthiş bir yorgunluk ve bıkkınlıkla bakışlarımı yüzüne diktim. Patroniçe kah kah gülüyordu, hoşuna gidiyordu, şeytanca bir hazla, oh olsun der gibi dudaklarını yalayıp ısıırıyordu.

“Bak bakalım, bak eşyalarına ne yapıyorum,” dedi, bir yandan da Cartuja tabak takımımın parçalarını ayağının altında çiğniyordu. “Biz böyle yaparız, canım benim, çünkü açız. A-çız. Ve senin böyle bir hissi hiç tatmadığın belli. Bu ev artık bizim, çünkü bunların hepsi zaten bizimdi. Ama siz gelip bunları bizden çaldınız.”

Paramparça olmuş tabaklara, kitap sayfalarına baktım. Ojesi çıkmış parmaklarına, terliklerine ve koca vücudunu içine sıkıştırdığı annemin bluzuna baktım. Bakışlarımı kaldırdım, hâlâ zevkle gülüyordu. Ağzımda hâlâ metalik bir tat vardı, sanki dilimin altında bir kurşun varmış gibi, ağzımın içinde acımtrak bir tükürük birikti ve diş etlerimi yakan iğrenç bir tat oldu. Kalbin damar tıkanıklığı açılınca fişkırان pıhtılar gibi, ağzımda biriken bütün sıvıyı Patroniçe’nin suratına tükürdüm. Yüzünü temizledikten sonra tabancasını namlusundan tutup çıkardı. Hatırladığım son şey, tabancanın dipçik tabanıyla başıma aldığım darbenin sesiydi.

Çatlak Bir Yumurta Yumurtlamak

Hallaquitas de maiz’li közlenmiş tavuk yedik. Karakas’a dönmeden önce, plastik çatal ve sert dokulu peçeteler kullandığımız hızlı bir öğle yemeği. Hava sıcaktı ve ağustos böcekleri deli gibi cırlıyordu, ayaklarını birbirine sürterek yağmuru çağırıyorlardı. Ortalık bütan gazı, benzin, motor yağı ve domuz kızartması kokuyordu. Olası tüm kombinasyonların en etkileyicisi.

“O yumurtayı elinden hiç bırakmayacak mısın, yemek için bile mi? Adelaida, kızım, yumurtayı bir saniye masaya bırakmanla yumurtanın başına bir şey gelmeyecek, merak etme, hadi bakalım, güzel güzel yemeğini ye. Çatalını bıçağını kullan, lütfen.”

“Eğer onu bırakırsam, dengesini kaybedip düşebilir. İçinde taşıdığı civciv de ölür.”

“O civcivin yumurtadan çıkması için tavuğun ısısına ihtiyacı var. Sen yumurtayı elinde tutunca, içindeki civciv büyüyecek.”

“Evet, büyüyecek. Sarı bir civcivim olacak. Görürsün.”

Annemin her ikimiz için sipariş ettiği kremalı kahveyi içmeyi bitirdiğimizde, kâğıt tabakları toplayıp aç sokak köpeklerinin tırtıkladığı domuz eti, sosis ve muz kızartması artıklarıyla dolu çöp tenekesine attık. Folklorik müzik kasetleriyle dolu bir pasajdan, peluş oyuncaklarla piyango biletleri satan binbir çeşit dükânın önünden geçtik. Önce Latin Amerika tatlılarının olduğu

* Mısır unu ile kıyma ve kırmızıbiberle yapılan bir Güney Amerika yemeği. (ç.n.)

vitrine, sonra da anneme baktım. Tatlı tepsilerine göz gezdirmek istiyordum. Şekerlemelerin, hindistancevizli keklerin, karamelize süttten yapılma guavalı^{*} lokumların ve üstü şeker kamışı kaplı golfeado'ların[†] üzerinde karasinekler ve eşek arıları uçuşuyordu. Bu, annemin akli başında olduğu süre boyunca yememe asla izin vermeyeceği, ziyafeti andıran bir intihar sofrasıydı.

“O tatlılardan hele bir ye de gör, bütün dişlerin dökölür. Ayrıca, onları hangi şartlarda yapıyorlar kimbilir,” dedi bana, pakete sarılmış bir çubuk şekeri canımın çektiğini görünce.

“Onu yiyeceğimi söylemedim. Sadece bakıyordum.”

“Bir anlaşma yapaalım. Eğer o yumurtayı elinden bırakırsan ve onu başka bir yere koyarsan, o tatlılardan sana bir tane alırım. En sevdiğini.”

“Bırakmayacağım.”

“Bir şekerleme için bile mi? Ya da hindistancevizli bir lokum için bile mi? Hmmmm... Karşı koyamazsın,” dedi iştahlanmış gibi abartarak. Oysa, o şekerli yiyeceklerin hepsinden iğreniyordu, fakat öyle söyleyince benim mutluluktan havalara uçuğumu biliyordu.

“Hayır, anne, teşekkürler. Ben civcivi tercih ediyorum.”

“O yumurta yolculukta bir kırılınsın, o zaman görürsün kopacak kıyameti. Dimyat'a pirince giderken elindeki bulgurdan da olursun.”

“Ben ne pirinç istiyorum ne de bulgur. Ben civciv istiyorum.”

Annem cam vitrine yanaştı, eski ve yeşil renkteki 20 bolivarlık bir kâğıt para uzattı. O zamanlar 20 bolivar kendi gerçek nominal değeri ediyordu. Ne “Güçlü Bolivar” ne de “Egemen Bolivar” —o önce sıfır ekledikleri sonra da değeri düşüklüğünü örtbas etmek için sıfır attıkları para birimleri— vardı. Devrimci

* Anavatani Orta ve Güney Amerika olan, %80 su içeren limonsu aromalı bir meyvedir. (ç.n.)

† Türk usulü yapılan gül böreğinin şeklinde fakat şekerli bir tür Venezuela tatlısı. (ç.n.)

Çocuklar'dan önce var olan para, benim içlerinde en sevdiğim ve en düşük para birimi olan onluk kâğıt paraydı. O zamanın yirmi Bolivarı, üç ya da dört kahvaltıya, herhangi bir şeyden birkaç kilo ya yetiyordu. Yirmi Bolivar o zamanlar bir servetti. En azından bana öyle görünüyordu.

Annem, büyük bir fırın tepsisine mısır unlu ekmekleri ağır ağır pişiren bir yandan da külleri ucundan filtresine kadar gelmiş bir sigara içen, ağızındaki dişleri dökülmüş bir kadına, "Bana bir hindistancevizli kek verir misiniz?" dedi. Kadın parayı aldı. Sağ elini alnına uzattı, parayı bir kenara bıraktı ve küçük yuvarlak ekmeklere son şeklini verdi. Sonra keki kahverengi bir pakete koydu. Anneme paranın üstünü verdi ve tekrar elini alnına uzattı. Sigarayı salyalı ağızından çıkarıp tekrar koydu. Annem arkasını döndü, yukarı baktı ve derin bir nefes aldı.

"Eğer otobüse binmeden önce yumurtayı elinden bırakırsan bundan biraz atıştırmana izin veririm. Bak. Hindistancevizli bir kek. Seversin, değil mi?"

"Yumurtayı bırakmayacağım."

"Adelaida, o yumurtayı bu koca kek dilimiyle değiş tokuş etmeyi öneriyorum sana. Sen bunlara bayılırsın!"

"Aklından bile geçirme."

Tatlıyı çantasına koydu, elimden tutup Karakas'a dönüş otobüsüne doğru yürümeye başladı. Binmek için sıra bekledikten sonra tatlıyı çantasından çıkarıp ballandıra ballandıra anlattı. "Hımmm, ne kadar da güzel görünüyor. Ne güzel kokuyor." Annem asla o şekerli hamurlar, hindistancevizi ve yabancı şekerlemeler karşısında o şekilde davranmazdı. Sadece beni ikna etmeye çalışıyordu. Ağzımı sulandıran o nefis yiyecekten iki ısırık karşılığında civcivle ilgili planlarımdan vazgeçmem için beni kandırmaya çalışıyordu. Fakat hiç ödün vermedim. Ne tatlının tadına baktım ne de Falcónlar'ın pansiyonundaki tavuk kümesinde bulduğum yumurtayı elimden bıraktım. O civcivin yumurtadan çıktığı ânu görmek istiyordum. Böyle olacağına da emindim.

Tüm yolculuğu sessizlik içinde geçirdik. Annem bitkin bir hâlde, çantası ellerinin arasında öylece uyuyordu. Bense, otoriter kraliçe ve pencere kenarı koltuğun sahibesi olarak, yolun kenarındaki seyyar satıcıların küçük tablalarını gözden geçiriyordum: camburtitiario'lar*, mandalinalar ve şeker kamışının şerbetine banılmış yufka tatlıları, ayrıca, kimbilir ne zamandan beri yaşanan trafik kazalarında ölmüş olanları kilisede doğaçlama bir konuşmayla anmak için çiçekler ve İsa'lı haçlar... O ülkede, nedenini hiçbir zaman anlayamadığım bir şekilde, her taraf ölümlerle kaplıydı. Sağım, solum, önüm, arkam.

Bütün manzara, kenar mahallelerden şehir merkezine giden yollarda sokak ve caddelerin bir görünüp bir kaybolmasıyla şekilleniyordu. Biz de çoğu kez denizden dağa gidiyorduk. Yeni yeni insanların belirlediği kilometrelerce yol katediyorduk. Şeker kamışı tarlalarının, Venezuela meşeleri ve Araguaney[†] ağaçlarının bulunduğu vadilerden sessizce ilerliyorduk. Bense kireç beyazı küçük yumurtayı hâlâ yanımda taşıyordum. Onu ellerimin arasında tutarken, bir ihtimal vücut ısımin ve uzun seyahatin bir canlıyı dünyaya getireceği beklentisi içindeydim. Bir tavuk. Bir civciv. Bakıcılığını yapacağım bir canlı. Yanımda taşıyacağım bir varlık... bir ayakkabı kutusuna koyup acemice sevgi gösterip hırpalayacağım bir şey. Yuvarımın yeni sakini için ne gibi görevler üstlenmem gerektiği ve evde ona uygun olabilecek hangi kutuları sakladığımızı düşünmeye daldım.

Otobüs, şehrin son durağındaki iç liman bölgesine park ettiğinde annem de uykusundan uyandı. Yorgun, yaşlı görünüyordu. Mekanik hareketlerle oturduğu yerden kalktı. Susayıp susamadığımı sordu. Tuvalet ihtiyacım olup olmadığını. Hepsine de "Hayır," dedim. Çantasını eline alıp, yanında taşıdığı eşyalara bir göz geçirdi ve bitkin bir şekilde bana tatlı bir öpücük verdi.

* Venezuela'da yetişen, kısa ve tombul biçimli bir muz türü. (ç.n.)

† Dallarında sarı çiçekler açan Araguaney, Venezuela'nın milli ağacı olarak bilinir. (ç.n.)

Ayaklarımızı sürüye sürüye, sade ve sıradan valizin kulpundan çekerek otobüsten aşağı indik. Valizin içinde çok az eşyamız vardı; zayıf mı zayıf bir kadının az sayıdaki kıyafetleriyle, kendisi bir valize girecek kadar küçük bir kızın elbiseleriydi. Eski püskü bir taksiye bindik; kırık farları ve kapısında göçükleriyle Dodge marka külüstür bir taksiydi. O zamanlar bu araçlara taksi değil, libre diyorduk. Şoför bizi binanın kapısında bıraktı. Ben, elimde yumurtadan çıkmak üzere olan civcivden dolayı eşyalara yardım etmekten geri durdum, annemse küçük valiz, şekerleme paketleri ve gözaltı torbalarının ağırlığıyla aşağı indi. Buruşmuş bir kâğıt parayla ödemeyi yaptı.

Asansörü bekledik. Eskimiş apartmanımızın ince uzun, paslı, dar asansöründen sessizlik içinde yukarı çıktık. Eve girdiğimizde annem sağ salim vardığımızı söylemek için teyzemleri aradı. Bense, elimdeki yumurta gibi bunalmış bir hâlde, ayakkabılarımı bağlamayı unuttuğumu fark ettim. Bir an için, o gün ilk kez, yumurtayı elimden bırakıp mutfak masasının üzerine koydum. Mümkün olduğunca meylsiz bir şekilde, güzelce yerleştirdim. Yere çömeldim ve ayakkabılarımı bağlamaya başladım. Tam son düğümü atıyordum ki onu gördüm... Çok kötü bir şekilde düştü. Gerçekten çok korkunçtu. Tam sol ayağımın yanında parçalandı. Bej rengi kabuk bin parçaya ayrıldı.

Beyaz kısmı granit zemin üzerinde dağıldı. Sarısının üzerinde ise kırmızı, küçük bir nokta gördüm... beceriksiz ellerimin arasında, dört saatlik yolculuk boyunca renk verebildiğim tek nokta... Fakat bunun dışında herhangi bir şeyi, bir civcivi bile doğurmaktan acizdim. Annem telefonu kapatınca mutfığa geldi. Yumurta faciasını ve yüzümdeki dehşeti gördü. Pakete sarılı hindistancevizli keki çantasından çıkardı, tiksintiyle bakıp onu çöp kutusuna attı.

“Şimdi gidip şofbeni açacağım. Su ısınınca duşa gir. Buraları ben hallederim.”

İşte böyle. Annem ortalığı temizledi. Ben de isteksizce duşa gir-

dim. Su, saatler süren otobüs yolculuğunun, civcivin doğumu için işe yaramaz bekleyişlerimin, her durakta ve her hareket edişte sağa sola yıkılan bedenimin yorgunluğunu vücudumdan alırken, ben de yasemin kokan yeşil sabun kalıbıyla tenimi sabunluyor, özgürleşiyordum. Civciv hiçbir zaman doğmadı ve ben de hiçbir zaman doğurmadım. O bekleyişten geriye kalan tek şey, yol boyunca bize eşlik eden kek kokusuydu. Öyle yoğun, aromatik bir kokuydu ki hâlâ rüyalarım giriyor.

Kefenlemek

“Seni canlı dikiyorum, seni canlı dikeceğim.” İğne tenime değince batıyor ve canımı yakıyordu. Acıdan gözlerimden yaşlar geliyordu. “Seni canlı dikiyorum, seni canlı dikeceğim.”

“María canım yanıyor. Ay, canım yanıyor! Yeter artık. Bırak!”

“Şşşş. Bunu önceden düşünecektin. O yüzden kapa çeneni de çalışayım. Seni canlı dikiyorum, seni canlı dikeceğim.”

Hemşire olmadan önce, María, altıncı kattaki komşum, stilist olma hayalleri kurmuştu. Annesi kıyafet dikerek ve insanların ona çekidüzen vermesi için getirdiklerine tadilat yaparak geçiniyordu. Çok az malzemeyle harikalar yarattığını söylemişti bana María. Bir yandan da steril bir iğnenin ucuna iplik takmakla uğraşıyordu.

“Biliyor musun? Ben hep annem gibi dikiş dikmek istemişimdir. Bir pantolonun kenar dikişini, bir gelinliğinkiyle aynı zarafetle dikip üstesinden gelirdi. Bir düşün! Şehirde şimdiki kadar çok mağaza yoktu.”

“María, ne olursun... Canım acıyor!”

“Pastora’daki o daracık sokakları hatırlıyor musun? Yukarı mahalle, aşağı mahalle... Hatırlıyor musun, hatırlamıyor musun?”

“Evet, hatırlıyorum. Ama María... Canım yanıyor dedim!”

İşte öyle, yukarı mahallede annem bir mağaza açtı. Daimi müşterileri oldu, en çok da düğünden bir gün önce gelinliklerini denemeye gelen gelinler...”

“María, lütfen... Lütfen artık dur!”

“Şşşş. Sakin ol, kızım. Sus ve dinle. Gelinliği üzerinde olan müşterinin etek ucunda son dokunuşlarını yaparken annem şöyle söylerdi: ‘Seni canlı dikiyorum, seni canlı dikeceğim.’ Peki neden böyle yaptığını biliyor musun?”

“María... canım çok acıyor, bırak böyle kalsın.”

“Şşş, sakin ol be kızım, hikâyeyi dinle, bak çok güzel. Annem derdi ki; eğer bir elbiseyi giyen kişinin üzerindeyken dikersen, o kişi ölüyormuş. Kulaktan dolma şeyler, bilirsin işte. O yüzden, birine tadilat yaparken hep bu cümleyi tekrar ederim: ‘Seni canlı dikiyorum, seni canlı dikeceğim.’ Seninki de tadilat sayılır. Çünkü seni dikerken kafanı koparmayacağız sonuçta, değil mi?”

“María, canım yanıyor...”

“Dayan, sık dişini, çünkü en çok bu canını yakacak.” Ve operasyon iğnesini derime son kez sokup çıkardı. “Seni canlı dikiyorum, seni canlı dikeceğim. İşte oldu, başını diktik. Yeni gibi oldu!”

Eğer hayatta kalmak istiyorsam uyanık kalmam gerekiyordu, ayık olmalıydım. María, evinde kalmam, teyzelerimi aramam ve bu şekilde dışarı çıkmamam konusunda ısrar etti. Bana içmem için şekerli bir su verdi. Beynime aniden nüfuz eden glukozu rağmen, çıkmadan önce kapının eşiğinde gücümü toparlamam gerekti.

“Kızım, nereye gidiyorsun? Ne yapacaksın? Burada kal.”

“Ben iyiyim.”

“İyi değilsin. Nereye gidiyorsun?”

“Polise.”

“Ne polisi, canımın içi. O şekilde her şeyi iyice mahvedersin. Bu gece kal, yarın da teyzelerini ararsın, hemen gidersin. O insanlarla kavga etmeyi aklından bile geçirme. Ocumare’ye git. Uzaklara git. Dairene saldıracaklardır. Önce sana saldırdılar. Yarın daha da fazlası olacak. Fakat polisi ararsan hemen gelirler. Yönetenlerin o insanlar olduğunu anlamıyor musun? Anlamıyor musun, kızım?”

“Maria, sana bu iyiliği nasıl ödeyeceğimi bilmiyorum ama bir yolunu bulacağım.”

“Bana ne borcun var ne de ödemen gereken bir şey. Sana sadece tek bir şey söylüyorum: Buradan çıkmayacaksın.”

“Bütün bunları çözmem lazım.”

“Bu gece kal. Yarın nereye istersen oraya gidersin. Başın yarıldı. En azından acısı dinene kadar bekle. Bir tane boş odam var, orada yatarsın ve yarın gidip canın ne istiyorsa onu yaparsın. Yine de söylüyorum, bundan böyle, kimse o kadınlara karşı bir şey yapmayacak ve ceremesini çeken de biz olacağız. Bak kızım, bu savaş kaybedildi. O kadınlarla beraber daha fazla it sürüsü ve şerefsiz gelecek. Şimdi olduğundan daha fazla korkuyla yaşayacağız.”

“Daha fazla mı?”

“Anlasana, Adelaida, bunun sonu yok. Bu felaketin son bulduğuna asla tanıklık edemeyeceğiz. Burada kal.”

“Maria, teşekkürler, her şey için... Fakat beni ikna etmenin bir yolu yok.”

“Polise gitmeyeceksin. Ne istersen yap, fakat ihbar etme.”

“Hoşçakal, Maria.”

Beşinci kata kadar merdivenlerden indim ve Aurora Peralta'nın dairesinin kapalı kapısının önünde dikildim. Herhangi bir gölge ya da bir ayak izi görme umuduyla kapının atından sızan ışığı izledim. Tekrar baktım, fakat hiçbir şey görmedim. Beyaza boyanmış ahşap bölmenin önünde durdum. Kilide baktım; hiçbir zorlama izi yoktu. Elimi kapının kulpuna koydum... ve o anda bir mucize oldu. Kapıyı zorlamaya gerek kalmadı, kola bastırmamla ittirmem yetti. Hızla içeri girdim ve kapıyı sessizce kapattım. Salonun penceresi açık kalmıştı. Pencereden sersemletici ve gürültülü bir rüzgâr esti. Bizimkine çok benzeyen bir salona göz gezdiriyordum ve gözlerim onunkilerle buluştu.

Aurora Peralta, yerde yığılmış yatıyordu. Hızla ona doğru koştum. Gözleri açıktı, dudakları morarmış ve teni buz gibiydi.

Hangisi daha kötüydü bilmiyordum; başımdaki acı mı, o kadını o hâlde görmenin dehşeti mi yoksa korku mu ya da daha kötüsü, isterik bir çılgılık atarak kendimi ele vermek mi? “Aurora! Aurora! Benim, komşun,” diye fısıldadım. Nabzının atıp atmadığını anlamak için ona dokunacağım sırada, kaskatı olduğunu farkettilim. Sanki soğuk bir kara kurbağasına dokunmuşum gibi geriye sıçradım. Aynı anda hem tiksinti hem de acıma hissettim. O sırada kalın bir yılan yutmuşum gibi midem ağzıma geldi. Mutfağın lavabosuna koştum, bizimkiyle aynıydı, boş midemden yükselen asitli bir sıvı kustum. Bacaklarım titreye titreye salona geri döndüm. Uzaktan uzağa, ona bir baktım. Aurora Peralta, Karakas’ı bir hayalet şehre dönüştüren en soğuk cesetti artık.

Ona iyice yaklaştığımda, Aurora Peralta’nın çırpıtığı yumurtaları yerleştirdiği bir kâse gördüm. Belli ki ölüm onu tam da çalışırken, havaya girdiği bir anda bulmuştu. Ayakta durup, döşemesiz koltukların olduğu salonun, ucuz bir lokantaya benzer görünümüne baktım. O görüntü, o kadının bende o güne kadar hiç uyandırmadığı büyük bir acıma hissi yarattı. Aurora Peralta’nın cansız bedeninin önünde ayakta durmuşken, aynı duvarın iki zıt tarafında, neredeyse otuz yıldır bizi birbirimize kenetleyen bir bağ olduğunu fark ettilim. Kendi evimin karşı dairesi olan yerde kendimi evimde gibi hissettim. Aynı çatı altında yerleşik olan zıt yönler. Aurora Peralta bir cesetti ve ben, Adelaida Falcón, hayattaydım, canlıydım. Artık bizi birbirimize bağlayan görünmez bir zincirdi. Bu, görünmez bir göbekbağıydı.

Üzerine örtecek bir şey bulmaya çalıştım. En azından yattığı yerden dimdik bana bakan o açık gözleri kapatacak bir şey. Çekmeceleri açtım, bir çarşaf, bir havlu ya da kol ve bacaklarını dışarıda bırakmayacak kadar büyük bir örtü aradım. Büyük yatak odasının gardrobunda beyaz bir çarşaf bulmayı başardım. Cesedin üzerini örteceğim sırada, onunkilerle göz göze gelmemek için kendi gözlerimi kapattım. Sonra ayakta, öylece kalakaldım, bakışlarımla yerdeki yığını inceledim.

Dairesinin görünümünü tekrar gözden geçirdim. Mobilyalar, bana bilmediğim ve ne yapılması gerektiğine karar vermek için yararlı olabilecek her şeyi söylüyordu. Onu öldürdüler mi? Kendi kendine mi öldü? Kalp krizi mi geçirdi? Bunların hepsi bir muammaydı ve her şey bir anda olmuştu. Kesin olan tek şey şuydu: O ölüydü ve ben hayattaydım. Şimdi Aurora Peralta'nın ölümünü kim merak edip sorgulayacaktı? Onu bekleyen kimse var mıydı? Özleyen bir akrabası, bir arkadaşı, bir sevgilisi? Yoksa onun da benim gibi, kimsenin onun eksikliğini hissetmeyeceği kadar ağır bir yalnızlığı mı vardı?

Ölmeden önce posta kutusunu boşaltmıştı. Masanın üzerinde ikisi açılmış, biri hâlâ mühürlü üç mektup duruyordu. Mektuplardan ikisi, şarjsız bir telefon ve kapıyı kapatmak için kullanacağı fakat kapatamadığı bir avuç anahtarın yanındaydı. Kapıyı, tek bir hamlede ve kapı kulpunu kullanmadan kapatmış olmalıydı. Oysa aklı başında birinin böyle bir şehirde kapı kulpunu kullanmış olması gerekirdi. Öyle ki, ben sadece kolu aşağı iterek girebilmiştim. Bu kadını hangi mecburiyet her şeyi görmezden gelip yumurta beyazı çırpıma koyulacak kadar afallatmış olabilirdi?

Patroniçe ve yandaşları mı öldürmüştü onu? İçeri girmeye çalışıp sonra da onu ölü görüp geri mi çıkmışlardı? Neden onunkine değil de benim daireme girmişlerdi? Etrafa bir kez daha göz attım. Fakat o dairede hiç şiddet göstergesi yoktu, para veya mücevher arayan hırsızların yarattığı dağınıklık bile yoktu. Her şey yerli yerinde görünüyordu. Tabii, içinde ölü bir kadının olduğunu dikkate alınca bu normaldi. Mutfak ışığının o günden beri açık olduğunu tahmin ettim. İçim ürperdi, buz gibi ve acı dolu bir korku kapladı ruhumu. Tam da o an kalmakla gitmek arasında bir dürtü hissettim. İyi ama nereye? Nereye gidecektim? Başımı sokacak bir çatım bile yoktu. Polisle iletişime geçme seçeneğini eledim ve kendimi o sığınakta tuttum. *Düşün, düşün, düşün... Adelaida Falcón, düşün!*

Yan taraftan, ki kısa süre önce orası benim evimdi, hâlâ ayak sesleri geliyordu. Üstelik Aurora Peralta hayattayken annemle

benim işittiğimiz seslerden çok daha net duyuluyordu sesler. O sırada, Wendy'nin terliklerinin sesini, Patroniçe'nin nahoş kahkahalarını, bir alan işgal edenlerin yarattığı haralayıcı güreleyi ayırt edebiliyordum. Eşyaları kırmaktan zevk alıyorlardı. Eşyaları yere saçıyorlardı ve tahmin ettiğim kadarıyla, aralarında bizim sofra takımımızdan geri kalan parçalar vardı. *Tumbalacasamami-peroquetuttumbalacasamami-tumbalacasamami-peroquetu-tumbalacasamami*'nin kafa ütöleyen tıngırtısı devam ediyordu. Tam da o sırada ikinci kez öğürdüm. Üçüncü kez sahra kustuğumda, kulaklarımda o şarkı uğulduyordu ve şafağın ilk ışıklarına kadar da uğuldamayı kesmeyecekti. Ev telefonu, bu kâbus müziği bastırarak en az yirmi dakika boyunca hiç durmadan, ısrarla çalmaya devam etti. Beni kim arıyor olabilirdi ve ne için? O ölmüş kadının karşısında ne yapıyordum ben?

Pencereden bakmak için uzandım. Destek amaçlı gelen bir çetenin, evimin yeni kiracılarını Miranda Meydanı'na bıraktığını gördüm. Patroniçe ve onun klanına destek için gelenler bana çok daha iriyarı ve güçlü kuvvetli göründüler. Hepimiz için, tüm binadakiler için korktum. María haklıydı. O binalardan birinde bulunan kadınların elebaşlarıyla birlikte, içlerinde insanlar olsun ya da olmasın, diğer evleri işgal etmeleri çok uzun sürmeyecekti. Meydandaki yeni savaşçılara Vatan Motosikletlileri eşlik ediyordu. Şimdilik, evet şimdilik, oyalanacak bir şeyleri vardı. Ebedi Kumandan'ı temsil eden bazı pankartları yakan bir gruba karşı mücadele veriyorlardı. Devlet başkanının şüpheli ölümünün ardından onu Ebedi Kumandan olarak anmaya başlamışlardı.

Bir askeri polis konvoyu ve bir grup silahlı adam ortaya çıkmakta gecikmedi. Pencereden onların geldiğini gördüm, coşkun ve kana susamış bir hâldelerdi. Bağırarak istedim, onların daha fazla olduklarını fark ettirmek istedim. Fakat bunu yapmak hiçbir işe yaramazdı. Hareketli keskin nişancılar, iki çelimsiz gençten oluşan bir çifti çoktan yakalamışlardı: Zavallılar, anında asfalta yığıldılar. İçlerinden biri şiddetle kıvranıyor, kan kusuyordu; kötü, öldürücü darbe almış bir boğa gibiydi.

Salona geri döndüm, seçeneklerimin neler olduğunu sorguladım. Masanın önünde, açılmamış olan zarflardan biri gözüme çarptı. Bu, şehirde bulunan İspanya Konsolosluğu'ndan gelen bir zarftı. Işığa tutup okumaya çalıştım, fakat imkânsızdı. Açılmış mektuplara döndüm. Biri elektrik faturasıydı. Diğeri, yine üzerinde İspanya bayrağı damgasının bulunduğu, İspanya Devleti'nin, Aurora Peralta'nın annesi Julia Peralta'nın emekli maaşını alabilmesi için şirket faaliyet belgesini talep ettiği yazının olduğu mektuptu. Benim bildiğim kadarıyla, o kadın en azından beş yıl önce ölmüştü. İspanya Konsolosluğu'ndan gelen ve şirket faaliyet belgesinin olduğu zarfı elime aldım. İkisini de ortadan ikiye katlayıp pantolonumun içine sakladım. Anahtarları da alıp kapıyı kapattım.

Aurora Peralta ölmüştü, fakat ben hayattaydım. Tek gerçek buydu.

Genç Anne

Bilmek, varsayımlarda bulunarak kendi deneyimini doğrulamaktır. Tamamlamaktır eğer mümkünse, vakti geldiğinde hayatın açtığı boşlukları. Tedavi etmektir, ruhun varoluşla ilgili yaşadığı dalgalanmalara karşı verdiği onca mücadeleden aldığı sıyrıkları. Bir doğuma şahitlik etmedim hiç. Hiçbir bebeği kollarımda sallamadım. Hiçbir gözyaşını dindirmedim, kendiminki hariç. Bizim ailemizde çocuk doğmazdı. Ölürlerdi, evet, rahatsız yataklarında atıl yatan yaşlı kadınlar da kibirlerinden ölürlerdi. Sanki görev başında ölmüş biri gibi, bir mezarın başında buyruklar verirlerdi.

Ne hamile kaldım, ne doğum yaptım. Anneliği, annemle benim sahip olduğumuzdan farklı bir durum olarak da algılamadım. Bu, bir idare etme ve bir iyi yönetme ilişkisiydi. Birlikte yarattığımız dünyanın dengesinde aşikâr olan farklı bir tür sevgiydi bu. Annemin beni Arturo Michelena'nın tuvalini görmeye götürdüğü o güne kadar doğum gibi bir şeyin bilincinde veya farkındalığında değildim. Bu, daha önce sadece savaşlarla bağdaştırdığım bir ressamdı, fakat o anda karşımda, ışığın parladığının, karartının berraklaştığının ve alt karın boşluğunun karanlık kuytusunu anlamlandırdığının reddedilemez kanıtıyla duruyordu.

Onun *La joven madre*' adlı tuvali, ilk kez, kendi kendime "Hangi duyguyu vermek istiyor?" diye sormama neden olmuştu.

* *La joven madre*, İspanyolcada "genç anne" anlamına gelmektedir. Metinde bahsi geçen, Arturo Michelena'nın 1889'da yaptığı bir tablodur. (ç.n.)

Ben on iki yaşımdaydım, o tablonun yaşıysa bir yüzyıldan fazlaydı. Michelena, o tabloyu 1889'da yapmıştı, kendi altınçağının çiçek açtığı dönemdi. Paris'te yaşıyordu, çeşitli kongre salonlarında ödülleri almış, hatta Uluslararası Sergi'de bir madalya bile kazanmıştı ve yine aynı sergide Eyfel Kulesi tanıtılmıştı. Michelena akademik bir ressamdı, ılımlı bir dünya vatandaşıydı. Öyle ki, *Salon des refusés*'i anlamaktan uzak, fakat Venezuela'nın Valensiya'ya özgü vadilerinin ışığını ters etkiyle yansıtan ve ancak tropiklerin büyümlü ortamında eğitim almışların yapmayı bildiği gibi yapabilen biriydi. Öyle bir ışık ki, etkisi altındaki her şeyi yakan. Öyle bir ışık ki, üzerine yansdığı her şeyi gün yüzüne çıkaran.

O tuvalin önünde sanki resmedilen anne figürü gerçekmiş gibi dikildim. Anneler, güzelliği ve karmaşıklığı içlerinde aynı anda barındırırlar. O zamanlar ne Emma Bovary ne de Anna Karenina hakkında bir şey biliyordum, beni okur yapan kadersiz şairleri inkâr ettiğim gibi, hayattan zevk almayan intihar kurbanlarını da görmezden geldim. Miyó Vestri ve onun *Órdenes al corazón* kitabını da okumamıştım ya da Yolanda Pantin'in *Casa o Lobo* şiir kitabının yıkıcı etkisinden haberim yoktu. Elisa Lerner'in *Carriel para la fiesta* adlı öykü derlemesini ise hiç bilmiyordum. Ancak, Teresa de la Parra'nın *Ifigenia*'sını okumuştum, evet, fakat o Karakaslı genç kızı yazmaya iten sıklığın nedenini asla anlamadan okumuştum. Antonia Palacios'un *Ana Isabel, Una Niña Decente*'sinde anlatılan dişe diş mücadeleyi okurken ağlamıştım, fakat aklında ne kaldı dersin, yani, çok az şey.

Borçlar gibi hayatıma kazık çakmış önemli kadınları ise hiçbir şekilde anlamıyordum. Hepsini görmezden geliyordum, ancak, Michelena'nın o tuvali karşısında, içimde çoktandır yaşayan kadını, kendimi keşfettim: sedefsi tondaki kurtçukları hayal etmekten

* Paris'in Fransız Galerisi olarak bilinen Salon'da 1863 yılında yapılan sergide reddedilen eserlerin III. Napolyon tarafından *Salon des refusés* (Reddedilenler Sergisi) adı altında yeniden sergilenmesini istemesiyle düzenlenen serginin adıdır. (ç.n.)

kendi kalbini karartmış olan bir kadın. O zamanlar, bırak bunu düşünmeyi, bunun farkında bile değildim. Cesur değildim, fakat öyle olmak istiyordum. Güzel değildim, fakat o canlı, etkileyici tenlerin yumuşaklığını arzuluyordum, tıpkı şimdi karşımda duran o kadının gibi.

Aynanın karşısında kendi kıvrımlarımı fark etmemi sağlayan, sallanan sandalyeye yayılarak oturan genç anne figürüyle vücudumun perişanlığını gün gibi ortaya çıkaran Michelen a oldu. Bu kadın figürü, neredeyse *Las Hilanderas*' tablosundan alınmış gibi, açlık ve savaşla cezalandırılmış bir ülke için aşırı iri, beyaz tenli ve sağlıklı bir erkek çocuğunu kollarında taşıyan bir genç kadını resmediyordu. Vücut hatları boyunca tenindeki dolgunlukları belirgin kılan titrek ve dalgalı kıvrımlarına bakıp ressamın paletiyle yarattığı falsolu gölgelendirmeleri anlamlandırmaya çalışırken, kadının etine dolgun silüetini ve aydınlanıyor gibi görünen belli belirsiz kasveti inceledim. Eğer bilmek, insanın kendi cahilliğini evriltmekse, o sabah kendi cahilliğim de bir kaya gibi evrilmişti: Anne olan kadınların güzelliklerinin, temizlik ve tazelik kokan parfümlerinin, günışığında parıltıyan masum hâllerinin yarattığı eşi benzeri olmayan etkiyi görmüştüm.

Annemle birlikte, Katalan bir mühendis olan Maragall'ın ellili yıllarda bugünün Karakas'ı olarak bilinen şehrin yapım aşaması için planladığı, başkente özgü, Fransız havası estiren parkta yürüyorduk. Annem ve ben, Teresa Carreño Kültürel Kompleksi içinde bulunan José Félix Ribas Konser Salonu'ndaki *Pedro y el Lobo* gösterisinden geliyorduk. Bu Kültür Kompleksi, ülkedeki en büyük komplekstir; adını XIX. yüzyılda kendini profesyonel anlamda piyanoya adanmış, Abraham Lincoln için piyano çalmış ve Lizt ile resitaller vermiş bir kadından alıyordu. Kendini aşmak isteyen bir ülkede bir adaydı bu kompleks. Annem ve ben, Francisco Narváez çeşmesinin önünde durup ihtişamlı su perileri heykellerine

* İspanyol ressam Domingo Velázquez'in aralarında örgü yarışması yapan bekâr kadınlar temalı tablosudur. (ç.n.)

bakarak vakit geçirdik. Taştan oyma bu naif kadın heykelleri şehre insancıl ve canlı bir hava katıyordu. İçinde kâğıtlı şekerlemeler ve rengi atmış patates çuvallarının yüzdüğünü gördüğüm geniş bir su yüzeyine sahipti. Kâğıt parçaları ve atıklardan oluşan bir çorbaydı âdeta.

“Ulusal Sanat Galerisi’ni beğendin mi?” diye sordu annem.

“Hı-hı...” diye cevap verdim annemin çantasından çıkardığı şeftali suyunun pipetini çekerken.

“Peki en çok beğendiğin şey neydi?” Cevabı düşünürken Narváez’in su perilerinin abartılı göğüslerine takılıp kaldım, sonra yarıklarla dolu beyaz ayakkabılarıma baktım.

“Anneyi.”

“Hangisi?”

“Michelena’nın ki...”

“Neden peki? Ben senin Soto’nun *Penetrable*’ isimli eserini begeneceğini düşünmüştüm ya da Cruz Diez’in eserlerini.”

“Güzeller, evet. Ama ben anne figürünü beğendim. O elbiseli, çardakta olan kadını.”

“Ah, tabii,” diye cevap verdi annem ilgisiz bir şekilde. “Pembe kıyafeti için, değil mi?”

“Hayır,” diyerek sessizleştim, kutuda az kalmış meyve suyuyla oyalanarak. “Titrek bir ışıltısı olduğu için.”

“Titrek ışıltı mı?”

“Evet, anne.” Tekrar büyük bir yudum aldım. “Hareket ediyor. Gerçek gibi, aynı zamanda değil gibi, anlıyor musun? Hem var gibi, hem yok gibi... Sanki hareket ediyor gibi, aynı zamanda etmiyor gibi. O bir resim değil. Canlı, çünkü titrek bir ışıltısı var.”

Annem Los Caobos Parkı’nın göletine bakakaldı. Ağustosböcekleri kuraklık telaşesi içinde cır cır öterlerken, gün de akşamdan kalma bir sersemlikle yavaşça yükseliyordu. O zamanlar temiz ve zarar görmemiş olan mermer yol, uzun bir şekerleme yapmaya

* Avrupa’da 1950 ve 1960 yılları arasında kinetik sanat akımının öncülerinden sayılan Venezuelalı sanatçı Jesus Rafael Soto’nun eseridir. (ç.n.)

davetiye çıkarıyordu. Annem tekrar çantasını karıştırdı ve ağzımı temizlemem için bir kâğıt mendil bulup bana uzattı.

“Yani bu yüzden mi sana güzel ve canlı görünüyor?”

“Hı-hı...” diye cevap verdim doğal bir şekilde, açıklama yapmama gerek yoktu. “Ben doğduğumda biz de birbirimizi böyle mi görüyorduk acaba?”

“Nasıl?”

“O tablodaki gibi; büyük, pembeli. Bilirsin işte, anne. Pandispanya gibi.”

“Evet, kızım. Birbirimizi öyle görüyorduk.” Annemin yüzü buruştu ve eteğini çırpmaya başladı. Çantasını kapatıp elimden tuttu.

Eve varana kadar ağzımdan tek bir söz bile çıkmadı. Sözcükler orada kaldı, belli belirsiz ya da neredeyse tükenmiş gibi. Öylece kaldı sözcükler, biz ilerlerken, güzel olmaya çabalayan bir şehrin pis sokağındaki evimize zikzak çizerek yürürken. İçi peri kızı heykelleri ve ağaçlarla dolu parkın derin yalnızlığında ilerliyorduk. Bir şey bizi o ülkede yağmalamaya başlıyordu. Ya da belki de, neden olmasın, uzun zaman önce bunu zaten yapmıştı.

Ölülerden Çalmak

Bütün binanın etrafını turladıktan sonra döndüm. Park alanına doğru olan çıkışları inceledim, çöp tenekelerini ve daha yakındaki sokaklara erişimi de. Dikkat çekmeden Aurora Peralta'nın cesedinden kurtulmam için bilmem gereken her şeyi araştırdım. Onun dairesinde kendimi koruma altına almak istiyorsam, o kadını orada çürümeye bırakamazdım. Polisi de arayamazdım. Bu, benim fark edilmeme ve durumu daha da kötüleştirmeme sebep olurdu. Kuralların olmadığı o ülkede, birinin benim anlattıklarımın inanmasındansa sonumun hapis olması çok muhtemeldi. Aurora Peralta'nın cesedini oradan çıkarmak zorundaydım.

Akşam saat ona kadar bekledim. Sokaklarda darbe rüzgârları esiyordu. Sıkıntı... Saf bir sıkıntı vardı. Binanın koridorları ıssızdı. Ben kapı deliğinden bakarken geçen son 45 dakikalık sürede tek bir kapı bile açılmamıştı. Gölge ya da ayak sesi de sezmemiştim. Herkes evine çekilmiş, kendi yazgısından korkuyordu. Patroniçe ve birliği, Urdaneta Caddesi'ndeki kavgaya katılmak için kaleyi terk ettiler. Çıktıklarını duydum, üç ya da dört saat önceydi. Dışarıda, Devrimci Çocuklar ve onların silahlı ekipleri yüzlerce kukuletalı vahşice öldürüyorlardı. Bunlar, öldürülmek için sokağa çıkanlardı, belki de açlık ve öfke bir araya gelince ölmek için yeterli bir sebep oluyordu.

Hâlâ elektrik vardı. Zamanı gelmişti. Diğerlerinin kargaşasının ve umutsuzluğunun bana sunduğu fırsatı kaçıramazdım. Aurora

Peralta'yı koridora kadar sürüklemek tahmin ettiğimden daha karmaşık olmuştu. Altmış kiloluk bedeni bir ton ağırlığa çıkmıştı. Daha kötü olan neydi, bilmiyorum... Ağırlığı mı yoksa kaskatı kesilmişliği mi? Asansörün düğmesine bastım. Metal kirişler üzerindeki gıcirtısını duyabiliyordum. Her zamankinden daha yavaş çıkıyordu yukarı. Eski binanın iç kısımlarından bir böğürtü gibi yükseliyordu. Kapısını açtığımda, asansörün içinin aşırı küçük olduğunu farkettim. Aurora Peralta'nın bedeni iki büküm hâldeyken bile kabine sığmıyordu. Uzuvarları zıpkın gibi sertti. Onu ikiye katlayamadım, pozisyonunu da değiştiremedim. Şakaklarım zonklıyor, ellerim terliyordu. Burnuma tuttuğum alkole bulanmış gömlek beni nefessiz bırakıyor ve plastik eldivenler parmaklarımı kavuruyordu. Bazen o deliliği yapanın ben olmadığını düşünüyorum.

Açık asansörün önünde, ayaklarımın dibindeki kaskatı cesedi taşımaya çalışmaktan bitkin düşmüşken bir çıkış yolu için yalvardım. Zemin kata kadar onu basamak basamak aşağı sürüklemek birinin beni fark etmesini daha da kolaylaştıracak bir yoldu. Fakat ceset yanıbaşımdayken koridorda da bekleyemezdim. Herkül'ün yapacağı iş, bunun yanında çocuk oyuncağıydı. Tek bir sağlıklı düşüncem vardı, ben de ona sarıldım: Beni hayatta tutacak olan tek şey bu ölü kadındı. Tek şey. O yüzden, kimse fark etmeden onun evinde kalmayı düşünüyorsam kartlarımı iyi oynamak zorundaydım.

Aurora Peralta'nın cesedini yeniden daireye sürükledim. Vücudunun yönünü değiştirmek için döndürmek ve kapıya doğru bacaklarını düz bir çizgi hâlinde bırakmak her şeyi daha da zorlaştırmıştı ama yılmadım, yeniden işe giriştim. Cesedinden kurtulmak için gerçekleştirdiğim ilk girişimden bu yana tam bir saat geçmişti ve hâlâ başladığım yerde durmaya devam ediyordum. Silah, patlama ve şişe kırma sesleri içime cesaret ve delilik aşıladı. Olabildiğince derin bir nefes aldım. "Adelaida Falcón, düşün." Çaresizlik zekâ aşıliyordu. Bakışlarımı yukarı kaldırdım ve karanlık daireyi

inceledim. Balkonun hemen yanında, üzerinde dikiş makinesinin olduğu bir masa en kolay seçenek gibi göründü. Tabutların devrildiği, erkeklerle kadınların sokaklarda öldürüldüğü bir şehirde, bir cesedin beşinci kattan düşmesinde ne gibi bir gariplik olabilirdi ki? Şehre ölü yağıyordu. Aynen böyle, metafor olmaksızın, her yere ölü yağıyordu.

Mobilyayı, pencere küpeşesiyle iyice dip dibe gelecek şekilde pencereye yanaştırdım. Aurora Peralta'yı yerden kaldırmam yarım saatten fazla sürdü. Önce bedenini bir sandalyenin üzerine oturtmam ve küçük barın üzerinden onu sarkıtmak için efor sarf etmem gerekti. Düz zemin bana tepsi görevi görecek. Onu baş aşağı sarkıttım. Bacakları kalas gibi kaskatıydı, o yüzden onu aşağı itmek daha mantıklıydı. Ölü sertliği, perişan bir akrobat görüntüsüne benziyordu. Böbreklerinin olduğu kısımdan baskı yaparak onu dışarıya doğru ittim, sanki bir cesetten kurtulmak yerine bir doğum yaptırıyor gibiydim. "*Vino una madre a creer que su hija era la mujer que paría de un ventarrón,*" şarkısını söylerdi annem. İşte böyle olmuştu. Bir doğum.

Aurora Peralta'nın beli pencerenin küpeşesinin üzerinden sarkınca, bedeni kendi ağırlığının etkisiyle yukarı kalktı. Kalas gibi duran bacaklarının havaya kalktığını gördüm; birbirinden ayrık iki parça, hayattan ve onurdan vazgeçmiş bir beden. Ben suçlu değildim... Değildim! Balkonda yere çömelmiş bir hâlde kendi kendime tekrar ettim bu sözleri. Devrimci Çocuklar'ın motosikletlerinin gürültüsü kulaklarımı matkap gibi delip geçiyordu.

* Karakas doğumlu, Venezuelalı şarkıcı Cecilia Todd'un "*La embarazada del viento*" adlı şarkısından birkaç dizedir. Şarkıda bir kadının kızı annesine akşam yatıp sabah kalktığında hamile olduğunu ve daha önce hiçbir erkeği tanımadığını, kendisini hamile bırakanın kötü bir rüzgâr olabileceğini söyler. Annesi önce ona inanmaz ve daha önce hiçbir kadının bir fırtınadan çocuğu olmadığını, her ne kadar kızı bir adamdan hamile kalmadığını iddia etse de doğurduğunda çocuğun yüzüne bakarak babasının kim olabileceğini öğreneceğini söyler. Doğum zamanı gelir ve doğan çocuğu kısım kısım Hristiyanlıktaki birkaç din adamına benzetir ve sonunda ilahi bir şekilde kızının rüzgârdan hamile kaldığına inanır. (ç.n.)

Tehditler ve bağrıışmalar silah gibi patlıyordu. “Öldür onu, öldür onu! Öldür o iti! Yakala onu! Yakala, kaçırıyorlar! Öldür onu!” Bu duyduğum sesler gerçek miydi, yoksa içimdeki karmaşadan mı yükseliyorlardı? Bundan hiçbir zaman emin olamadım, fakat şunu biliyorum: Aurora Peralta asfalta düştüğünde çıkan sesi duymadım.

Ayağa kalkmak istedim, fakat saklandığım yerde kaldım. Kan, ter ve utanç içindeyken soluğumun kesildiğini hissettim. María’nın başıma attığı dikişler hâlâ acıyordu. Sıcak hava yüzüme yapışlıyordu. Boynuma kadar pis bir şeyin yükseldiğini hissettim; katı, sert bir şey. İşler, olan her şeye çare bulmada yapılan her girişimin bir sonraki adımı tehlikeye soktuğu bir noktaya gelmişti. Ben onu öldürmemiştim, Aurora Peralta’nın artık hayatta olmasının sorumlusu da ben değildim. Fakat bu durum beni, pisliğe bulaşmış olmaktan kurtarmıyordu. Bir kişinin daha ortadan kalkmasıyla bundan fayda sağladığım gerçeğini çürütmüyordu.

Ben sadece bir ev istiyordum. Duş alacağım ve uyuyacağım bir yer. Özgürlüğümü geri kazanacağım ve temiz bir suyla üzerimdeki kiri yıkayabileceğim bir alan. Suyun vücudumdan akıp gitmesini, kendi bedenimde bir fazlalık gibi ikinci bir deri tabakası oluşturmuş olan pislik katmanının yıkanıp temizlenmesini istiyordum. Evet, istediğim buydu, acele etmeliydim. Aurora Peralta’nın cesedini binanın kapısının önünde bırakamazdım. Herhangi biri onu tanıyabilirdi. Diğerleri ne kadar korkarsa korksun, gerçek, onlarda kuşku doğuracak ve sonunda beni suçlamaya başlayacaklardı. En azından ben böyle düşünüyordum. Ana giriş kapısından bir yirmi metre uzaklıkta alevler içinde bir çöp bidonu gördüm. Eğer cesedi oraya kadar taşımayı başarırısam, onun geçmişinden hiçbir iz kalmayacaktı. Sadece şehirde bir ölü daha bulunmuş olacaktı. Bir ölü daha. Valizlerde ve çöp boşaltma alanlarında dört parçaya ayrılmış insan bedenleri ortaya çıkmıyor muydu? Kimsenin sahiplenmediği, kimsenin hak iddia etmediği, icabına bakılmış kaç tane adam vardı şehri kaplayan? Hepsi de ölen ya da öldürülen insanlardı. İşte o kadar.

Yüzüme örttüğüm alkole batırılmış gömleği çıkarıp çıkarmam gerektiğini bilemedim. Gözyaşartıcı gazdan korunmak için ona ihtiyacım vardı. Fakat sokağa yüzüm örtülü şekilde çıkarsam, görüntüm bir çeteye ait olduğumu, yani mağlup taraf olduğumu düşündürecekti. Direnişte protesto edenlerin çoğunluğu, gaz sıkıldığı saatlerde gaza direnç göstermek için bez parçaları kullanıyorlardı. Bu şekilde sokağa çıkmak, cezalandırılanların üniforması hâline gelmişti. Sokaklardaki eli silahlı adamlar için bir mıkna-tıs görevi görüyordu. Bezi yüzümden son anda çekip çıkardım ve olanca hızımla sokağa çıktım. Kapıya vardığımda, acı bir gaz bulutu boğazımı yaktı.

Aurora Peralta, bedeninin bütün ağırlığıyla başüstü düşmüştü. Kim olduğunu tespit etmek imkânsızdı. Benzin, yanık lastik ve acı gaz kokusu, hızlı hareket etmek ve gizlenmek için havada yoğun, bulutlu bir tabaka oluşturuyordu. Cesedi alev alev yanan çöp bidonuna doğru sürükledim. Hesapladığımdan biraz daha uzak-taydı. Yolda içi benzin dolu bir şişeyle bir uğursuzun patlatmaya zaman bulamadığı el yapımı bir bomba vardı. Benzini Aurora Peralta'nın üzerine serptim. Ayak bileklerinden çekip onu barikata kadar sürükledim. Ateşle temas edince, üzerindeki kıyafetler alev aldı. Tıpkı nisan ayında, yazın gelişinin kutlandığı San Juan şenlik ateşi gibi.

Yanan et yığınının göz ucuyla baktım ve Aurora Peralta'nın da bir azize gibi, belli bir amacı olmaksızın gökten inmiş olduğu kanısına vardım. Ocumare ve Choroni'de her 23 Haziran'da söylenen şarkının bir dizesi geldi aklıma. Bir tını şeklinde, Falcón pansiyonunun giriş holünde uzaktan duyduğum o tuhaf şarkının sözleri.* *Hasta que no suene el plomo, no me voy de aquí. Ay, garabí...* diye tekrar ediyorlardı kasabadaki siyahiler, bir yandan davul çalarak. Aynı anda da erkeklerle kadınlardan bir güruh, ter ve konyak kokusundan oluşan hafif pusun içinde kalça sallıyordu. *Y como San Juan se fugó del cielo, fue San Pedro a buscarlo*, diye tekrar ediyordu

* José Soto Cortés'in Tijeritas albümündeki *Ay garabí, garabí (del sur a cataluña)* şarkısının sözleridir. (ç.n.)

teyzelerim Clara ve Amelia. Şarkının bütün sözlerini ezbere biliyor ve hiç zorlanmadan söylüyorlardı. Sahilde, düzensizlik içinde, dip dibe ve sarhoş, kurtçuklar gibi iç içe geçmiş bir hâlde, hep birlikte dans ediyorlardı. Ahşaptan bir azizi deniz kıyısına kadar yuvarlıyorlardı. *Hasta que no suene el plomo, no me voy de aqui. Ay, Garabí.* Birkaç metre uzaklıkta, Aurora Peralta alevler içinde yanıyordu. Kızılca kıyamet. Bu ülkede dans ediyoruz ve ölülere sürtünüyoruz. Onları elden çıkarıyor, kötü ruhları ve gereksiz şeyleri attığımız gibi onları da dışarı atıyoruz. Sonunda ya lağım çukurunu boylayacaklar ya da çöplüğü. Nasılsa ucuz bir malzemedен yapılmışız gibi kolayca yanıyoruz. *Hijos del vicio!* diyerek San Juan'ın şarkısını söylemeye devam ediyorlardı teyzemler. *Hasta que no suene el plomo, no me voy de aqui. Ay, Garabí.* Aurora Peralta'yı alevlerin arasında yanmaya bırakıp koşmaya başladım.

Binanın kapısına varmak üzereyken bir şey beni yere serdi. Kaçanların dengelerini kaybetmeleri için kaldırıma sıktıkları yağ yüzünden kaydığımı düşündüm. Yüzükoyun, yerle bir olmuştum. Derimin asfaltta sıyrıldığını hissettim. Ancak o zaman beni yere seren şeyin bir insan olduğunu farkettim. Kalçalarımın üzerine bütün ağırlığını vererek herhangi bir şekilde hareket etmemi engelleyen biri.

“Dur bakalım orada, kızım! Dur orada! Ne yapıyorsun, ha? Nereye gidiyorsun?”

Arkamı dönmeye çalıştım, fakat adamın vücudu kaçmamı engelliyordu. Yere seriliyken yüzünü göremiyordum, hangi çeteye ait olduğunu da tahmin edemiyordum. Hükümet karşıtı mı yoksa yanlısı mıydı? Yoksa direnişten biri miydi? Onu üzerimden atmak için hareket etmeye çalıştım. “Ne yapıyorsun kızım, bak bak, ne yapıyorsun?” O her kimdiyse beni dövecek gibi durmuyordu, en azından en başında. “Ne yapıyorum gibi görünüyorsence? Ben de senin gibi kendimi savunuyorum, dövüşüyorum.” Sırtüstü gelene dek arkama döndüm. “Sen mi dövüşüyorsun?”

Neye karşı? Kime karşı?” Saldırganımın yüzü Devrimci Çocuklar’ın maskesiyle kapatılmıştı; çene kısmında kurukafa figürü olan siyah bir maske. Gözleri, maskenin içinden bana bakıyordu.

Yanık et kokusu havaya yayılmaya başladı. Bacaklarımı sıkıştırmıştı, kollarımı sımsıkı tutuyordu; bu avcı sadece hareketlerimi kısıtlamaya çalışıyordu. Gücümü topladım, kıpırdanmaya, tekme atmaya çalıştım ve bir kolumu kurtarana kadar vücudumla iyice gerindim. Elimi havada rasgele savurup, durmadan bir o yana bir bu yana dönmeye çalıştım. Sonunda tırnaklarımla maskesine yapışmayı başardım. Yüzünü iyice ortaya çıkaracak şekilde, var gücümle maskesini çektim. Karşı çıkmadı, direnmeye bile çalışmadı. Tek bir kası bile oynamadan ona bakmama izin verdi. Eğer yaramazlar için bir Tanrı olsaydı, benim yanımda dururdu o an. Onu hemen tanıdım. Santiago idi, Ana’nın erkek kardeşi.

“Sensin, değil mi? Santiago, bu sen misin? Kız kardeşin deli gibi seni arıyor.”

“Şşşşş! Saklan ve sana dediklerimi yap! Tekmelemeye devam et ve sürekli karşı koy, anladın mı?” Maskesini yeniden yüzüne taktı ve kulağıma yaklaştı. “Seni buradan kurtarmak için nereye götürebilirim?”

“Hemen arkandaki binaların oraya, 20 metreden daha az bir mesafede.”

Santiago beni ite kaka yerden kaldırdı, elindeki gözyaşartıcı gazı abartılı bir şekilde, çok yakın bir mesafeden sıkmaya başladı. Birkaç saniye sonra bizi kimse göremiyordu. Biz binanın kapısına doğru koşarken, bir grup motosikletli tüm hızlarıyla önümüzden geçip binaların alt kısımlarına kurşun yağdırdı. Kapıya geldiğimizde, “Elveda,” dedi. Sonra arkasını dönüp sokağa doğru koşmaya başladı. Onun üzerine atıldım ve bir kolumu boynuna dolayarak onu geri çekmeye çalıştım. Santiago bir el hareketiyle beni kendinden ayırdı.

“Evinde kal. Seni kurşunlamalarını istiyorsan önden buyur,

fakat ben ölmek istemiyorum. Kafanı kırmadığımı fark ederlerse kurşunlayacakları kişi ben olurum.”

Yeni bir gaz patlamasıyla tekrar yere yatmak zorunda kaldık.

“Lütfen, beni dinle. Kız kardeşin seni arıyor. Onu aramak zorundasın. Eğer sen yapmazsan, ben yaparım!”

“Hele bir ara da gör, hepimizi çiğnerler! Kız kardeşimi, beni, hatta seni bile. O yüzden...”

O sırada, ayağımızın dibinde bir çocuk yere serildi. 17 yaşından daha büyük değildi. Göğsüne çarpan bir gözyaşartıcı bombanın etkisiyle yere yığıldı. Hemen arkasında, elinde bir tüfekte isyancı bir polis vardı. Santiago karnıma sert bir yumruk attı, saçımdan yakalayıp beni oyuncak bir bebek gibi itip kakmaya başladı.

“O kızı alıp kamyonu götür. Hadi, hadi, hadi, acele et tembel serseri, acele et, onu Kumandan Bolívar’a götür!” diye emretti adam Santiago’ya.

Yerde iki büklüm, havasız kalmış bir hâlde, siyahlar giyinmiş o adamın bizi umursamayıp doğrudan kapana sıkışmış avına doğru gittiğini görebiliyordum. Çömelerek nişan alır vaziyette durup, asfalta yığılmış çocuğun boş ceplerini yokluyordu. Ölüleri gömmek yerine onları soyup soğana çevirmek... Fakat kimdim ben? Bütün bu olanlardan sonra, o askeri yargılayacak kişi ben miydim? O da tıpkı benim gibi pisliğe bulanmıştı. Pisliğin çocuklarıydık, ikimiz de. Biz, hepimiz.

Hasta que no suene el plomo, no me voy da aqui.

*Ay, Garabí.**

* Tijeritas’a ait *Ay Garabí Garabí, Del Sur a Cataluña* şarkısının nakarat kısmından dizeler. (ç.n.)

Kumandan

“Sana söyledim. Gitmeni ve hemen binaya girmeni söyledim. Neden peşimden geldin, lanet olası? Şimdi de sen... Burama kadar geldi, burama kadar! Duydun mu beni?”

Her ne kadar Santiago parmaklarını boynunun üzerine getirip sabrının ne kadar taşıdığını göstermeye çalıştıysa da bana göre sorunlar sınırı çoktan aşmış gibi görünüyordu. Farkına varmak için dairenin görünümüne bakmak yetiyordu. Yukarı çıktığımızda, hâlâ gaz ve dumanın etkisinde sersemlemiş bir halde, her şeyi bulanık ve tuhaf görüyordum. Aurora Peralta'nın cesedinden kurtulduktan sonra yemek odasının zeminini sildiğim ağartıcının kokusunu alsam da eve kesif bir hava hâkimdi, bir şey çürümüştü sanki. Ölü bir şey. Başım zonkluyor ve ellerim titriyordu. Karnım ağrıyordu ve Santiago'nun zor kullanmaları yüzünden açılan di-kişlerim acıyordu.

Binanın kapısına varana kadar, nerede olduğumun ya da ne olduğunun farkında değildim. Anahtarı deliğine zar zor sokabilmiş-tim. Binanın girişinde gizlenmiş hâlde, her yöne bakıp çaresizlik içinde içeriye girmeye çalışıyorduk. Santiago, Devrimci Çocuk-lar'ın maskesini takıyordu hâlâ, o yüzden birinin mi peşindeydik yoksa birinden mi kaçıyoruz, anlamakta zorluk çekiyordum. O maskenin yarattığı tehdit bizi bazılarının yanında görünmez kı-larken, diğerlerinin karşısında savunmasız bırakıyordu. Birkaç ay önce, hükümetle ilişkilendirilen kıyafetler, kimsenin yaklaştırmaya

cesaret edemeyeceği şekilde bir uyarı niteliği taşıyordu. Rejimin bir üyesini pusuya düşürmek ve onun cezasını kesmek isteyenlerin yardımıyla onu linç etmek hiç kimsenin haddi değildi. Silahsız bir cellat olan Santiago, kumandanın bize miras bıraktığı nefreti iade etmek isteyen herkes için ucuz bir kurbandı.

Eve girdiğimizde maskesini çıkarıp sessizce mobilyalara ve duvarlara baktı. Onu böyle yüzü gergin, gözleri deli deli bakarken görmek, bana korkudan çok acı verdi. Kafası karışık bir şekilde, kendi etrafında dönüp duruyordu. Dağınık salonu gözden geçiriyordu. Çabuk çabuk ve anlaşılmaz biçimde konuşuyordu. Eğer bana vurduysa, bunu canımızı kurtarmak için yaptığını söylüyordu. Eğer şu anda buradaysa ve bunları yapıyorsa, bunun nedeninin... Ayakta, havada kalmış sözlerinin karşısında, Santiago yeniden aynı teraneye devam ediyordu. Eğer bana vurduysa, canımızı kurtarmak içindi. “Bu yaşananlar bir kâbustu,” diyordu maskeyi elinde evirip çevirerek. “Üç ay oldu. Polisti, komandolardı derken sonunda boka battık, Adelaida,” dedi. “Buramıza kadar boka battık.” Sonra ne kadar boka battıklarını göstermek için parmaklarını boyun hizasına getirdi. Santiago yanılıyordu. Bu pisliğin seviyesi bizim boyumuzu çoktan aşmıştı. Bizi dibe gömmüştü. Onu. Beni. Ve geri kalan herkesi. Biz artık bir ülke değil, bir lağım çukuruyduk.

“Sesini alçalt, olur mu? Bana attığın dayaktan sonra histerik bir şekilde bağırması gereken benim.”

“Fakat sen...”

“Evet, biliyorum, biliyorum, seni duydum. Eğer yapmasaydın canına okurlardı. Fakat artık kurallarına uyman gerektiğini söyleyen benim: yan daireyi, tekme tokat ya da böğründe sakladığı silahın ucuyla bizi buradan atmaktan çekinmeyecek birtakım tipler işgal etti. Buradasın madem, elinden geldiğince az konuş ve konuştuğunda da evin bu tarafında dur. Işık yakma ve kapı çalınırsa bırak açmayı, yanına bile yaklaşma.”

“Fakat bu...”

“Hayır, Santiago, bu benim evim değil. Ve evet, açıklamam gereken çok şey var. Fakat senin de öyle. Kız kardeşin seni öldü sanıyor. Senin hakkında hiçbir şey bilmiyor. Seni öldürmemeleri için para ödemeye devam ediyor ve sen onu aramamışsın bile. O, senin hükümetin silahlı kolektifleriyle* birlik olduğunu düşünmekten aciz. Kellemizi almak da nereden geldi aklına? O suçlularla ne işin var? Biz de burada senin mahkûm edildiğini sanıyoruz. Seni Fakülte’den çıkarırlarken herkes gördü.”

Santiago, salonun ortasında elinde o maskeyle ayakta dikilip kaldı. Sesimi alçalttım, duvara koştum ve kulağımı duvara dayadım. Ne Patroniçe ne de onun müritleri geri dönmüştü. Her şey mahvolmuş değildi, en azından hiçbir şey duymamışlardı ve işleri çözmek için gizlenip birkaç gün daha kazanabilirdim. Arkamı dönünce müthiş bir yorgunluk hissettim; Aurora Peralta’yı balkondan aşağı iterken hissettiğimden çok daha büyük bir bitkinlik. Santiago bana bakıyordu, o da en az benim kadar aklını kaçırmış, gözleri fal taşı gibi açık ve ferî sönmüş bir hâldeydi. Kendini kaybetmiş biri gibi beni inceliyordu. Karşılaştığımızdan beri Santiago’da ilk defa yenilgiye benzer bir şey gördüm. Ekonomist olan, her şeyi bilen, her şeyi yapabilen o çocuk buhar olup uçmuştu. Şimdi önümde duran kişi bana vaktinden önce yaşlanmış bir adam gibi göründü. Yüzü bitkin, cildi başka yaralardan kalma eski dikiş izleriyle doluydu ve hiçbiri de iyileşmemiştii. O kadar zayıftı ki, kemiklerini kaplayan az bir miktar kasın üzerinde damarlarını görebiliyordum. Üzerinde yırtık pırtık bir kot pantolon ve göğüs hizasında Kumandan’ın gözlerinin baskısı bulunan kırmızı bir tişört vardı.

“Santiago, bir şey söylemeyecek misin?” Ellerini alnına götürüp kirli, tozlu ve yağlı saçlarını geriye taradı.

“Adelaida, ben açım.”

Elimde bir dilim ekmekle tekrar yanına geldim. Bulabildiğim, neredeyse boş bir ekmek torbasında kalmış iki veya üç dilim ekmek, hemen göz önünde duran birkaç adet grisini ve Aurora Pe-

* Karakas’ta bulunan, hükümet yanlısı silahlı gruplar. (ç.n.)

ralta'nın mikrodalganın üzerine bıraktığı üç kutu ton balığıydı. Buzdolabında da birkaç bir şey buldum, mesela zafer tadında bir kutu bira. Santiago, güçlü bir şekilde çiğnedi. Azı dişleriyle grisi-nileri tuz buz ediyor, ton balığı kutusundaki ayçiçek yağını içine çekiyordu.

“Birkaç tane muz var, eğer istersen...” dediğimde cevap olarak boğazından zorla geçirmeye çalıştığı bir koca dilim ekmeği yutma sesi geldi.

Kabuklarını soyduktan sonra iki muzu birden midesine indirdi. Biradan artakalanı içti ve cebinden buruşmuş bir sigara paketi çıkardı.

“İçebilir miyim?” diye sordu, neredeyse ürkek bir şekilde.

“Artık ne önemi var ki. Bu evin içindeki ve dışındaki pislik kokusundan sonra artık umurumda değil.”

“Sigara içmiyor musun?”

“Artık içmiyorum, yine de son iki nefesi bana bırak sen.”

Santiago, filtreyi başparmağının ve işaretparmağının ucuyla tutup dumanı içine çekti. Ancak ondan sonra, kalan kısmı bana bıraktı. Eliyle sigarayı bana uzatıp burnundan iki sıra duman çıkardı.

“La Tumba zindanına götürüldüğüm zaman, beni penceresi ya da havalandırması olmayan bir hücrede bir ay hapis tuttular. İlk başta yalnızdım. Sonra, Fakülte'den iki kişiyi daha getirdiler. Her iki saatte bir Sebin'den* biri geliyordu, protestolar sırasında kalabalığa dalıp insanları tutuklayan o tipler. Gelen adam içimizden birini seçiyor ve ite kaka koridora çıkarıyordu. Seçtiği kişiyi bir saat sonra, tekmelerle darp edilmiş ve testisleri sarkmış hâlde geri getiriyordu. Bu seanslar devam ederken, yetkililer hiçbir şey sormuyordu. Birbirimizi tanıyıp tanımadığımızı ya da organize olup olmadığımızı bilmek istiyor gibi görünmüyorlardı. Sadece bizi darp ediyorlardı. Tekrar ve tekrar. ‘Seni öldüreceğiz, aşağılık

* Sebin (Servicio Bolivariano de Inteligencia Nacional), Venezuela'da bulunan istihbarat teşkilatının adıdır. (ç.n.)

herif, sana tecavüz edeceğiz, ailenin de icabına bakacağız, lanet olası, kimden emir alıyorsun sen?’ Üçümüzden en genç olanının kışına bir tüp soktular. Bana da bir tüfeğin ucunu. Döndürüp duruyorlardı, keyif içinde. Özür dilerim, çünkü detayları sana anlatmak zorunda değildim.”

Cevap vermedim, herhangi bir ifade de kullanmadım. Gözlerimi yerden kaldırmamaya çalıştım. Bütün bunları anlattığı ilk kişi olabilir miydim?

“İki gün içinde, her birimize dört kez işkence yaptılar. Ardında, üstümüzü başımızı biraz düzeltiyor, bir cep telefonuyla fotoğraflarımızı çekip kapıyı kapatarak çıkıyorlardı. Vücudumuza darbeler indirerek vakit geçiriyorlardı, yüzümüz hariç. Böylece fotoğraflarımızı gönderdikleri kişilere o kadar da kötü durumda olmadığımızı ispatlamış oluyorlardı. Sanırım Ana'nın benden haber almasını sağlayan da o fotoğraflardı.”

Başımı salladım.

“Kız kardeşimden bunun için mi para alıyorlardı?”

Tekrar başımı salladım.

“Peki ona neyin garantisini veriyorlardı?”

“Sanırım, seni besleyeceklerinin garantisini.”

“Sadece bu mu?”

“Bir de hayatta olduğuna dair bir kanıt.”

“La Tumba zindanındaki hücreler bir cehennem.”

“İnsanlar o hücrelerden konuşuyorlar... ve oraya düşenlerin başlarına gelenlerden.”

“Bazen üzerimizdeki tüm kıyafetleri çıkarmaya zorlayıp beyaz odalara kapatıyorlardı bizi. Parmaklıkların olduğu tek odalardı. En felaket işkenceleri klimalardı. Isıyı minimuma düşürüyorlardı. Dışlerimiz takırdayana kadar dondurucu soğukta tutuyorlardı. Ateşimiz çıkıyordu. Bütün kavramları yitiriyorduk: zaman, ışık, ısı. Başlangıçta bağırıp çağırıyorduk. Bir avukat talebinde bulunmakla başlayıp sonunda su içebilmek için yalvarır hâle ge-

liyorduk. Neticede bir bardak su getiriyorlardı ancak resmen tuvalet kokuyordu. Sürekli darbe almak bitkin düşürüyor, su kaybettiriyor, ağzı kurutuyor ve yapış yapış yapıyordu. Bu, korkuya kapılmak gibi bir şey, fakat daha kötüsü. Korku canını acıtmıyor, dayaklar acıtıyor. Korku sana sağduyu verir, dayaklarsa morartır, mücadele gücünü kırar, küçük düşürür. İlk hafta boyunca bize hep ayrı ayrı dayak attılar. Sonraki hafta üçümüzü aynı odada bir araya getirdiler. Pantolonlarımızı aşağı indirtip bizi dans etmeye zorladılar. Sonra da birbirimizin testislerine dokunmaya. O evredeyken, ne yaptığımızın tam olarak bilincinde değildik. En kötüsü de neydi biliyor musun? Bana kız kardeşimden bahsediyorlardı.”

“Ne diyorlardı?”

“Sürekli aynı şeyi tekrar edip duruyorlardı. Nerede yaşadığını bildiklerini. Ona tecavüz edeceklerini. Onu öldüreceklerini. Onu ve Julio’yu. İsimlerini biliyorlardı. Beni zorla yalvartıyorlar ve özür dilememi istiyorlardı, fakat fark etmiyordu çünkü hemen ardından tekrar dayak atıyorlardı. Orada on beş gün daha kaldık. O kadar çok insan geliyordu ki yer boşaltmak gerekiyordu. Bizimle birlikte kızlar da gelmişti; Ekonomi Fakültesi’nden birkaç arkadaş. Onları da beni yakaladıkları gün almışlardı. Bazıları daha önce hiçbir protesto eyleminde bulunmamıştı, en azından o şekilde. Onları, bir protestonun ön safında gitmenin arka safta bulunmakla aynı şey olmadığı konusunda uyarmıştık. Umursamadılar.”

“Onları da dövdüler mi?”

“Tabii ki. Üstelik hepsine tecavüz ettiler. Bizi buz odalarına götürdüklerinde onların çığlıklarını duyuyorduk. Oradayken diğer hücrelerde, yani beyaz olanlarda ne yaşandığını anlamak imkânsızdı. İzole hâldeydik. Günişliğin yokluğu her şeyi daha da beter yapıyordu. Hangi çığlığın kime ait olduğunu anlamıyordum. Bizim hücremize iki kız daha attılar ve onlara da aynı şeyleri yaptılar. Aklımızı kaçırmaya başlıyorduk. İçerideki koku bir kaplan, bir aslan ya da ne istersen onun kokusu olabilirdi. İn-

san hariç. Zaten yapmak istedikleri de buydu, insan olduğumuz günleri bize unutturmak. Orada geçen bir ay sonunda, bizi La Tumba'dan çıkarıp bir ofis binasına götürdüler.”

“Hangisi olduğunu hatırlıyor musun? Adalet Sarayı mı?”

“Bilmiyorum. Gözlerimiz bağlı olarak götürüldük. Bizi neredeyse yarım düzine suçla itham eden, altı imzalı bir dokümanı önümüze koydular. Bu suçlar arasında isyankârlık, tahrik, suçta yataklık etme, yangın çıkarma, zarar verme, terörizm... Ne ararsan vardı. O gün avlananlar arasında çoğumuz hiçbir şekilde şiddete meyletmemiştik. Bizim grubumuzla birlikte hapse atılanların çoğu protestocuların arasında bile değildi. Onları yürüyüşün içinden çıkmaya çalışırken yakalamışlardı, yani artık evlerine dönerlerken. Onları pusuda beklediler. Tek başlarına kalana kadar izlediler, böylece onları alıp götürmek daha kolay olacaktı.”

“Santiago, hüküm. Hüküm hangi kurumun yayınladığını hatırlıyor musun, hangi mahkeme olduğunu?”

“Bir savcı, bir avukat, bir yargıç talep ettik, bize beyanat verecek birilerini. Cevap gelmedi. Sonra bize bunun bir Askeri Mahkeme kararı olduğu açıklandı. ‘Olacağı budur, görüyorsunuz, başınızı belaya sokmanın sonucu budur,’ dedi bir adam bize. Polis ya da ona benzer bir üniforması vardı, fakat asker de değildi. O yüzden hiçbir şey açıklığa kavuşmadı. Ertesi gün bizi ayırdılar ve her birimizi farklı bir yere götürdüler. Beni güneye, El Dorado cezaevine götürdüler. O cezaevinde bir ay kaldım. Orada, Sebin’in adamlarını özleyeceğimi asla düşünmezdim. Gardiyanlar dakikada bir değişiyordu, çünkü cezaevini tıka basa dolduran sadece yakalanıp içeri atılanlar değil, aynı zamanda devlet memurları olan gardiyanlardı. Artık kimse telefonuyla fotoğrafımızı çekmiyordu. Sanırım daha fazla kişiyi mahkûm ediyorlardı ve ailelerinden para koparmak için o mahkûmlar onlara yetiyordu. Ancak bunun için bile işe yaramaz olmuştuk. Ya da yarıyor muyduk? Ana’nın hâlâ ödeme yapmaya devam edip etmediğini biliyor musun?”

“Emin değilim, Santiago, annem ölümün eşiğindeyken bir-

çok kişiyle iletişimim koptu. Kendimi kliniğe attım ve tüm vak-
timi ona bakarak geçirdim.”

Aniden gözleri büyüdü.

“Evet, annem öldü.”

“Bilmiyordum. Yani, nasıl bileyim ki...” O buruşuk paketi
tekrar çıkardı ve içinde kalan son sigarayı alıp yaktı.

“Evet, birkaç hafta önce öldü.”

“Bugün kimler aynı durumda değil ki, Adelaida? Her şey boka
sardıktan sonra kim ölmedi ki? Bizi, hayatımızı bize bağışladıkla-
rına inandırıyorlar. Aslında hayatımıza el koyuyorlar.”

*

Ana ve ben, Edebiyat Fakültesi’ndeki kariyerimizin birinci yı-
lında arkadaş olduk. “Biçem-Sözdizimsel-I” dersinden çıkarken
asansörde karşılaştık. O, bu fırsatta kendini tanıttı ve kısa bir süre
için beni umursamadı, Tanrı bilir neden, sınıfta benim müdahale-
lerim onu rahatsız ederdi. Çok fazla zarf kullanırdı. Bir devlet me-
muru gibi konuşur, beni azarlardı. O da erkek kardeşi gibi, boyun
eğmeyenlerin patronuna itaat ediyordu. Cezalandırmak onun
doğası olmuştu ve bu da ona ayrı bir çekicilik katıyordu. Aynı
konuları paylaşıyor ve aynı şeyleri yapıyorduk. Ortak paylaşımlar
bizi bir araya getirdi. Zamanla bana, onun üzerimdeki iyi etkisi
sayesinde her şeye zarf ekleme ılgınlığımı düzeltmiş olduğumu
söyleyecek kadar ileri gitti. Biri bana neden bunca yıldır arkadaş
olmaya devam ettiğimizi sorsa, nedenini nasıl aıklayacağımı bil-
miyordum. Aynı şey sevgililere, evli çiftlere de oluyordu, değil mi?
Çok fazla seçenek olmuyor ve zamanla, o kişinin size eşlik etmesi
rahatsızlık vermiyor, hoşunuza gidiyor. Her ikimizin de epey al-
akgnll olduğu kesindi. Edebiyat Fakültesi’ndeki diğer öğren-
cilerin birçoğu gibi, kendimizi ulusal edebiyata yenilikler kazan-
dırmak için gönderilmiş kurtarıcılar olarak görmüyorduk. İkimiz
de kendimizi profesyonel yayıncılığa adadık. Hayatlarımız, aşağı
yukarı aynı yerlere doğru evriliyordu.

Üniversitenin ilk yıllarını birlikte geçirdik, ilk işimize şu anda var olmayan gazetelerde editör olarak beraber girdik. İşlerin nasıl değiştiğini gördük; devalüasyonların, protestoların ve uyuşmazlıkların ilk önce devrimci yaygaracıları nasıl boğduğunu, sonra nasıl sistematik bir şiddet eylemine geçildiğini gördük. Kumandan'ın en güzel yıllarına tanıklık ettik, hayatta olduğu dönemi ve sonrasında onun takipçilerinin yavaş yavaş arttığı dönemleri gördük. Devrimci Çocuklar'ın ve Vatan Motosikletlileri'nin ilk dönemlerine şahit olduk. Ülkenin nasıl bir anlamsızlığa sürüklendiğini birlikte gördük. Sonra kişisel konularda da yakınlaştık. Hayat, beni ve Ana'yı benzer durumlarda bir araya getirmeye devam etti, böylece on ya da on iki yıllık bir arkadaşlığımız oldu. Bu yüzden, bazı şeyleri doğrulamak için onu yeterince tanıdığımı söyleyebilirim.

Her şeyden çok, iki konu onun uykularını kaçırıyordu, sadece iki konu: biri annesiydi, dul kalınca Alzheimer atakları baş göstermeye başlamıştı; diğeri de Santiago idi, onun kendisinden on yaş küçük olan tek erkek kardeşiydi. Santiago ile ilgili aklında kalan en belirgin anısı, Ana ve Julio'nun düğünündendi. O zamanlar 15 yaşındaydı. Kendini beğenmişlik ve isteksizlikle karışık bir edayla kiliseyi ziyaret ederdi. Okulundaki en iyi öğrencilerden biriydi. Ana, şehirdeki en pahalı okula aylık ödeme yapıyordu. O yüksek miktartlı parayı garip bir duyguyla elden çıkarıyordu, sanki bir kumbaraya para atıyormuş gibiydi. "O acayip zeki bir çocuk," diyordu her seferinde. Ve evet, gerçekten de öyleydi. Başka karakteristik özellikleri de vardı, küçük fakat hayatın ona bedel ödeteceği türden özelliklerdi bunlar; kendini beğenmiş, kibirli ve biraz umursamazdı. Kız kardeşi, tüm olası bursları kazanması ve kalıcı bir deha örneği olması için ona destek olmuştu, hem de epey, fakat elbette onun zeki bir çocuk olması da buna katkı sağlamıştı.

Ne zaman ülkede olan biten her şey anormalleşmeye başladı, Santiago Ekonomi Fakültesi'ne kaydolmak için bir atılım yaptı.

Üniversiteye kabul sınavında ilk ona girdi. Önünde sonunda, Merkez Bankası'nı yöneteceğini söylüyordu. Eğer ülke kendi kendini zehirlememiş olsaydı, muhtemelen bu söylediğini başarakta. Aynı anda hem ekonomi hem de muhasebecilik okudu. Eğer tüm bunlar yaşanmasaydı her iki bölümü de bitirmiş olacaktı. Bu yüzden, o aylarda yaşadıklarını dinlerken, onun gibi birinin insan nasıl öyle bir yere düşebileceğini kendi kendime sorup durdum.

“Bir gün, El Dorado'ya Herederos de la Lucha Armada* kolektif grubundan bir kumandan geldi. Mahkûm edilen öğrencileri, yani bizi, cezaevinin bahçesinde topladılar. Sadece bizi. Neredeyse bütün gün orada tutulduk. Artık güneş batmak üzereyken, hepimiz susuzluktan kurumuş ve güneşten kavrulmuş bir hâlde, kar maskeli sekiz adam içi tişört ve maskelerle dolu bir çantayla çıkageldi.”

Masanın üzerindeki kurukafa figürlü maskeyi gösterdikten sonra devam etti.

“Oradan çıkmak istiyorsak, onlarla beraber olmamız gerekiyordu. Nereye gidileceğini sormak kimsenin aklına gelmedi, belki de herkes ora hariç herhangi bir yere gitmeyi tercih edeceği içindi.”

“Senin o toplu hapisanelerdeki öğrenciler arasında olduğunu düşünmemiştim. Seni dayaktan öldürdüklerini sanıyordum.”

“Beni öldürmediler, fakat neredeyse ölüyordum. El Dorado'ya gönderilmen, artık para almadıkları insanları elden çıkarmanın bir şekliydi. Bizi ölüme gönderiyorlardı, anlıyor musun? Eğer hayatta kalmak istiyorsan gözlerini asla kapatamazdın. Seni öldürmek istemeyen de tecavüz etmek niyetindeydi çünkü. Ya da bir kum torbası gibi kullanılıyordun. İçeride, insan ilişkileri hiçbir açıdan normal değildi. Herkesin paslanmış metal şişlerle dolaştığı ve bunları yeni gelenlere altın fiyatına sattıkları bir mekânda

* Herederos de la Lucha Armada, Chavezci tabanın silahlı kolektiflerindendir. (ç.n.)

dayanışmadan söz etmek de mümkün değildi. Saldırmak ya da savunmak, her an hazır olmamız gereken iki şeydi.”

“Ama, Santiago...”

“Adelaida, bırak konuşayım. Dinle beni. İçeride, otomatik silahlardan el bombalarına kadar her şey vardı. Çatlamış, delinmiş... fark etmiyordu. Eğer üzerinde mühimmat taşımıyorsan ölüme mahkûmdun. Bu, kapalı ekosistemlerde şiddet doğuran bir çeşit bağışıklık... İçeride dünyaya gelmemiş biri, yani hayatta kalmak için kelle almayı öğrenerek büyümemiş biri oradan tek parça çıkamaz. O bahçede bulunan bizler için bu böyleydi. Bu yüzden gözümü bile kırpmadım ve aynı gün yola çıkacak olan grupla gitmek istediğimi söyledim. Kimlik belgelerimizi bize asla geri vermediler. Onları Kumandan'ın adamlarına verdiler. Bizi teker teker çağırıp yüzümüzü kimlik belgelerimizle karşılaştırdılar ve bize bir numara verdiler. Bana 25 numara düştü. Hoşuma gitmişti, çünkü 25, gelecek sene kutlayacağım yaşım olacaktı.”

“Gelecek sene mi?”

“Evet, gelecek sene. Neyin var senin? Gelecek seneye sağ çıkmam diye mi düşünüyorsun?”

“Öyle demek istemedim.”

“Öyle düşünmüş gibisin.”

“Devam et, lütfen.”

“Bizi sınır bölgesinde bulunan bir belediye otobüsüne bindirdiler. Bütün geceyi gözlerimiz bandajlı, bileklerimiz bir telle sımsıkı bağlanmış hâlde, yolda geçirdik. Koltukta sıçrayıp duruyorduk. Buna rağmen uyudum. Haftalardır uyumamıştım. El Dorado'nun hücrelerindeyken uyumak, bir daha asla uyanmanın en kolay yoluydu. Günlerdir gözümü bile kırpmamıştım. La Tumba zindanından beri alışık olduğum o her an arkamı kollama hissi iflahımı kesmişti ve aynı zamanda da asabileştirmişti beni.”

“Onları nereye götürdüler peki?”

“Bizi otobüsten indirdiklerinde ve gözlerimizdeki bandajları çıkardıklarında, dağlık bir orman manzarası gördüm. Başlangıçta güneyde, Amazonlar’da olduğumuzu düşündüm, Brezilya sınırında. Fakat hemen anladım ki, sıradağların sırtında, başkente çok yakın bir yerdeydik. On beş gün boyunca bizi orada tuttular. Her şey belirsizdi ve kimseyle konuşamıyorduk. Bize basit şeyler öğrettiler. Dövüşmeyi. Silah çekmeyi. Kabaca, kolektiflerin kurallarını anlattılar; diğer hücrelerdekililerle karşı karşıya gelme riskine karşın onlara boyun eğmemek için patronluk taslamayı mesela. Önemli olan şeyleri öğrenir öğrenmez, cezalarla ilgili konuşmayı yapan adam –ki sık sık karşımıza çıkıyordu– bizi tekrar bir araya topladı. Kim başkaldırırsa ya da kim bir başkaldırıya önyak olursa kafasını koparıyorlardı. Bunu iyice anlamamız için de son silahlı eylemden kaçmaya çalışan bir çocuğu karşımıza getirdi. Parmaklarını şaklatarak onu yanına çağırdı. Çocuk söylene söylene yaklaştı. Adam onu saçlarından tutup yere diz çöktürdü, bahçenin ortasında, hepimizin önünde. Zavallı çocuk ağlıyordu, onu öldürmemesi için yalvarıyordu ve elleri iple bağlı bir şekilde yerde kıvranıp duruyordu. Adam onu saçından çekerek ayağa kaldırdı. Bir bıçak çıkarıp yavaş hareketlerle hepimize gösterdi ve gözümüzün önünde çocuğun kafasını kesti. Kaçmaya çalışan ya da silahlı bir eylemden vazgeçen herkesin başına gelecek olan buydu.”

“Silahlı bir eylem mi?”

“Her tür eylemi böyle adlandırıyorlardı aslında; bir arbede, bir gösterinin dağıtılması ya da organize bir saldırı olabilirdi bu. Hükümet adına değil, onun çıkarına hareket ediyorduk. Bizim kazancımız olan şey de patronların, bir grup suçlunun, askerlerin ve çetelerin eline geçecekti. Tabii bunlar, La Tumba zindanında bizi dayaktan öldürmekten sorumlu olan adamlarla kıyaslandığında belli bir seviyede olan insanlardı.”

Santiago’nun konuşması yavaş yavaş tutuk hâle geliyordu.

“Şimdi benim bugün o maskeyle ne işim olduğunu anlayabilmışsindir, değil mi?”

Santiago, tükenmiş sigaraya dikkat kesildi ve gözlerimin içine baktı.

“Böylece sana başımdan geçen her şeyi anlatmış oldum işte... Üzgünüm,” dedi mahvolmuş bir gülümsemeyle. Sonra eliyle saçlarını yensden düzelterip bakışlarını yerden kaldırdı.

“Başka bira kalmadığına emin misin?”

Yas Tutacaksın

Aurora Peralta Teijeiro. Doğum tarihi, 15 Mayıs 1972. Saat: Öğleden sonra üç buçuk. Yer: Prenses Oteli, Salamanca Mahallesi, Madrid. Baba adı: Fabián Peralta Veiga, Galiçya, Lugo doğumlu. Anne adı: Julia Peralta Teijeiro, Galiçya, Lugo doğumlu. Uyruk: İspanyol. Başvuru amacı: Pasaport ve İspanya Krallığı kimlik kartı işlemi. Konsolosluk memuru tarafından imzalanan kart, yanında bir yığın liste ve bir kontak telefonuyla geliyordu. Randevuya daha iki hafta vardı. Verilen tarih, annemin ölümünün birinci ay dönümü olan 5 Mayıs gününe denk geliyordu. *Böyle bir tesadüf olamaz*, diye düşündüm.

Temiz bir havlu ve bir örtü alıp yemek masasının üzerine bıraktım. Tekrar yatak odasına geçtim ve sürgülü kapıyı kapattım. Şifonyerin ilk çekmecesinden aldığım kırmızı dosyada, Aurora'nın annesi Julia'nın doğum belgesinin aslı vardı. Lugo'nun Viveiro kasabasında, 1954 yılının temmuz ayında doğmuştu. Belgenin aslı ve kopyasının yanında Karakas'ta belgelenmiş ölüm kaydı da vardı.

Julia Peralta'nın ölüm zamanını hatırlıyorum; Francisco ile sınır bölgesine ilk seyahatimiz sırasında gerçekleşmişti. Ben çok fazla bir şey yapmamıştım, fakat o dönemde çalışan biri için bu gazete tarafından verilen bir görevdi. Beni editör olarak işe aldılar, fakat zamanla çok daha fazla iş yapar oldum. Hatta gazete başlıklarını ve fotoğraflarını düzenliyor ya da bir yazıyı daktilo-

da tekrar yazıyor, aynı anda da ana yazıcının derleyemediği verileri karşılaştırmak için telefon görüşmeleri yapıyordum. Bana ödedikleri o azıcık ücretle o kadar işi çözümleme becerisine sahip başka kimse yoktu. Kolombiyalı çetelerin Venezuela'nın orta kesimindeki geniş vadilerde yürüttüğü faaliyetlerle ilgilenen politika yazarı olan Francisco'nun neredeyse tüm röportajlarını düzenlemiştim. Patronlara göre ona bu yolculukta eşlik edecek en ideal kişi bendim, başka kim olacaktı ki...

Valiz hazırlamak için eve vardığımda, annemi Julia Peralta'nın cenazesine gitmek için hazırlanırken buldum.

"Sınır hattına gitmek de ne demek oluyor, aklını mı kaçırdın? O bölge bir ateş hattı. Julia'nın vefatı için Aurora'ya taziyeye gitmek üzere bana eşlik etmeyecek misin?"

"Anne, yapamam. Lütfen, benim adıma sen yap."

Aceleyle ve annemin siyahlara bürünmüş hâlini görmenin bende bıraktığı kötü hisle evden çıktım. O rengi hiç kullanmazdı. Ona iyi hissettirmezdi. Onu kasabalı gibi gösteriyordu. Tabii, öyleydi zaten, fakat yas tutması içindeki kasabalıyı yıllar sonra tekrar canlandırmıştı. O renk, derisine yapışmış, sanki genlerine girmiş ve aniden ortaya çıkmış gibiydi. "Dönünce onu üzerinden çıkar, anne, üzerinde hiç iyi durmuyor," dedim evden çıkmadan hemen önce. Annem ayakta, salonda, kıyafetine bakarak kalakaldı, sanki gizliden gizliye bana hak vermiş gibiydi. Gergin ve ifadesiz yüzünden, sözlerimin onu incittiği anlaşılıyordu. Öyle söylediğim için pişman oldum. Yanağına bir öpücük kondurdum ve evden çıktım.

Huzursuz bir şekilde gazeteye vardım. Francisco, tüm muhabirleri tıka basa doldurdukları ve Funchal'da doğmuş kara bıyıklı bir adamla görüştüğü Portekiz kafesinde bekliyordu. Karşısına dikildiğimde tek başına ve isteksizce kahve içiyordu. Çok az konuştuk. Benim o seyahatte olma amacımla ilgili pek bir fikri yok gibi görünüyordu ve ben de –samimi olmak gerekirse– onun yıldız muhabir suratından dolayı endişe duyuyordum. Gözüm korkuyordu. Fakat ikimiz de oradaydık, vakit öldürüyor ve birbirine

yabancı insanların aslında tek istedikleri rahat bırakılmakken, konuşma yapmak zorunda oldukları o rahatsız edici geleneklerden kaçınıyorduk.

Bizi, ülkenin diğer ucuna doğru harekete geçiren hikâye gerçektir. Önemli bir röportajdı; çetelerin, seçkin bir iş adamını kaçırmalarıyla ilgiliydi. Kurtarma operasyonu, sınırdan yüz kilometre uzaklıktaki Meta bölgesinde gerçekleşecekti. Rehinin ailesi, kendi anlaşma şartlarını öne sürmüştü ve bunu da Başkan Kumandan'ın rejimine minimum müdahale ile yapmışlardı. Zaten o zamanlarda, Kolombiya kurtuluş kuvvetleriyle olan bağlantılar güçlenmiş ve bu da onlara, sadakatlerinin karşılığında dokunulmazlıklarının, politik işbirliğinin ve (üstü kapalı olarak ifade edilmiş) bir saldırı olmayacağını sözünü vermişti. Ayrıca, rejimin Orinoco kanalı üzerinden Avrupa'ya geçmesine izin verdiği uyuşturucu nakli karşılığında bazı öncelikler de tanımıştı.

Francisco, kurtarma operasyonuna katılmak için kaçırılan iş adamının ailesine eşlik etmek üzere askeri irtibatların yanında gitmesine izin veren bir muafiyet belgesi de temin etmişti. Benim görevim ise sınırın diğer ucunda kalıp, nakit para ya da petrol sertifikalarıyla Ulusal Muhafız Teşkilatı'ndaki savaş tutsaklarının takasından, fotoğraf ve kayıtlar hazır olur olmaz onları göndermek üzere kullanılacak yedek tarayıcı ve dizüstü bilgisayarın takasına kadar beklenmedik herhangi bir durumu çözmeye hazır olmaktı.

"Daha önce hiç sınıra gitmiş miydin?"

"Hayır."

"Anlıyorum..."

"Neyi anlıyorsun?"

"Fark edilmemeye çalış. İnsanlarla çok fazla konuşma ve en önemlisi de ne için geldiğini söylemeyi aklından bile geçirme."

"Yabancılarla konuşmanın uygun olmadığı konusunda beni otuz yaşımıdayken uyardığın için teşekkürler. Bu seyahate çıkana kadar hiç düşünmemiştim bunu..."

“Bana minnettar kalacaksın,” dedi tek bir kaşını bile kaldırmadan ve yaptığım kinayeyi anlamadan.

“Eminim. Lütfen, Antonio,” dedim Portekiz asıllı adama. “Bana bir kahve ver, yeter.”

“Karton bardakta mı olsun?”

“Hayır, fincanda istiyorum.” Antonio istifini bozmadı. “Benim için ne bir şey iste ne de bir şey düşün, sana minnettar kalırım.”

“Nasıl istersen, ama acele et. On birden önce buradan çıkmanız gerekiyor. Seni dışarıda bekliyorum.”

Kolombiya sınırına en yakın kasabaya varana kadar sekiz saat boyunca karadan yolculuk ettik. Francisco nadiren konuştu. İlk konuşmasında, daha önce başka hangi gazetelerde çalıştığımı sordu. İkincisinde, tıpkı benim gibi kendisinin de gazetecilik okumadığını söyledi. Üçüncüsünde de en iyi gazetecilerin neden bir fakülteye ayak basmayanlardan çıktığı konusunda ahkam kesti.

Şehirdışında iki hafta geçirdim. O süre boyunca, gerçekliğin daima varsayımları çürüttüğünü keşfettim. Bunu da iki şeyle doğruladım: Hükümet beklediğimizden daha fazla sabotaj kapasitesi göstermişti ve Francisco bir gerizekâli değildi. İlkini tahmin edebilirdim, fakat ikincisini değil. Çektiği o fotoğraf karelerini ustalıklı ve soğukkanlılıkla yakaladığı kesindi. Muhtemelen çok daha iyileri de vardı.

O güne kadar Francisco gibi bir varlıkla hiç karşılaşmamıştım. Tüm seyahati koordine etmem gereken Kolombiya’ya otuz kilometre uzaklıktaki kasabada birbirimizle vedalaşırken, Francisco, tüm yol boyunca okuduğum kitabı ödünç istedi. Bu, Jaime Gil de Biedma’nın *Bütün Şiirleri*’nin olduğu bir ciltti. “Tabii eğer bitirdiysen,” diye ekledi.

“Şiir öyle bir anda okunmaz, al, götürebilirsin.”

Bana teşekkür edip yola çıktı. Her gün telefonda konuştuk. O kendi yaşadıklarını anlatıyor ve ben de tamamını yazıya döküyordum. Gönderdiği on dört kaydın hepsini yeniden adlandırımdı, bu da onun beni daha çok aramasına sebep oldu. Bir tanesi beni

azarlamak içindi, diğeri de bir sonraki günün seansını organize etmek için.

“Seni aşağı yukarı saat beşte ararım, lütfen, başlıkları değiştirmeden önce bana sor. Eğer çok uzunlarsa, kısaltırken bana danışmanı rica ediyorum.”

“Hepsi de mükemmel bir şekilde sığıyor.”

“O zaman neden onları değiştiriyorsun?”

“Çünkü karmaşıklar. Biraz şiir okursan, bilemiyorum... Gil de Biedma, mesela, bir şeyleri belirgin kılmanın önemini anladın,” diye cevap verdim.

Villavicencio'daki kamp alanında yerleşik olarak geçirdiğim on günün sonunda, Francisco, o kurtarma operasyonunda Kumandan Başkan'ın niyetinin ne olduğunu hâlâ tam anlamıyla kavrayamamıştı. Hükümetin dürüst yaklaşımına kesin gözüyle baktığımızda, hikâyenin sonu bunun tam tersini gösteriyordu. İş adamını kurtarma operasyonunun başlangıç tarihi on beş gün gecikti. Sonuç olarak, beklenen şey olmadı. En sonunda Francisco durumu yazmak ve adamın fotoğrafını çekip kopyalamak zorunda kaldı. Bunu dikkatle ve herhangi bir duygudan yoksun şekilde yaptı. Onun çektiği fotoğraf, kaçırılan iş adamının bir yığın fotoğrafı içinde onu cansız gösteren tek kareydi. Çeteler onu sınır bölgesinden iki kilometre uzakta bir yere, üzeri kurumuş kanla lekelenmiş hint kenevirinden bir çuvala sarılı bir hâlde bırakmışlardı. Günlerdir ölüydü. Ailesini, onun cesedini almak için oraya kadar götürmüşlerdi. O kadar.

Ülke felç oldu. Herkes, en önemli krio' servetlerinden birinin varisi olan adamın canlı bir şekilde geri dönüşünü bekliyordu. Rehinin, ara bulucukla böbürlenecek olan devrimci liderlerle birlikte fotoğraflanması için her şeyin hazır olacağını tahmin ediyorduk. Aile, hiç adil olmayan bir şekilde, Marksist Ulusal Kurtuluş Kuvvetleri'nin kasasına giren dört milyon dolar para

* 1. Hem Avrupalı hem de siyahi kökenden gelen kimse veya bu kimse-lerin konuştuğu dil. 2. Avrupalı yerleşimcilerin soyundan gelenler. (ç.n.)

ödemmişti. Bu para, rehinin sınırda bir yere atılıp bırakılmasına yetmişti anlaşılan...

O zamanlar bir sabotajın ne anlama geldiğini bilmiyorduk. Bunu çok daha sonra anlayacaktık. Her şeyin üstündeki perdeyi aralayan Francisco oldu.

Karakas'a dönüşümüzün ertesi günü, Jaime Gil de Biedma'nın günlüklerinden bir derlemeyle gazetenin Fotoğraf Departmanı'na geldim. "Bunu, başlıkları değiştirmeme bir özür olarak kabul et," dedim.

"Özür dilemeni gerektirecek bir şey yok. Senin başlıkların daha iyi olmuş. Çok daha iyi. O an sana söylemedim, fakat şimdi söylüyorum," diye cevap verdi.

İki hafta sonra Francisco benim çalışma masama geldi.

"Gelecek hafta Meta'ya seyahat edeceğim ve senin yine benimle gelmeni istiyorum."

"Geçen seferki gibi çok uzun bir yolculuk mu olacak?"

"Hayır. En fazla beş gün. Çok fazla tarayıcı götürmeye ya da bir günlük yazmaya gerek yok, fakat eğer benimle gelirsen kendimi çok daha güvende hissederim."

"Emin misin?"

"Evet, boktan başlıklar göndermeyecek kadar eminim. El Nacional'ın şefi, her ne kadar onun en iyi editörünü yanımda götürdüğümü belirtmiş olsa da, bunun sorun olmayacağını söyledi..."

"Hmm..."

"Yani, kendini mecbur hissetme. Eğer istemiyorsan, sorun yok. Başkasını buluruz."

"Ne zaman yola çıkıyorsun?"

"Gelecek salı. Cumartesi döneceğiz."

"Pekala. Geleceğim."

"Senden bir ricada bulunsam..."

"Nedir?"

"Seyahatte okumak için başka kitaplar getirebilir misin?"

“Her zaman yanımda fazladan kitap taşıyım. Senin için karikatürlü olanlardan bulmaya çalışacağım.” Francisco gülümsedi. Onu böyle ilk kez görmüştüm. O 46 yaşındaydı, ben de 30. Birlikte üç yıl geçirdik ve ömrünün geri kalanı bu üç yıla sınırlanmıştı.

*

Julia Peralta'nın ölüm belgesine sanki zorla çekilmiş bir mezu-niyet fotoğrafı, bir grup fotoğrafı gibi baktım. Tek bir gerçekliğin karşısında hepimiz sıkışmıştık ve gülümsemeyen suratlarla bir fotoğraf karesinin içine girdiğimiz, insanların her şeyini kaybet-tiği, hastalandığı ya da öldürüldüğü bir tarihti. Yanlış yere ayak basabilir, havalarda uçabilir ya da bir merdivenden aşağı düşebi-lirdik, hiç fark etmiyordu. İnsanlar kendi hataları yüzünden ya da diğerlerinin eline düştüğü için ölüyordu. Yine de her şekilde ölü-yorlardı. Önemli olan tek şey buydu. Julia Peralta'nın bu dünyayı terk ettiği gün, hayatımdan izi hiç silinmeyecekmiş gibi görünen bir insanı tanımıştım.

Zaten on yaşında dul kalmış olan ben, 33 yaşında dul-luğa dönüş yapmıştım; çektiği fotoğraf sayesinde kazandığı Iberoamerikano Basın Özgürlüğü Ödülü'nden para araklamak isteyen bir çetenin eline düşen grafik muhabiri Francisco Salazar Solano ile evlenmeden bir hafta önce. O fotoğrafı, aylardır sö-zümona kurtarılmaya çalışılan iş adamının ölüm emrini vermiş olanın Kumandan Başkan'ın ta kendisi olduğunu keşfettiği se-yahatlerinden birinde çekmişti. Yayınladığı fotoğraf, Francisco'ya verileri sızdırmış olanın o olduğunu keşfettikten sonra muhbirini ne hâle getirdiklerini gösteren fotoğraftı. O zavallıya yaptıkları gibi Francisco'nun da defterini dürmüşlerdi. Boğazını yarıp dilini yarık yerden çekip çıkarmışlardı. Bir insan bir hayaletin dul eşi olabilir mi? Evet, ben öyleydim.

Annem onunla tanıştığı gün, onu tepeden tırnağa inceledi. “Uzun boylu olması onu kurtarıyor,” demişti. Gerçekten de öyleydi, ortalamanın çok üstündeydi. Adelaida Falcón, Francisco'nun

görünüşünü, düzgün tıraş edilmemiş sakalını, 15 yıllık yaş farkını ve önceki evliliğinden iki çocuğunun olmasını ayıpladı. Yüzünü buruşturdu Adelaida Falcón.

“Pekala, sen artık yetişkinsin, ne yaptığını bilirsin. Peki onun evinde yaşamaya başlayacak mısın? Çünkü orası onun evi, senin değil. Çocukları senin değil, onun çocukları. Başkalarının çocuklarının olduğu bir yuvaya girerek toplumsal statünü yükseltmeye çalışmayacaksın. Senin olmayan çocuklara dadılık yapıp onları büyütmeceksin.”

Bıkmadan usanmadan söyleniyordu, canım anneciğim. Ben umursamıyordum. Anasonlu içkiden iyice kafayı bulmuş olan leyyonerler ya da askeri birliklerin siperlerde ölmeye gidişleri gibi, ben de aşkı nasıl yaşamak gerektiğini öğrenmek için dünyanın öbür ucuna kadar giderdim. Ama tabii ki, Francisco ve benim aşkı yaşayacak vaktimiz olmadı. Dünya bizden önce davranıp kafasını zincirli bir testereyle kopardı.

İnfaz edildiği haberini iki gün sonra aldım; ölüm haberi haber ajanslarında manşet olduğunda. Bu, oydu. Iberoamerikano Basın Özgürlüğü Ödüllü Francisco Salazar Solano Meta sınırında, bir ülkeyi diğerinden ayıran Amazonlar'ın çok yakınında bulunan Puerto Carreño'ya birkaç kilometre uzaklıktaki nehir yatağında işkence görmüş ve kafası koparılmış hâlde bulunmuştu. Mide bulandırıcı bir Stiks' Nehri.

Haber ajanslarının virgüllerle dolu yazıları, yaşayacağım günlerin üzerine benzin döküp yakmıştı sanki. Devrimci Çocuklar, yabancı çete savaşlarına açık kapı bırakıyordu artık. O günlerde, yaşananların ciddi olmadığına inanıyorduk. Bütün bunların gerçek olmadığına. Ama gerçektir.

Francisco, kendi kaynaklarından biri tarafından ihbar edildi. İspiyoncu diye ortaya çıkarmış oldukları değil de daha masum olan bir tanesi. Onu çorak araziye götüren çocuktu. Francisco

* Cehennem Nehri. mitolojide ölümler diyarını kuşatan nehri ifade eder. (ç.n.)

orada en iyi fotoğrafını çekmişti. Kesilmiş kafası ellerinin arasında, testisleri ve penisi ağzına sıkıştırılmış hâlde, oraya bırakıldığı gibi fotoğraflamıştı. Muhabirleri sınırda böyle öldürülüyorlardı. Gazete bayilerinin tezgâhlarında ertesi günün haberi olarak sunulan bir resme dönüşüyorlardı. Taş tablete ya da kırılmış bir boyun kemiğine kazınan onuncu emir şuydu: Konuşmayacaksın. Terör estirmek veya herkese ucu dokunacak şekilde bir terör yaratmak. Standart bir terör. Francisco mezarlığı bu şekilde geldi; düğünümüzde takmasına fırsat kalmayan kravatının etrafından çepeçevre kesilmiş bir boyunla.

Cenazede bana annem eşlik etti. Bunu mutlak bir sessizlik içinde, hiçbir şey söylemeden yaptı. Aynı sessizlikte de eve geri döndük. İkimiz de kendi ölmüş aşklarımızla birlikte, iyiden iyiye siyam ikizi olmuştuk. Ölmüş insanlara âşıktık. Sevdığımız insanların sunaklarının ya da onların yakıldığı şapelin önünde yere çivilenip kalmadık. Bizim ülkemiz buydu işte.

Günler sonra, Meta'da yaşananlarla ilgili bir tanık ortaya çıktı. Bu da başka bir çocuktü. Onları ulak olarak kullanıyorlardı. Çocuk, ulusal karargâha gelerek sorumlu başkomiseri sordu. Orada, askeri savcılarının önünde, bu sefer de başka birinin verdiği emir ve katliama ilişkin bölümleri birbirinden kopuk bir şekilde anlattı. Gördüklerinden hiçbir şey anlayamayan birini gönderiyorlardı hep. Böylece ölümün kara lekesi, büyük ve keskin bıçakların açtığı yaralar, bir çocuğun masum sesinden aktarılıyordu.

Aurora Peralta'nın annesi Julia'nın ölüm belgesini okurken aklımdan bunları geçiriyordum. Eski defterleri karıştıınca böyle oluyordu. Canın yanmadan kurtulamıyordun. Okuduğun şey başkalarının ölüm belgesi bile olsa.

Aile Albümü

Kırmızı klasör dosya, Aurora Peralta'nın hayatında önemli olan şeyleri içeriyor gibi görünüyordu. Bir ayraçla ayrılmış ve birkaç şeffaf dosyaya geçirilmiş, ikisi ülke içinde biri İspanya'da olan üç banka hesabı buldum. Her birindeki hesap hareketleri ve makbuzları, annesinin Aurora Peralta'ya bıraktığı mirasın nereye gitmiş olduğu konusunda oldukça net bir fikir veriyordu. Ülke içi hesaplarda bir ay yaşamaya zar zor yetecek kadar bakiye vardı. İspanya'daki hesabında ise, rakamlar mütevazı olmaktan uzaktı; toplam 40.000 avro vardı. Dikkatli bir şekilde ipuçları, hesap özetleri, banka cüzdanlarını araştırdım. Her ay, İspanya hükümetinin emeklilik için 800 avro ve engellilik için de ayrıca 400 avro yatırdığını gördüm. İkisi de Julia Peralta adınaydı. Engellilik mi? Nasıl? Neden? Onda daha önce hiç böylesi bir şey fark etmemiştim. Çekmeceyi karıştırmaya devam ettim. Aurora Peralta'nın nakit avro sakladığına emindim. Artık hiçbir şey için yerel para birimi üzerinden ödeme yapılamıyordu. Yeraltı suç dünyası bile rehinler için yapılacak ödemeleri döviz üzerinden istiyordu. Eli-me gizlenmiş tahta bir kutu gelene kadar aramaya devam ettim. Aurora Peralta, kutunun üzerine devasa bir albüm ve bir de gazete kupürleri koymuştu. Kupürler, yıllar önce gerçekleşmiş vahşi saldırılarla ilgili haberlerden oluşuyordu. Bir de babası Fabián Peralta Veiga'ya yazılmış çeşitli mektuplar vardı.

Tahta kutuda Vivero nüfus idaresi tarafından Fabián Peralta Veiga'nın 1948'in mart ayında kayda alınmış doğum belgesi, bir aile cüzdanı ve bir de onun babasına ait olan ölüm belgesi vardı. Julia ve Fabián Peralta, 1971'in haziran ayında Lugo'da evlendiler. Aile cüzdanı da yine her ikisinin doğduğu Viveiro kasabasında bulunan nüfus idaresi tarafından çıkarılmıştı. Görünüşe bakılırsa sadece iki yıl evli kalabilmişlerdi, çünkü Fabián Peralta'nın ölüm belgesi 20 Aralık 1973 tarihliydi. Kupürlerin olduğu albümü açtım. Hepsinde de aynı haber vardı. Hepsi de 21 Aralık 1973'te yayınlanmıştı. İçinde İspanya Başbakanı Luis Carrero Blanco'nun seyahat ettiği, 1800 kilo ağırlığındaki bir Dodge 3700 GT'nin patlamasıyla ilgili haberler vardı. Bir bombayla Madrid'de havaya uçmuştu. Bir askerin kilise ayinine katıldığı San Jorge Kilisesi yakınındaki Fabián Peralta'nın çalıştığı atölye, patlayıcı yükün şok dalgasından nasibini almıştı. Fabián Peralta, E.T.A.'nın Franco tarafından hükümet konağına yerleşmesi için görevlendirdiği politikacıyı öldürmek üzere attığı bombanın patlaması sonucu ölmüştü. Ölümüne dair haberler, sıradışı bir şekilde, genel erişime açık gazete haberlerinde manşet olarak görünüyordu. Haberin devamında da ölümü ve beklenmedik şekilde herkesçe tanınmasıyla ilgili o garip albümün içinde bir tür ek dosya olarak üç haber daha yer alıyordu. Kronolojik sırayla ve yazı başlıkları, tarih, sayfa numaralarıyla düzenlenmiş haberlerin geri kalanında babasından bahsedilen bir metin bulunmuyordu. Sonuç aynıydı. Fabián Peralta Veiga, Julia Peralta'nın kocası ve Aurora'nın babası ölmüştü. İşte o zaman Julia'nın neden her zaman o karanlık dul görünümünü koruduğunu anladım. Bu, kızı Aurora Peralta'nın da hiçbir çaba sarf etmeden sahip olduğu görünümdü. Fabián Peralta'nın ölümü onların ikisini de yaşlandırmış olmalıydı. Aniden ve hayat boyu.

* E.T.A. (Euskadi Ta Askatasuna), İspanya'nın kuzeyi ve Fransa'nın güneybatısı olan Bask Bölgesi'nde silahlı bir terör örgütüdür. (ç.n.)

† İspanya İç Savaşı'nda (1936-1939) milliyetçi güçlere önderlik eden İspanyol general ve devlet adamıdır. İç Savaş'ın ardından 36 yıl boyunca ülkeyi diktatörlükle yönetmiştir. (ç.n.)

Bu iki kadın, durup dururken aklıma düşüverdi. Julia, Aurora'nın annesi, her zaman o diz altı elbiselerden giyerdi. Onu yaşça daha büyük gösteren ve kalın ayak bileklerini ortaya çıkaran ağır elbiseler. Kızı da onun tarzından nasibini almıştı. Bana daima kim olduğu ayırt edilemeyen bir kız çocuğu olarak büyütülmüş, yetişkinliğinde de çok fazla özelliği olmayan biri gibi görünmüştü. Sınırdaki bir hayat yaşıyor gibiydi: Ne siyahi Avrupalı ne İspanyol; ne güzel ne çirkin; ne genç ne yaşlı. Öyle ki, hiçbir yere ait olmadığı gerçeğine rağmen ötekileştirilmediği bir hayattı. İçine doğduğu ve geçmek bilmeyen bir hayat.

Parlak siyah albümde çeşitli fotoğraflar vardı. Belirli bir sıralamayla ilerlerken aniden, alakasız yerlerde bu sıra bozuluyor ve göl fotoğrafları ortaya çıkıyordu. İlk fotoğraf, sade ve süssüz bir kutlaması olan Fabián ve Julia'nın düğününe aitti. Her ikisi de pencerelerle çevrili kilisenin mihrabında fotoğraflanmışlardı. Bir başka fotoğrafta da kadehlerini havaya kaldırdıkları bir masanın önündelerdi ve yüzlerinde karaya ayak basmış denizcilere has bir gülümseme vardı. Julia Peralta'nın gelinliği mütevazıydı; göğüs dekoltesi olmayan, truvakar kollu ve bel bölgesinde iki uzun parçanın birleştiği, korsajlı, ağır kumaştan etekliği olan bir modeldi. Gelinliğin etek kısmı masa örtüsü ya da perdeye benziyordu. Fabián'ın üzerinde resmi bir takım elbise vardı. Kül rengi ve koyu renk bir kravat takıyordu, gırtlığı sıkılmış bir tavuk gibi boynunda sımsıkı bağlanmıştı. İkisi de gülmüyordu, kameraya bile bakmıyorlardı. Bunların yanında başka fotoğraflar da vardı, neredeyse hepsinin altına el yazısıyla notlar alınmıştı: *Balayı, Portekiz, 1971. Fabián'ın doğum günü, Madrid. Ağustos, 1971.* Fotoğraflardan bir tanesi, bir yemek odası takımının önünde, genç çiftin ayakta çekilmiş fotoğrafıydı. Julia'nın üzerinde büyümekte olan karnını ortaya çıkaran bir elbise vardı. *Noel, 1971* yazıyordu fotoğrafın hemen sağ alt köşesinde. Başka bir tanesi de, üzeri tabaklarla dolu bir masanın önünde çekilmiş bir grup insanın fotoğrafıydı. *Yılbaşı arifesi, Fabián, Paquita, Julia, büyükanne ve büyükbabayla akşam yemeği. Noel, 1971.*

Fotoğraflara bakarsak, Peralta ailesi Lugo'ya çok az seyahat ediyordu. Viveiro'dan çok az fotoğraf vardı. Bir tanesi 1972'nin şubat ayında çekilmişti. Fotoğrafta Fabián vardı, dökme tavada duran bir midye yemeğinin önünde durmuş gülümsüyordu. O ilk yıllara ait iki fotoğraf daha vardı. Fabián ve Julia Peralta, alışılmışın dışında bir şıklık içindelerdi, aynı yemek salonunda, ayakta çekilmişlerdi. Fabián, dimdik duruyordu ve bir kolu karısının omzundaydı. Julia'nın ise kucağında bir bebek vardı. Fotoğrafın altında kısacık bir açıklama bulunuyordu: *Aurora'nın birinci ayı. Haziran, 1972.* Hemen altında da yine aynı tarihin not edildiği, üçünün birlikte San Jorge Kilisesi'nin dışında çekildikleri bir fotoğraf yer alıyordu. *Aurora'nın vaftiz töreni, Madrid, Haziran, 1972.* Aynı kilisenin giriş kapısının önünde bir fotoğraf daha vardı. Minik bebek, sarışın bir kadının kucağında duruyordu. Dikkat çeken bir kadındı, belki de görüntüsünde daha ahenkli bir hava olduğu içindi. Altında *Aurora ve Paquita* yazıyordu italik ve güzel bir el yazısıyla.

Üç fotoğraf da o yıl, Viveiro'da geçirdikleri yazdan kalmaydı. Bir tanesi Aurora ve babasının sahilde çekilmiş fotoğrafı; diğeri, bir eğlencenin ortasında, Fabián'ın elinde bir tabak dolusu sardalyanın olduğu ve bir tanesi de yine Paquita olarak belirtilen sarışın kadının olduğu fotoğraftı. Bu seferki gelinlikli ve çok çekici olmayan bir adamın elini tutmuş, gülümsediği bir fotoğraftı. Üç fotoğraf içinde bir tek bunun altında sarışın kadına özel bir not alınmıştı: *Paquita ve José'nin evliliği. 1972 yazı.* Buradan sonra, fotoğraflar azalarak ve düzensiz bir şekilde devam ediyordu. 1973 ilkbaharından, Aurora Peralta'nın da olduğu birkaç fotoğraf daha vardı: *Aurora'nın ilk adımları,* diye yazıyordu birinde. Bir diğeri de Fabián'ın bir bahçenin çimenliğine yayılmış olduğu fotoğraftı. *Fabián ve Paquita, Guadarrama'da. 1973 Sonbaharı,* diye yazılıydı. 1973 yılına ait fotoğrafların neredeyse hepsi aynı derlemeydi. Julia Peralta, üzerinde siyah bir elbiseyle ve kucağında Aurora ile birlikteydi. Başka birkaç fotoğraf daha vardı. Bir tanesi, üze-

rinde tabaklar ve yarım kalmış ikramlarla dolu bir masanın önünde toplanmış birkaç kişinin fotoğrafıydı. Fotoğrafta, Julia hariç herkes gülümsüyordu. *Madrid, Paquita'nın evinde, 1974*. Paquita, o dönemde çekilmiş olan grup fotoğraflarının neredeyse hepsinde vardı. Sanırım o, fotoğraflardakilerden birinin kız kardeşiydi. Bir fotoğrafta yine o görülüyordu, üzerinde yerel bir kıyafet ve kucağında da küçük bir kız vardı. *Paquita ve María José, 1978*. Julia Peralta'nın o döneme ait bir fotoğrafı vardı. Diğerlerine kıyasla burada neşeliydi. Dikkat çeken bir duruşu vardı. Garson gibi giyinmişti; üzerinde gri renkte bir etek ve kolalı beyaz bir önlük vardı. Saçları bir filenin içine topuz yapılmıştı. Onun hemen yanında, aynı şekilde giyinmiş yedi kadından oluşan bir grup vardı. *Hotel Palace'in yeni çalışanlarına hoşgeldin partisi, Madrid, 1974*.

Üzerine sadece tarih atılmış küçük beyaz bir kart, neredeyse hepsi Venezuela'da çekilmiş olan o fotoğrafları diğerlerinden ayırıyordu. O fotoğraflarda, biraz daha tombul ve tasasız bir Julia Peralta vardı. Acacias Parkı'ndaki yillanmış ağaçlık alanda, ayakta çekilmişti. Caobos Parkı'nda çekilmiş üç fotoğraf daha vardı. Bir de Julia Peralta'nın abartılı boyutlarda bir vok tavanın önünde ayakta olduğu bir fotoğraf buldum. Aurora'nın annesi gülümsemesiyle ışık saçıyordu; bu, tüm fotoğraflar içinde gördüğüm, ona ait ilk özgün ifadeydi. Sağ elinde kocaman ahşap bir kaşık tutuyordu. Onun yanında, 1960-1964 yılları arasında cumhurbaşkanı olmuş büyük sosyal demokrat lider Betancourt vardı. Betancourt, Devrimci Çocuklar'ın Cúpulas Podridas' döneminde yaptığı gibi, yıllar sonra tekrar vaftiz edilen demokrasinin kurucu babalarındandı. Fotoğrafta el yazısıyla yazılmış bir satır vardı: *Don Rómulo'nun doğum gününde: Karakas, 1980*. O albümde başka bir sürü fotoğraf vardı. Bir tanesi, Julia ve kızının La Florida Kilisesi'nin kapıları önünde, 1980'de çekilmiş fotoğrafıydı. Albümün sonunda, mukavva bir sayfanın üzerinde Paquita tarafından imzalanmış bazı

* Venezuela'nın 1998 yılında değişim ve dönüşüm sözü veren elit siyasilere verilen addır. (ç.n.)

kartpostallar vardı; anlaşılan, Julia'nın öldüğü yıla kadar bunları göndermeyi hiç bırakmamıştı.

O albümle ne kadar süre oyalandığımı bilmiyorum, fakat başkalarının özel hayatına burnumu soktuğumu fark ettim. Para bulmak için o çekmeceleri açmış olan ben, kendimi yıllarca yan yana yaşadığım kadınların gözardı edilmiş hayat hikâyelerini karıştırırken bulmuştum. Gözü dönmüş bir hırsız gibi hayatlarına dalmıştım. Henüz içini yoklamadığım tahta kutuda bir zarfla mektuplar buldum. Neredeyse hepsi ince kopya kâğıdına yazılıydı ve 1974 ile 1976 yılları arasında aitlerdi. Julia tarafından imzalanmış ve Paquita'ya ithafen yazılmışlardı. İlk mektupta Julia, 1974 sonbaharında Madrid'den Karakas'a yapacağı seyahati ve onun gözlerinden, eşi benzeri olmayan bir ülkeye varışını anlatıyordu. *Hamam-böcekleri yarım kilo ağırlığında. Çok ağaçlık bir bölgede yaşıyoruz. Amerikan papağanları ve kakapo papağanları var, bunların hepsi de uygun bir fiyattan alıp yerleştiğimiz evin balkonuna her sabah yemek yemeye gelen papağanlar.* Kendi notlarına ek olarak, yazdıklarının neredeyse hepsi günlük konularla ilgiliydi; *İnsanlar orada iş bulabiliyordu,* diye yazıyordu Julia. Venezuela'nın ellili yıllarında olduğu gibi Tarım Bakanlığı'nın göçmen ofisinde Venezuela'ya gelip çalışmak isteyen Avrupalılar için iş ilanları yayınlanıyordu. Julia Peralta'nın yaşadığı dönemde Venezuela'da hâlâ işçi ihtiyacı vardı.

Julia'nın yazdıkları; meyvelerin renkleri, kokuları, sokakların ve otoyolların genişliği, insanların Sears'ta taksitlendirerek satın aldıkları sayısız beyaz eşya kataloğu ya da cumartesi öğleden sonraları Bello Monte'deki Crema Paraíso'da bir dondurma aldıktan sonra annemle birlikte görmeye gittiğimiz devasa galeriler ile ilgili detayları içeriyordu. Yıkık bir ülkenin değerlerini el üstünde tutan ve hiçbir bağ kurmadığım bu kadının açıklamalarındaki melan-kolik fırtınalara gülmeden edemedim.

Buradaki evler İspanya'dakilerden daha büyük ve herkesin beyaz eşyası var. Kendime bir mikser aldım. Mikserle, almuerzo'da –bura-*

* İspanyolca'da öğle yemeği anlamına gelmektedir. Venezuela İspanyolcası'nda kullanılan bazı kelimeler İspanya İspanyolcasında farklıla-

da öğle yemeğine böyle diyorlar– içmek için buzdolabına sakladığım litrelerce gazpaço* hazırladım. Bu, Julia Peralta'nın en çok tekrar ettiği şeylerden biriydi: satın almak için kaç ürün ve eşya olduğu. Bir sonraki mektupta, onun gelişinden bir ay sonra, 1974'ün aralık ayında Julia, El Paraíso yerleşkesinin *bayanlar için* olan üniversite yurdunun rahibeleriyle iletişime geçtiği ve Palace'nin mutfak şefliği için gönderdiği referans mektubunu kabul ettikleri konusunda Paquita'yı bilgilendiriyordu. *Başrahibe Justa tam da senin bana anlattığın gibi biri. Çok nazik ve içten. On yıl sonra bile Galiçya aksanından hiçbir şey kaybetmemiş ve bana dedi ki, eğer benim için de uygunsa, öğrencilerin ve yatılıların mutfağından da sorumlu olabilir mişim.*

Sonraki mektubu okumaya koyulduğumda, Patroniçe ve müritlerinin çığırtkanlıklarını duydum. Öğleden sonra saat ikide geri dönmüşlerdi. Kapıyı çarparak kapattılar ve hemen sonra o çok sevdikleri reggae ve hip hop karışımı müziği son ses açtılar.

Tu-tu-tu-tumba-la-casa-mami-pero-que-tu-tumba-la-casa-mami.

O evrede artık şarkıyı ezberlemiştim ve kendi kendime, bir insan mezar† kelimesinden yola çıkarak nasıl böyle kendinden geçmesine bir armoni oluşturabilir, diye sormaktan kendimi almadım. *Tu-Tumba*. Kulağımı duvara dayayınca, içeride çok fazla insan olduğunu fark ettim. Kadınların sesleri gittikçe çoğalıyor ve müziğin tıngırtısını bastırıyordu. Çekmeceyi ve albümleri eski düzeninde bırakmaya dikkat ederek tekrar yerlerine koydum. Şimdi bu davranışım bana garip geliyor. Her şeyin yerli yerinde olup olmadığını kim kontrol edecekti ki sanki? Evin sahipleri ve o fotoğraflardaki insanlar ölmüştü. Yine de o an, sanki Adelaida ve Julia her an geri dönüp kendilerine ait olan ve izinsiz karıştırdığım eşyalarını geri isteyeceklermiş gibi bir endişe duydum.

şabiliyor ya da eş anlamlı olan sözcüklerden biri, bir ülkede daha çok kullanılabiliyor. Yazar da bu cümlede bunu vurgulamak istiyor. (ç.n.)

* İspanyollara özgü soğuk domates çorbası. (ç.n.)

† “Tumba” kelimesi İspanyolcada “mezar” anlamına gelmektedir. (ç.n.)

Kırmızı dosyayı da gizlendiği yere geri koydum. Patroniçe ve müritlerinin varlıklarını avaz avaz duyurmaları, onlara gerçekte sahip olmadıkları bir güç sağlıyor gibi görünüyordu. Benim bu durum karşısında yapabildiğimse korkakların Tanrı'nın intikamı karşısında yapabildikleri kadardı. Benim korkum onların duvarlardan geçmelerine ve yaptığım her şeyi ya da yapmayı bıraktığım her şeyi görmelerine katkı sağlıyordu. Her şeyi yapabileceklerine inanıyordum. Dehşete kapılmıştım. Evimin çatısı altında hakkında hiçbir şey bilmediğim bir adam uyuyordu. Santiago herhangi biri olabilirdi: bir kurban, bir katil, bir muhbir. Ayakta durmuş, kadın parfümü kokan o odada, kendimi tamamen yapayalnız hissettim. Bir şey yapmam gerekiyordu ve bunu hemen yapmalıydım.

Kemik rengi duvarlara bakarken bir resme takıldım. Resim, Murillo'nun *La Inmaculada* eserinin kumaşa basılmış bir kopyasıydı. Bu, Falcón pansiyonunun ana yatak odasında teyzemlerin duvara astığı resmin aynısıydı. Resme doğru yaklaştım ve daha yakından görmek için onu asılı olduğu yerden çıkardım. Arkasını çevirince ahşap çerçevesinde ağzı bantla kapatılmış bir zarf buldum. İç 20'lik ve 50'lik avrolarla doluydu.

Pilonera'lar*

Turmero ve Palo Negro arasında, La Encrucijada'da, paslı metal bir tankın üzerine üç harf basılmıştı: P.A.N., *Productos Alimenticios Nacionales*'in kısaltması, yani Ulusal Gıda Ürünleri. Bu marka, önceden pişirilmiş mısır ununu teşhis etmek için Venezuela'da ilk bira fabrikasını kuran markaydı. Tohumu Remavenca deposunda tutulan ve o karışımla hazırlanan arepa'lar[†], hallaca'lar[‡], cachapa'lar[§], hallaquita'lar ve bollo'lar[¶] sayesinde ülkeye on yıllarca yiyecek sağlamış olan bir üründü. Fabrika, Ocumare de la Costa'ya varmaya iki yüz kilometre kala, kendini gururla ortaya koyuyordu.

O fabrika, annemin dünyaya geldiği Aragua'nın tahıl ambarı olmuştu. Aragua'nın rom içki ve şeker kamışı dışında en önemli ürünü, üzerinde kırmızı kalın dudaklı, kocaman halka küpeleri ve başında siyahi kadınlara özgü bir şekilde bağlanmış puantiyeli ve abartılı bir saç bandı olan Carmen Miranda adlı bir kadının resminin basılı olduğu sarı paketlerde satışı yapılan o un bileşimiydi.

* Venezuela'nın kırsal kesimlerindeki tarlalarda çalışan işçi kadınları ifade etmektedir. Bugün ise, bir grup ev kadınının kendi yaşadıkları gerçekleri hükümete şarkılarla dile getirdikleri topluluğu oluşturmaktadır. Piloneranın kökü pilöndan gelmektedir. Pilön, tarla işçilerinin mısır öğretmek için kullandıkları bir tür havandır. Bu havanda mısır öğüten kadınlar da "pilonera" ismini buradan almışlardır. (ç.n.)

† Mısır unlu gözleme. (ç.n.)

‡ Kıyma ve kırmızı biberle yapılan mısır unlu börek. (ç.n.)

§ Mısır nişastası, süt, tuz, ham şekerden yapılan bir tür hamur yiyeceği. (ç.n.)

¶ Küçük yuvarlak ekmekler. (ç.n.)

Aktrisin bu görünümü, onu *South American Way* filmi ile *20th Century Fox* stüdyolarına ve Venezuela'daki tüm evlerin masalarına taşımıştı.

Devrimci Çocuklar'ın sebep olduğu ikinci açlık ve kıtlık dalgasına kadar, artık bir lükse dönüşüp tamamen ortadan kalkana dek P.A.N. marka un, binlerce kadının ve erkeğin midesinin baş köşesinde yer aldı. Gerçek demokrasi, o endüstriyel mısırla yayılıyordu. Mantuano' olan da hiçbir şeyi olmayan da anılarımızla fırına verilen o mısır unuyla eşit derecede besleniyordu. P.A.N. unu hepimizi besliyordu.

Alman bir bira yapımcısının, sarhoşluğun yerini savaşın aldığı bir ülkenin acılarını suladığı şerbetçi otundan doğmuş olan bu buluş, evlerin ve çiftliklerin güneşli avlularında bulunan, ahşaptan yapılma bir havan olan devasa bir *pilón*'un içinde bir tokmakla döverek mısır öğüten kadınların, yani *pilonera*'ların ortadan kalkmasına sebep oldu. *Pilonera*'ların yaptıkları o iştten *pilón* şarkıları doğdu; emek ve acı dolu bir yakarıştı bu. Mısırın kabuğunu darbelerle un hâline getiren ve ondan çıkan unla döküm tavalarda yemek yapan, eski odun fırınlarında, hâlâ sıtmadan çile çeken bir ülkenin kuru ekmeğini pişiren zavallı kadınların kafalarını dağıtan, tatlı-sert öğütme işine eşlik eden bir melodiydi bu. Neredeyse her seferinde, başlarından geçenleri ritmik bir şekilde birbirlerine anlatan iki kadının aynı anda çapa yaparken aralarındaki dertleşmeden, içinde harıl harıl çalıştıkları ekeneklerden doğmuştu. Hafızalarda kalan melankolik ezgiler bir nesilden diğerine geçiyordu. Tıpkı hasat zamanı söylenen şarkılar gibi, *pilón* kullanıldığı zamanlardaki şarkılar da açlığı unutmak ve kendini düşünmek için henüz çok genç olan bir ülkenin yankısı olarak ortaya çıkmıştı. Trajedi, biz daha doğarken içine düştüğümüz bir olguydu; tıpkı güneşin altında ve etine dolgunluğunun verdiği ağırlıkla dallarını aşağı çeken ağız sulandırıcı meyvelerin büyüdüğü ağaçlar gibi.

* Tarihçesi XVIII. ve XIX. yüzyıllarına kadar dayanan bir ifade olup günümüzde Karakas'ın asil kriolarına verilen isimdir. (ç.n.)

Pilón şarkısı, daha önce dinlediğim, dertlerin ritme tutulduğu vuruşları en çok andıran şarkıydı. Eğitimsiz kadınların kederleri ve hikâyeleri, ahşaptan bir havana vurdukları tokmak darbeleriyle acılarını ortaya döküyordu. Can sıkıcı şarkı sözleri ve La Encrucijada'daki devasa tanktan yayılan o garip koku hâlâ hatırlımdaydı. La Encrucijada, annemle birlikte Karakas'tan Ocumare de la Costa'ya varmak için yaptığımız uzun otobüs yolculuğunda en sevdiğim duraktı.

"Adelaida, kızım, uyan. Remavenca Fabrikası'na varmak üzereyiz."

Annemin bana haber vermesine gerek kalmadan burnum o güçlü arpa ve yakıt kokusunu almıştı bile. O bira ve ekmek karışımı aromadaki bir şey beni mutlu ediyordu. O sırada ezberimde olan, daha önce sözlerini Ocumareli yaşlı kadınlardan işittiğim şarkıyı söylemeye başladım: "*Dale duro a ese pilón... Io, Io...*"

"*Que se acabe de romper,*" diye devam etti annem çok kısık bir sesle.

"*Putá tú y putá tu mai ...*"

"O kısmı söyleme, Adelaida. O kısmı bir daha tekrar etme!"

"*Putá tu abuela y tu tía, Io, Io,*" diye devam ettim gülerek.

"Hayır, kızım. Bu çok çirkin. Amelia teyzenin sana öğrettiği kısmı söyle, kasabanın kaba kadınlarının sözlerini değil. Burasını söyle." Annem böğründen daha önce hiç duymadığım kadar hüznünlü bir ses çıkararak şarkı söylüyordu. "*Ya me duele la cabeza, Io, Io, de tanto darle al pilón / Io, Io, / para engordá un cochino y comprá un camisón, Io, Io...*"

Ocumare'nin siyahi yaşlı kadınları ateşte pişen döküm tavalardaki *arepa*'lara elleriyle şekil verirken o dizeleri söylüyorlardı. Her cümle, nefes nefese, tekdüze bir şekilde *Io, Io* diye bitiyordu; bun-

* "*Pilón*" sözcüğü "havan" anlamına gelmektedir. Tarlada çalışan *pilonera*'lar ellerinde tokmaklarla ritmik bir şekilde havanın içinde mısır öğütürlerken yaşamları ile ilgili dertlerini, sıkıntılarını birbirlerine anlatırlar. Bu esnada tokmaktan yükselen ritmik sesle birlikte kadınların dert yandıkları cümlelerden bir şarkı ortaya çıkar. Buna da "*el canto del pilón*" yani "*pilón şarkısı*" denir.

lar, henüz petrolü keşfetmemiş bir ülkeyi besleyen sağlam kolların harcadığı eforla kadınların çıkardıkları iniltilerdi. *Allá arriba en aquel cerro, Io, Io, va un matrimonio civil, Io, Io, / se casó la bamba e' burro con el pescuezo e' violín, Io, Io / Si por tu marido es, Io, Io, cógelo que allá se te va, Io, Io, / un camión de cretona no me lo ha llegado ha dá, Io, Io.*

Başları kaba saba bir örtüyle örtülü ve ağızlarından bir duman bulutu çıkararak içtikleri sigaralarıyla şarkı söylüyor, ağıt yakıyorlardı. Bu öyle bir ağıttı ki, çıkardıkları feryat, dişi bir hayvanın yavrularken çıkardığı tiz bir ciyaklamaya benziyordu. Hayat, bu kadınlara kollarını yalnızca, doğurmaktan sürekli yaralı olan bacak aralarından kaçan çocuklarını doyurmak için vermişti. Hissiz kadınlardı; bayat ekmekten kalpleri, güneş, ocak ve ızgara ateşi yüzünden yanık tenleri olan kadınlardı. Hüzünlerinin tatlı anasosununun *arepa*'larına serpen ve dertlerini rüzgâra mırıldanan kadınlardı. *Allá va la cara é diablo, Io, Io, de corazón de demonio, Io, Io / que tene la lengua negra de levantar testimonio, Io, Io, / Yo no quiero hombre casado, Io, Io, porque hiede a matadura, Io, Io / yo lo quiero solterito que huele a piña madura, Io, Io.*

Her işe göre yaktıkları farklı bir ağıt vardı. Petrol işinin cazibesine kapılarak şehre göçen ve o zamanlar köyde onları hayata tutunduran hasat, sulama, öğütme, ızgara yapma işlerinde mırıldandıkları ezgileri arkalarında bırakan köylülerin terk edilmeye yüz tutmuş âdetleriydi bunlar. Tenleri gibi sesleri de yanık olan yaşlı Ocumareli kadınların, tütünlü iğrenç tükürükler ve pislik saçan ağızlarıyla dertlerini savmak için yaktıkları ağıtları duya duya, şarkının neredeyse bütün sözlerini öğrenmiştim. İçlerinde en hüznü olanı, şeker kamışının suyunu sıktıkları şeker fabrikasında yakılan ağıttı. Bu sert ve tatlı kamışlar Aragua Vadileri'nden Ocumare'ye kadar gelen kamyonlardan düşerdi ve ben de onları alıp Falcónlar'ın eski pansiyonunun yemek odasındaki masanın altına gizlenip emerdim. Annem şeker kamışı emdiğimi fark ederse başım belaya girerdi. Kamışın kökündeki konsantre glikoz, köyün kaba adamlarını simgeleyen rom içki gibi mideye rehavet veriyor-

du. Mide, sarhoş bir ruh gibi oluyordu. Kanımızda ve kalbimizde taşıdığımız bütün her şeyi silip süpürüyordu. Kimsenin bize öğretmediği ve yağmur, kahkaha ya da yangınlar gibi kontrol dışı ortaya çıkan bir tür ağlama şekliydi bu.

Diğerlerinden farklı olarak *pilón*, kadınlara özgü bir ağıttı. Annelerin ve dul kadınların suskunluklarından ortaya çıkmıştı. Hiçbir şeye sahip olmadığı için hiçbir beklentisi olmayanların öldürdükleri vakitte ortaya çıkmıştı. *Ayer yo te vi pasá, rascándote la cabeza, Io, Io, le dije a mi compañera allá va a esa sinvergüenza/ No me llames sinvergüenza, Io, Io, / porque yo soy muy honrá, Io, Io, / y tú no tienes reparo pa' venirme a insultá, Io, Io / Puta tú y puta tu maí, Io, Io / Puta tu abuela y tu tía, Io, Io / Cómo no ibas a ser puta si eres de la misma cría, Io, Io / La zoqueta se cree, Io, Io, que todo se lo merece, Io, Io / y vive en un peazo é rancho que el viento se lo estremece, Io, Io,* diye söylüyordu şarkıyı, şişman ve mutfakta kahkahalar patlatan teyzem Amelia. Zavallı ve cılız bir papağan gibi tekrar ettiğim arsız dizeleri bana öğretirken annemin onu suçüstü yakalamasından tedirgindi.

Ben, bir zamanlar acılarını bir *pilón*'da darbeler indirerek dışa vuran çikolata renkli, katedral gibi iri olan o siyahi kadınların kalpleri kadar güçlü olmayan, kolsuz ya da bacaksız bir yaratıktım. Açlığın geçmişte bıraktığı izler sayesinde hayatta kalmayı başaran bir ülkenin yangınlarındaki ağıtlara benzer bir yaratık. Bazen, ağaçsız bir sokağa bakan dairemizin penceresine yaslanıp, ölümü getiren dumanın içinde bugün satın alamadığımız o mısır unlu ekmeğin sokağı dolduran kokusunun izini sürüyorum. Gözlerimi kapayıp şiddetle dolu bir yaşam öyküsünden artakalanları zorla ve açlıkla aklımda canlandırıyorum.

Hayat, bütün bu yaşatılanlardan ibaretti. Yaptıklarımız ve bize yapılan şeylerdi hayat. İkiye bölüp önümüze koydukları bir dilim ekmekti hayat.

Sev beni, ülkem. Sev beni, anne.

Sev beni.

Io / Io.

Huzursuz kadın, öfkeli kadın

“Sende kapını kapatıp emniyet zincirini çekerek uyuyacak kadar güvensizlik mi uyandırıyorum? Bir şehir komandosunun liderine seni ihbar edeceğimi mi sanıyorsun?”

“Günaydın, Santiago! Evet, iyiyim, sorduğun için teşekkürler! Bu arada, sesini alçalt, böylece yan dairededeki işgalci kadınların benim buradaki varlığımı fark etmelerini engellemiş olursun. Ah, masanın üzerine bıraktığım havlu senin için, al onu.”

Yerimde durmayıp burnumdan soluya soluya, her adımında arkamda gereksiz bir telaş hissi bırakarak doğruca balkona gittim. Pencereye yanaştım. Duman altındaki barikat hâlâ aynı yerde duruyordu. Kimse, çöp kutularını kenara çekmeye ya da hâlâ engellerle, asfalttan sıyrılan parçalarla, kırık şişelerle ve sopalarla dolu meydanı temizlemeye yetlenmemişti bile. Aurora Peralta, artık Aurora Peralta değildi. Onu bıraktığım yerde ne olduğunu teşhis edemediğim bir yığıntı duruyordu. Karbonlaşmış bir karışımdı, tamamen insan değildi. *Her şey yolunda*, diye geçirdim içimden, mezara girmemiş parçalara bakarken. *Her şey yolunda*, diye tekrar ettim. Normalden daha uzun bir süre pencerenin yanında kaldım, sanki kendi kendimi havasız bir ortama kapatmışım gibi. Asfaltın üzerinde kan izleri ve cam kırıkları vardı. İleride, La Cal Sokağı yönünde, Panteón Caddesi’nden aşağıya doğru, Devrimci Çocuklar’ın motosikletli bir grubunu gördüm. Aşağı yukarı otuz kişiydiler. Zikzak çizerek ilerliyor ve en iyi bildikleri şeyi yapıyor-

lardı: Provokasyon. Elllerinde megafonlarla o alışıldık cümleleri bağıryorlardı: “Geçiş yok! Dönmeyecekler! Yaşasın Devrim!”

Evet, bir başkasının daha cesedini çiğnersiniz ne de olsa: Mesela Aurora Peralta’ninkini... ya da benimkini. Karbonlaşmış karışıma tekrar baktım. Hiçbir şey yolunda değildi. Kimse sakinleşmemişti ve sakinleşmeyecekti. Ölülerimize bir mezar veremedikçe asla huzur bulamayacaktık.

“Pekala, ne düşünüyorsun?” Santiago yanıma geldi ve beni hülyalı hâlimden çekip çıkardı.

“Ne mi düşünüyorum? Buradan en hızlı şekilde nasıl gideceğini,” diye cevap verdim bakışlarımı kaldırmadan.

Santiago’nun imar planı üzerinde çalışan birininkine benzer, kararlı bir ton kullanması bana tokat gibi çarptı. Bu adamın, sanki bir liderin asistan toplantısında teftiş yaparken kullandığı o çözüm odaklı ruh hâli bir yana, doğrudan ve sert bir şekilde soru sormak zorunda oluşu sinir bozucuydu.

“Bana öyle bakma, Santiago. Ana’yı ara, zaten araman gerek. Ya da bir arkadaşını ara, bir yetkiliyi, bağlantın olan kişileri... Kim olursa! Saklanacağın bir yer bul, burada kalamazsın.”

“Gidemem.”

“Evet, gidebilirsin. Ve gideceksin. Şimdi değil, fakat bunu yapman gerek.”

“Adelaida... Bilmiyorsun.”

“Neyi?”

“Gidecek yerim olmadığını.”

“Benim de yok. Şu sokaktan geçen kadının da. Bu şehirde sıkışıp kalmış ve çıldırmış binlerce insanın da. Fakülteden, sen işlerini yoluna koyana kadar birkaç günlüğüne seni evinde ağırlayabilecek bir arkadaşın olmalı.”

“Ah, tabii ya, doğru. Zorba başkomutan da benim rotayı şaşırdığımı, yolumu kaybettiğimi ve dün bu yüzden onlara katılamadığımı duyunca çok mutlu olacak kesin,” dedi ironik bir şekilde. “Fakat, tabii, benim ağzı sıkı ve çok zeki bir tip olduğumu bil-

dikleri için, bütün bunları birine anlatmış olabileceğim akıllarına gelmeyecektir. Tepedekiler olanları anlayıp başıma bir kurşun sıkıracaktır, eminim. Bütün bunlar çok mantıklı geliyor, tabii ya.”

Dışlerini sıkıp içindeki sıkıntıyı derin bir nefesle dışarı verdi. Dâhi bir çocuğun açık kahverengi gözleriyle beni deldi geçti. Birkaç yıl önce tanıştığım Lasallista* gençliğinin üst versiyonuydu o. Ağaçlardan mango düşürecek kadar ince ve uzun bir sopa gibiydi. Çenesi ve çene kemikleri çok belirgindi. Zayıf bir fiziği ve gururlu bir duruşu vardı. Bedensel olarak yetişkin görünümlü fakat ruhunda henüz masum bir çocuktü. Onun, Ana'nın küçük erkek kardeşi olduğu gerçeği, onu bir şekilde benim de küçük erkek kardeşim yapıyordu. Belki de bu yüzden onu tokatlama arzusu duyuyor, bu konuda otorite sahibi hissediyordum. O an bundan kaçınmamın sebebiyse başkalarının ona yeterince hırpalamış olmasıydı.

“Santiago, ironili ve iğneleyici yorumları bırak, ne söylemeye çalıştığımı biliyorsun.”

“Bana ders veren sen misin? Peki sen, Adelaida? Ya sen? Neden hikâyeni olduğu gibi anlatmıyorsun? Bu ev senin değil, ailenin de değil. Burada tek bir kitap bile yok ya da bardakların bile nerede olduğunu doğru dürüst bilmiyorsun. O facianın ortasında ne yapıyordun? Seni şu anda direniş ve çeteler için çalışıyor gibi görmüyorum. Ne oldu? Neden deli gibi kaçmaya çalıştın? Ne arıyordun? Neyden kurtulmaya çalışıyordun? O felaketin içinde yüzüne yansıyan ifade buydu. Başkası benden önce davranıp sana gerçek bir dayak atmadan ya da seni bir av tüfeğiyle vurmadan önce senin karşına ben çıkmayı tercih ettim.”

“Şşşşş. Sesini kıs! Bunu yaptın çünkü yapmayı istedin. Hayatımın bu evresinde kendi başımın çaresine bakabildiğimi fazlasıyla kanıtladım, senden daha iyi olduğum kesin, bu arada... Sana hiçbir şey açıklama niyetinde değilim. Kendi hesabını görecektir.”

* Saint Jean Baptiste De La Salle tarafından ortaya konan misyonla kurulan ve De La Salle University olarak bilinen DLSU Üniversitesi öğrencilerine hitaben kullanılan bir isimdir. (ç.n.)

kadar yetişkinim, senin gibi kibirli bir çocuğa hesap verecek değilim. Gidecek bir yerinin olmamasını anlıyorum, bir cehennem yaşadın. Bütün bunları anlayabilirim. Fakat bir şeyi anlamak zorundasın: Canımıza tak etti diyorsun, çok güzel, o zaman herkes kendi bokunu temizlesin. Sen, kız kardeşinin evine gitmekle başla ki ne kadar erken gidersen o kadar iyi. Burada iki gün kalabilirsin. Uyumalısın, çünkü buna ihtiyacın var, sakince düşünmeye ihtiyacın var. Burası tamam, fakat sonra gideceksin. Bu hayat bana bir oğul vermedi ve sen de ilk oğlum olmayacaksın, anlaştık mı?”

Birlikte geçirdiğimiz saatler boyunca, Santiago’nun yüzünde hiç şimdiki gibi bir hayret ve şaşkınlık ifadesi görmemiştim. Gözlerini yere dikip kollarını göğsünde kavuşturdu.

“Anlaştık mı?” diye tekrar ettim. Sessizlik uzadıkça uzadı, ta ki havada asılı kalana kadar.

“Anlaştık, Adelaida. Anlaştık.”

“Harika, şimdi izin verirsen mutfığa gideceğim. Bu sefer de benim karnım acıktı.”

Aurora Peralta’nın erzak dolabını açtım. Bu antika bir yemek odası mobilyasıydı; camekânlı, rafları ve çekmecelerinde örtüleri olan bir dolaptı. Biri çukur çorba tabaklarından, diğeri düz yemek tabaklarından oluşan iki kule şeklinde üst üste dizilmiş, bizimkinden çok daha iyi bir Cartuja yemek takımı buldum. İnce seramik görünümü, bizde eksik olan servis tabaklarında yoktu ve yerleştirildikleri raflarda davetkâr bir görüntü sunuyorlardı. Tabaklardan birini elime alıp dikkatlice inceledim. O güne kadar gördüklerim içinde en sofistike olanıydı. Öyle ki, annemin değerli bir eşya olarak görüp sakladığı sofrta takımının orijinallikinden bile şüphe ettim. Ben, biz Falcónlar’ın, Amadeo de Saboya’nın kendi yemek masasında servis edilen tabaklardan yediğimiz gerçeğine hiç inanmamıştım, fakat elimdeki tabağa bakınca, orijinal

* İtalyan asıllı Victor Manuel II ile Avusturya asıllı Maria Adelaida’nın oğlu Amadeo de Saboya, 1870-1873 yılları arasında hüküm süren İspanya kralıdır. (ç.n.)

Cartuja tabaklarının bizim evimizdekiler değil de Peralta'ların evindekiler olduğunu düşünmeye başladım. Gerçekler bazen bu küçük, anlamsız detaylarda saklıydı.

O tabakların üzerindeki baskılar kırmızı ve beyaz renkteydi, bizim eski ve parçalanmış servis tabaklarımızı süsleyen yeşil renkli değirmenlerden bile daha narin bir görünümü vardı. Tabakı tekrar yerine koydum ve dolabı kapattım. Bir önceki gecenin kokusunu ve kirini üzerimden attıktan sonra insan olmak istedim. Yemeği bir tabakta yemek, çatal bıçak kullanmak gibi. Güzel bir şekilde hazırlanmış sofraların az da olsa medeni görüntüsüyle üzerimizdeki yabaniliği gidermek istedim. İşler öyle çırgından çıkmıştı ki, yemeği elimizle yediğimiz bir noktaya gelmiştik. Açlık ve stresten kurtulmak için yaşadığımız gerçeklikten bize kalan azıcık şeyi de dişleyerek kendimizi beslemeye çalışıyorduk. Her ne kadar şartlar beni bir sırtlana dönüştürmüş olsa da öyle davranmamaya çalıştım.

Mutfağı şöyle bir gözden geçirdim. Çekmeceleri ve dolapları açtım. Hatırı sayılır miktarda konserve, buğday unu, makarna ve maden suyu buldum. Kahve, şeker, konsantre süt ve üç şişe Ribera del Duero* da vardı. Bir hafta yetecek kadar konserve ton balığı ve ayrıca yağda tatlı kırmızı biber ve zeytin de vardı. Bu yiyecekler, hiç şüphesiz, bir İspanyol evinin mutfağında olan yiyeceklerdi. Daha doğrusu, iyi stok yapmış bir evin gıdalarıydı. Ekmeğin bile bulunamadığı bir şehirde bu kadarı bile sıradışıydı.

Buzdolabında yarım düzine yumurta, yarısı tüketilmiş bir kutu guava reçeli ve bir kutu krem peynir buldum. Ayrıca iyi durumda olan birkaç domates, soğan ve buzlukta altı parça et vardı. Besleyici bir fileto yemek için içimde kontrol edilemez bir dürtü hissettim; gecikmiş açlığımı gidermek için kanlı, sulu bir şeye ihtiyacım vardı. Yemek yemeyeli iki gün oluyordu ve açlığımı hissetmeye başlıyordum. Fakat Patroniçe tarafından fark edilmeye hazır değildim, hele etin kokusuyla hemen harekete geçebilecek

* İspanyol yapımı bir şarap. (ç.n.)

o canavar yaverlerine hiç hazır değildim. Öte yandan, onların aç olabileceklerini düşünmüyordum, çünkü hükümetin kendi destekçilerine verdiği paketler ve kasalar dolu yiyeceklerden alıyorlardı. Onları o yiyeceklerden alırken bizzat görmüştüm. O gıdalar sadece Yerel Üretim ve Tedarik Komitesi tarafından veriliyordu ve Vatan Çocukları da evden eve dağıttıkları pirinç, mısır unu ya da yağ gibi temel gereksinim kapsamındaki ürünleri oradan alıyordu. Her aile başına bir tane düşüyordu ve karşılığında yalnızca siyasete yönelik sempatileri hakkında mini bir anket doldurmaları, sonrasında da ankette paylaştıkları fikirleri eylemleriyle tasdik etmeleri gerekiyordu. Patroniçe ise onlardan düzinelerce alıyordu. Dağıtacağı yiyecekleri sanki birinin suçunu affediyor ya da birine ceza veriyor gibi idare ediyordu: *Buna ver, buna verme.*

Santiago, tartışmadan sonra bir daha hiçbir şey söylemedi. Onun gitmiş olabileceğini düşünmeye başlamıştım. Fakat salona gelip baktığımda onu sandalyelerden birinde otururken buldum. Sırtı dönüktü. Pencerelerden giren ışık, silüetini belirginleştiriyor, onu sonsuza dek yok olmak isteyen bir hayalete benzetiyordu. Sanki ayaklarına bakıyor gibi başı öne eğikti. Omuzları düşük, sırtı kamburdu. Hapishane ona kimbilir neler yapmıştı? Santiago'nun bir insansı gibi bile görmediği insanlara boyun eğdiğini hayal edemiyordum fakat bugün hâlâ, en büyük ve en kötü darbeyi alanın yine o olduğunu düşünüyorum.

Tekrar mutfığa döndüm. Domates, konserve ton balığı ve suda kaynatmak için iki yumurta çıkardım. O evde düzinelercesi katlanmış olan beyaz masa örtülerinden buldum, sanırım bunlar Julia Peralta'nın ev yemekleri yaptığı eski lokantasından kalmaydı. Örtüyü masanın üzerine yaydım, sanki bir barış bayrağı çeker gibi. Bir setten iki kadeh çıkarıp Ribera'yı açtım. Santiago'nun yanına yaklaştım. Hâlâ ayakkabılarına bakmaya devam ediyordu.

“Haydi, yemek yiyelim. Bira yok, fakat şarap var.”

Santiago, hiçbir şey söylemeden ayağa kalktı ve masaya doğru

geldi. Şarapları koydum ve yerime oturdum. Santiago hâlâ tek kelime etmiyordu. Şarabın tadına baktı; yüzü, şerbetçi otunu bir kadeh kırmızı şaraba tercih edebileceğini belirtircesine ekşidi. Fakat hiç mızızlanmadan hepsini içti. Bana Sagrario'yu sordu, annesini.

“Daha da kötüleşip kötüleşmediğini biliyor musun?”

“Birkaç hafta öncesine kadar durumu stabildi, fakat burası artık ne senin ne de benim dünyam.” Bir nefes verdi.

“İyi tarafından bak. En azından bu felaketin farkında değil. Senin yokluğunun farkında değil,” diyerek kötü durumun içindeki iyi tarafı ona göstermeye çalıştım.

“Beni artık hatırlamıyor mu?”

“Santiago, annen artık Ana'yı bile tanımıyor. Alzheimer, ilaç tedavisi olmadığından işleri daha da çıkmaza sokuyor, oldukça kötü.”

“Peki kız kardeşim annemin bakımını nasıl idare ediyor?”

“Bunu ben de kendime soruyorum. Ana, bir yandan annen için tedavi araştırırken bir yandan da gördüğü herkese seni sorduğu bu aylarda hâlâ nasıl aklını kaçırmadı, bilmiyorum. Sanırım yaşadığı şeyler, sadece önüne bakmasına sebep olan bir buldozer etkisi yarattı onda. Bu hengamede geriye dönmek diye bir şey olamaz. Ya hızlı bir şekilde hareket edersin ya da yıkılırsın.”

Santiago kadehine bakakaldı. Parmağının ucunu beyaz ve düz örtünün üzerinde kaydırıp duruyordu. Bana annemi sordu. Ona, annemin onun babasının yakalandığı kanserin aynısına yakalandığını söylediğimde kaşlarını çattı.

“Peki kemoterapiyi nasıl uyguladılar? Tepkimeye giren maddeler yok. Hiçbir şey yok.”

“Kemoterapi tedavisinin yarısını karaborsadan satın aldım ve çoğu kez, aldığım o ilaçların doğru olup olmadığından emin değildim. Diğer yarısını da direnişten insanların yardımıyla temin ettim.”

“Ne berbat bir durum, değil mi?” dedi parmağını örtünün üzerinden kaldırmadan.

“İçlerinden hangisi, Santiago? Kanser mi, hükümet mi, kıtlık mı, ülke mi?”

“Ben, sana hiç kimsenin yardım etmediği gerçeğinden bahsediyorum. Senin kız kardeşlerin yok, değil mi?”

“Hayır, yok. Annem ve ben her zaman çok fazla düşünmeden çözüm üretirdik.”

Gerçek bir asaletle hazırlanmış olan, içinde domates ve ton balığının bulunduğu servis tabağı içimde bir yıkım ve endişe uyardı. O sofrada sefalet kadar anlamsızlık da vardı ve kendi kendime, eğer iki yetişkin insan kapana kısılmış ve oradan çıkamıyorsak su ve yemeği nasıl tedarik edeceğimizi sordum. Santiago dışarıya adımını atamazdı, en azından gündüz gözüyle; en azından gündüz gözüyle ve firar ettikten bu kadar kısa bir süre sonra. Benim dışarı çıkmam çok daha mantıklı geliyordu, fakat bu çocuğu dairede yalnız bırakmaya hiç mi hiç niyetim yoktu. En azından evi baştan aşığı inceleyene kadar olmazdı ve hâlâ incelemem gereken bir sürü şey vardı: bilgisayar, yatak odasındaki dolap, faturalar ve dosyalar.

Orada uzun süre tutunamayacağım düşüncesi, Patroniçe ve onun işgalcileri sayesinde iyiden iyiye kesinleşiyordu. Kısa zamanda yumruk ve tekmelerle kapıya dayanacaklarına emindim. Ayrıca içimden, sessiz kalma stratejimin işleri daha da kötüleştirip kötüleştirmeyeceğini geçirdim, çünkü bu sessizlik daireyi ele geçirmelerine davetiye çıkarıyordu. Santiago, aniden beni düşüncelerimden sıyırdı.

“Biliyor musun Adelaida? Senin gençliğini hatırlamıyorum.”

Bu yorum canımı sıkılmıştı, patlayacakmışım gibi hissettim. Kaynamış yumurtalardan birini alıp kabuğunu soymaya başladım.

“Bana yaşlı mı diyorsun?”

“Hayır, sadece...” Kelimelerini nabız yoklar gibi, dikkatle seçti. “Ana ile üniversite yıllarınızdan seninle ilgili bir anı yok aklım-

da. Seni onun düğününden itibaren hatırlıyorum. Ve nedenini bilmiyorum, aslında Ana bana sürekli senden bahsederdi.”

“O da bana senden bahsederdi, Santiago. Sen onun için uğruna her şeyin feda edilmesi gereken bir dahilik örneğiydin. Umarım bir gün ona bunun için teşekkür edersin.”

“Bir soru daha...” Bana baktı, direkt gözlerimin içine. “O gün Ana’nın düğününde birlikte olduğun fotoğrafçı... onu neden *o şekilde* öldürdüler?”

Bu ifade bana çok kaba geldi, fakat doğrudu. *O şekilde*: boğazını kesip dilini boğazından çıkararak. *O şekilde*. Cevap vermekte zorlandım.

“Onu işini yaptığı için öldürdüler. Hükümetin açığını ortaya koyan bir bilgiyi yayınladı ve onu affetmediler. Ben yazı işlerindeydim, bazı taslakları düzeltiyordum, o sırada kız kardeşin yanıma gelip bana olanları anlattı. Hikâyeyi ve fotoğrafları yayınladıktan sonra, Francisco’nun ölümünden hemen sonra hükümet, gazeteye akla sığmayacak kadar yüksek bir para cezası kesti. Ben işsiz kaldım, evlenemedim, sorularım yanıtsız kaldı. Fakat, Santiago... Tanrı aşkına, bütün bunları nereden hatırlıyorsun? Sen üniversiteye girmemiştin bile.”

“Bu işlere neden burnumu soktuğumu bilmiyorum. Affedersin,” dedi ve kadehi bir dikişte bitirdi.

Tam o esnada kapı çaldı. Zilin sesiyle pürdikkat kesildik. Santiago ahşap kapıya doğru baktı. Ben işaretparmağımı dudaklarıma götürdüm. “Hiçbir şey söyleme. Hiçbir şey yapma. Kıpırdama.” Haşlanmış yumurtaların çatlamış kabuklarıyla oynamaya başladım. Onları örtüye yapıştırıp zamanın geçmesini bekledim, böylece kapının diğer tarafında zile basan kişinin varlığı hafiflemiş oluyordu. Kapı bir kez daha çaldı. Beynimizde yıllarca yer eden bir zil sesi. Artık öyle bir şehirdeydik ki, birinin kapıyı çalması, kesinlikle iyi bir şeye alamet değildi, özellikle de içinde bulunduğumuz şartlarda.

Hiç konuşmadan on dakika geçirdik. Koridorda hareketlenmeler işitiyorduk. Ayak sesleri vardı. Kapının gözetleme deliğine

yaklaştım. Normal giyimli üç tane adam gördüm. Herhangi bir üniforma giymiyorlardı, Vatan Çocukları'nın giydiği kırmızı tişörtlerden ya da Sebín'in koyu renkli yeleklerinden veya Ulusal Muhafızlar'ın zeytin yeşili yeleklerinden de giymiyorlardı. Fakat yüzlerinde suçluluk vardı. İçlerinden biri, savaşçı grubun başı gibi görüneni, daire kapısının önünde durdu. "Bu ev değil, Jairo. Diğer," dedi adamlardan biri. "Kes sesini, aptal!" Adam, benim eski evim olan kapıya doğru döndü ve zili çaldı. Yemek odasının duvarlarının ardından gelen müzik sesini duyabiliyorduk.

Dişlerimi sıktım, tüm gücümle. Korkuyordum, çok korkuyordum. Santiago bir problem teşkil ediyordu. O, her şeyin tahmin edilenden daha hızlı bir şekilde boka batması için bir nedendi. Bunu o da biliyordu, hem de çok iyi. Yan dairede, açmak için kapıya doğru giden kadının terlik seslerini duyduğumda daha da çok korkmaya başladım. Bu ziyaret de neyin nesiydi? Ne anlamı vardı? Boş olduğunu sandıkları bir daireyi işgal etmeye mi geliyorlardı? Bu adamlar bir destek ekibi miydi? Santiago için mi gelmişlerdi? Karanlık koridor herhangi bir şey görmemi engelliyordu. Her iki elimle kapıya dayanmış bir hâlde, sanki bir treni durdurmaya çalışıyormuş gibi hissettim kendimi. Bedenimi, devrim trenine karşı duran bir duvar gibi siper ediyordum. Bu, hepimize karşı raydan çıkmış, gelişme karşıtlarını taşıyan bir trendi.

Santiago kapıya yaklaştı. Ellerini yalvarır gibi göğsünde birleştirerek, kapının deliğinden bakmak için benden izin istedi. Onun boğazını kesmeye gelecek kişinin kim olduğunu tanıyacak biri varsa o da Santiago idi, o yüzden yana çekildim ve bekledim. Patroniçe kapıya çıktı, gelenleri içeri aldı. Müziği kapattı ve yanındaki vahşi kadınları da kapıya gelen adamın iki adamıyla birlikte aşağı gönderdi. Hemen ana yatak odasına gidip kulağımı duvara dayadım. Santiago da yanıma geldi. Her ikimiz de duvarın diğer yanında konuşulanları dinleyebilelim diye ona yanımda yer açtım.

Bu, direkt ve lafı yuvarlamadan yapılan bir konuşmaydı. Pat-

roniçe konuşmuyor, sadece talimat alıyordu, üstelik oldukça basit talimatlar. Hiç iyi duyulmuyordu. Adamın konuşmasından, onun yaptığı ticaretten haberleri olduğunu anlayabildim. Bunun hiç hoşlarına gitmediğini söylüyordu. Patroniçe ilk defa kendi makamında sorguya çekiliyor gibiydi. Nihayetinde saltanatının bir sınırı olduğu ve adamın oraya onu bu konuda uyarmaya geldiği anlaşıyordu. Devrimin sınıfları, oyuncularını vardı; belli ki Patroniçe'nin fazlasıyla sahiplendiği galonların da bir yağmalanma kotası vardı...

"Seninle daha açık konuşacağım," dedi adam. "Batalla Negro Primero' Cephesi'nde erkek kardeşinin Halk İktidarı Tarımsal Gıda ve Güvenlik Bakanlığı'nda çalıştığını biliyoruz. Aynı zamanda, Yerel Tedarik ve Üretim Komiteleri'nin torbalar dolusu yiyecekleriyle bir ödenek aldığını da biliyoruz. Onları satarak iyice şişmeye başladın ve daha da kötüsü, onları kimseyle paylaşman. Bu hiç iyi değil, duydun mu beni?"

Ne Patroniçe cevap veriyor ne de biz onun yüz hareketlerini görebiliyorduk, tabii öyle bir konuşma sırasında yüzünde herhangi bir mimik barınabiliyorsa...

"Dediklerimi işitiyor musun, tatlım. Yoksa işitme özürlü müsün?"

Adam aceleyle ve en radikal yöneticilerin jargonuyla konuşuyordu.

"Bunu herkes biliyor: Yiyecekleri vatandaşlarla paylaşmak yerine onları oligarklara satıp kendine daha fazla para kaldırıyor-sun. Bütün o yiyecekleri burada sakladığını biliyoruz. Bak sana ne diyeceğim: Bunu yapamazsın! Herhangi biri gelip de devrim pahasına kendine kazanç sağlayamaz. Hele bize hiçbir şey vermeden asla. Kumandan, kendi mirasını savunmaya hazır insanlar istiyordu, paylaşmadan para kazananları değil. Burada, birinin olan herkesindir."

* İlk Siyahi olarak bilinen ve Venezuelalı bir asker olan Pedro Camejo'ya atıfta bulunulmuştur. (ç.n.)

“Ama bunlar benim. Önce ben aldım,” diye cevap verdi sonunda Patroniçe.

“Senin değil, kızım. Bunu kafana sok. Kumandan’ın hatırasından faydalanan insanlar hiç hoşumuza gitmez, hele paylaşmayanlar hiç. Sen fazla egoistlik yapıyorsun. Bak, ikinci kez tekrar etmeyeceğim: Ya komitenin tüm yiyecek kasalarını bize verirsin ve seni rahat bırakırız ya da savaş başlatırız. Bizim sayımız hep daha fazladır, bunu unutma. Kararını ver! Kasaları bize verecek misin, vermeyecek misin?”

Santiago ve ben, birbirimize bakar hâlde duvara yapışıp kaldık. Patroniçe’nin cesareti yok olmuştu.

“Ben kötü bir şey yapmıyorum, herkes aynı şeyi yapıyor. Ve bunun için kimse onları tehdit etmiyor,” dedi Patroniçe.

“Eğer bundan faydalanmaya devam ettiğini duyarsam, sana saklanman için zaman vermeyeceğim. Bunu kafana yaz: Bir dahaki sefer ziyaret olmayacak. Kararını ver!”

Sessizlik ve gerilim daha da uzadı. Ancak kapının sesiyle ve kapıyı çarpıp çıkmadan önce o adamın son tehditleriyle sessizlik bozuldu. On dakika sonra, üç kadın yukarı çıktı. Patroniçe onları bağıra çağıra içeri aldı.

“Tüm bu kasaları toparlayın, yarın ilk iş gidiyoruz! Sen! Sözleştiklerimize ait tüm torbaları dışarı çıkar ve onları sat. Dağırmak için kalanları da hemen bugün elden çıkar.”

“Bir sürü var ama,” diye cevap verdi terliğini şap şap şaplatan kadın.

“Ayarla işte. Sana verdiğim liste sende değil mi? Bul onu, kaç tane olduklarına bak. Bu mesele bu gece hallolacak ve ondan önce tüm bu ıvır zıvırı dışarı çıkarmalıyız, duydun mu? Acele et kızım!”

“Fakat Komite’ye ait olanları, satılamayacak olanları vermemiz gerekiyor,” diye karşı atak yaptı yaver.

“Biliyorum, aptal. Ver şu kağıdı bana!”

Patroniçe okumaya başladı. Ramona Pérez: Buna yiyecek torbasından ver, çünkü o kutlu ve iyi bir devrimci. Buna, Juan

Garrido denen adama da aynısından ver, çünkü o da yürüyüşlere katılıyor. Domingo Marcano'ya verme. Su bile verme o orospu çocuğuna...”

“Fakat hepsini vermemiz gerektiğiyle ilgili emir aldık,” diye araya girdi kölelerinden biri.

“Umurumda değil, kızım. Umurumda değil. Dağıtılmayacaklar satılacak, duydun mu? Hâlâ oyalanıyorsun. Kıpırda hadi! Ben de bunları halledeyim.”

“Ñora,” dedi yardımcılarının biri. “Bu yiyecekler Devrim’in. Sen, Kumandan’ın lafının üstüne laf söyleyemezsin.” Bu konuşmadaki resmiyetin tıraşlanmış olması tek bir gerçeği ortaya koyuyordu, o da Patroniçe’nin kendi topuğuna sıkıştığıydı. Bu gerçek, artık herkesin ortaya tükürmesiyle görünür olmuştu.

“O zaman şunu iyi bil, burada ve şimdi, Kumandan’ın sesi olan benim.” Gök gibi gürlemişti kadın ve sonra, hemen sonra, mutlak bir sessizlik oldu.

Santiago ve ben, kadınların şap şap terlik seslerini ve yarım saat süren bir gidiş gelişle yiyecek kasalarını çekiştirdiklerini duyuyorduk. Gittiklerinde Patroniçe eşyaları kırmaya başladı. Tek tek. Neyi parçalıyor olabilir diye düşündüm. Parçalayacak ne kalmıştı ki? Ne? Zaten her şeyi kırmamış mıydı? Orta sınıfa özgü evimizde yere çarpılıp kırılan, tuz buz olan her eşyayla, her bibloyla içimde bir şeylerin ufak ufak öldüğünü hissettim. Eğer kendi dokümanlarımı ve anneme ait olan eşyaları oraya girip kurtarmak için içimde gizli bir umut sakladıysam da o kadının parçaladığı eşyalarla yok olup gitmişti. Bağırmanın için ellerimi ağzıma götürdüm. Santiago beni kolumdan çekip salona götürmeye çalıştı, fakat terslenerek sıyrıldım ondan. Hızımı alamayıp yatağa hayali bir tekme vurmaya çalıştım, fakat ses yapma korkusuyla onu da beceremedim. İnsanın içindeki kin birikince, sessiz kalmaya çalışmak hiç kolay bir şey değildi. Her şeyimi aldılar, bağırma hakkımı bile. O an neyin daha büyük olduğunu bilmiyordum; nefret mi yoksa korku mu?

O öğleden sonra tek istediğim elime bir zıpkın almaktı. Kolumun tek hamlesiyle herkesi birer birer öldürmekti. Huzursuz kadın. Öfkeli kadın. Bir azı dişim çatlayana kadar çenemi sık-tım. Ağzımın içine dolan parçaları granit zemine tükürdüm. Lanet okudum, bütün kırık dişlerimle, beni safdışı bırakan ve onun bir parçası olmadığım hâlde hâlâ ait göründüğüm ülkeye lanet okudum. Ruhum nefretle dolup taşıtı. Karnıma saplanmış pis bir kazık gibi sertleşti. Patroniçe, her şeyin hedef alındığı o topraklarda bana kalan ne varsa sonuna kadar hepsini parçalar-ken, Santiago elinde bir şarap şişesiyle tekrar odaya geldi. Sert ve büyük bir yudum aldı. Şişeyi bana uzattığında ben de aynı şeyi yaptım. Sessizlik içinde içtik. Birkaç saat önce, bir vebadan kur-tulmuş ve bir korku bağıyla neredeyse birbirimize bağlanmış bir halde, yanımızda yaşanan ve istemesek de içinde bulunduğumuz bir cehennemin gök gürültüsünü dinlemiştik.

“Söylesene, Adelaida, hâlâ benim onlardan biri olduğumu mu düşünüyorsun? Söyle, bütün bunları yapabilecek biri olduğumu düşünüyor musun?”

Şişeyi onun ellerinden alıp son yudumu kafama diktim.

“Tükendim, Santiago ve korkuyorum.” Başıyla onayladığını gördüm.

“Ben de, Adelaida. Ben de korkuyorum.”

Katlanabileceğimizden çok daha fazlaydı korkumuz.

Barbarları Beklerken

Silah sesleriyle uyandım. Önceki gece yaşanan hengamenin aynıydı bu; silah seslerine karışan düzensiz patlama sesleri. Nerede olduğumu anlamam birkaç dakikamı aldı. Ayakkabılarım ayağымda değildi. Giyiniktim ve yastıkların arasına gömülmüştüm. Evin kapısı kapalıydı. Üzerimdeki örtüleri kaldırdım ve şifonyere doğru koştum. Son çekmeceyi açtım. Dokümanlar ve paraya dokunulmamıştı, hepsi birden yatak örtüsünün arasına konmuştu. Aynada kendime baktım. Şişmanlamıştım. Huzursuzluk içinde yaşayanların şişkinliği vardı üzerimde. Kendimi şişmiş bir kara kurbağası gibi hissederek salona doğru ilerledim. Yemek odasındaki masa düzenlenmişti. Domatesler dilimlenmiş, ton balığı ve kaynamış yumurtalar alüminyum folyoya sarılmıştı. Santiago her şeyi düzenlemiş ve temizlemişti.

“Gittiler.”

“Biliyorum,” diye cevap verdim gözlerimi sımsıkı yumarak.

“İçeri girelim. Kapıyı zorlamadan içeri nasıl girileceğini biliyorum.”

Santiago’ya baktım. Hâlâ damarlarımda akan delilikle heyecanlandım.

“Sence...”

“Hayır, Adelaida, geri dönecekler ve eğer bunu yaparlarsa, eşyalarını toplamak için gelecekler. O kadını duymadın mı? Eğer bir şeyleri kurtarmak istiyorsan, şimdi tam zamanı. O kadının

yarattığı dağınıklıkla, oraya girmiş olabileceğimizi fark etmesi ya da tahmin etmesi bile çok zor. Eğer fark ederse de, inan bana, en son aklına gelecek kişi sen olursun.”

Gerekçeleri mantıklı geldi. Koridora çıkıp delirmiş gibi her yana bakıp kontrol ettik. Santiago, elinde bir et doğrama bıçağı ve bir elbise askısı tutuyordu. Bıçağın ucuyla emniyet kilidini itti ve askıyla kapının mandalını oynattı. Kapı hiç zorlanmadan açıldı. Mobilyaların yarısı eksikti. Kıyafet çekmeceleri ve annemin kitapları altüst olmuş, benim eski yatak odama yığılmıştı. Patroniçe, hıncını çıkarırken her şeyi kırmıştı; bilgisayarımı, yemek masasını, klozeti, lavaboyu. Ampulleri de patlatmış ve bağırsakları nereye isterse ishalini oraya boşaltmıştı. Çok az şey annemin koyduğu ve yerleştirdiği şekilde duruyordu. Büyüdüğüm evde bira kutusu koleksiyonu ve evi saran bir kadın pedi ile bok kokusu vardı. Ev çöplük yığınının dönüşmüştü. Koyu renk bir plastik torba alıp Kitap Kulübü’nden kalan az sayıda kitabı ve sofra takımımızdan geriye kalan iki tabağı içine koydum. Annemin mezuniyet fotoğrafını ve Falcón pansiyonunda teyzemlerle çekilmiş iki fotoğrafı da torbaya yerleştirdim. Santiago, her ihtimale karşı kapıda kaldı. Bense o kadınların parçalayıp çalmadığı az sayıda eşyayı kurtarmak üzere içerideydim.

Elbise dolabımı açtım. İçinde tek bir bluz bile kalmamıştı. Ayakkabılığın altına gizlenmiş küçük kasayı açıp eve ait resmi belge ve dokümanları, pasaportumu ve annemin ölüm belgesini aldım. Çalışma masamda tek bir kâğıt bile kalmamıştı. Üzeri yarısı erimiş mumlarla doluydu ve ortadan kaybolan yazılarımın yerini kafası kopmuş aziz figürleri almıştı. O yuvanın medeni görünümünün yerinde yeller esiyordu. Tuvalet kokusu çok ağırdı, neredeyse havada ayrı bir katman oluşturmuştu. Bir yığın kolinin önünde durdum. Üzerlerine onlardan kimlerin faydalanacağını gösteren isimler damgalanmıştı: El Willy (Batalla Negro Primero Cephesi), Betzaida (Batalla Barrio Adentro Cephesi), Yusnavy Aguilar (Devrimci Kolektif La Piedrita)... Bunlar uydurulmuş isimler,

saçma ve anlamsız kelimelerdi, kimseye ait olmayan anglo-sakson kelime kırıntılarıydı, bu kırıntılardan elde ettikleriyle kendi yarattıkları uydurma saçmalıklardı. O kimliklerin kötü kurgulanmış bir oyundan ibaret olması da başka bir trajediydi. Birtakım zavallı insanlar. O zavallılara ne bir gram kahve verilecekti ne de o yiyecek kutularından bir paket pirinç. Onları kurtarmaya çalışan Devrim, o insanların iradelerini kırıyor ve onları etkisiz hâle getiriyordu. Gıda karşılığında onları rejimi korumak zorunda bırakıyordu. Bu yapılan hırsızlığa, Patroniçe'nin sakladığı ürünleri hayır adı altında karaborsada iki ya da üç katına satma şerefsizliği de ekleniyordu. Yağmalayan tek kişi olmadığımı bilmek içimi rahatlatmıştı. O çöp ve yağma imparatorluğunda, herkes birbirinden çaldığı için mutluydum.

Kitaplarıma ne yapmışlardı böyle? Çok fazla eksik vardı. *Los Hijos del Limo*'yu, *La casa Verde*'yi, *Aires de Familia*'yı, *Pregúntale a Polvo*'yu nereye götürmüşlerdi? Kısa süre sonra sorumun cevabını buldum; su borularının Eugenio Montejo ve Vicente Gerbasi tarafından yazılmış kitapların sayfalarıyla tıkandığını anlamak için banyoya gitmem yetmişti. İçimden, kırık dişimi yalayarak, sessizce tekrar ettim: *Şimdi sırası değil, Adelaida. Cesur ol.*

Ağlamak... Ağlamak diye adlandırılan şey, artık hiçbir işe yaramıyordu. Birkaç anımı topladığım torbaya baktım. Ana karakterlerinin ölümüyle süslenmiş fotoğraflar, kırık eşyalar vardı ve belki de bu yüzden sevilen anılar olmuşlardı. Artık içinde yaşadığımız dünya ıvır zıvır gibi görünüyor, kendimi bir zavallı gibi hissettiriyordu. Annem ve ben, bu dünyada o evle uyumlu olan tek sakinlerdik. Şimdi ikisi de ölmüştü, hem annem hem de ev. Ülke de ölmüştü. Elimde bir çöp torbasıyla ayakta dikilirken artık sadece ölü şeyleri sevebildiğimi farkettim. Var olmayan şeyleri.

Hiçbir şey söylemeden evden çıktık ve Peralta'nın dairesine döndüğümüzde de sessiz kalmaya devam ettik. Kurtardığım eşyalarımı torbadan çıkarırken Santiago, lavabonun altında bulduğu bir alet kutusuyla çıkageldi. Birkaç vida ve küçük, metal bir aletle kapıya iki emniyet kilidi daha ekledi.

“Bu kimseyi durdurmaz, fakat hiç yoktan iyidir. Eğer o kadınlar geri dönmezse, evini düzenlemek için oraya gider misin?” diye sordu tahtaya bir vida somunu daha takarken.

Birkaç saniye sessiz kaldıktan sonra, “Burada çok fazla kalmayı düşünmüyorum, on beş günden daha fazla kalmayacağım,” dedim.

“Bu felaketin içinde iki hafta daha mı dayanmayı düşünüyorsun?”

“Evet, dayanacağım,” diye cevap verdim kararlılıkla.

Zihnimi ele geçiren deliliğin sebebini tam olarak bilmiyordum: Huysuzluk mu, ne yapacağımı bilmemekten doğan korku mu yoksa Santiago’nun planlarıma dahil olma niyeti mi? Her ne ise fark etmezdi. Belki de üçü birden karartmıştı içimdeki heyecanı. Santiago, kapıya parça eklemeye devam ediyordu. Bir tornavidaıyla parçaları gevşetip sıkıyordu. İki metal aletle, kapıyı zorlamak isteyenlere engel olacak bir çubuk yerleştirmeyi başardı ve testereyle kenarlarına rötuş yaptı.

“Bu, caydırıcı olacak, fakat tam anlamıyla güvende olmanı sağlamaz. Buradan çıkman lazım.”

Dışarıda gaz ve gözyaşartıcı bombaların sesi yükseliyordu. Biber gazı kokusunu yeniden almaya başlamıştım. Alışıp alışmadığımı bilmiyordum fakat bende önceki günler kadar kusma isteği yaratmıyordu artık. Sokaktan gelen çığlıklar ise yoğunlaşarak artıyordu. Perdenin arkasına gizlenerek baktım. Kendilerini ahşap kalkanlarla koruyan bir grup çocuk, Ulusal Muhafızlar’ın kordonu önünde ilerlemeye çalışıyordu. O akşam daha da fazla kuvvet gelmişti, çok daha fazla. Gözyaşartıcı bombalar direniş gösterisi yapanların üzerine atılıyordu, hem de çok kısa bir mesafeden. Bir süre sonra Santiago da yanıma geldi.

“Yarın sabah gidiyorum ve senin de aynı şeyi yapman gerektiğini düşünüyorum.” Ses tonu çok garip, şimdiye dek duymadığım şekilde sertti.

“Bu gece, dünden daha da beter olacak,” dedim ona. “Ben odaya gidiyorum, olan biteni duymayacağım herhangi bir yere.”

Koridoru geçerken arkamda bıraktığım döküntü, bir nehrin çağıldayan sularına benziyordu. İçinde eşyalarımın olduğu siyah torbayı alıp yatağın üzerine koydum. Evin belgelerini zar zor okuyordum. Günişığı kaybolmaya başlıyordu, yine de bir mum bile yakmama stratejimden ödün vermedim. En azından o kadınların geri dönmeyeceklerinden emin olana kadar yakmayacaktım. Odanın içinde, karanlıkta durmuş, evime geri dönüp dönmek konusunda ne yapacağımı düşünüyordum. O kadınların geçici gidişlerinin sağladığı dinginlikten faydalanarak ne yapacağımı enine boyuna düşünüp, işlerin biraz durulmasını mı beklemeliydim? Fakat başka bir şey daha olmayacağının garantisini kim verebilirdi ki? Yeni haydutların gelmeyeceğini kim söyleyebilirdi? Birinin beni bir köşede boğazlamayacağının garantisini kim verebilirdi? Beni kaçırmayacaklarına, yeniden evime girmeyeceklerine dair kim söz verebilirdi? Ancak hiçbir değeri yokmuş gibi, öylece bırakamazdım evimi. 75 metre karelik, caddeye bakan ve önünde insanların birbirini öldürdüğü o ev, koca bir hayat boyunca verilmiş çabanın özetiydi. Annemin çabası; beni koleje göndermek, bir ev ve bir mezar satın almak için para biriktirmeyi başaran bir okul öğretmeninin çabaları vardı orada. Yaşadığımız trajedinin adı devrimdi ve yalnızca bizden değil, herkesten bir şeyler alıp götürmüştü. Düzen duygusunu, “gelecek” kavramını, suçla suçlu cezalandıran kanunun uygulanması arasındaki mantıklı bağı... Her şeyi çalmıştı! Hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Ve ben, tabancanın namlusundan çıkacak bir sonraki merminin bana isabet etmesini bekleyemezdim. Aurora Peralta’nın ölümünün bahanesiyle bir şeyler yapmalıyım. Yapabilirdim, neden olmasın, onu görmezden gelebilirdim. Bunu deneyebilirdim.

Son üç günde yaşananlardan sersemlemiş bir hâlde, odanın zeminine oturdum, gözlerimi kapattım ve silah patlamalarını saymaya başladım. Bir, iki, üç, dört. Bazen beş ya da altı kez arkaya duyduğum da oluyordu, sanki biri otomatik bir silahla ateş ediyor gibiydi. Patlamalar daha da yoğunlaşıyordu. Gaz bomba-

ları da aynı şekilde. Baskı, bir önceki günden çok daha kötüydü. Vatan Motosikletlileri, binalara saldırmaya başlamışlardı. Belirli bir hedefleri olmadan ateş ediyor, camları patlatıyorlardı. Askerlerle yüklenmiş konvoyların motor gürültüsü aralıksız bir şekilde duyulmaya devam ediyordu. Fakat daha da kötü bir şey oldu, çok daha kötü...

Bulunduğumuz binanın kapılarında dev bir gürültü duydum.

Perdelerin arkasına saklanarak balkondan aşağı baktım. Ulusal Muhafızlar'dan altı ya da yedi kişilik bir grup, tüfekleriyle binanın kapısına vuruyorlardı. "Açın, açın şu kapıyı! İçeride olduklarını biliyoruz ve onları çıkarmak için ne gerekiyorsa yapacağız!"

Arkamı dönüp Santiago'ya baktım, elinde alet çantası ve yüzünde korkusuz bir ifadeyle yatak odasının kapısına çıktı. Birkaç saniye durakladı, sonra hemen çenesiyle bana bir işaret yaptı. Mutfağın penceresine koştu. Oradan binanın otoparkına geçiş veren yan koridorlardan birini görebiliyordu. Aynı noktadan, gaz maskeli on muhafızın geçtiğini gördük. Komşular, evlerinin içinden çılgınlık atıyorlardı. Birinci katta bir şeyler oluyordu. Santiago için gelmiş olabilecekleri korkusuyla, bütün bunların neden yaşandığını anlayamadık.

"Burada kimse yok," dedi bir adam.

Sonra, "Hayır oğlum, kimse yok," dediğini duyduk başkalarının.

"Aç kapıyı, aşağılık herif, aç şu kapıyı hemen yoksa onu havaya uçururuz!" diye cevap verdi istihbarat servisi ajanlarından biri. Adamı, kamuflej pantolonu ve siyah yeleğinden tanımıştım. "Evinde bir sürü terörist saklıyorsun ve bu bir suç!"

Sonrasında yaşananlar tam bir skandal oldu. Pencereden bakınca, karşı koymak için havada tekmeler savuran bir kızın kafasını çekiştirdiklerini gördük. Ayak bileklerinden sürükleyip plastik bir copla döve döve iki dakika içinde etkisiz hâle getirdiler onu.

"Benim adım María Fernanda Pérez ve beni esir alıyorlar! Ben bir şey yapmadım! Benim adım María Fernanda Pérez ve beni

esir alıyorlar! Ben masumum. Ben bir şey yapmadım. Ben sadece protesto ediyordum! Benim adım María Fernanda Pérez ve beni esir alıyorlar! Beni götürüyorlar! Beni götürüyorlar!”

“Kes sesini, orospu! Terörist, kapa çeneni, yılan!” dedi asker, bir yandan da kızın karnını tekmeliyordu.

Kızın arkasından dört çocuk daha dışarı çıktı. Ulusal Muhafızlar’ın göstericileri etkisiz hâle getirmek için kullandığı bombalardan kurtulmak istediklerinde birinci kattaki komşu onlara kapısını açmıştı. Bütün çocukları kelepçelediler ve ite kaka götürdüler. Her direnme girişimlerinde yere düşürülüyor ve tekme yiyorlardı. Yukarı kattaki komşular bağırıp çağırıyorlardı.

“Bırakın onları!”

“Onlar sadece protesto ediyorlar!”

“Katiller! Pislik herifler!”

“Kayda al, kayda al, kayda al!”

En son dışarı çıkan, birinci kattaki Julián’dı. Elleri kelepçeli, sanki ölüm koridorundan geçiyor gibi ayaklarını sürüye sürüye yürüyordu. Onu geniş kenarlı bir sopayla döve döve götürüyorlardı. Üzerinde onu daha da kırılğan gösteren bermuda pantolonla bir tişört vardı. Ayakkabılarını giymesine bile fırsat vermemiş, yaka paça dışarı çıkarmışlardı.

“Sen de bir teröristsin, sen de. Seni hapse atacağız ve oradan yıllarca çıkmayacaksın, duydun mu?”

Julián’ı ve diğer çocukları, Ulusal Muhafızlar’ın demir parmaklıklı kamyonetine bindirdiler. Bunu herkesin gözü önünde yaptılar. Santiago ve ben, bakmamaya çalıştık. Hiçbir şey söylemedik. Hiç bağırmadık. Hilkat garibelerine benziyorduk. Hiçbir şey hissetmeyen, acı duymayan varlıklara dönüşmüştük. “Yarın hemen gidiyorum, Adelaida. Hemen yarın,” diye tekrar etti Santiago. Urdaneta yokuşunda kamyonetin gözden çıkmasını izledim. Duman bulutu içinde kaybolduğunu gördüm. Santiago’ya acele etmemesini söylemek istedim, eğer birkaç gün daha kalmaya ihtiyacı varsa kalabileceğini söylemek istedim ama arkamı döndüğümde oradan

gitmişti. Ana yatak odasına geri döndüm, bütün bunlardan saklanmak için belki de. O gün gördüğüm şeylerden ve bir önceki gün gördüklerimden ya da ondan önceki gördüklerimden, hepsinden saklanmak şimdi belki de. Başım ağrıyordu ve vücudum hırpalanmış gibiydi. Her gün, her saat tetikte olmak, insanın içindeki huzuru ve hissetme duyusunu söküp atıyordu. Bu durum, insanı normal olmayan şeyleri normal görmek zorunda bırakıyordu. O günlerde akıl sağlığı bir servet değerindeydi.

Bir önceki günden farklı olarak, odanın kapısını açık bıraktım. Santiago benden bir şey çalacak olsa bunu ilk gün yapmış olurdu zaten. Evden aldığım pasaportumu ve dokümanları tekrar gözden geçirdim. Yatağın üzerinde sıraya konmuş bir hâlde duran, geçmişten geriye kalan o gereksiz eşyalar içimde bir özlem uyandırdı. O kâğıtlar artık var olmayan, hayal ürünü bir evden geriye kalan son parçalardı. Gerçek dünya, uyguladığı anlamsız güçle ve felaket yaratma mantığıyla, sokakta dönüyordu. Hayat, bazılarımızın sessizlik içinde baktığı ve diğerlerinin hapse ya da ölüme götürüldüğü bir yere dönüşmüştü. Biz hayattaydık. Heykel gibi dikilen, fakat canlı varlıklardık.

Yere çömelip kollarımı bacaklarımın etrafına sardım. Bir yağmur gibi yağın kurşunların sesini duymamaya çalıştım. 38 yaşındaydım ve on yaşındaki bir çocuktan farklı hissetmiyordum. *Hay que noche tan preciosa. Es la noche de tu día. Todo lleno de alegría*, diye şarkı söylerdi o zamanlar annem bana. Bugün bana ne şarkı ne de ninni söyleyecek kimse yoktu. Kendimi gözetleniyor, dinleniyor gibi hissettim. Aklımı kaçırdığımı, gerçekte var olmayan insanlara süper güçler bahsettiğimi düşünmeye başladım. Sanki çetelerin, seslerin ve patlamaların dövme ve yaralama kabiliyeti varmış gibi geliyordu. Kumandan'ın, tişörtlere basılmış ya da şehrin duvarlarına asılmış gözlerinin beni gördüğünü hissediyordum. Alnımı dizlerime dayadım ve Tanrı'dan beni görünmez kılmasını diledim. Ne düşündüğümü ya da hissettiğimi kimsenin göremeyeceği bir pelerinin altına gizlemesini istedim.

Şimdiye dek yaptıklarım ve sonrasında yapmam gereken şeylerden beni uzaklaştıracak bir şey diledim. Ölmüştüm ve öldürmüştüm. Kaybolmuştum ve yağmalanmışım. Ayak sesleri duydum. Santiago'nun karanlıktaki silueti beni ürküttü. Korkuyla sıçradım yerimden. Kendimi kontrol edemedim titremeye başladım. Dizlerimin bağı çözüldü, nabzım çok hızlanmıştı. Gelenin ondan başkası olmadığını biliyordum ve yine de duyduğum dehşeti engelleyemiyordum. "Adelaida, sakın ol. Benim." Biliyordum, tabii ki o olduğunu biliyordum, fakat vücuduma söz geçiremiyordum. Tüm bedenimi buz gibi bir ter bastı ve titremeye başlayan şey kasılmalara dönüştü. Kalbim kontrolsüzce çarpıyor, göğsüm ağrıyordu ve nihayetinde nefes alış verişlerim tamamen düzensizleşmişti. İnlemeye başladım, sanki boğuluyormuşum gibi... Ve inledikçe daha da çok korkuya kapılıyordum. Ses çıkaramazdım. Ses çıkarmamalıydık...

Santiago beni omuzlarımdan ve diz altlarımdan tutup bir yumak gibi kucağına aldı, mutfığa kadar taşıdı. Gözyaşartıcı gazların kokusunun o kadar da yoğun olmadığı tek yer evin mutfığıydı. "Al bunu, bununla nefes al." Bana, içi ekmek kokan eski bir kâğıt torba verdi. "Ağızına ve burnuna yaklaştı. Nefes al, daha yavaş. Nefes al." İçimdeki sıkıntı gittikçe azalmaya başladı. Korku giderek azalırken, yeni bir çekinglilik ve utangaçlık duygusu yayıldı içime. Göğsümdeki acı dinerken ağrının yerini derin bir boşluk hissi aldı. Santiago hiç kıpırdamadan bana bakıyordu. Yan binanın ışıklarının parıltısı, şeker kamışı rengi, fırtınalı ve aynı zamanda da huzur veren gözlerini aydınlattı. Gözbebeklerinde bir nehir gördüm. İşaretparmağımı tekrar dudaklarıma götürdüm. "Şşşş. Şşşş. Şşşş." Sanki karşımda bir ayna varmış gibi o da benim hareketlerimi aynı şekilde tekrar etti. Baş başa vermiş iki insan, birbirine sessizliği öğütlüyordu. Santiago'ya dayandım, o da beni kör birine yön göstermeye çalircasına destekleyerek salona kadar taşıdı.

Sırtımı dikleştirip koltuğa oturunca akciğerlerimin açıldığını,

dolaşım sistemimin yeniden oksijenle dolduğunu ve beni tekrar aydınlığa çıkardığını hissettim. Santiago, parmaklarını saçlarımdan geçirdi. Salarımdan arasından sa diplerime ulaştı ve parmak uçlarıyla başıma bastırdı. Parmaklarıyla daireler çizerek boynumdan omuzlarıma kadar hafif bir basınç uyguluyordu. İşaretparmadığımı dudaklarımdan çektim ve kendimi huzurlu bir sakinliğin kollarına bıraktım. Sonuç olarak, ortak bir noktada buluşmuştuk, o da korkuydu. İki kişinin birbirine bakarken içinde bulundukları bu duygu, sığınılacak bir yer gibiydi. Bazen, bir başkasının gözlerinde kendini evinde hissetmek gibiydi. Bir başkasının korkularında yaşamak için o gözlerde kendini bulmak gibiydi. Gerçeğin sallanan zemininde bocalamamak için uzun bir süre birbirimize baktık. Varlığımızı doğrulamak istercesine birbirimizin yüzüne dokunduk. Hâlâ hayatta olduğumuzu ve nefes aldığımızı kanıtlamak ister gibi. lmek üzere olan o ülkede hâlâ hayattaydık ve birbirimize dokunabildiğimiz sürece yaşayacaktık. Korunmak için başımıza bir ağ rerken, aslında örümcek ağına hapsedilmiş sinekler olduğumuzu bir an için unutacaktık.

Uyandığımda gün çoktan doğmuştu. Santiago artık yoktu. Söz verdiği gibi, gitmişti. Bir daha onu asla görmedim.

Asla.

İspanyol Kadının Kızı

Temsilci çok formal bir adamdı. Dosdoğru konuşuyor ve benim o belgeleri neden istediğimi çok da umursamıyor gibi görünüyordu. Aurora Peralta'nın adına çıkarılan kimlik belgeleri ve pasaport, tam tamına 600 avroya mal olacaktı. "Şartlar farklı olsaydı, daha uygun bir maliyet sunabilirdim. Fakat işlerin hızlı yürümesini istiyorsan bunun bir bedeli var," dedi adam. Ona bir kahve teklif ettim, başıyla reddetti. Bakışlarını verdiğim evraklardan ayırmadan, vesikalık fotoğrafları ve Aurora Peralta'nın beyaz bir kâğıda atılmış ıslak imzasını inceledi. İmzayı onun kendi belgelerinden kopyalamıştım. Birkaç günlük çalışmanın sonucunda hâlâ falsolu olsa da iş görüyordu.

"İçecek bir şeyler istemediğinize emin misiniz?" Adam tekrar reddetti. Buluşmak için sözleştiğimiz kafeteryanın vitrininde, içi boş bir çikolata kutusu haricinde pek bir şey yoktu. Ne süt vardı ne de tart. Üzerinde, Vatan Çocukları'nın Küba'dan getirip kısa süre sonra sürümden kaldırdıkları Copelia dondurmasının amblemi olan bir buzdolabının içinde sadece sinekler ve gazlı içecekler vardı. Endişelerimi örtbas etmek istercesine bir şişe maden suyu siparişi verdim. Temsilciyse küçük bir defter çıkarıp gizli saklı bir şeyler not etti. Sonra defteri kapatıp ortaya koydu.

"Tualete gidip bunun içine iki yüz avro koy," dedi kısık bir sesle, bir yandan da çenesiyle defteri işaret ediyordu. "Sokakta vedalaşırken bana defteri geri verirsin."

Talimatları yerine getirdim. Lavaboların olduğu kata çıktım. Orada benden başka kimsenin bulunmadığından emin olduğumda, çıkışa en yakın kabine girdim. Çişimi yaparken, dört tane elli avroluk kâğıt parayı katlayıp kareli defterin arasına sıkıştırdım. Defteri çantama koydum, ellerimi yıkayıp emin adımlarla dışarı çıktım. Kafeteryadan ayrılınca defteri temsilciye verdim. O saatlerde yayalar ve gelip geçenlerle dolu Devrim Meydanı'nın ortasında birbirimize veda ettik. Ertesi gün aynı saatte yine görüşecektik, fakat bu sefer Tarih Akademisi'nin avlusunda.

Ayakta, annemin beni pazar günleri götürdüğü meydanın karşısında durunca, içimi o her zamanki his kapladı. Bir ülkeden ziyade, üzeri süslenmiş bir pastada yaşıyor gibiydim. Bu tür yiyeceklerin çok uzun süre dayanmadığını düşünürsek, benim de bir ayağım çukurdaydı sanki. Harap olmuş katedrali ve giriş kapısını gördüm. Tuzlu kraker dokusundaki ön cephesi boylu boyunca yükseliyordu. Herkesi kendine hayran bırakan korkuluk duvarlarına baktım. Çan kulesiyle süslenmiş sıva kaplı duvarı insanın ruhunda bir amaç, bir arzu uyandırıyordu. Orada olmak, hayaletlerin arasında yürümeye benziyordu. O mekânın etrafını saran her şeyin ismi değişmiş ya da yok olmuştu. Hâlâ ayakta duran birkaç yüz yıllık ağaçlar, zamanla ulusa yüklenen gerginlikten daha fazlasını yaşamış olan bu ülkeden daha uzun ömürlü ve dayanıklı görünüyorlardı. Üzerlerinde XIX. yüzyıl Cumhuriyetçi Ordusu'nun nöbetçi asker üniforması olan bir grup asker, Kurtarıcı' heykeline saygı duruşunda bulunuyordu. Vatan Çocukları, o gün 195. yıldönümü kutlanan Kurtuluş Savaşı'nın daha epik bir versiyonunu sahneliyorlardı. Üzerlerindeki ham kumaştan kıyafetler, üniformadan çok kostüme benziyordu. Çuvaldan bozma kıyafetleri ve güneşin altında gösterişsizce açığa çıkan samur kürkleriyle onları ciddiyete bürünmüş palyaçolar gibi gösteriyordu.

* Venezuela'nın millî kahramanı ve kurtarıcısı Simón Bolívar'ın heykeli. (ç.n.)

Vaizlerin ve evanjeliklerin arasından ilerledim. Kırmızı tişört-lü ve görevleri Ebedi Kumandan'ın –ölümünden sonra ona böyle hitap etmeye başlamışlardı– kahramanlıklarını megafonlarla duyurmak olan bir grup insanın toplandığı mekân olan Esquina Caliente'den yukarı çıktım. Herkes, rejimin sekizinci bir yıldız eklediği ulusal bayrağın yeni hâlini taşıyordu. Bu versiyon, kurtarılmış bir ilçeden esinlenilerek icat edilmişti. Yardımcılarının kalabalığının yanında, Kurtarıcı Simón Bolívar'ın –belki de fırtına gibi bir lider olduğu için ona böyle hitap ediyorduk– iki dev poster, militarist ve kasvetli bir görüntü yaratıyordu. Bunlar yeni posterlerdi, neredeyse baskıdan yeni çıkarılmışlardı. O portreler, hepimizin birlikte büyüdüğü o bağımsızlık kahramanının tarihi profilini değiştirmek için devrimin tüm devlet dairelerine dağıtıp astığı yeni versiyonun bir parçasını oluşturuyordu. Fotoğraftaki görünüşü, o güne kadar aşına olduğumuz fiziksel özelliklerine kıyasla bazı değişiklikler gösteriyordu. Bolívar –yani Kurtarıcı– çok daha esmerdi ve kimsenin onu bir XIX. yüzyıl beyaz tenli kriosuna benzetemeyeceği özelliklere sahipti. Devrim Kuvvetleri'nin, Halk kahramanından kalanların siyasi bir merasimden çok ölüye duyulan bir hayranlıkla, Ulusal Anıt Mezar'dan çıkarılması ve genetik analiz yapılması için verilen emir, Ulusun Babası'nın DNA'sına yeni bir melez köken eklemiş gibi görünüyordu. Artık Negro Primero'dan çok VII. Fernando'ya karşı ayaklanan İspanyollar'ın çocuğuna benziyordu. Vatan Çocukları'nın geçmişlerine yaptıkları plastik cerrahi, bir alay konusuydu; halk kahramanının yüzünde egzotik ve abartılı bir gülümseme vardı. Heykelin estetik cerrahî bir ayyaş olmalıydı.

Her şeyi arkamda bırakmak üzere olduğuma emin bir şekilde Urdaneta Caddesi'ne kadar yürüdüm. Değersizlik ve korkuyla karışık bir his beni o ülkeden uzaklaştırıyordu, *Sótano y Tala*'nın Thomas Bernhard'ı gibi, doğduğum yerden nefret etmeye başladım. Ben Viyanada değil, bir *kaosun* ortasında yaşıyorum.

Ay, garabí!

İspanyol pasaportu çıkarmak için randevu almak tahmin ettiğimden daha kolay olmuştu. Aurora Peralta kimliğine bürünme işlemi artık başlamıştı ve ilk aşamayı başarıyla geçtiğimi söyleyebilirdim. Onun, bana üç beden büyük kıyafetlerini giyerek İspanyol Konsolosluğu'na gittim. Benim bütün kıyafetlerim, işgal edilen evimdeki dolaplarda kalmıştı. 42 beden pantolonlar ve elbiseler dışında üzerime giyecek hiçbir şeyim yoktu. Vaktinden önce grilere bürünmüş yaşlı kadın görünümüne alışmam günlerimi aldı. Saatlerce aynanın karşısında durup, görüntümün ortaya koyduğu küçük felaketin üzerinde çalışıyordum. Hiçbir ilerleme kaydetmediğim telkin rutinleriyle zaman harcıyordum. Biyometrik pasaport fotoğrafı için konsolosluğun küçük dijital kamerasının karşısına geçtiğimde, gülümsemekle onun kimliğini ortaya koyan bir görünüm takınmak arasında gidip geldim. Sonunda, konsolosluk ofisinin kapısında ellerimin arasında tuttuğum o anlamsız dokümanın üzerine mutsuz ve aldatılmış bir yüz ifadesi basılmıştı.

Avrupa Birliği ve İspanya kelimelerinin altın harflerle damgalandığı defteri açtığımda, karşıma işe yarar bir fotoğrafımla aslında başkasına ait olan bir isim çıktı: Aurora Peralta. Yüzüme kıyasla, ait olmadığım bir yaşıyordum ve ait olmadığım bir ülkenin vatandaşıydım. Başkasına ait talihsizlikler ve neşelerle dolu bir geçmişi sahiplenmiştim. Belki de şüphe götürmeyen şey bu sahiplenme duygusuydu. Aurora Peralta'nın, kimsenin hakkında bir şey bilmediği, benimse bir an önce içine dalmak zorunda olduğum bir hayattı. Onları ülkeden çıkaracak olan belgelerini almak üzere bekleyen İspanyol çocuklardan ve torunlardan oluşan uzun bir kuyrukta dururken, çaresiz insanların mutluluğu vardı yüzümde. Ben o kadın değildim, olamazdım da. Fakat, *kılıçla duvar arasında kalırsak, her zaman kılıcı seçeriz*, diyordu Arjantinli bir yazar olan Leila Guerriero. O pasaport benim kılıcımdı, kötü yoldan elde edilmiş bir kazançtı. O pasaportu ölmüş birinden çaldığım bile söylenebilirdi.

Şimdi pişman olmanın sırası değil, dedim kendime. Olan olmuştu. Bense yaşamak, hayatta kalmak zorundaydım. İşleme henüz geçen pasaporttaki fotoğrafıma tekrar baktım. Kendime hâkim olmaya çalışsam da midem zaptedilmez şekilde bulanıyordu. Bana ait olmayan bir isimle ve benim olmayan kıyafetler içinde, günlerdir, hatta yıllardır içimde tuttuğum tüm öfkeyi kaldırıma kustum. Bu yaparak oradan geçen iki kadının da midesini kaldırmış oldum.

Aurora Peralta Veiga, İspanyol kadının gerçek kızı... Ölümüyle yeniden doğmamı sağlayan kadın.

Santiago'nun gidişyle her şey daha da kötüleşti. Patroniçe ve müritleri, yanlarında destekle geri döndüler. On kişilik bir grup olan kadınların her biri renkli taytlar giyiyordu. Herkesin aklıktan öldüğü bir ülkeye göre absürt bir şişmanlıkları vardı. İçlerinden beş kişi zemin kattaki boş daireleri işgal ettiler. Orası Batalla de Mujeres Libertadores Cephesi'nin ana merkeziydi artık. En azından plastik bir bantla yapıştırdıkları afişte öyle olduğu yazıyordu. Patroniçe'nin direkt hizmetinde beş kadın daha kaldı. Bir depoya dönüştürdükleri eski evimde, terliklerini şaplata şaplata eşya taşıyorlardı. Patroniçe, kendisinin işlerini mahvetmeye çalışan o belalı adama karşı savaşı kazanmış olmalıydı; çünkü karaborsadan tanzim edilmiş olan gıdalarla şimdi işleri daha da hareketlenmiş gibi görünüyordu. Patroniçe için işlerin yolunda gittiğine şüphe yoktu, çünkü o daireye sürekli insanlar girip çıkıyordu. Yiyecek çantaları ve paketler getiriyor, içi tuvalet kâğıtlarıyla dolu devasa kasalar taşıyorlardı. Bir ürünün yokluğunda hemen onlar devreye giriyorlardı ve tabii ki, ülkede hüküm süren kıtlıktan dolayı yarısı boş olan rafları doldurmak için bu ürünleri devrimin yarattığı halk pazarlarındaki değerlerinin iki veya üç katına satmaları bekleniyordu. Patroniçe ve müritleri olan kadınlar, zincirin orta noktasıydılar, karaborsadaki malların istifçileriydiler. Vatan Çocukları'nın adına insanlara ve ailelere verilecek o ürünlerin çoğu, paraları olmasa bile ödemeyi yapmak isteyenlere gerçek değerlerinin beş ya da altı katına satılıyordu.

Bunu anlamam birkaç günümü aldı. Patroniçe, bizim binamızı seçmişti çünkü devrimcilerin pazar bölgelerine yakın bir konumdaydı ve aynı zamanda da, Vatan Çocukları izin vermediği için çok ürün ulaşmayan diğer iş yerlerine de oldukça yakındı. Patroniçe ve müritlerinin müşteri ağlarını ördükleri mekân da orasıydı zaten. O müşteriler, daha çok, kıtlık çeken müşterilerdi ve Devrim'in bir parçası olmadıkları için Patroniçe'deki ürünler kendilerine ulaşmıyordu. Kendisini sosyalist olarak adlandıran bir devletin başı olan, kendi ruhuna ters işleyen bir sisteme ve Devrim liderlerinin kapitalizm olarak gösterdiği spekülasyon yasalarına sahip bir şirket. Yaptıklarına bakınca, sonuç onlar için idealdi.

Patroniçe ve onun yanındakiler, o gasp edilmiş dairede çok nadiren uyuyorlardı, çünkü orayı yine gasp edilmiş ürünlerini depoladıkları bir alan olarak kullanıyorlardı. Onlar bunu bir erdem ve yeniden dağıtım çarkı gibi düşünüyorlardı. Onların gece saatlerindeki yoklukları bana az da olsa huzur veriyordu. Bütün işlerimi akşam saat ondan sonra yapmaya alışmıştım. Bir hayalet gibi yaşıyordum, yarı karanlıkta. Ayrıca, silah seslerine ve neredeyse üç haftadan beri sokağı kaplayan biber gazına da alışmaya başlamıştım.

Komşular, Patroniçe ve yanındakileri dışarı atmaya çalıştılsa da başaramadılar. Bir nedeni de sürekli arkalarında daha fazla adam olduğunu söyleyip durmalarındandı. Çatı katında oturan Gloria, en acil eylemleri organize etmekte başı çekiyordu. Kapı kapı dolaşıp komşuları ortak bir savunma stratejisi planlamak için örgütlemeye çalışıyordu. Aurora Peralta'nın zilini de iki kez çaldı. Karanlığın içinde sessizce, bir mezar taşı gibi, hareketsiz kalıp ses çıkarmadan öylece duruyordum. Böylece Gloria başka kata gidiyordu. Gloria'nın, Aurora Peralta'nın evine ne olduğunu bulmak için bir plan yaptığını biliyordum zaten, çünkü İspanyol kadının son adresinin neresi olduğunu komşulara birkaç kez sorduğunu duydum, hatta benimkini bile sormuştu. Her zamanki gibi, kimse bir cevap verecek durumda değildi. Zaten verecek bir cevapları da yoktu ya da bilmek istemiyorlardı.

Sonraki iki hafta boyunca, şiddet ve kaos dayanılmaz oldu. Direnişte ya da hükümetin safında kimlerin yer aldığı kesin olarak bilinmiyordu. Vatan Çocukları'nın stratejisi de buydu işte: Kafa karıştırmak. Genel bir Apocalipsis' duygusuna, her evin tahammül edebileceği ağırlıkta bir cehennem azabı ekleniyordu. Tabii eğer tahammül etmek mümkünse...

O duvarların arasına kapanmış hâlde, kendimi dönmek zorunda kaldığım kadının biyografisini öğrenmeye ve çözmeye adanmıştım. İlk yaptığım şey, annesinin fotoğraf albümleriyle mektuplarını gözden geçirdikten sonra cep telefonunu şarj etmek oldu. Cihaz açılınca ekranında üç mesaj uyarısı görüldü. Hepsi de Aurora Peralta'nın günlerdir okumaya vakti bulamadığı, María José'ninse ısrarla göndermeyi sürdürdüğü elektronik posta ve mesajlardı. Yazı karakterleri son derece koyuydu; henüz kimse üzerlerine tıklamamıştı. Mesajları bir an önce cevaplamak için kolları sıvadım. Ona günlerdir iletişim sağlayamamamın nedeninin yaşanan aksaklıklardan, elektrik kesintilerinden ve internet hizmetinin sabote edilmesinden kaynaklandığını söyledim. Cevabı hemen geldi. “Ne zaman geliyorsun?”

“Pasaportum hazır olur olmaz,” diye yazdım. Aurora Peralta'nın sade yazım şekline bakılacak olursa bu cevap yeterli olmuştu.

Bilgisayarı, hiçbir şifre ya da kodla kişiselleştirilmediği için bütün bilgilerine kolaylıkla eriştim. Banka hesaplarına ve elektronik postalarına odaklandım. İlk olarak avro hesabına ait elektronik imzasının doğru olduğunu kontrol ettim. Aurora Peralta, defterine dört şifreyle beraber başka bilgileri de not etmişti: e-posta şifreleri, elektronik adresler, telefon numaraları, fiziksel adresler. Dört haneli şifre hâlâ çalışıyordu. Cep telefonu aktive olunca bankanın gönderdiği güvenlik koduyla –annesini Julia Peralta müşterek kart hamili olarak görünüyor olsa da– Aurora adına çıkarılmış kredi

* Mitolojide değişik anlamlar taşısa da hikâyede vermek istediği anlam “kıyamet”tir. (ç.n.)

kartına küçük miktarda birkaç transfer yapmayı başardım. Bunu, her şeyin tıkırında gittiğinden emin olmak için yaptım.

İkinci kısım çok daha karmaşıktı. Aurora Peralta'nın İspanyol ailesiyle olan ilişkisini yeniden kurmam gerekiyordu. Mesaj kutusunda yalnızca kuzeni María José Rodríguez Peralta'dan gelen postaları buldum. Toplu fotoğraflarda kuzeninin hangisi olduğunu belirlemekte zorlandım, sanırım zaten birbirini tanıyan insanların fotoğraflarda kimin kim olduğunu belirtmesine gerek kalmadığı için isimler tek tek yazılmamıştı. María José, hakkında titizlikle bilgi topladığım Paquita'nın kızıydı. Bugün yaşasaydı 81 yaşında olacaktı ve kendi kızının Aurora'ya yazdığına göre, onu ülkeden çıkmaya teşvik eden ilk kişiydi.

Julia Peralta'nın 1974'te şehre vardıktan sonra yazdığı tüm mektuplar, Fabián'ın tek kız kardeşi olan Paquita'ya postalanmıştı. Erkek kardeşinin ölümünden sonra okyanusu geçmesi için Julia'yı cesaretlendiren o olmuştu. Tüm mektupları açıp okuduktan sonra, yazışmaların daha da yoğunlaştığını farkettim. En azından ilk sekiz sene boyunca böyle olmuştu. Sonrasında mektupların içeriği daha da azalmış, ama o yılların 6.800 pesetasına denk gelen aylık 500 bolivarlık posta havalesi hiç aksamamıştı. Julia Peralta ayda bir kere, yaşanan olayları uzun ve detaylı bir şekilde yazıyordu. Bu tür yazışmaları haftalık mektuplar, daha basit notlar takip ediyordu. Paquita, yazdığı mektuplarda küçük Aurora'nın gelişimiyle ilgili konulara yoğunlaşıyor ve bir yaz kendisini ziyaret etmeleri için ısrar ediyordu. *Çok işin olduğunu biliyorum, fakat Aurora'yı buraya yollayabilirsin. Onu özliyoruz ve María José ile Aurora'nın birlikte vakit geçirmesi güzel olurdu, ne de olsa aralarında çok az yaş farkı var*, diye yazıyordu Paquita.

Görebildiğim kadarıyla, Peralta'lar bir keresinde onun gidişinin ardından İspanya'ya seyahat etmişlerdi. 1983 yılıydı, anılarım hâlâ o günkü gibi tazeydi. Julia Peralta'nın gelişme gösteren adaptasyonu bir dönüşüm gerçekleştirdi. Üniversite öğrencilerinin yurdunda aşçılıkla başlayıp, kendine ait küçük bir restoranı işlet-

meye kadar gitti. Mekânın adı Casa Peralta ydı. İlginç bir yerdi, tıpkı başlangıçta açılan tüm o göçmen barları gibi. Aslında restorandı fakat belli durumlarda bir kafe ya da bara dönülebiliyordu. Bütün şarap kadehleri ve hatta gazlı içeceklerle, Julia Peralta'nın küçük aperitif kanepelerin eşlik ettiğini hatırlıyorum. Şehir merkezindeki Galiçyalılar, Endülüslər ve Portekizliler önünde sonunda günü orada bitiriyorlardı. İtalyanlar da öyle. Ahtapot, tavada yumurta, et sulu pilav ve *paella** gibi yiyeceklerin servis edildiği restoranda porsiyonlar cömertti. Oraya neredeyse her gün gelen insanların midesini dolduran ve melankolilerini gideren bir menüleri vardı. Zamanla, Julia Peralta, menüsüne krio mutfağından lezzetleri de dahil etti: etli, peynirli ve mısırlı kızarmış börekler ya da krio mutfağına bir yardımcıyı işe aldıktan sonra servise sunmaya başladığı *arepa*'lar. Mekân, yakın çevredeki bakanlıkların çalışanları arasında bir efsaneye dönüşmüştü.

Galiçyalı Julia –insanlar ona böyle sesleniyordu– Bayan Julia olmuştu. İş ve dört ocağın başında saatler boyunca tam gaz çalışması sayesinde kendini yeniden keşfedebilen, kendi ayakları üzerinde durabilen ve okyanusun diğer tarafındaki ailesini geçindirebilen bir kadına dönüşmüştü. Hatırladığım kadarıyla Casa Peralta, uzun yıllar boyunca çok iyi iş yaptı. Meşhur sosları, Julia'nın daha fazla sorumluluk almasını sağladı. Vaftiz sakramentlerinde sunulan menülerle başlayıp, sosyal demokratların kutsal seçimlerinde servis ettikleri deniz mahsullü pilavlar ve *paella*'ları hazırlamaya varan bir gelişim gösterdi. Seçimi üst üste üç kez kazanan demokratlar, onun kısa sürede ünlenmesine yardımcı olmuştu.

Zaman içinde Julia, dikkate değer bir başarı elde etti. Basının kendisiyle yaptığı bir röportajı çerçeveletip restoranının yemek alanına astırdı. Fotoğrafta, “Adeco'lar için yemek pişiren Galiçya-

* İspanya'nın meşhur tavuklu, deniz ürünli ve tavşanlı pilavı.

† Venezuela'da bulunan *Accion Democrática* partisinin sempatizanlarına verilen isim. Bu partinin iktidar olduğu dönemde ülkenin ekonomik durumu yapılan yolsuzluklar nedeniyle çok kötü bir duruma geldiğinden zamanla bu isim bir aşağılama ifadesi olarak kullanılmaya başlanmıştır. (ç.n.)

lı” başlığının altında, mutfağında gülümserken görölüyordu. Ade-
co tanımlamasına gelince: O zamanlar merkez sol politikacılara
bu şekilde hitap ediliyordu. Evrensel oyu, ücretsiz temel eğitimi
ve petrolün ulusallaştırılmasını yürürlükten geçiren ilk politika-
cılardı. Hıristiyan demokratlarla birlikte iktidarı yöneten sosyal
demokrasi, iki darbe girişimiyle birlikte yok olmuştu. Bu darbeler
sonucunda Kumandan’ın politik kariyerine ve Vatan Çocukları
hareketine bir kapı açılmıştı. Fakat bu, tabii ki başka bir hikâyey-
di. Julia, ne eksik ne fazla, artık var olmayan bir ülkenin demokra-
si bayramları için yemek pişiren bir kadındı.

Annem, pazar günleri Casa Peralta’ya gidip yemek yemeyi çok
severdi. Ona “nezih” bir yer olarak görünüyordu ki bu da Adelaida
Falcón’un, iyi lezzet ve dekorla ilgili konularda garanti olarak kul-
landığı bir sıfattı. Oraya gidişlerimizden Las Palmas doğumlu Bay
Antonio’yu hatırlıyorum, annemle olan konuşmalarını dinlemek
çok hoşuma giderdi. Ellili yaşlarına gelmişti. Ellili yılların sonu-
na doğru, Sabana Grande Bulvarı’nda ilk kitapçısını açmak için,
bölgedeki gazete bayilerine beyzbol kartları ve bilimsel yayınların
girizgâhlarını satarak çok ter dökmesi gerekmişti.

Bulanık anılarımdan bir diğeri de Aurora Peralta ile ilgiliydi.
Bar tezgâhında resim yapan çirkin bir kızdı ve yıllar geçtikçe aile
işletmesinde yerini almıştı. Önce bardakları parlatıyor, sonra pas-
taları çıkarıyor, tatlıları servis edip içecekleri hazırlıyordu. 16 ya-
şına geldiğinde, barın arkasına geçip kasayla ilgilenmeye, haftalık
sebze ve et siparişlerini teslim almaya başlamıştı. Bana her zaman
hüzünlü bir kadın gibi görünmüştü. Onda, yıllarca sadece çalışıp
didinen annesinin fedakârlığı yoktu fakat büyüdüğü ülkenin ge-
lişigüzelliğini ve kaosunu özümsemeyi de başaramamıştı. Öyle ya
da böyle, Aurora Peralta kendi hayattan kopmuşluğunun dikenli
tellerine takılmış gibi görünüyordu.

Hayat hikâyesi boşluklarla ve tamamlanmamış bölümlerle
doluydu. Belki de bu yüzden, kendimi onun yerine koymaya
çalışmam bana daha baştan kaybedilmiş bir savaş gibi görün-

yordu. Aurora Peralta olmak, benim olduğum kadına bir cenezetöreni yapmak gibiydi: Artık 38 değil, 47 yaşımda olacağımın farkına varmak, ki bu da beni ölüme daha da yaklaştırıyordu. Turizm, Otelcilik ve Gastronomi alanında yüksek öğrenim gördüğüm bir hayatım olduğunu ve edebi basın konusunda uzman bir filolog olmadığımı anlamak. Bu, bulunduğum sınıf içinde bir tür gerilemeydi. Annemin adının Adelaida değil de Julia olduğunu tekrar etmek bir ihanet gibiydi. O İspanyol ailenin kadınlarına kendimi tanıtırken hangi yüzle çıkacaktım karşılarına? María José, yola çıkışımı öne almam için ısrar edip durdu ve Madrid’de kendime bir yer bulana kadar da onun evinde kalmam konusunda hiçbir itiraz kabul etmedi. Annesi Paquita, uzun süredir tanışmayı beklediği yeğeniyle karşılaşma olasılığından dolayı heyecan duyuyordu. Kendimi cesaretlendirmek için, Aurora Peralta’nın onca yıl İspanya’ya hiç seyahat etmemiş olmasının, kendi fiziksel özelliklerim ve yer yurt bilmeyişimi örtbas edeceğine inandım. Hatta isimleri ve mekânları hatırlamayışımın bile anlayışla karşılanacağını düşündüm.

Çaldığım hatıralar, hızlıca öğrenilmiş ve zorla ezberlenmiş anılarsa hepsinden çok dert oluyordu içime. Sonunda bir çorba olacaklardı. Hata yapma olasılığı çok yüksekti. Başkası olmak, bir detayı daha beraberinde getiriyordu: Ortadan kayboluşumun hikâyesini oluşturmak. Kendi posta hesabıma, çalıştığım yayınevinden mesajlar gelmeye devam ediyordu. Başlarda, bunlar sadece nasıl olduğumu sordukları, yeni bir yazı yazacak gücü kendimde bulup bulmadığımla ilgili mesajlardı. Kitap yazmanın ve satmanın, ekmek bile bulunamayan bir ülkede çok olağandışı ve yıkıcı bir görev olduğu gerçeği benim lehimeydi. Ancak, haftalar geçtikçe ve benim sessizliğim nedeniyle, editörüm nerede olduğumun bilinmemesi sebebiyle endişelendiklerini yazıyordu. Buna da cevap vermeyince sessizliğimi bir kabalık olarak görüp görmemek konusunu açtığı iki e-posta daha yazmıştı. Ortadan kayboluşumun çok fazla açıklama içermemesi gerektiğini düşündüm; ülkeden bir süreliğine

gitme kararı aldığımı yazdığım kısa bir e-posta yolladım. Adelaida Falcón'un ülkesel ve hatta kişisel sorunları bu karara yeterli sebebi yaratmıştı ve bana göre fazlasıyla ikna ediciydi.

Temsilci, bana ihtiyacım olan sahte belgeleri verdiğinde sakinleşmeye başladım. Her şey hazır olduğunda, Madrid'e internetten bir uçak bileti aldım. Ülkeyi yerle bir eden protestolar ve kaosu kontrol edemeyen beceriksiz hükümet yüzünden yurtdışı uçuşlarında ciddi bir azalma olmasaydı aynı hafta yola çıkabilirdim. Bileti satın almak için Aurora Peralta'nın kredi kartını kullandım. Korkuyordum, çünkü hesapta oldukça yüklü bir miktar vardı. Satın alma işleminin sorunsuz bir şekilde gerçekleştiğini görünce, karşılayabileceğim harcamaları not etmeye karar verdim. Para varsa her şey daha kolay ve hızlı oluyordu. Paraya sahip olmak, gerçekten de, parayı arzulayan kişiler için sizi çok cazip kılıyordu; fakat sahip olmamak çok daha kötüydü. Çoğunluk da bu şekilde yaşıyordu. Alt sınıfla denkleştirilen, devrimin çalıp çırpıtığı profesyonel orta sınıfta büyümüş olan bizlerde, kimsenin bağışıklık kazanmadığı bir ruhsuzluk yaratarak yeni bir kıtlık şekli başlattı. Bu durum, benim kendi savunmamda, oldukça elle tutulur bir örnek oldu.

Yalnızlıklarını Unutmak İçin Süpürge Yapan Kadınlar

Mezar yazıtına ait çiçekleri ve sekiz harfi çalmışlardı. Annem, Adelaida Falcón'un mezarından *şad olsun* sözünün tamamını araklamışlardı. *Ruhu* sözcüğü ise kimsenin üstlenmeyeceği bir borç gibi kalmıştı. Onun doğduğu şehir, benimse arada bir gidip gelerek büyüdüğüm kasabanın ünsüz harfleri eksikti. Tek tek sökmüşlerdi. Geriye silik, bazıları kırılıp çatlamış harfler kalmıştı. Örneğin, Clara ve Amelia teyzelerimin mezar taşının üzerindeki Falcón soyadının hâlâ düzeltmeye çalıştıkları f harfi gibi. Onlar isimlerini kaybeden kadınlardı. Ölümün kıyısında olan bir dünyanın kraliçeleri. Onlar ve biz, Falcónlar. O sabah, beyaz karanfillerden ve küçük papatyalardan oluşan bir buketle mezarlığa gittim. Karanfiller annem içindi. Çiçekler, duyduğum utancın yoğunluğundan kurumasın diye başka bir mezarın üzerindeki boş vazoyu almak zorunda kaldım. Annemin ölümünün üzerinden neredeyse bir ay geçmişti ve ben, her ne kadar artık eski ben değilsem de onun karşısında kendim olmak istedim. Ona, onu ne kadar çok sevdiğimi söylemek istedim. Ölüler için bir şey ifade etmese de bunu yapmak istedim. Ben de annem gibi bir ölüydüm. O toprağın altında, bense yeryüzünde. O gün katıldığım ikimizin cenazesiydi. Onun ölümünün gerçekliğine kendimi inandırmak ve benim ölümümü de her şeyi savurup götüren rüzgâra fısıldamak için.

Mezarının karşısında ne kadar süre geçirdiğimi bilmiyorum, fakat bu bizim en uzun sohbetimiz oldu. Artık rüzgârın alıp götüreceği kelime kalmamış olsa ve artık hiçbirinin bir anlamı yoksa da o gün, dünyanın o kısmında birbirimize en yakın olabileceğimiz yerdeydik. Bizim dünyamız, anne, Montejo'nun şiirindeki dünya gibi, bizi birbirimize yakınlaştırmak için dönmedi. Hayır, anne. Bizimki tersine döndü; bizim için değil, başkaları için döndü. Yaşayanları ve ölenleri aynı tarafta bir araya getirene dek sıkıştırdı. Evden, evimizden geriye hiçbir şey kalmadı; en azından ben kaldığını söyleyemem, anne. Bilirsin, başka şeyler de değişti. Artık senin soyadını taşımıyorum ve kısa zaman sonra buradan gideceğim. Sana bunu söylemek için geldim. Bunu anlamayı beklemiyorum, sadece beni dinlemeni istiyorum. Beni duyabiliyor musun? Orada mısın, anne? Zaten ortada olan şeyleri sana söylemeye geldim, ama değillerdi. Değiller. Babamın ölmesinin benim için hiç önemi olmadığını söylemeye geldim. Ölümler için yemek pişirilir, dans edilir, etraflarında şenlik olur. Onlara motosikletli haydutlar ya da güneşte kavrulmuş dullar eşlik eder. Bir süre sonra sırf kötülüğüne ya da ilgisizlikten unutulurlar. Ama bizim hikâyemiz başka, öyle değil mi? Zaten hep ölü olan bir insanı unutamayız. Bizim krallığımızda asla hayaletler olmadı, çünkü birini beklemedik. En azından ben hiç beklemedim ve sanırım, anne, sen de beklemedin. Artık bir anlamı olmasa da sana bizim dünyamızı her şeye tercih ettiğimi söylemek istiyorum. Öyle ki, birinin bunu değiştirebileceği fikrinden nefret ediyordum. Seninle aramıza kimse giremezdi. Bu yüzden senin adına sahip olmak bana yetiyordu. İçine sığabildiğim tek sağlam evdi benim için. Senin gibi anılmak, Adelaida Falcón, kendimi korumaya almanın bir yoluydu... Kabalıktan, cahillikten ve aptallıktan korunmamın bir yolu.

* Yazar, Venezuelalı şair/yazar Eugenio Montejo'nun "Dünya Bizi Birbirimize Yaklaştırmak İçin Döndü" adlı şiirine atıfta bulunmuştur. (ç.n.)

Küçükken, senin güzel, elit fakat sonuç olarak küçük ve boğucu olan kasabanda yaşamama kararınla gizli gizli gurur duyuyordum. Plaj saatinde bingo oynamak ya da Ocumare de la Costa'da yaşayan herkesin ruhunu sakinleştiren rom ve tarçınlı şeker kamışı suyu içmek yerine başka şeyleri tercih etmenle gurur duyuyordum. Kız kardeşlerine benzememen hoşuma gidiyordu. Ağzı sıkı ve şüpheli olman. Batıl inancı ve kabalığı reddetmen. Okumayı sevmen. Başkalarına da okumayı öğretmen. Etrafımızı saran diğer insanlardan seni ayıran bir özellikti. Sen, anne, benim var olduğumu düşündüğüm ülkeye benziyordun. Beni müzelerine ve tiyatrolarına götürdüğün ülkeye. Dış görünüşüne ve şekline önem veren ülkeye. Sen aşırı yemek yiyen ve içki içen insanları sevmezdin. Dikkat çekmeye çalışan ya da bağıra çağıra ağlayan insanları da sevmezdin. Aşırılıktan nefret ederdin. Fakat işler değişti. Şimdi, görüyorsun ya, beni büyüttüğün bu ülke, bir çöp yığınına dönüştü, anne. Her şey aşırıya kaçtı: pislik, korku, barut, ölüm, açlık...

Sen gitgide ölürken, ülke delirdi. Yaşamak için, hepimizin unuttuğu ya da yapacağımızı asla düşünmediğimiz şeyleri yapmak zorunda kaldık. Dua etmek ve susmak zorunda kaldık. Başkasının boğazına yapışmak ya da olayları görmezden gelip başka tarafa bakmak zorunda kaldık. Savunmak ya da saldırmak zorunda kaldık. Bunları görmemen beni rahatlatıyor. Şu an isim değiştirmiş olmam, senin ve benim isimden oluşan ülkeyi terk etmek isteğimden değil. İsmimi değiştirdiysem, anne, bunu korkumdan yaptım. Ve ben, zaten biliyorsun, asla senin kadar cesur olamadım. Asla. Bu yüzden, bu yeni savaşta, senin kızın aynı anda iki tarafı oynuyor: Ben hem avlayanlardanım hem de susanlardan. Kendinin olanları koruyan ve başkalarının olanları sessizce çalan. Ben, en kötü sınır hattında yaşıyorum, çünkü kimse benim gibi korkakça yaşamıyor. Ve ben, anne, cesur değilim. En azından sen bana öğrettiğin şekilde değil. Bana sen cesaret verdin. Ben cesur değildim. Borges'in şiirindeki gibi, anne. Avlularını süpüren kadınlar tanıdım. Sen de öyleydin. Soyu tükenmiş bir tür. Clara

ve Amelia teyzeyi, onlardan önce gelip rüyalarımıza giren kadınları da tanıdım. Kâbuslarımda ortaya çıkan, dolaplara metal askılarla asılmış kâğıttan kadınlar. Turmero Kilisesi'nin yaşlı vahşileri, hepsi de novenario* merasimlerini andırırcasına, Nasıralı† gibi örtünmüşlerdi. Sigaranın yanan kısmını içeri doğru tüttüren ve doğum yapmanın etkisiyle dişlerini kaybeden kadınlar. Ya da can çekişenlerin şiddetli ıstıraplarında ortaya çıkan, bir yandan da *kış*, *kış* diyerek ölümü kovalayan kadınlar. Hepsi de zihnimde gittikçe büyüyen, görünmez bir gezegende yaşayan kadınlardı. Amelia Teyze'yi hatırlıyor musun? Süpürge yapmak için çok erken saatte kalkardı. Onu sakız ağaçları ve eğri büğrü demirhindi, çarkıfelek, mango, sapot, papaya, hint kirazı, martinik ve tarçıneması ağaçlarıyla dolu o avlunun beton zeminini silip süpürürken gördüm. O ağaçlardan düşen ya da kopardığımız her şey, aynı anda hem tatlı hem de ekşiydi, ağızda çürük bir tat bırakırdı ve aşırı dozda şekeri, kalbi ve dili komaya sokardı. Amelia Teyze, içinde bitkilerin kök saldığı ve kökünden söküldüğü, hayatın ve ölümün aynı mesafede korunduğı bahçesinde yaşar ve orayı idare ederdi. Teyzemi hatırlıyorum, hırpani bir tırmıkla anılarını gömmek için geceliğıyle dışarı çıkan bir savaşçı gibiydi.

Bizim hayatımız, yalnızlıklarını unutmak için süpürge yapan kadınlarla doluydu anne. Tütün kâğıtlarını çiğneyen ve şafak vakti yere düşüp patlayan meyveleri bir kürekle kenara çeken siyahi kadınlar. Hepsi de kederli gülümsemelerin ardında bahçıvan kadınlardı. Bense toz almayı bile bilmiyorum. Avlum ve mangom yok. Benim sokağımdaki ağaçlardan yalnızca kırık şişeler düşüyor. Bizim avlumuz yoktu, anne ve bunun için seni suçlamıyorum. Bunun, bizi kuru yapraklarla dolu yerlerin pürüzlü yüzeyine alıştırıldığına da inanmıyorum. Şafak vakti, hatta bazen karanlığın ortasında, kendi toprağımy bir süpürgeyle kanayana kadar deşerim.

* Hristiyanlıkta, ölünün defninden sonra dokuz gün boyunca yas tutulan, dualar edilen bir merasimdir. (ç.n.)

† İsa'nın çocukluğunun geçtiğı Nasıra şehrine atıfta bulunmaktadır. (ç.n.)

Anılarımı toplayıp onları bir yere yığarım, tıpkı Ocumare de la Costa'da akşamüzeri yakmak için yaprakları toplayıp yığdığımız gibi. O yangının kokusu, henüz birkaç gün önce bozulan gizli bir büyü etkisi yaratmıştı bende... Ateş, başka hiçbir şeyi olmayan kişiyi arındırır sadece. Yanan şeylerde üzüntü ve öksüzlük vardır.

Bana büyükannemden ve sekiz kadından, onun acı çekerken ayak ucuna gelip duran sekiz kız kardeşinden bahsettiğin o geceden beri bizi düşünüyorum, anne. Birlikte katıldığımız geceleri. Bilirsin, ailenin kadınlarıyla buluşmalar. Ve hiçbir zaman tatlanmayan, dallarında az sayıda meyveleri olan ağacımızı. Biliyor musun, anne? Bizim kadınlarımızın deliliğiyle baş edecek gücü kendimde bulamadım. Senin ölümünü onlara haber verdiğimden beri Clara ve Amelia teyzemleri aramadım. Onları arayacağım, anne, şüpheli olmasın. Şimdilik biraz daha beklemek istiyorum. Çünkü geçmişe bakmak, içinden çıkmak istediğim toprağa gömüyor beni. Ağaçlar bazen yer değiştirir. Bizim ağaçlarımız artık burada daha fazla direnemiyor ve ben, anne, hasta ağaçlar gibi yakılmak istemiyorum. Clara ve Amelia'yı tekrar görebileceğimden emin değilim ama endişelenmiyorum. Onlar bir aradalar, tıpkı bizim de bir zamanlar olduğumuz gibi. Fakat bunun, şu anda çok bir anlamı yok ve zaten ben sana başka şeyler söylemek için geldim.

Bunu asla olduğu gibi anlatmadım... Kaybolduğum akşam, hatırlıyor musun? Yönümü kaybetmemiştim ya da dikkatim dağılmamıştı; senin de bunu böyle bildiğinden eminim. Falcónlar'ın pansiyonundan bir kilo domates satın almak üzere çıkmıştım.

"Bir kilo aşağı yukarı ne kadar eder, biliyor musun? Biliyor musun, Adelaida?" Ben omzumu silktim, mutlak bir umursamazlıkla. "Bu kadar eder," dedin her iki elinle göstererek, gerçek hayatta domateslerin üzerine konduğu hayali tartıyı elinde tutuyor gibi yaparak. "Anladın mı?"

"Evet, anne," diye cevap verdim mango ağaçlarının tepesine bakıp.

“Dikkat et, iyi bak, daha az vermesinler. Bak, tam bu kadar... Unutma sakın. Sana para üstü de verecekler. Geç kalma, kasabada tek başına yürümeni istemiyorum,” demiştin.

Yürüye yürüye meydandaki pazara kadar gittim. Bana söylediğin şeyi istedim. Bana bir torba küçük ve çirkin domates verdiler. Elimdeki kâğıt parayla ödemeyi yaptım ve bozuk paraları cebime koydum. Oradaki mekânlara çok fazla ilgi duymadan şöyle bir göz gezdirdim. Etli böreklerin olduğu en sondaki bölümde, kilolarca unu bir araya yığan bir kadın duruyordu. Limandaki iriyarı adamlar, böreklerden çifter çifter satın alıyorlardı. Gözü dönmüş bir açlıkla lokmaları yerken, ellerindekini sakallarına damlayan yeşil, acı bir sosa banıyorlardı. İçi midye dolu cam sürahilerin; sardalya, pagrus ve sariağız balığıyla dolu tepsilerin olduğu standın önünden de geçtim. Balıklar, titrek ibreli terazilere, karınları yarılmış bir şekilde ağızlarından asılmışlardı. Ortalık bağırsak, tuz ve balık pulu kokuyordu. Tezgâhtarın, üstü renkli şekerlerle kaplı, parçalanmış buzların sivri tepesine konsantre süt ekleyerek sattığı tatlıların olduğu tezgâha da uğradım. Elimde domates poşetiyle bütün tezgâhları tek tek gezdim.

Hava sıcaktı, deniz kenarındaki kasabaların yapış yapış sıcaklığıydı bu. Eve dönmem gerekiyordu, bu bir emirdi ve ben de onlara nadiren uyuyordum. Annemin talimatları üzerime bir sorumluluk yüklüyor ve sorumluluk almanın etkisiyle beni yetişkin olmaya itiyordu. Beni, bir anlığına da olsa çocukluktan çıkarıyordu. Bu, sanki topuklu ayakkabı giymek gibi bir şeydi, fakat daha iyisi. O akşamüzeri, merakımı gidermek için annemin talimatına uymamayı, Falcónlar cumhuriyetinin egemenliğini reddetmeyi seçtim. İlk başta, pansiyona dönüşümü mümkün olduğunca ertelemeye çalıştım, sonra daha da geç dönmeye karar verdim. Anneme, çok fazla insan kalabalığı olduğunu ve beklemek zorunda kaldığımı söyleyebilirdim ya da limana pazar mallarını getiren kamyonların gecikmesi nedeniyle manavların da malları yerleştirmekte geciktiğini bahane edebilirdim. Fark etmezdi. Mesele, pansiyona geç gitmekti.

O gün, morrocoy tartı* yapma günüydü. Bu yüzden Falcónlar'ın mutfağında büyük bir telaş ve kasap koşuşturması yaşanacaktı. Marullarla beslediğim kara kaplumbağası Pancho'yu kaynamış suyun olduğu tencereye atıp istakoz gibi haşladıktan sonra kreton kumaştan elbiseleri ve ellerinde bıçaklarıyla tatlı biber, domates ve soğanı doğramaya hazır Clara ve Amelia teyzemlerin kendilerinden geçtikleri o andan kaçınmak istiyordum. Tart yiyeceğimiz düşüncesi bile ağzımın sulanmasına neden oluyordu, bu doğru, fakat Pancho'nun öldüğünü duymanın acısını yaşamak istemiyordum. Hatırladığım bütün kara kaplumbağaları, bana insanı andırıyordu ve sonrasında bağırsaklarımda yankılanan bir çığlık atıyorlardı. Onların duyduğu acının benim için lezzetli bir yemek olması kendimi suçlu hissettiriyordu. O yumuşacık etin tatlı ve acı tadına bayılıyordum, fakat hazırlanma aşamasında var olmayı tercih ettiğimi itiraf etmeliyim. Bu, hayvanın duygularını ve ıstırabını görmeden yemeğin tadını çıkarmak, ölüm şeklini akla getirmeden avın tadına bakmak oluyordu. Onu öldürmenin verdiği suçluluk duygusundan muaf bir şekilde, bedavadan karın doyurmak gibiydi. Şimdi de aynı şey oluyor, anne. Masaya oturmuş, benim mutluluğumu kimin ve hangi bıçağın parçalara ayırdığını unutmaya çalışıyorum. Bu yüzden sana çalıp çırpın ve buna göz yuman çetelerden bahsetmek istiyorum. Öldürmeden öldüren çetelerden.

Kaybolma olaylarının yaşandığı yokuştan yürüyerek çıkmıştım, hatırlıyor musun? Yüz kere tek başıma gitmemem konusunda beni uyardığın o sokağın adı buydu. “Orada hiç iyi şeyler yaşanmıyor,” derdin hep. Ocumare’de herkes o sokağı konuşuyordu. Sokağın sonunda terk edilmiş bir ev vardı. O eve Mimarın Malikânesi diyorlardı. Teyzemler ve sen bile o evden bahsederken bu ismi kullanıyordunuz. Amelia teyzem dehşete düşüyor ve haç çıkarıp başparmağını öpüyordu. Sen de onları azarlıyordun.

* Venezuela’da ve birkaç Güney Amerika ülkesinde Paskalya haftasında, kara kaplumbağasının eti ve sebzelerle hazırlanan geleneksel tart. (ç.n.)

“Bunlar cahil insanların yaptıkları şeyler. Batıl inançlar!” diyerek son noktayı koyuyordun sesini alçaltarak. Ben, bu evin bu kadar dehşet verici nesi olabileceğini öğrenmek istiyordum. Bu yüzden bir keşif yapmaya karar verdim. O devasa eve hiç zorlanmadan vardım. Yolun en sonunda yer alıyordu, neredeyse nehirle yan yanaydı. Kırmızı parmaklıklı ana kapısı bir asma kilitle mühürlenmişti, fakat kilidin görüntüsünden birinin oraya daha önce girdiği belliydi. Ana bahçeyi süsleyen pamuk bitkilerine hayran kalarak içeri girdim. Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim. Bunlar bembeyaz, süngerimsi toplardı. İnsanın içinden onları koparıp hapur hupur yemek geliyordu.

Mimarın Evi dedikleri yer, dehşet verici ama güzel bir evdi, harap hâlde ama moderndi. O evi inşa etmek isteyen kişi, evle uyumlu ve zengin bir görüntüsü olan o küçük ve pahalı kasabayı tercih etmişti. Düzene sokulması ve geliştirilmesi gereken, zarafetten yoksun makilik arazisiyle bir Bauhaus bayisi gibi görünüyordu. Şehirdeki bu nadir yapılardan birine bu kadar karanlık yorumlarda bulunmaları bana mantıklı gelmiyordu. O ev, hiçbir şekilde, aklımda canlandırdığım gibi çirkin ve karanlık bir yer değildi. Güzelliği, etrafını saran her şeyle kendini ortaya koyuyordu: balıkçıların köpekbalıklarının tuzladığı ve astığı çinko çatılar ve prefabrik bloklar; meydanın asfaltı üzerinde anasonlu içki içmek için girip çıktıkları, boncuklu perdelerle ayrılmış olan likör depoları. Evin o kasabaya, hatta o dünyaya bile ait olmadığını söyleyebilirdim.

Çoğu kırılmış fakat yine de çok güzel görünen canlı renklerdeki pencereler ve beyaz mobilyalarla büyülenmiş bir hâlde, korkmadan içeri girdim. Her ne kadar dışarıdan bitmiş ve düzgün bir ev gibi görünse de içi yerle bir edilmiş gibi duruyordu. Asmalarla yabani otlar, beyaz metal ve camdan yapılmış merdivenlerin neredeyse tamamını kaplamıştı; duvarlardaki toprağımsı lekeler evin bir su baskınına maruz kaldığını gösteriyordu; kapı kulpları çizilmişti, koridorlarda hırsızların ayak izleri ve köşelerde eşekarısı

yuvaları vardı. Her şeyi içine alıp yutan bir dünyanın vahşiliği vardı evde. Her zaman çok aç... Etrafta çok az mobilya, yerlerdeyse yıpranmış bir sürü kâğıt vardı; katkı renkleri teorisi üzerine açıklamalar; bir küreyi havada tutmak için notlar ve ayrıca metal yapıların eskizleri ve çizimleri.

Beyaz duvara hapsedilmiş iki katlı kütüphanede kitaplar buldum. Birinci raf, Fransızca ciltlerle doluydu, ilk kez Gallimard'ın bir baskısını görüyordum. Kemik rengi kapak üzerinde düz çizgilerden oluşan çift çerçeve formu sade ve zarif duruyordu. Bugün bunun hâlâ mantığa aykırı olduğunu düşünüyorum. Fakat, evet, o baskıyı Ocumare'de bulmuştum. Yaprakları kopmuş ve yıpranmış sanatla ilgili birçok elkitabı buldum. O güne kadar hiç o isimleri okumamıştım. İçlerinden bazıları, değişik telafuzları nedeniyle aklıma kazındı: Josef Albers, Sophie Täuber-Arp, Calder, Duchamp, Jacobsen, Tinguely... Her sanatçı, yanında uzun bir metin olan bir görselle birlikte duruyordu. O kitaplarda ortaya çıkarılan eserlerin tamamı bana tanıdık geldi. Sokaklar ve metronun vagonları, hatta şehirdeki yaya geçitlerinin bile benzer bir tarzı vardı. Denize kıyısı olan o kasabadaki evin barındırdığı geometrik şekillerin tüm ülkeye yayıldığını yıllar sonra anladım. O şekiller, bir gün modernleşeceğimize dair bir söz gibiydi. Niyet edilen eylemlerin bir beyanıydı. Heykellerin ve duvar resimlerinin güzellikleri silinmiş ve daha da kötüsü, uygarlaşma çabaları talan edilmişti. Fakat o zamanlar hiçbir şey anlamıyordum. Ben sadece böyle bir yerde yaşamak istiyordum. Hatta, orayı temizleyip güzelleştirerek, Falcónlar'ın pansiyonunda bana kalan fazlaca boş zamanı orada geçirme hayalleri bile kurmuştum.

Salonda, kurt sinekleri uçuşuyordu. Merdivene yaklaştıkça, o yerin ruhuyla hiç alakası olmayan başka eşyalar ortaya çıkmaya başladı. Yırtık dua kitapları, başları koparılmış heykeller, yıpranmış Yeni Ahit sayfaları... Ayrıca şişeler, bir sürü alkol şişesi, deniz salyangozları, tavuk tüyleri, gereksiz şeylerle dolu çukur taslar, kirli bezler. İçimde korku ve heyecanla merdivenleri çıktım. Ocu-

mare de la Costa'nın güherçilesi' yüzünden çürüyen basamakları gıcırdıyordu. En yukarıdan pamuk bitkilerini görmek mümkündü. Akşamın o saatlerinde, günün son ışıklarında renk değiştiriyorlardı. Birkaç kadının içinde elbiselerini yıkadıkları nehrin sesi net bir şekilde duyuluyordu. Domates poşeti ellerimden kayıp gitti ve hepsi boş bir karton kutunun içine düştü. Sanki sebze değil de taş düşmüş gibi bir ses çıktı. "Kim var orada, kim?" Bir adamın sesiydi bu. Gürültü edenin kim olduğunu soruyordu. Hızlıca merdivenlerden aşağı inerken dengemi kaybettim. Bacağım çizildi ve kıpkırmızı oldu, fakat duyduğum korku, yaramın cayır cayır yanmasından daha kötüydü. Oradan koşarak, arkama bile bakmadan dışarı çıktım. Varlığımı fark eden kişi beni takip etmemişti. Mercado Meydanı'na varana kadar hiç durmadan koştum. Pantolonumun yırtıldığını ve kanla lekелendiğini sonradan farkettim. Korktum ve midem kalktı. Dehşet içindeydim, bozguna uğramış gibi hissediyordum.

Pansiyona domatesler olmadan ve bir saat geç döndüm. En kötüsü hangisiydi, bilmiyorum: Tenceredeki sıcak suyun içinde canlı canlı pişen Pancho'nun çığlıkları mı yoksa delirmiş ve kıyafetlerim yırtılmış bir hâlde, domatesler olmadan vardığımda bana attığın bakışlar mı? Kaybolduğum masalına inanmadın, biliyorum. İçinden sinirlendin. Zaten duygular en çok içe atınca zarar verir. Sonra domates almaya gittin.

Pancho'yu keyifsizce yedik. Teyzelerim, yaşlı kadınlara özgü o koca popolarını oynatarak içeri girip çıkıyorlardı.

"Amelia, tadın tuzun yok gibi," dedi Clara, kendisine öfkeli bir bakış atan ablasına.

"Şu kızı ıslah et, başkaldırıp duruyor, Tanrı aşkına," diye cevap verdi Amelia.

"Yüce Tanrım! Bir de büyüklük taslayıp tavır yapıyor," diye son sözü söyledi Clara teyzem, kupkuru bir ifadeyle.

* Potasyum nitratın halk dilindeki adıdır. Mağaralarda, kayaçlarda ve nemli ortamlarda oluşan beyaz renkli, kabuksu bir maddedir. (ç.n.)

Bir kez daha, Katolik Kilisesi'nin ana kadrosu olan teyzelerim, azarlamaların ardı arkası kesilmeksizin, kara kaplumbağasının olduğu tabağı suya tuttular. Sen, anne, teyzemlerin dramatik hâllerine hiç aldırmış etmedin. Kekten sembolik bir porsiyon yedin. "Fakat Adelaida, kızım, ben o hayvanı öldürüyorum, sen de yemiyorsun! Şu hâle bak, bir de genç kız olacak, günümüzü mahvetti. Ne kadar acımasısızsın, kızım, anneni ne hâle getirdiğine bak!" diyerek bıçak gibi batırdı sözlerini, delirmiş bir yılankine benzeyen gözlerini bana dikerek. Yaptığım düzenbazlık yüzünden çok gücenmişti bana. Teyzelerim beni azarlayıp durdu, her zamanki gibi laflarını esirgemedi. Sen, anne, kaşını bile oynatmadan yemeğini yedin. Masadan kalkıp tabakları yıkayan ilk sen oldun. İki gün boyunca benimle konuşmadın. Hiçbir dayak, bana sessizlikle verdiğin cezadan daha çok acıtamazdı canımı. Fakat sen böyleydin, anne. Böyle.

*

Taksi şoförü iki kere kornaya bastı. Bu sefer arkama bakmadan orayı terk ettim; hem ona hem de bana ait olan isimden sökülüp çalınmış harfleri bastıra bastıra söylerken: Adelaida Falcón. Dışsız ağzım ve kırık kalbimle taksinin yolcu koltuğuna oturdum. Eğer annemin mezar taşından *şad olsun* sözlerini oluşturan harfler çalındıysa, kalan sözcüğe, *ruhuna* ne olacaktı şimdi?

Gömüldüğü yer bile küçücüktü. Mezarlık müdürlüğünün bana verdiği krokiyi şoföre gösterdim. Tepelerde olmayan, çiçeklikler arasına yerleştirilmiş ve manzarası olmayan, birbirine bitişik kare mezarların olduğu arazilerden birine gittik. "Burada bekleyin, bir önceki mezarda olduğu gibi geç kalmayacağım ve merak etmeyin, fazla beklerseniz ödemesini yaparım," diye belirttim. Adam, sanki mesleği artık onu perişan ediyor gibi derin bir nefes verdi. Elimde papatya buketiyle kapıyı çarparak taksiden indim.

Koca mezarlıkta hiç kimse yoktu. Mezarlar arasındaki uzun ara yollar kimsenin toplamaya tenezzül etmediği kurumuş yapraklarla doluydu. Mezarlığın o kısmı, annemin olduğu bölümden

biraz daha eskiydi, daha çok Avrupa göçmenlerinin mezarlarıyla doluydu. Oradaki tüm mezar taşlarına uyum sağlayan dikdörtgen ve keskin yapıya sahip olmasına rağmen, içlerinden bazılarında ufak tefek aşırılıklar da yok değildi; ölümlerinin üzerinden yirmi yıl geçmiş olan çocuklar için oyuncak yel değirmenleri, güçlü güneş ışığı nedeniyle kavrulmuş Paskalya bitkileri ve Noel ağaçları gibi.

Julia Peralta'nın mezarını bir ağacın birkaç adım ötesinde buldum. Etrafı yoğun bir ot tabakasıyla kaplıydı; neredeyse yumuşak bir puf hâline gelinceye kadar her tarafını kaplamıştı. Mezar taşındaki adı okumak için iyice yaklaşıp üzerindeki bazı otları çekmem gerekti. Julia Peralta Veiga. Bir güruh yaprak yiyen karınca deli gibi her yana dağılmaya başladı. Yüzlercesi vardı ve kıpkırmızıları, tıpkı acı sos ya da yukka çiçeğinin ekşimtrak esansı ile çeşnilendirilen diğer sosların renkleri gibiydi. O ısırgan asker kolonisi doğrudan Julia Peralta'nın üstü cam kaplı fotoğrafından geliyordu. İnsanların renksiz, ne gülümseyen ne ciddi duran, soğuk ve ruhsuz bir havada çekilmiş stüdyo fotoğraflarındandı. O fotoğraflara bakınca, insanların bir gün öldüğünde onları fotoğraf zahmetinden kurtarmak için önceden çekilen bu fotoğrafların bilinçli olarak bu şekilde çekilmiş olduğu söylenebilirdi. Julia Peralta'da da bu hava vardı; soğuk ve ruhsuz. Karınca yuvası fotoğrafın hemen altında olmalıydı, çünkü yaprak yiyenler onun etrafını sarmıştı. İşaretparmağımı aniden çekip geriye sıçradım. Karıncalardan biri parmağımı ısırılmıştı. Isırığın olduğu delik zonkluyor ve acı acı yanıyordu. Bir tahta parçasıyla çalılıkları kenara çekmeye çalıştım, fakat parmağım o kadar acıyordu ki vazgeçtim.

Şimdi düşünüyorum da, Julia Peralta'ya yaptığım ziyaret, ona çok uygunsuz görünürdü. Hatta karınca askerleriyle beni oradan kovmaya çalıştığını düşündüm. Bebek gibi parmağımı emerek, artık solmuş gibi görünen küçük papatya buketini aldım ve mezar taşının üzerine yerleştirdim. Ondan özür mü diliyordum, yoksa izin mi istiyordum? Bundan emin değildim. Burada ne yapıyordum ben? Sonuçta, Julia Peralta toprağın birkaç metre altında hu-

zurla uyurken kızı bir çöp kutusunda tamamen yanıp kül olmuştu. Onu oraya atan bendim. Onu ateşe veren ve öylece terk eden de bendim. Bendim.

Bir insan, kendi ölülerinin olduğu yere gömülmeliydi fakat biz, birini ancak o kişiye yeterince huzur ve adalet sağlayabildiğimizde gömebiliriz. Mevcut durumda ne huzurumuz vardı ne de adaletimiz. Bağışlanma yoksa huzurda yoktu, bundan sonra da olmayacaktı.

Haziran gecelerinde Ocumare de la Costa'nın siyahi şakacı karakterleri başka bir dünyadaymış gibi *Le le le, le le, le le le traigo un ramillete e flores, lo traigo para San Juan de diferentes colores!* diyerek şarkı söylüyorlardı. *El tiempo maluco que se va no vuelve, platano maduro nunca vuelve a verde.* Çocukluğumun sahillerindeki siyahiler kalçalarını sallayarak ritme ayak uyduruyorlardı. *Le le le, le le, le le le traigo un ramillete e flores, lo traigo para San Juan de diferentes colores!*

Korkunç bir ülkeye ait o mezarlığa, tanımadığım ve her şeyini çaldığım bir kadın için bir buket kuru çiçek bıraktım. San Juan' cennete gitmediği için bu topraklarda asla huzur olmadı. O akşamüzeri, mezarlıktaki ağaçlardan başı kesilmiş bir tavuğun tüyleri dökülüyordu sanki. Domatesler yine yere düşüp patlıyor, kara kaplumbağası su kaynayan tencerede çığlıklar atıyor, pamuklar ve balıklar göğsümden çıkıyor, ölmüş olan annem beni yine ebe-

* Incil'de belirtildiğine göre, dönemin yöneticisi Herodes öz kardeşinin karısıyla evlenmişti. Buna karşı çıkan Yahya'yı tutuklatmış fakat halk tarafından sevilen ve peygamber olduğuna inanılan birisi olduğu için onu öldürmeye çekinmiştir. Herodes'in doğum günü kutlanırken Herodya'nın kızı herkesin önünde dans eder. Herodes dansı öyle beğenir ki, her ne dilerse kendisine vereceğini söyler. Annesi tarafından kışkırtılan kız, "Burada, bir tepside bana Vaftizci Yahya'nın başını ver!" der. Yahya'nın kesik başı bir tepside getirilip kızı verilir. O da kesik başı annesine götürür. Yahya'nın öğrencileri gelip cesedi alır ve onu gömerler. Ardından da gidip İsa'ya bilgi verirler. (Vaftizci Yahya'nın Öldürülmesi - Matta 14: 6-12) Hikâyede San Juan'ın bu yüzden cennete gitmediğine atıfta bulunulmuştur. (ç.n.)

di sessizliğiyle cezalandırıyor gibi hissettim. İspanyol olan diğer annem ise ölmeyi tercih ettiği toprakta yaşayan, yaprak yiyen karıncaları kendi bedeniyle besliyordu. Bu ölkede hiç kimse nihai huzura eremiyordu. Hiç kimse.

Taksi şoförüne, “La Pelota köşesinden Urdaneta Caddesi’ne,” dedim ve arabanın kapısını bir kez daha çarptım.

Vahşi Yılan Gözleri

Lanet ettim. Valiz kontrolü yapan fosforlu yelekli Ulusal Muhafızlar'dan biri bana yaklaşıırken, içimden küfrettim. Bundan önce zaten üç kere kontrol yapılmıştı. Yani bu seferki muhtemelen son kontrol olacaktı. Sınırı geçip geçemeyeceğimi belirleyecek son kontrol. Normalden daha çok terliyordum ve yalan söylemeyi ya da kural çiğnemeyi beceremeyenlere has, abartılı bir sevimlilikle hareket etmeye çalışıyordum. *Sayın Aurora Peralta, lütfen kendinizi havayolu şirketi kontuarına tanıttınız. Aurora Peralta, kendinizi havayolu şirketi kontuarına tanıttınız.* Hiç alışamadığım o isme yanıt vermek garip geliyordu. Ne o zaman alışabilmişim ne de şimdi... Pasaportumu kontuarın üzerine bıraktım. Piste indim. Seçim şanssız olmayanların yaptığı gibi, verilen talimatlara uyuyordum.

Bir valiz hiçbir zaman aynı olmaz. Her hazırlanışında, içine tıktırılan eşyalarla yeni bir şekle bürünür. İçindeki yüklerle ağırlaşarak âdeta feryat eder. Ben de tam orada, ayakta, elimde pasaportum olmadan, Ulusal Muhafız memurlarından birinin beni kontrol edeceği ânı iple çektiğini farkettim. Adam, valizin kilit anahtarlarını yukarı kaldırıyor. *Tak, tak.* Üzerinde yeşil üniforması ve göğüs kısmına dikilmiş madalyaları, belinde tabancası ve kan ağlayan ülkeye sıkılacak kurşunlarla dolu fişekliğiyle beni işaret ediyordu. *Memur* bey, "Yetkili Makam" olmakla çok meşgul, sıradan bir görevli gibi valizime bakmıyor, resmen didikliyordu.

"Neden bu kadar çok kitap ve kâğıt taşıyorsunuz?" diye sorarken azarlayan bir tavrı vardı. "Ne işle uğraşıyorsunuz?"

“Aşçıyım.”

“Sadece aşçı mı?”

“Evet, sadece aşçı.”

Valizimde altı üstüne getirilmiş eşyalara baktım. Benimkiler: kitaplar, eski defterler, bana ait olmaları dışında hiçbir işe yaramayan fotoğraflar. Bir de diğer eşyalar vardı; bana ait olmayan ama taşımam gereken şeyler: kendimi Aurora olduğuma ikna etmek için giymek zorunda olduğum çirkin ve demode kıyafetler; sınava hazırlanır gibi üzerinden geçip çalıştığım albümler ve mektuplar. Seyahat için hazırladığım iki bölmeli valizimde her iki dairenin de belgelerini taşıyordum. Biri benimkine aitti, diğeri de Aurora Peralta'nın dairesine. Bir suç teşkil etmeyecek evraklardı, fakat yine de onları gizledim.

Comandante Revolucionario Eterno Uluslararası Havalimanı pistinin ortasında ve denizle yakıt kokusundan sersemlemiş bir hâlde, hâlâ bana ait gibi görünen ömrümün ve henüz alışamadığım yeni kimliğimin, Atlantik'i geçerken yanımda götüreceğim eşyaların elimden kayıp gittiğini gördüm. Aniden, iç organlarına dokunulmasını umursamayan bir balinanın açık karnının önünde gibi hissettim kendimi. Utandım, utangaçlığımı ve kendimi gizlemek istedim. Bir sürü şey yapmak istesem de hiçbir şey yapmadım. İtiraz etmedim. Parmağımı kaldırmadım. *Memur beye* bizim adımıza tabancasında kaç kurşun sakladığını ve kaç tanesinin başkalarının ensesine mıhlanıp kalacağını sormadım. Hiçbir şey sormadım. Sivillerin dayanışmasına sığınmak da istemedim. Hepimiz azınlıktık. Hepimiz emirlere uyuyorduk.

“Yani siz bir aşçısınız. Peki hangi yemeği yapıyorsunuz? Çünkü yemek yapmak için bu kadar kitaba ihtiyacınız yok, değil mi?” diye ısrar etti.

“Kek ve tatlılar yapıyorum, memur bey. Fakat kitap okumayı çok seviyorum.”

“Ah... Başka?”

“Başka ne, memur bey, anlamıyorum?”

“Başka ne var?”

“Anlayamadım, ne sormak istediğinizi söyler misiniz, memur bey?”

“İspanya’ya aşçılık yapmaya mı gidiyorsunuz? Çünkü sizin, sevgili yurttaşım, sadece gidiş biletiniz var. Burada bir dönüş bileti görmüyorum.”

Söyleyeceklerimi aklımdan geçirdim, ne de olsa banyo aynasının karşısında yüzlerce kez prova etmiştim.

“Şöyle ki, memur bey, teyzelerimin en büyüğü hasta. Çok yaşlı bir kadıncağız...”

Aslında ceğiz’li-cağız’lı ifadelerden nefret ediyordum, fakat yine de kullandım, çünkü o anda olduğumdan daha gerizekâlı gibi görünmek istiyordum.

“...Ona bakmam lazım. Kendisinin sağlık durumuna göre ayarlayacağım dönüşümü. Bu yüzden bir dönüş biletim yok.”

“Ah, evet...” dedi maymun gibi bir ifadeyle, sanki bir şey okuyor da anlamıyor gibiydi ki söylediklerimi idrak etmiş gibi durmuyordu zaten.

“Burada bekleyin, yurttaşım.”

Adam, bana ömür gibi gelen bir süre için yanımdan ayrıldı. Beni tarama odasına götürmelerinden korktum. Orada insanları soyup uyuşturucu madde saklayıp saklamadıklarını, daha doğrusu cehennemin dibini boylamak isteyip istemediklerini anlamak için elle yokluyorlardı. İlki ben de yoktu, fakat ikincisi için her yerim alarm veriyordu. Düşüncesi bile başıma ağırlar saplıyordu çünkü belime sardığım korse avrolarla doluydu. Yabancı para taşımak hâlâ yasadışı olduğundan, bel ağırlarımı bahane edebileceğim bu yönetime başvurmuştum. Nakit paranın dışında, Aurora Peralta’nın banka kartlarını da orada taşıyordum. Diğer kartlar ve gerçek kimliğime ait az sayıdaki belgeyse cüzdanımın diğer yüzüne iyice sıkıştırılmış hâldeydi.

Gelip beni kontrol etmeleri için işlerin gerçekten ters gitmesi gerekirdi. Fakat tabii ki, sonuca karar verecek olan korkan kişi değil, korkutan kişidir. İşin esprisi de buradaydı. Yemeği ağzına

götürmeden önce evirip çevirmek gibi bir şeydi bu. Karşındakine dokunmadan onu alt etmeye çalışmak. Emretmek. Sürekli emretmek. Adam, sanki can sıkıntısı sorumluluklarından daha çokmuş gibi, uzun ve tembel adımlarla geri döndü.

“Pekala, yurttaşım. Teyzeniz... Teyzenizin adı nedir?”

“Francisca Peralta, memur bey.”

“Francisca Peralta... Pekâlâ. Yanınızda yemek götürüyor musunuz?”

“Hayır, memur bey, götürmüyorum. Bakabilirsiniz.”

“Soruyorum çünkü ekolojik ve gümrük ihlallerine karşı kontrol yapılması gerekiyor.”

Valiz hâlâ açık hâlde duruyordu. Muhafız eline bir kitap alıp koklamaya başladı.

“Fakat, eğer aşçıysanız, neden yanınızda yemek götürmüyorsunuz?” diye tekrar tekrar, bıkmadan, usanmadan sorup durdu aynı şeyi.

“Memur bey, benim seyahat amacım hasta bir kadının bakımını üstlenmek, yemek pişirmek değil.”

“Peki bu götürdüğünüz kitapların konusu nedir? Yemek tarifleri mi?”

“Hayır, memur bey, onlar roman. Onları aklımı dağıtmak için okuyorum.”

“Hı-hı... Peki teyzeniz nerede yaşıyor?”

“Madrid’de, memur bey.”

“Madrid’in neresinde, yurttaşım?”

“Ventas’ta, memur bey, Madrid arenasının yanında.”

“Ah, öyle mi? Madrid’de de boğa güreşleri oluyor mu?”

“Evet, memur bey.”

“Peki siz İspanyol musunuz? O kadar süre kalacaksanız, kalabilecek yeriniz olduğundandır, değil mi? İzin belgeleriniz var mı?”

“Ben, bizim ülkemizin vatandaşıyım, memur bey. Annem İspanyol, bu yüzden ben de İspanyolum, fakat ben her zaman buralıydım.”

“Hı-hı... İspanyol pasaportunuz nerede peki?”

Başıma aniden bir ağrı girdi ve midemde bir yanma başladı.

“İşte, burada.”

Muhafız pasaporta baktı.

“Peki neden bunu bana daha önce göstermediniz?”

“Şey, memur bey, çünkü... çünkü... ben bu ülkenin vatandaşıyım...”

“Verin onu bana.”

Pasaportu ona vermekte bir an tereddüt ettim. Eğer hayatımın bir anlamı varsa, bunun tek sebebi o belgeydi. Onu verdim, sanki eline bir böbreğimi vermiş gibi hissettim.

“Burada bekleyin.”

Bir kez daha ayrıldı yanımdan. Göreceli olarak karmaşık bir durumu, bir başkasına da danışması gerektiğini gözlemledim. Belki de bu, rutin kontroller dışında aksi bir durum olmadığını netleştirmek için yapıliyordu. Hemen yanımda, sekiz tablet çikolatasına el konulan bir kız bekliyordu. İspanyol vatandaşlığı olmayan kız, Barselona'ya master yapmaya gittiğini belki yüz kere açıklamaya çalışmıştı. Bütün tabletleri dişledikten sonra, Ulusal Muhafız ona geri dönüp dönmeyeceğini sordu. Kız, hiç tereddüt etmeden döneceğini söyledi. İki masa ötede, yaşlı bir kadının, bir yumak ipliğin tamamını açması ve ipin yün işlemek için olduğunu açıklaması gerekti. Yakalanıp da orada bekleyen bizler, neredeyse aynı özelliklere sahiptik: Kadındık, yetişkin kişilerdik, kolayca korkutulmaya uygun bir profilimiz vardı.

Muhafızların saklanan uyuşturucuları tespit etmek için kullandıkları Alman kurtlarına baktım. Her şeyi koklayan yabani hayvanlar. Aslında bizi didik didik arıyorlardı, parmaklarını ve ellerini en çok canımızı acıtan yerlere sokuyorlardı. Bize “Yurttaşım,” diyorlardı, fakat bir yandan da suçlu muamelesi yapıyorlardı. Şüphe duyuyorlardı. Ya da ciddi şeyler taşıyanların geçmesine izin vermek için onlara güvenmiyormuş gibi bir havaya bürünüyorlardı. Asıl kaçakçılıklara göz yumup bizimle zaman geçirmek

onlar için daha kârlı oluyordu. Uyuşturucu, gözdağı vermekten daha çok para ediyordu ama korku salmak ayrı bir zevk veriyordu. Boyun eğdirmeye çalışmak, insanda bir üstünlük hissi yaratıyordu. Kafası çalışmayanlar, karanlık taraflarını ortaya çıkarıp gizli bir korku salıyorlardı insanın içine. Ona maruz kalan kişiyi pes ettirene kadar bu oyuna devam ediyorlardı.

Ulusal muhafız, elinde benim pasaportumla geri döndü. Öksürüğü andıran bir ses çıkarırken bana ne anlatmak istediğini anlamadım. Konuşmaktan çok böğürüyordu. “Benimle gel,” diye emretti. O an ölüyorum sandım. Gri koridorlardan geçerek adamı takip ettim. Pasaportum olmadan. Telefonum olmadan. Herhangi bir çıkış yolu olmadan. Ben ne Falcon’dum ne de Peralta. Bana tecacüz etseler ya da kıtır kıtır doğrasalar kimsenin haberi olmazdı.

Sonunda o insansı yaratık, beni obez bir adamın evrakları kontrol ettiği bir ofise götürdü. “Oturun,” dedi adam. “Adınız nedir?”

“Aurora Peralta.”

“İspanya’ya ne için gidiyorsunuz?”

“Hasta bir aile üyesinin bakımını üstlenmeye.”

“Üzerinizde avro taşıyor musunuz, yurttaşım?” Ona nasıl hitap edeceğimi bilemedim, fakat bu adam gerçekten bir amire benziyordu, o yüzden ona memur bey dememeye karar verdim.

“Hayır, efendim, taşımıyorum.”

“Peki oradaki kalış sürenizi nasıl karşılayacaksınız?”

“Akrabalarımın evinde kalacağım.”

Adam benim pasaportumu ve uçak biletimi incelerken, öyle bir nefes verdim ki geçirmişim gibi duyuldu.

Beni daha önce sorguya çeken adamı göstererek, “Çavuş Gutiérrez bana sizin temiz olduğunuzu söyledi. Bunun doğru olup olmadığını bilmemiz için sizi taramadan geçirmemiz gerekecek,” dedi. Bunu duyduğumda gözlerimi fal taşı gibi açmış olmalıydım.

“Fakat merak etmeyin, yurttaşım, devlet bu masrafı karşılıyor. Sizin bir kuruş bile ödemenize gerek kalmayacak. Her şekilde, bu biraz zaman alıyor ve bagajlar uçağa yüklenmiş hâlde. Lütfen Çavuş Gutiérrez ile birlikte gidin. Şimdilik pasaportunuz bende kalacak, fakat söylenenleri yaparsanız onu size geri vereceğim.”

Tedirgin edici çavuş, ellerini kemerinin üzerine koydu. Ne yapmam gerekiyordu? Bağırmalı mıydım? Ne için? Ne işe yarayacaktı ki? “Siz nasıl isterseniz, amir bey. Evet, denileni yapabilirim, yapacağım,” diye cevap verdim.

“Gidin, çavuşla gidin... Ve denileni yapın, yurttaşım.”

Gutiérrez yolcu peronuna kadar benimle geldi. “Yeleğini çıkar,” dedi emredercesine. Bana sen diye hitap etmesinden korkmuştum. Takılarımı çıkardım. Ardından, “Benimle yukarı gel,” dedi. Uçak hâlâ orada, park hâlinde duruyordu. Ben de hâlâ ona binmemiştim. Muhafız, uçağa binecek yolcuların olduğu koridorlar boyunca benimle birlikte yürüdü. Sonra o parfüm ve ıvır zıvır satılan gümrüksüz satış mağazalarından birinin önünde durdu. Sesinin tonu aniden değişti.

“Bak, bebeğim, içeri gireceksin, şu Samsung televizyonu seçeceksin... Şuradakini, en büyük olanı. Kasaya gideceksin, evraklarını göstereceksin ve televizyonu alıp çıkacaksın,” diye konuşuyordu ben başımı aşağı yukarı sallarken.

“Fakat, memur bey, benim onu ödeyecek param yok ki.”

“Bu hiç sorun değil, kızım. Sen onu getir, yeter.”

Dediğini yaptım. Televizyonu seçip belgelerimi verdim. Mağaza görevlisi bir fatura çıkardı, paketlemeyi yapıp fişleri üzerine zımbaladı. “İyi günlerde kullanın, iyi seyahatler,” dedi. Hemen memur beyin olduğu tarafa geri döndüm. Elindeki copla bir yeri işaret edip, “Televizyonu şuraya bırak,” dedi. Havalimanından bir görevli paketi yerden aldı. Ancak o zaman piste geri dönüş yoluna doğru ilerlemeye başladık. Her şeyin başladığı yere geri gelip açık valizimin önünde durduk. Valize baktı ve mekanik hareket-

lerle tekrar kontrol etti. “Her şey yerli yerinde, yurttaşım,” dedi ve Aurora Peralta adına olan pasaportu bana geri verdi. Pasaportu elime aldığımda üzerine yuvarlak, sarı bir etiket yapıştırılmış olduğunu gördüm. Hemen sonra yine Aurora Peralta adına olan ulusal pasaportumu da verdi. Merdivenlerden zorlanarak çıktım. Bacaklarımın titrediğini hissediyordum. Bekleme salonuna geldiğimde bana tecavüz etmemiş olmalarına şükrettim. Bir daha asla geri dönmeyeceğim o lanet ülkeden canlı çıkmak için ödemem gereken bedel neyse ki çok büyük olmamıştı.

Uçağa biniş kapısının camekân salonunda, uçakların kalkış pistine ve havalimanı çalışanlarına baktım. Değişik koreografilerle işaretlenen adamlar ve kadınlar, sanki havada oynattıkları kollarıyla uçakları dans ettiriyorlardı. Asfalt zemin, yeni temizlenmiş bir çatal gibi parlıyor, pervanelerin çıkardığı gürültüyle pencereler zangırdıyordu. Koridordaki *Rolex* saat çalışmıyordu, pili bittiğinden beri öğleden sonra ikiye gösteriyordu. Pasaportuma baktım, sayfalarını karıştırdım, vesikalık fotoğraftaki boş gözlerime bakınca, artık tam manasıyla Aurora Peralta olduğuma ikna etmeye çalıştım kendimi.

Etrafıma baktım, yolcuların geri kalanı telefonlarına gömülmüşlerdi. Parmak uçlarını ekranlara bastırarak can sıkıntılarını gidermeye ve zaman geçirmeye çalışıyorlardı. Havaalanı, orada oturan kadının ya da şuradaki çocuğun veya gözlükleri olan o adamın denizi aşmadan önce telefonlarından son kez mesajlar gönderip, bir daha geri dönmek üzere son köprülerini, hatta neden olmasın, son gemilerini yaktıkları bir ceset yakma fırınına dönüşmüştü. Bir daha geri dönmek, başımıza gelebilecek en iyi şeydi. Çantamın içindeki telefonum çaldı. Arayan Ana idi. Çılgılık çılgılığa konuşuyordu. Gözyaşlarına boğulmuş bir şekilde ağlama krizi geçiriyordu. Ağzından çıkan her kelime, açık mikrofondan bir tükürük gibi çıkıyordu. Dedikinden hiçbir şey anlamıyordum. Telefonu Julio aldı. Santiago ölmüştü. Onu şehrin

dışında açık bir arazide, başında üç kurşun ve çantasında bir torba kokainle bulmuşlardı.

“Uyuşturucu mu?”

“Evet, Adelaida, uyuşturucu. Gazeteleri görmedin mi? Hükümet, konuyu sadece kendi bildiği şekilde yayınladı. Haberi, direnişin öğrenci lideri uyuşturucu ticareti yapıyor, diye sattılar. Bu bir çılgınlık. Adelaida, beni duyuyor musun?”

“Evet, Julio. Telefonu Ana’ya ver.” Yeniden telefona gelen Ana, çığlık çığlığa konuşmaya başladı.

“Bu doğru değil ve sen de bunu biliyorsun!”

“Hayır, hayır, dinle beni. En önemlisi, Ana... şimdi en önemlisi senin sakinleşmen,” dedim sesimi yükselterek. Sanki bağırınca içimde kök salan korkuyu atabilecekmişim gibi.

“Hayır, hayır!”

“Ana, dinle beni...”

Onunla konuşmak imkânsızdı. Durmadan ağlıyordu.

“Ana, dinle beni, Ana. Ana! Ana, beni duyuyor musun?”

Hat kesildi. Birkaç defa aramaya çalıştım, fakat hepsi sesli mesajla düşüyordu. Üç mesaj bıraktım.

Gözlerimi uçağın hemen yanına park edilmiş bagaj kamyonuna diktim. Havayolu şirketinden bir kadın, 072X Madrid uçuşu için uçağa biniş işlemlerinin başladığını anons etti. Havayolu çalışanları kalan son bagajları ve kutuları aceleyle yüklüyorlardı. Telefon elimde, kendi valizimi ayırt etmek için valizleri incelemeye çalıştım, fakat bulamadım. Hepsi de içine bir ömrü sıkıştırmak için fazla küçük valizlerdi.

Bir valiz her seyahatte değişiyordu. Hiçbir zaman aynı olmuyordu, tıpkı yolcusu gibi. Düşüyorduk. Bizi üst üste yığıyorlardı. Bizi tekmeliyorlardı. O valizlerle, balık pazarındaki balıklara benzer bir aciziyeti paylaşıyorduk. Birileri bizi didik didik yokluyor, bizi soyuyor, oramıza buramıza dokunuyor, bizi yağmalayıp âdeta ırzımıza geçiyordu.

Madrid'e uçuğum gün nelerle vedalaştığımı anladım. Listem şöyle: Bir avuç dolusu pislik, çer çöp, gözden kaybolan sahil şeridi ve bir damla gözyaşı bile akıtamayacağım, iflasın eşiğindeki o ülke. Uçağa bindim ve sessizce yerime oturdum. Telefonumu kapattım ve sinirlerimi gevşettim, ne de olsa artık uçağa binmiştim. Pencereden dışarı baktım. Gece olmuştu ve şehir, hem sefil hem de güzel bir havaya bürünmüştü. Karakas, hoş bir şekilde ısıldarken aynı zamanda dehşet verici görünüyordu. Sıcak yuvasından, karanlığın ortasından bana vahşi yılan gözleriyle bakan bir hayvan gibiydi.

Böylece anlamıştım.

Çekip gitmek. Kurtulmak. Bunlar tek çareydi ve her ikisi de insanın ruhunu yaralıyordu.

Bütün Deniz, Cerrahi Bir Operasyondur

Beyaz kıyafetleri yıkamak için nehre gittim. Küçük bir kız bana eşlik ediyordu. Sağ dizinde delik açılmış bir pantolon giyiyordu. Kurumuş kanla lekelenmiş bir yırtığı vardı. Hiçbir şey söylemeden, benim kirli kıyafetlerimle dolu sepete bakıyordu. Ona adını sordum. Başına ne geldiğini. Annesinin nerede olduğunu. Elimden tuttu ve beni tek gözlü bir devin gücüyle çekti. İçine daldığımız çamurlu su, çarşafımdan kirli suyunu sıkıp akıttığım o temiz ve sakın kıyıya ait durmuyordu. Upuzun, dışkıya benzeyen yılanlar arasında, suyun yüzeyinde duruyorduk. Ölü atların ve binicilerinin hemen yanında yavaş yavaş hareket eden katılmış atıklar vardı. Kahverengimsi atıklar gibi sertleşmiş cesetler. Ölülerin gözleri açıktı, neredeyse pişmiş bir yumurta sarısı gibiydi renkleri. Gözlerinin ferisi sönmüştü. Hayvanlarla cesetler bana ve kıza çarpıp duruyordu, o ılık kan ve bok çorbasında bir o yana bir bu yana savruluyorduk. Yönümüzü değiştiremeyince, kâbuslara has bir yavaş çekimde, o pislik akıntısının içinde isteksizce ilerledik. Küçük kız, elimden tutup çekti ve beni suya batırdı; daha da derine, kilometrelerce uzunluktaki pislik ve atık dolu dalgaların içine çekti.

Hareket etmek istedim, yüzeye geri dönmek istedim, fakat kızın kuvveti beni engelliyordu. Sonra yeniden elime asıldı, bir şey göstermek için çekiştiriyordu beni. Eyerli ve binicisi olmayan bir atın arkasında yumak olmuş bir beden suyun üstünde salınıyordu.

Septik bir plasenta içinde cenin pozisyonunda duran bir adamdı bu. Küçük kız, elimi bırakmadan adamın yanına kadar yüzdü. Onu omzundan yakalayıp yüzünü görebilmemiz için vücudunu çevirdi. Bu, Santiago idi. Küçük kız, kucaklamak için boştaki kolunu ona sardı. Etrafımız büyük bir balık sürüsü, hayvan gübresi ve ölü adamlarla çevriliyken birbirimize sarıldık.

Gözlerimi açtığımda bir hostes beni omzumdan tutuyordu.

“İyi misiniz?”

Çılgık atmış olmalıydım ya da en azından öyle yaptığımı düşünüyorum.

“Evet, evet, iyiyim.”

Ağzımın içini yapış yapış, ağır bir metal tadı kaplamıştı. Çantayı tüm o süre boyunca karnımın üzerinde, ellerimin arasında tutmuştum.

“Bir saat içinde Madrid Barajas Havaalanına ineceğiz. Kahvaltı yapmak ister misiniz?” Başımı evet der gibi salladım sersemlemiş bir şekilde. Havada, fırından yeni çıkmış, çok güzel bir ekmek kokusu vardı. Kadın tepsiye konmuş bir menü uzattı bana: küp şeklinde doğranmış meyve parçacıkları, taş kesmiş bir tereyağı ve açlık çekmeyen yolcular için donmuş gibi görünen yumurtalı-patatesli bir omlet.

“Çay ister misiniz? Kahve mi? Sütlü mü sade mi? Şeker ya da sakarin?”

Tek bir seferde çok fazla soru sormuştu. *Devam etmek mi yoksa dönmek mi istiyorsunuz? Adınız Adelaida Falcón mu yoksa Aurora Peralta mı? Onu öldürdünüz mü yoksa zaten ölmüş müydü? Kaçıyor musunuz yoksa hırsızlık mı yapıyorsunuz?* Uçak bana dar gelmeye ve boğucu olmaya başlamıştı. Sonunda “Susadım,” dedim.

“Su ister misiniz? Meyve suyu? Ananas mı, portakal mı?”

“Portakal, portakal suyu istiyorum.”

Konsantre meyve suyunu tek bir dikişte içtim. Kurumuş beynim o ekşimsi suyun kimyasal tadıyla sulanmış ve tekrar kendine gelmişti. Etrafımdaki her şeyi incelemeye başladım. Yanımda kim-

se seyahat etmiyordu. Bir ekmekle oyalandım. İç açıcı olmayan sebzeli yahniyi inceledim. Her şey başladığı gibi bitmişti. Hiçbir tadı olmayan bir sürü yemek. Yüzümü pencereye çevirdim, karar-mış gökyüzü tembel tembel ağarıyordu, sanki yavaşça doğan güneş, denizin diğer tarafındaki günü batırıyordu. Atlantik'in, onu aşan herkese sunduğu o güzelliği arkada bırakıyordum.

Hostes, tepsiyi alıp buruşturulmuş peçeteleri ve boş bardakları hızlıca topladı. 072X uçuşunun kaptan pilotu, yirmi dakika içinde Madrid, Barajas Havalimanı'na ineceğimizi anons etti. Hava sıcaklığı 21 derecedeydi. Yüzümü tekrar donmuş pencereye çevirdim. Havadan bakınca şehirlerin kendini ortaya koyan gerçekdışı görüntüsünü inceledim; o sahte, maketimsi, minyatür görüntüyü. Otoyollar, evler, araziler, havuzlar, kimsenin nereye gittiğini bilmediği minik arabalar ve şoförler. Başkalarının yaşadığı küçük, önemsiz, samimiyetsiz hayatlar.

Aniden indik. Uçak piste sürttü. Soğuk ekmeğin hoş kokusu bütün yolcuların yığıldığı kapıya kadar beni takip etti. Koltuklar bir savaş alanına benziyordu; unutulmuş yastıklar, buruşturulmuş kâğıtlar, içinde meyve suları kalmış kâğıt bardaklar, pencerelerde kalan son buğular...

Sanki bir pusula gibi elimde tuttuğum pasaportumla tüneli geçtim. Havaalanı, bir balinanın karnına benziyordu. Parası olan bir ülkenin zorladığı bir modernliğe sahipti. Göçmen kontrol noktasına geldiğimde iki kuyrukla karşılaştım. Biri Avrupa Birliği yolcuları, diğeri de yabancı milletler içindi. Böylece, el çantasında çalıntı eşya taşıyan biri gibi, Avrupa vatandaşlarının olduğu kuyruğa girip sıramın gelmesini bekledim. Ulusal Polis Teşkilatı'ndan bir memur çok ilgisiz bir şekilde pasaportumu inceledi. Yüzü tıraşlı ve düzgündü. Memur görevini yaparken her şey kötü gitse de, onun otoritesi üzeri nişanlarla dolu askeri üniformalı Çavuş Gutiérrez kadar tehlikeli olamazdı diye düşündüm.

Arada bir câmekan bölme varken iletişim daha farklı oluyordu. Sanki o adıma kadar biriken sıkıntıyı kiloyla satıyordunuz.

Pasaportun, benim pasaportumun sayfalarının üzerinde tek bir damga bile yoktu. İçi tamamen boştu. Bu da polisin dikkatini çekmiş olmalıydı, çünkü durup tek tek her sayfayı kontrol etmeye başladı. Ancak hemen sonra işlem tarihine ve Aurora Peralta olduğumu gösteren fotoğrafa baktı, ardından pasaportu kapatıp bana geri verdi. “Görüşmek üzere.” Başka hiçbir şey söylemedi. O küçücük kulübemsi odadan aldığım damgalı kâğıt sayesinde bir İspanyol olmuştum. Belki de ilk ve son kez, yerini aldığım kadın olmuştum.

Pelteye dönmüş bacaklarımla, içinde ismimin yazılı olduğu pasaporta sımsıkı tutunarak ilerledim, havaalanının koridorlarından ve geçitlerinden yürüdüm. Bagaj alma salonuna vardığımda, döner bantlar uzak diyarlardan gelen valizleri dışarı fırlatıyordu. Salondaki floresan aydınlatmalar, benden giderek uzaklaşan içimdeki kadının büyüdüğü küveze benziyordu. Ben kendi kendimin annesi ve çocuğuydum. Her şeye cüret etmenin verdiği bir gözü dönmürlük içindeydim. O gün, doğurdum. Dişlerimi sıkarak ve arkama bakmadan doğurdum. Valizim, son ıkınmamla dışarı fırlamıştı. *Lanet olası ülke, bir daha beni asla göremeyeceksin*, diye fısıldadım valizin sapından tutarken. O sabah, hayatımda ilk kez, kazanmıştım. Karnıma saplanmış zıpkına rağmen, yine de kazanmıştım. Bütün deniz cerrahi bir operasyondur; ölüm sürecinde olan, dalga gibi kabarmış karnı yaran keskin bir neşterdi. O operasyonu geçirince olmamız gereken insana dönüşecektik.

Çıkışta, ellerinde balonlar ve pankartlarla bekleyen bir aile vardı. İlk başta sevinçten havalara uçuyor gibi görünüyorlardı fakat birkaç saniye içinde cam kapılardan çıkanların hiçbirinin onların beklediği yolcu olmadığını fark ettiklerinde hayal kırıklıkları yüzlerinden okunuyordu. Ayrıca, ellerinde bekledikleri yolcunun adının yazılı olduğu elektronik tabletler olan adamlar ve bir grup turistin gelmesini bekleyen, hostes gibi giyinmiş epey şık kadınlar gördüm. Hepsini de dövmek istedim. Nedenini bilmiyorum,

fakat işkence etmek, zarar vermek, her şeyi yakıp yıkmak istedim. Bir kasırga gibi esmek istedim. Doğal bir afet yaratmak istedim.

Boş bir bankoya gelene kadar valizimi sürükledim. Adresi tekrar gözden geçirdim: Londres Caddesi, numara sekiz, beşinci kat, daire D, Las Ventas. Son yazışmamızda, *Şoföre adresin M30'da olduğunu söylemen önemli*, diye belirtmişti María José. Aslında çok büyütülecek bir şey değildi, on satırlık bir yapılması gerekenler listesi ile iyi bir yolculuk geçirmem için güzel dileklerin belirtildiği son bir cümle. Her şey bir yana, iyi bir seyahat de neyin nesiydi? Böyle bir şeyi kim kime dilerdi ki? Yoldan gelene mi yoksa yola çıkana mı? Yola çıkarken kendi olana mı yoksa bir başkası olarak dönene mi?

Uçuş boyunca, Aurora'nın ailesinin karşısına çıkmasam, Madrid'de kaybolsam ve tanımadığım bir ailenin denetiminden geçmek zorunda kalmadan kendi hayatımı kursam ne olurdu diye düşündüm. Haklarında hiçbir şey bilmediğim insanların arasında ne yapabilirdim ki? Halbuki yeni ismimle birlikte hiçbir açıklama yapmak zorunda kalmadan ortadan kaybolabilirdim. Şehre yaklaştıkça, bunu daha da ısrarla düşündüm. İçimde büyük bir korkuyla, modern görünümlü bir havaalanının metal bankına oturdum; o an, bana ismini vermiş olan kadının cesedinden kurtulmaya çalıştığım andan çok daha fazla korktuğumu hissettim.

Bir insan yalan söylemeye nereden başlar? İsminden mi? Davranışlarından mı? Anılarından mı? Belki de sözlerinden? Aurora Peralta'nın sesi olmak, onu kendi içimde benimsememi, aklımdaki hâline benzememi gerektiriyordu. Aurora olmak, kendi içimde bir düello başlatıyordu. Var olmayı bırakmak. Benliği kaybetmek; sonraki günlerde sesimde, anılarımda, tepki verme ve arzu etme şeklimde, görünüşümde olması gereken versiyona bürünmek. İlk karşılaşma, ilk günler; banyo şurada, kahve makinesi böyle çalışıyor, televizyon şöyle açılıyor gibi basit talimatlardan oluşan sözlerle geçecekti. Nezaket faslı bittikten sonra, tanınmayan kişinin

kimliği ortaya çıktığında ortalık yangın yerine dönecekti. Benim olmayan ölmüş bir annenin yasını tutabilirdim, fakat annesinin hastalığı ve Peralta ailesinden hiç kimsenin cenazeye katılmama sebepleriyle ilgili konuyu nasıl atlayacaktım; sonuçta bu konu er ya da geç açılacaktı. İçlerinden biri, son yıllarda birbirlerine gönderdikleri mektuplarda, Julia Peralta ve Paquita'nın tekrar tekrar ısrarla bahsettikleri *la casa*'dan konu açtığında nasıl bir yüz ifadesi takınmam gerekecekti. Aurora Peralta'ya, yani bana, bir açıklama yapmak gerekecek miydi? Para yüzünden mi araları açılmıştı? Fakat María José son e-postasında, net bir şekilde, annesinin benim anneme karşı çok büyük bir şükran duyduğunu ısrarla belirtiyordu. Aralarındaki bu duygu devam etmiş miydi? Bu duyguyu devam ettiriyor muyduk?

Seyahatimden iki gün önce, İspanya Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan Julia'ya gelen bir mektup buldum. Kısa süre önce gönderilmişti ve mektupta, dul maaşını alabilmesi için şirket faaliyet belgesini yenilenmesi rica ediliyordu. Julia Peralta'nın ölümünden itibaren her yıl, aynı mektuptan altı tane gönderilmişti. Mektuplarla birlikte, Aurora Peralta'nın şehirdeki İspanyol Konsolosluğu'nda, annesinin hayatta olduğunu fakat sağlık sorunları nedeniyle kendisinin gelemediğini doğruladığı apostilli bir evrak da vardı. Aynı devlet memuru tarafından imzalanmış bir sağlık raporu da bunun kanıtıydı. Aurora Peralta'nın sonuncusuna cevap verecek vakti olmamıştı. Saçma bir ücret karşılığında apostil tedbirini almama rağmen belgeyi göndermeye cesaret edememişim.

Metal bankta oturup bu konuyla ilgili olası senaryoları gözden geçirmeye başladım. Deniz kıyısında kendimi boğmak bunlardan biri değildi. Ayakkabılarıma baktım, o gün üzerimde bana ait olan tek şey ayakkabılarımdı. Beni kim görse, daha önce hiç uçağa binmemiş ya da bir ATM makinesi kullanmamış kasabalı bir kadın olduğumu düşünürdü. Basma kumaştan hacimli giysiler,

* Hikâyenin başında geçen La Casa Peralta isimli aile restoranına atıfta bulunulmuştur. (ç.n.)

vücudumda emanet gibi duruyordu. Aurora Peralta olduğumu farz ettiğimden beri onun gibi görünmek, onun gibi hatırlamak, hatta bazen onun gibi düşünmek bana kendimi istenmeyen bir kadın gibi hissettiriyordu. Şaşkına dönmüş ve niteliksiz bir kadın. Ona ait birkaç kişisel eşyasına denk gelene kadar –ki onları bulmam kolay olmamıştı– kendimi, hakkında hiçbir şey bilmediğim bir ağacın kırılğan ve kurumuş dalı gibi hissediyordum. Çocukluğunu bir kiraz eriği ağacının dallarına tırmanarak geçirmiş olan ben, dalından düşmek üzere olan meyvelerin titreşimini hissediyordum.

Annem sürekli kilo aldığımı söylüyor, demişti Aurora Peralta, komodininin çekmecesinde bulduğum ve yakın zamanda yazdığı bir günlüğün giriş sayfasında. Bir başkası okur diye gizlenmişti. Bu, idrarlı bir çarşaf gibi sararmış, gök mavisi bir günlüktü. Ev işlerinin yanında duyguların yazıya döküldüğü, gençliğe yaklaşıırken öfkeyle yanan bir ergenliği ve bir teslimiyet hâliyle son bulan yetişkinliği özetleyen notlarla dolu bir defterdi. Bugün üzgünüm. Dün akşam yemeği yemedim. Restorana gitmek istemiyorum. Annem çıldırarak. Yine şişmanladım. Annemin ruh hâli dayanılmaz olmaya başladı. Bugün bingo oynamaya gittim. Kimseyle konuşmak istemiyorum. Annemin beni azarlamasından nefret ediyorum. Annem bugün dışarı çıkmak istedi, ben istemedim. Tartıştık. Bu, itaat etmeyen ve sürekli mızımlanan birinin günlüğüydü. Kendi sağlığıyla ya da kendisinden sürekli oraya dahil olması, orada bulunup yardım etmesi ve ilgilenmesi ile ilgili şeylerin talep edildiği restoranla ilgili tartışmaları dışında çok az şey yer alıyordu. Orayı sevmiyorum. Orada olmak istemiyorum. Yemek pişirmek beni sıkıyor.

Son yıllarda yazılan notlar, Aurora Peralta'nın kim olduğu veya ne istediği ile ilgili daha da bulanık bir resim çiziyordu. Açık bir şekilde belirttiği tek şey, onun işlettikleri restoranı sevmediği ve hatta annesinin yanında çalışmak istemediğiydi. *Bugün seksen tane börek kızartmak zorunda kaldım ve beşini yaktım. Annem*

yemek yapmak için parti merkezine gidecek. Ben gitmek istemiyorum. Ben hizmetçi değilim. Böyle iki-üç satırlık bir sürü not bulmuştum. Annesinin geçimini sağlamak için yaptığı işi onun bir hizmetçilik olarak görmesi neredeyse gizli bir horgörüydü. Restorandan o kadar nefret ediyordu ki hiçbir güç, Aurora Peralta'nın içindeki bıkkınlığı gideremiyor ya da hafifletemiyordu.

Julia Peralta'nın sadece kanser olarak tanımladığı hastalığı, günlüğünde bir insanın özelliklerinden bahseder gibi anlatıyordu. İradeli bir birey ya da yaşadıkları daireye taşınmış yeni bir akraba gibi, onun ruh hâllerini yazdığı notlar. *Bugün kanser annemi kötü yaptı, onu yatağa düşürdü. Ben restoranı açtım, sonra da kapadım, çok kötü. Kanser biraz daha iyiye gidiyor, annem yataktan kalktı. Kanser şiddetlendi, bugün restoranı açamadık. Bütün gün klinikteydik, annem için üzülüyorum. Fakat hastalanmayı o seçti, bütün gün fırının başından ayrılmıyor. En iyisi kızartma yapmaması.*

Odasında çok az eşya bulabilmiştim. Aurora Peralta çok kitap okumuşa benzemiyordu. Raflarda az sayıda kitap vardı, Isabel Allende'nin en fazla iki ya da üç romanını okumuştı, bir de yerli klasiklerden *Doña Bárbara*'nın bir basımını. Müzik dinlediği de söylenemezdi. Ama gazeteden notlar kesmek hoşuna gidiyordu. Birbirinden bağımsız haberlerden oluşan bir koleksiyonu vardı. Bir krem karamel, fırın sütlaç ya da profiterol tarifi, hemen yanında da televizyonda gösterilen dizi romanlar. Onun gazete koleksiyonuyla, geçen on yılın tarihi derlenebilirdi. Hatta bu kadının her bölümün bitmesiyle üzüldüğü bile düşünülebilirdi; çünkü yazarların sözlerinin altını kalemiyle çizmişti. Bana göre sonu hep aynı olan hikâyelerdi, fakat ona göre sıradışı konulardı.

Gazete kupürlerinin olduğu üçüncü dosyaya geldiğimde taş kesildim. Hatta, sonunda, ortak bir noktamız olduğunu bile düşünmeye başladım. Aurora Peralta, eşyalarının arasında, asfalt yol üzerinde ölen askerin fotoğrafını saklıyordu; benim de onuncu yaş günümde keşfettiğim ve uzun yıllar sakladığım fotoğrafın ay-

nısı. Kaşları kana bulanmış o adamla ilgili yorumların olduğu fotoğrafa göz atmak için dosyanın kapağını iyice araladım. Gazetenin tasarımından ve katlanmış sayfalarından, o fotoğrafın neden orada olduğunu anladım: Dosyanın ilk ve son sayfası, ikiye katlanmış olan gazetenin aynı sayfasına aitti; ölmüş olan askerin fotoğrafıyla televizyon dizilerinin yorumları aynı sayfada bulunuyordu. Askerin fotoğrafı da bu yüzden oradaydı. Her ikimizin de büyüdüğü ülkenin ilk sosyal depreminden bahsedilen gazete sayfasının diğer ucunda, altı iyice çizilmiş bir şekilde, vahşi güzel Doris Wells'in ölüm ilanı yer alıyordu. Yay gibi kaşları, altın sarısı ve gür saçlarıyla herkesin başını döndüren Wells, bizim hayalimizdeki büyüleyici, vahşi güzeldi. O gazete sayfasında, bana ve ona ait bir tür sevgisizlik ve yalnızlık hissi vardı. Ben bir ülkenin ölümüyle ilgili bir haberi, o da dizilerde oynayan bir aktrisinkini saklıyordu. Her ikisi de kendi çapında bir tür kurguydu. Kimsesizlik ya da dulluk. Sonuçta her ikisinde de eksik bir yan, bir yarım kalmışlık vardı.

Valizimi havaalanının kapısına kadar taşımak için kendimi oldukça sersemlemiş, bıkkın ve halsiz hissediyordum. Bakışlarımı kaldırdığımda, aynı hareketleri tekrar eden bir gruba rastladım, fakat yalnız olmadıkları için rahat görünüyorlardı. Endişeli ruh hâli içerisinde ve yüz ifadeleri sürekli değişen aileler: Gelenin bekledikleri yolcu olabileceğini düşündüklerinde bir gülümseme, bu sefer evet, bekledikleri yolcu; sonra aniden hayal kırıklığı ile yüzlerinden silinen gülümsemeler, ah hayır, o değilmiş; ya da ah, bak, bak, bak, işte orada, türü mimikler. Etrafa dağılmış bir şekilde, yine ellerinde elektronik tabletler olan adamlar vardı, fakat bunlar başkalarıydı. Yine aşırı makyajlı kadınlar vardı, fakat onlar da başka kadınlardı; heykel gibi durmuş, bir grup Japon'u bekliyorlardı. Her şey aynı anda yaşanıp son buluyordu, sanki açılıp kapanan bir lamba gibi. Gideceği yere varmış insanların içlerinde patlayan havai fişekler gibi. Her inen uçak, her

varış için daimi bir coşku hissediliyordu. Bense orada aynı banka oturmuş, kılımı bile kıpırdatmadan ve kendi kendime zekâ ürünü hikâyemle ne yapacağımı sorarak onu bir el bombasıymış gibi analiz ediyordum.

Aurora Peralta'nın damarlarımda dolaştığı hissi yetersiz kalıyordu. Her şeyin yolunda gitmesi için yapacak bir şey varsa o da kanımla canımla bu işe girişmemdi. Titreyip kendime gelmekti. Aurora Peralta'nın kadersiz biri olması benim de öyle olmamı gerektirmiyordu ve hatta işleri düzeltme noktasına bile gelebilirdim. Buraya kadar gelmişken o zengin ülkenin havaalanındaki ebedi cümbüşte kaybolmayacaktım. Artık ben de buranın bir parçasıydım. Taksi durağına kadar yürüdüm. "Londres Caddesi, sekiz numaraya lütfen," dedim şoföre kapıyı kapattıktan sonra. *Berlina Blanca* araç tam gaz ilerledi ve radyoda bir adam sesi saatin kaç olduğunu söylerken M30 yoluna dalıp kayboldu. *Saatler dokuzu gösteriyor, Kanaryalar'da ise saat sekiz.*

Her tarafı camla kaplı binaların olduğu devasa otoyolu geçtik. Gökyüzü, sirke ile ovalanmış cam gibi temiz görünüyorken karşılaçağım kişilerin biyografilerini gözden geçiriyordum. Sonuçta onlar benim ailemdi. María José, belediye sağlık merkezinde hemşire olarak çalışıyordu. Boşandıktan sonra, oğlu ile birlikte Francisca'nın evinden birkaç blok ötede kiralık bir daireye taşındılar. Dış cepheye bakan beşinci katta, aydınlık bir daire. Son e-postalarında bana, *Hoşuna gidecek, yazmıştı.* Annesi Francisca, Cardenal Belluga ve Julio Camba Caddeler'i arasında, América Española Meydanı'nın çok yakınındaki eski aile evlerinde yaşıyordu. Bir kavşak üzerine dikilmiş, dört mevsim canlı duran ve görüntüsü hiç değişmeyen o üç zeytin ağacının olduğu mekânı sevmeyi öğrenmiştim. Francisca tek başına yaşıyordu, fakat ona Bolivyalı bir kadın bakıyordu. Francisca'nın güzelliğinin, olağanüstü çabasıdan kaynaklandığını anladım. *Onu göreceksin,* diyordu María José. *Evet, onu göreceğim,* dedim kendi kendime kısık sesle, binalar karşısında ağzım açık kalarak. Her biri diğerinden

daha büyük, daha güzeldi. İstisna değil de kural olduğunda, düzenin kendi içinde sakladığı bir güzelliği vardı.

Taksi şoförü Ventas köprüsünden sağa döndü ve kırmızı parlak tuğlalı boğa güreşi alanının arkasından dolandı. Orası, hayvanların ve insanların hâlâ öldüğü, talihsiz şehrimin opera havasında kutlama yaptığı bir alandı. Ölümü izlemek için oturacak yer satın alınan bir arenaydı. Bense bedavadan izleyip durmuştum bu güne dek...

Londres Caddesi sekiz numara bana güzel bir mekân olarak göründü. Binanın kapısı açıktı. Kızıla çalan, yanık ve çatlamış tenli bir adam, tertemiz ve kusursuz bulduğum bir merdiveni süpürüyordu. Adamın üzerinde deniz mavisini bir tulumu ve sigara içenlere has, dişlerindeki lekeleri açığa çıkaran bir gülümsemesi vardı. Bana valizimi çıkarmamda yardımcı oldu.

“Beşinci kat, daire D için geldim.”

“Ah, evet... María José’nin evi. Bana birini beklediğini söylemişti. Size eşlik etmemi ister misiniz?”

“Hayır, teşekkürler,” dedim net bir şekilde.

Asansörün kapıları kapandığında, güvensizlik hissinin kemiklerime kadar işlediğini fark ettim. Aynada kendime baktım. Yansımam berbattı. Çok yorgun, yaşlanmış ve acı dolu görünüyordum. Bir zamanlar olduğum kadınla şu an aynadan bana bakan kadın arasında yaşanmış, bitmeyen bir kâbus vardı. Orijinal bir dokümanın üzerindeki bilgilerin tekrar tekrar başa sarıldığı ve tekrar edildiği bir kâbus. Çok kilo kaybetmişim. Daha yaşlı ve demode görünüyordum. Sanki başka bir ülkeden değil de başka bir çağdan geliyor gibiydim. Aurora Peralta’nın annesi de bizim şehrimize geldiğinde böyle görünüyormuş olmalıydı. Fakat ben hayattaydım. O değildi. Yaşamak. Hâlâ idrak edemediğim ve suçluluk duygusuyla bilenmiş bir mucizeydi. Hayatta kalmak, kaçanın peşinden gelen korkunun bir parçasıydı. Sağlıklı olduğumuzda bizi mahveden bir böcek gibi, belki de bize, bir başkasının yaşamayı bizden daha çok hak ettiğini anlatmaya çalışıyordu.

Üzerinde D harfi olan ahşap bir kapının önünde durdum. Popomu sıktım, sırtımı dikleştirdim ve zile bastım. Birkaç ayak sesi ve kilidin döndüğünü duydum.

“Sen...”

“Evet, benim... Aurora Peralta.”

Saat sabah on buçuktu. Kanaryalar'da dokuz buçuk.

Karakas ise her zaman karanlık, her zaman gece.

Bu bir kurgu hikâyesidir. Romandaki bazı olay ve karakter tasvirlerinde gerçeklerden esinlenilmiştir, fakat doğrudan gerçekleri yansıtmamaktadır.

Teşekkür

Bana kendi içimi bana okumayı öğreten ve bu sayfaların her birini kendi yaşamış gibi okuyan şair kız kardeşim Cristina'ya,

Varlığı için anneme,

Gözleri hayatımda kocaman bir yer kaplayan ve en, en büyük komutan olan babama,

Bana canım ne zaman isterse aşabileceğim bir denizin var olduğunu öğreten ağabeyim Juan Carlos'a,

Fırtınanın tam ortasında gösterdiği gizemli gülümsemesi için ağabeyim Carlos José'ye,

Hayatıma giren nadir serçelerin en güzeli olan, tekrar karşılaşmayı umduğum tek ve gerçek yazar María Aponte Borgo'ya,

José ve Eulalia Sainz'e.

Sizi şimdi anlıyorum.

Benim kadınlarıma; yazanlara ve yazmayanlara.

Oscar'a. Sen olmasan hiçbir roman –ne bu, ne de diğerleri– var olamazdı.

Emilio'ya, *La carretera*'ya verdiği destek için.

Bu hikâyeyi derinlemesine okuduğu ve her şeyden çok da ona inandığı için Marina Penalva'ya,

Haydn, Mahler, Verdi, Puccini, Bellini, Donizetti, Händel, Jacqueline Du Pré'ye.

Soledad Bravo'dan dinlediğim *pilonera*'ların şarkı sözleri, San

Juan'ın davulları ve *Polo Margariteño* şarkısıyla bir dizesi bu romanın bir bölümüne başlık olan *La embarazada del viento* şarkısı için besteci Constantino Ramone'ye teşekkür ederim.

Ayrıca her zaman biraz daha yukarıda duran Callas'a ve onun fark yaratan sesine teşekkürlerimle. Onun müziği olmasaydı, başaramazdım.

Bir de iki tarafa uzanan deniziyle daima paramparça olan vatanıma...

Gerçeğin sallanan zemininde bocalamamak için uzun bir süre birbirimize baktık. Varlığımızı doğrulamak istercesine birbirimizin yüzüne dokunduk. Hayatta olduğumuzu ve nefes aldığımızı kanıtlamak ister gibi. Ölmek üzere olan o ülkede hâlâ hayattaydık ve birbirimize dokunabildiğimiz sürece yaşayacaktık. Korunmak için başımıza bir ağ örerken, aslında örümcek ağına hapsolmuş sinekler olduğumuzu bir an için unutacaktık.

Adelaida Falcón, Venezuela, Caracas'ta açık bir mezarın önünde duruyor. Doğduğundan beri tanıyıp sevdiği ve "ailem" diyebildiği tek kişiyi, annesini az önce gömdü. Matemi ağır; yaşarken ölü hissettiği ilk gün, geceye varmak üzere. Yine de o hazin yerden ayrılamıyor çünkü yağmacıların, biricik annesinin mezarını soyacağından korkuyor.

Bu ülkede pencerelerden ölü yağıyor ve onlar bile huzur bulamıyor... Onlar bile!

Adelaida, daha iyi bir yaşam arayışındaki göçmenleri kabul eden müreffeh bir Venezuela'da istikrarlı bir çocukluk geçirmiş, bekâr annesiyle mütevazı bir dairede yaşamıştır. Ancak annesinin ölümüyle birlikte iyiden iyiye karanlığa gömülen ülkesinde hayatta kalmak, başlı başına büyük bir iştir artık... Sıra ona geldiğinde alacak ekmek kalmayacağını bile bile her gün başı sonu görünmeyen kuyruklara girer. Yönetimi protesto edenlere hava yerine solutulan biber gazının eve girmesini engellemek için de pencerelerini bantlamak zorundadır. Devrimci kılığına giren yağmacıların dairesini ele geçirdiği o son noktadaysa korkularından sıyrılıp bir dizi zorlu seçim yapmaya mecbur olduğunu anlayacaktır. Bu noktada geriye kalan tek önemli şey, kendine "Ne kadar ileri gidebilirsin?" sorusunun cevabını verebilmesidir.

Latin Amerika'nın cesur sesi Karina Sainz Borgo'nun dokunaklı, heyecan verici ilk romanı *Ölüleri Defnetmek*, bildiğimiz dünyanın ne kadar çabuk parçalanabileceğinin tüyler ürpertici bir hatırlatıcısı.

KDV'den
muafır.

online alışveriş: kitap365.com